

Το χωριό ήταν νεκρό· ΖΕΙ-ΤΟ χωριό! The village was dead; Long live the village!

ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΕΓΚΑΤΑΛΕΛΙΜΕΝΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ "ΠΑΛΑΙΟ ΜΑΥΡΟΝΟΡΟΣ"
REVIVAL OF THE ABANDONED SETTLEMENT "PALAIO MAVRONOROS"

ΠΕΤΡΟΣ ΚΥΡΚΟΣ, ΛΑΖΑΡΟΣ ΦΛΙΝΤΡΑΣ | LAZAROS FLINTRAS, PETROS KYRKOS

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ

ΠΑΝΤΕΧΝΙΚΟ
ΣΧΟΛΕΙΟ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Το χωριό ήταν νεκρό· *ZEI-TO* χωριό!

Αναβίωση εγκαταλλεμένου οικισμού “Παλαιό Μαυρονόρος”

The village was dead; Long live the village!

Rivaval of the abandoned settlement “Palaio Mavronoros”

Πέτρος Κύρκος, Λάζαρος Φλίντρας

Lazaros Flintras, Petros Kyrkos

Επιβλέποντες καθηγητές:

Νικόλαος Πατσαβός, Γιώργος Ρυμενίδης

Supervisors:

Nikolaos Patsavos, Yorgos Rimenidis

ABSTRACT

This Thesis Project concerns Palaio Mavronoros, an abandoned settlement in the Municipality of Pogoni, near the greek-albanian borders. The abandonment of the village began in 1964 due to urbanization and limited infrastructure. Our proposal aims to revive the settlement and revitalise the wider area of Pogoni. The design proposal includes the repurposing of 5 houses, the creation of 3 guesthouses, and the planning of communal and cooperative buildings, to attract new residents and visitors.

The international Slow Food movement serves as the vehicle for reactivating the settlement, as it allows to leverage the local gastronomic identity and redevelop the region's primary and secondary sectors. By establishing the Pogoni Agricultural Cooperative, we are linking local production with the trans-regional network of goods, recipes, and collaborations, involving neighboring regions and countries. This approach adds value to the cooperative's products, differentiating them from the competition and making them sustainable.

Our vision goes beyond tourism, intergrating it as a supportive element while focusing on strengthening the local economy and showcasing the village as a living community. This strategy creates job opportunities in the primary and secondary sectors, and to a lesser extent, in the tertiary sector.

Keywords: Revival, Palaio Mavronoros, Pogoni, Slow Food, Cooperative, Companionship

Ευχαριστούμε την | τους:

Αλεξάνδρα Ευαγγέλου
Αλέξανδρο Ευαγγέλου
Γιάννη Ευαγγέλου
Αλέξανδρο Ζώνη
Γεώργιο Ζώνη
Νικόλα Μπάγια
Στάθη Μπάγια
Αντώνη Νάτση

χωριανούς του παλαιού και του νέου οικισμού για τις πληροφορίες,
τις εμπειρίες και τον χρόνο που μας αφιέρωσαν, για το δροσερό νερό,
το ζεστό χαμόγελο και το κολατσιό που μας βοήθησε να συνεχίσουμε
το έργο μας.

«... ανάμεσα στα ερείπια, προετοιμάζουμε μια αναγέννηση.
Αλλά λίγοι το ξέρουν.»

Άλμπερτ Καμί, *Ο επαναστατημένος άνθρωπος*, 1951.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία αφορά το Παλαιό Μαυρονόρος, έναν εγκαταλελειμμένο οικισμό του Δήμου Πωγωνίου, κοντά στα Ελληνο-Αλβανικά σύνορα. Η εγκατάλειψη του οικισμού ξεκίνησε το 1964 λόγω της αστικοποίησης και των περιορισμένων υποδομών. Η πρόταση έχει ως στόχο την αναβίωση του οικισμού, και και ως απότοκο αυτού την αναζωογόνηση της ευρύτερης περιοχής του Πωγωνίου. Ο σχεδιασμός στην παρούσα εργασία περιλαμβάνει την επανάχρηση 5 κατοικιών, τη δημιουργία 3 ξενώνων και τον σχεδιασμό κοινόχρηστων και συνεταιριστικών δομών, με σκοπό την προσέλκυση νέων κατοίκων και επισκεπτών.

Το διεθνές κίνημα του *Slow Food* αποτελεί το όχημα για την επανενεργοποίηση του οικισμού, καθώς επιτρέπει να αξιοποιηθεί η τοπική γαστρονομική ταυτότητα και να αναπτυχθεί εκ νέου ο πρωτογενής και δευτερογενής τομέας της περιοχής. Ιδρύοντας τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Πωγωνίου, διασυνδέεται την τοπική παραγωγή με το υπερτοπικό δίκτυο πρώτων υλών, συνταγών και συνεργασιών, όπου θα συμμετέχουν γειτονικές περιοχές και χώρες. Με τον τρόπο αυτό, προσφέρεται υπεραξία στα παραγόμενα αγαθά του συνεταιρισμού, διαφοροποιώντας τα από τον ανταγωνισμό και κάνοντάς τα βιώσιμα.

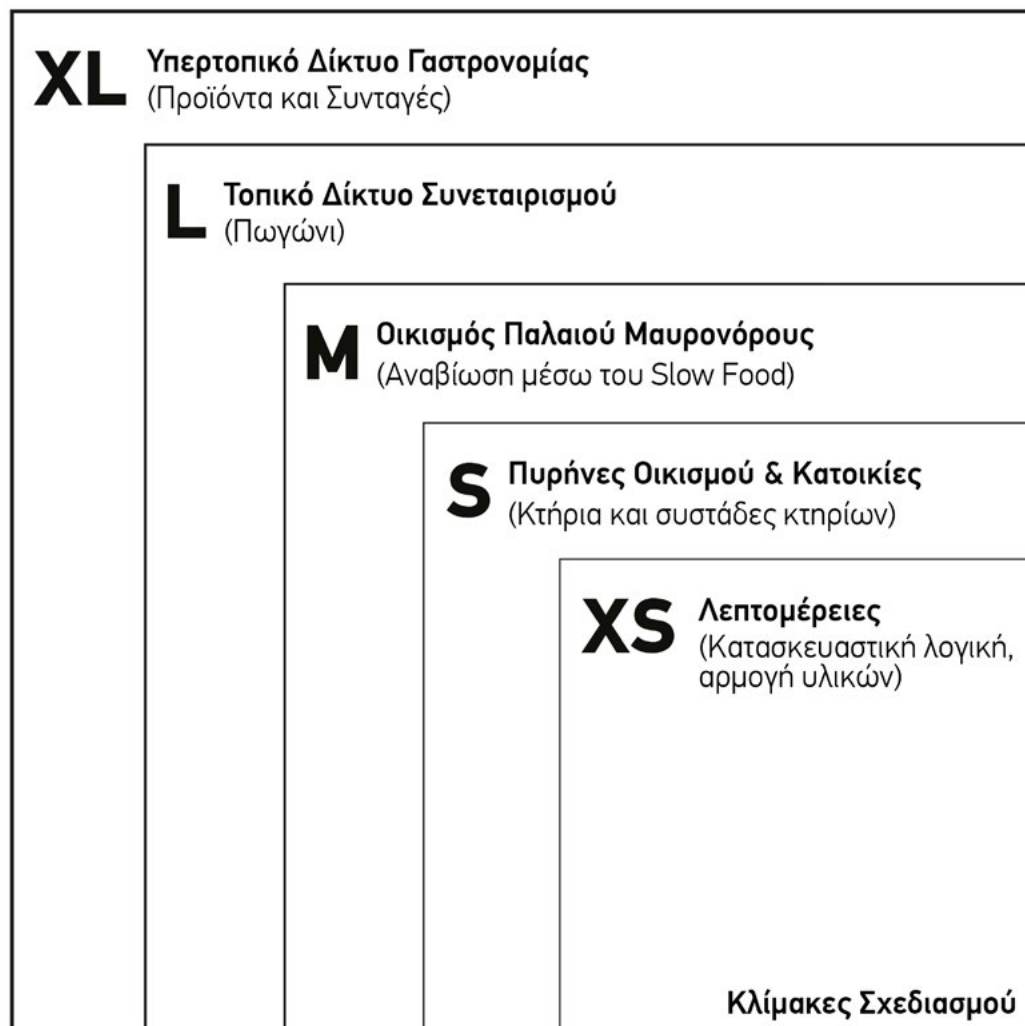
Το όραμά αυτό δεν περιορίζεται στον τουρισμό, τον ενσωματώνει επικουρικά και επικεντρώνεται στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και την ανάδειξη του οικισμού ως ζωντανής κοινότητας. Έτσι, δημιουργούνται θέσεις εργασίας κυρίως στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα και ηπιότερα στον τριτογενή.

Λέξεις κλειδιά: Αναβίωση, Παλαιό Μαυρονόρος, Πωγώνι, Slow Food, Συνεταιρισμός, Συντροφικότητα

Ευχαριστούμε τις | τους:

Σταύρος Αλεξόπουλος
Εύη Βαρδάκα
Γιάννης Βλάχος
Γιάννης Γκατζιάς
Σταυρούλα Δάλλα
Κώστας Δέδες
Αχιλλέας Διαμάντης
Μαρίλια Διάφα
Πάρης Κεχράκος
Αναστασία Κούρτη
Κωνσταντίνα Λάζου
Δέσποινα Μαρμαγκά
Κωνσταντίνος Μητσιώνης
Αναστάσιος Μπαλάσκας
Μαρία-Νεφέλη Μπενέκου
Βαγγέλης Μπράχος
Νικόλαος Πατσαβός
Γιώργος Ρυμενίδης
Γεώργιος Σμύρης
Άρνολντ Τζελίλι

Αφιερώνουμε αυτή την Διπλωματική Εργασία στους ανθρώπους
που στάθηκαν δίπλα μας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

04 - 05	Περίληψη
08 - 10	Κείμενο
11 - 17	Φωτογραφική Απόδοση Υφιστάμενης Κατάστασης
18 - 27	Εμπειρικός Χάρτης & Αρχικοί Πειραματισμοί
28 - 57	Ανάλυση & Στρατηγικός Σχεδιασμός
	28 - 47 Α΄ Φάση (XL & L)
	48 - 57 Β΄ Φάση (M)
58 - 167	Κατοίκηση (S)
	Μακροχρόνια Κατοίκηση
	57 - 75 Κατοικία #2
	76 - 91 Κατοικία #10
	92 - 101 Κατοικία #11
	102 - 119 Κατοικία #22
	120 - 147 Κατοικία #30
	Βραχυχρόνια Κατοίκηση
	148 - 159 Ξενώνας #2
	160 - 167 Ξενώνας #3
168 - 273	Εγκαταστάσεις Slow Food (S & XS)
	168 - 199 Ματζάτο
	200 - 215 Στάβλος
	216 - 223 Παντοπωλείο
	224 - 245 Συγκρότημα Σχολείου
	246 - 263 Συγκρότημα Καφενείου
	264 - 273 Πανηγύρι
274 - 275	Μεθοδολογία
276 - 279	Παρουσίαση

Το χωριό είναι νεκρό

Το Παλαιό Μαυρονόρος είναι ένας εγκαταλελειμμένος οικισμός που βρίσκεται περίπου 1 ώρα μακριά από τα Ιωάννινα και κοντά στα σύνορα με την Αλβανία.

Μελετώντας την ιστορία του, διαπιστώθηκε ότι έχει περάσει από διαδοχικές φάσεις κατοίκησης και εγκατάλειψης, με την τελευταία να ξεκινά το 1964, όταν οι περισσότεροι κάτοικοι μετανάστευσαν είτε σε μεγάλες πόλεις —Ιωάννινα, Αθήνα, Θεσσαλονίκη— είτε στο εξωτερικό. Οι εναπομείναντες, κατέβηκαν 400 μέτρα χαμηλότερα, και δημιούργησαν νέο οικισμό στην περιοχή «Άγιος Νικόλαος» λόγω καλύτερης πρόσβασης στα αμπέλια και στα κηπευτικά του κάμπου —τα οποία χρειάζονταν περισσότερη φροντίδα— αλλά και εξαιτίας της έλλειψης υποδομών όπως το νερό και η ηλεκτροδότηση.

Πριν από την εγκατάλειψη, οι κάτοικοι ήταν κυρίως γεωργοί και κτηνοτρόφοι. Έσοδα, είχαν από το αλώνισμα του σιταριού, την πώληση του κρασιού και του κρέατος. Για να βγάλουν κάποια επιπλέον χρήματα, αρκετοί γίνονταν και χτίστες (μαστόροι). Δημιουργούσαν μπουλούκια και εγκατέλειπαν το χωριό το καλοκαίρι για να εργαστούν στη γύρω περιοχή. Ο ίδιος ο οικισμός του Π. Μαυρονόρους αποτελεί το σημαντικότερο δείγμα της τέχνης τους.

Γιατί να αναβιωθεί;

Σήμερα, 60 χρόνια μετά την τελευταία εγκατάλειψη του οικισμού, βρισκόμαστε σε ένα κομβικό σημείο και είναι σημαντικό να δράσουμε άμεσα καθώς η κατάσταση του οικισμού φθίνει χρόνο με το χρόνο.

Η εγκατάλειψη του παλιού οικισμού συνδέεται με την τάση μαζικής αστικοποίησης που επικρατεί ακόμα και σήμερα, σύμφωνα με την αναφορά του ΟΗΕ, το 50% της ανθρωπότητας ζούσε ήδη στις πόλεις από το 2007, ποσοστό που αναμένεται να αυξηθεί στο 70% μέχρι το 2050.¹

Οδηγούμεστε σε ένα παράλογο αποτέλεσμα, όπου η συντριπτική πλειοψηφία της ανθρωπότητας θα κατοικεί μόνο στο 2% της επιφάνειας της γης, ενώ το υπόλοιπο 98% θα κατοικείται μόνο από το 1/5 της ανθρωπότη-

τας, το οποίο θα μένει εκεί για να παράγει τις πρώτες ύλες. Αυτή η ανισομερής κατανομή του πληθυσμού είναι ενδεικτική της σημασία που δίνουμε σήμερα στην ύπαιθρο. Είναι αναγκαίο να επανεξετάσουμε αυτή τη στάση και να επαναπροσδιορίσουμε την ύπαιθρο ως έναν τόπο για να ζεις.²

Το Παλαιό Μαυρονόρος λειτουργεί ως ένα case study. Αποτελεί την ακραία μορφή εγκατάλειψης που θα μπορούσε να βιώσει η ύπαιθρος αν η αστικοποίηση συνεχίσει με τον ίδιο ρυθμό. Για να αποφευχθεί αυτό, θεωρείται απαραίτητο να στρέψουμε το βλέμμα μας προς την ύπαιθρο. Έχουμε τη δυνατότητα να προτείνουμε μια εναλλακτική για το μέλλον πέρα από την αστική ανάπτυξη.

Ποιος είναι ο στόχος;

Στόχος είναι η επανακατοίκηση του οικισμού. Αρχικά, θα πρέπει να αποκατασταθούν κατοικίες ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες των μελλοντικών κατοίκων. Για τον λόγο αυτόν, μελετούνται 5 μακροχρόνιες κατοικίες οι οποίες καλύπτουν ενδεικτικά 5 διαφορετικά προφίλ κατοίκων.

Οι κατοικίες αυτές, επιλέχθηκαν με βάση τρεις παράγοντες: Σημαντικότητα (ποιότητα της κατασκευής, θέση), Ανάγλυφο (Απότομο - Ήπιο), Κατάσταση (Καλή - Ερείπιο). Η Σημαντικότητα, επηρεάζεται τις περισσότερες φορές και από την Κατάσταση του υφιστάμενου κτηρίου, ωστόσο εκφράζει και μια πιο υποκειμενική διάσταση —αυτή της αρχιτεκτονικής ποιότητας— αλλά και μια πιο ιστορική ή στρατηγική —κατά πόσο αυτό το κτήριο ήταν ή θα είναι σημαντικό για τον οικισμό. Στόχος δεν ήταν να επισημανθούν οι πιο σημαντικές κατοικίες του οικισμού, αλλά η επίτευξη ποικιλίας στα κτήρια που διαχειριζόμαστε ενδεικτικά.

Πέρα από τη μόνιμη κατοίκηση, προτείνεται και η δημιουργία 3 ξενώνων με στόχο την προσέλκυση επισκεπτών οι οποίοι θα ενισχύουν την τοπική οικονομία. Ο τουρισμός από μόνος του δεν είναι αρκετός για να προσελκύσει μόνιμους κατοίκους.

Κοιτάζοντας τον χάρτη της Περιφερειακής Ενότητας Ιωαννίνων με τους 7 δήμους, ξεκ' ' ' ινησε η διαδικασίας σημείωσης με το τι κάνει τον καθένα ξεχωριστό. Ο Δήμος Πωγωνίου τα τελευ-

ταία χρόνια προσπαθεί να μπει στον χάρτη με το Πολεμικό Μουσείο στο Καλπάκι, τα μνημεία πεσόντων και τις αναπαραστάσεις μάχης στα Καλπάκια. Το Πωγώνι είναι ξακουστό για τα πανηγύρια του και τον Πωγωνίσιο ρυθμό. Παρότι όλα αυτά προσελκύουν κόσμο στην περιοχή, δεν θεωρείται άμεσα δυνατόν πως από μόνα τους είναι αρκετά για να προσελκύσουν μόνιμους κατοίκους, να δημιουργήσουν υποδομές και θέσεις εργασίας. Υπ' αυτή την έννοια αναζητείται ένα «όχημα που θα ενεργοποιήσει τον οικισμό αλλά και την ευρύτερη περιοχή του Πωγωνίου.

Για να ενεργοποιηθεί η περιοχή χρειάζεται κάτι πιο άμεσο που θα συνδέσει το χωριό με την ευρύτερη Περιφερειακή Ενότητα. Η ιδέα είναι η αναβίωση της περιοχής μέσω του Slow Food.

Τι είναι το Slow Food;

Το Slow Food είναι ένα διεθνές κίνημα που αναγνωρίζει το φαγητό ως πολιτιστικό στοιχείο, αναζητά και αξιοποιεί τη γαστρονομική ταυτότητα του κάθε τόπου για να προσφέρει υπεραξία στα παραγόμενα αγαθά.

Βασίζεται στην πρωτογενή παραγωγή κάθε περιοχής, δηλαδή στην γεωργία, την κτηνοτροφία, την μελισσοκομία κ.ά. Συλλέγοντας όλα τα αγαθά και μεταποιώντας τα σε ήπια μορφή παράγεται το τελικό προϊόν που είναι το φαγητό. Οι αρχές του Slow Food είναι τρεις: good, clean, fair: καλές πρώτες ύλες, καθαρές διαδικασίες παραγωγής δίχως φυτοφάρμακα και τέλος, το τελικό προϊόν να είναι προσιτό χωρίς να υπάρχει εργασιακή εκμετάλλευση.³

Για την επίτευξη των παραπάνω, στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας προτείνεται η σύσταση του Αγροτικού Συνεταιρισμού Πωγωνίου, ο οποίος θα λειτουργεί στη βάση της πρωτογενούς παραγωγής και της δευτερογενούς μεταποίησης. Εκτός του τοπικού δικτύου, το χωριό θα αλληλοεπιδρά και με ένα υπερτοπικό δίκτυο το οποίο θα συνεισφέρει στην παραγωγή αυτής της γαστρονομικής ταυτότητας, δημιουργώντας υπεραξία για το Πωγώνι. Συνεπώς, θα δημιουργηθεί ένα υπερτοπικό δίκτυο αγαθών, συνταγών και συνεργασιών με διάφορους παραγωγούς από

τις γύρω περιοχές και τις γειτονικές χώρες όπως η Αλβανία και η Βόρεια Μακεδονία.

Γιατί να μείνει κάποιος στο χωριό και την ευρύτερη περιοχή;

- Θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας και στους 3 τομείς της οικονομίας:
 - 1^ο τομέας: στα χωράφια, τα μαντριά και τον στάβλο.
 - 2^ο τομέας: στις μεταποιητικές εγκαταστάσεις, όπως το σφαγείο, η ζυθοποιία και το ιχθυοτροφείο.
 - 3^ο τομέας: ξενώνες, ματζάτο, ιατρείο, παντοπωλείο.
- Το Πωγώνι θα διασυνδεθεί, θα αποκτήσει πρόσβαση σε τεχνογνωσία και ενδιαφερόμενους επισκέπτες από όλο τον κόσμο.
- Τα χρήματα θα διαχυθούν πίσω στους κατοίκους.
- Ο πληθυσμός θα αυξηθεί.
- Προσέλκυση ψηφιακών νομάδων, οι οποίοι μπορούν να εργάζονται από απόσταση.
- Έρευνα για την σύσταση των τροφίμων, καταγραφή συνταγών, πειραματισμός με πρώτες ύλες.
- Συμβίωση ανθρώπων με τα ζώα, παροχή φρέσκων αγαθών, βιοπορισμός μέσα από τη γη.

Πώς θα μοιάζει ο οικισμός;

Όλοι οι κοινόχρηστοι χώροι σχεδιάζονται με βάση την έννοια της συντροφικότητας. Τόσο στην κατοίκηση όσο και στο Slow Food θα υπάρχουν χώροι συνάντησης και αλληλεπίδρασης για ψυχαγωγία και κοινωνικοποίηση. Τα 15 υφιστάμενα αλώνια —χάρης στον διάσπαρτο χαρακτήρα τους— πυροδοτούν την επανενεργοποίηση των μαχαλάδων του οικισμού. Μεταρέπονται σε πυκνωτές ανθρώπων με χρήσεις γύρω από το φαγητό, πυρήνες γαστρονομίας, εργαστήριο ζυθοποιίας, χώροι συντροφικότητας, υπαίθριες πλατείες έτοιμες να παραλάβουν εφήμερα επεισόδια. Όπως τα αλώνια «έθρεφαν» παλιά το χωριό, έτσι θα το θρέφουν και τώρα. Οι χώροι συντροφικότητας, αποτελούν τα νέα κέντρα του οικισμού: το μαντζάτο,⁴ το καφενείο, το πανηγύρι και το καπηλειό.

Τα οχήματα σταματάνε στους χώρους στάθ-

μευσης και η πρόσβαση στο εσωτερικό του χωριού γίνεται είτε με τα πόδια, είτε με ποδήλατο. Υπάρχει πρόβλεψη για τη διέλευση οχημάτων έκτακτης ανάγκης, ενώ η μεταφορά προϊόντων στους πυρήνες γαστρονομίας, και τις αποθήκες θα γίνεται με τη βοήθεια μουλαριών, για τα οποία έχουμε σχεδιάσει έναν στάβλο που θα καλύπτει πλήρως τις ανάγκες τους. Η συμβίωση ανθρώπων και ζώων αποτελεί απαραίτητο στοιχείο της πρότασής μας, καθώς πέρα από τον στάβλο έχουμε σχεδιάσει και την κατοικία των σταβλιστών, ενώ στον οικισμό υπάρχει πρόβλεψη και για κοινόχρηστα κοτέτσια, τα οποία όσοι κάτοικοι θέλουν θα φροντίζουν συλλογικά ώστε να έχουν πρόσβαση στα αυγά.

ΖΕΙ-ΤΟ χωριό

Η διαδικασία της αναβίωσης του οικισμού, καθώς και η λειτουργία του Συνεταιρισμού Πωγωνίου αποτελούν δυναμικές διεργασίες, και μπορούν να εφαρμοστούν σταδιακά (βλ. σχέδια ματζάτου και φάσεις κατοίκησης κατοικίας 30). Επίσης, τα υφιστάμενα κτήρια θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για τη δημιουργία σχολείου, ιατρείου, φαρμακείου, καταστημάτων κ.τ.λ., καθιστώντας το χωριό λειτουργικό. Θεωρούμε πως ο οικισμός μπορεί να φτάσει τους 92 μόνιμους κατοίκους και 30 βραχυχρόνιους σε βάθος πενήνταετίας.

Φωτογραφική Απόδοση Υφιστάμενης Κατάστασης

A Είσοδος Οικισμού | 22 Απριλίου '23

1. *Half of Global Population Will Live in Cities by End of This Year*, Predicts UN | UN News, 26 Φεβρουάριος 2008, <https://news.un.org/en/story/2008/02/250402>
2. Rem Koolhaas, *Countryside: A Report* (Köln: Taschen, 2020), σελ. 6.
3. *About Us*, Slow Food, ημερομηνία πρόσβασης 18 Οκτώβριος 2024, <https://www.slowfood.com/about-us/>
4. Το Ματζάτο στην Ελληνική «Παραδοσιακή» Αρχιτεκτονική ορίζεται ως χώρος διημέρευσης της οικογενείας σε μία κατοικία και αποτελείται από την εστία (τζάκι), τα κρεβάτια εκατέρωθεν αυτής και συνήθως γειτνιάζε με το χώρο του «Μαγειριού.» Χαρούλα Σταματοπούλου, *Ελληνική Παραδοσιακή Αρχιτεκτονική*, τόμος 6 (Αθήνα: Εκδόσεις Μέλισσα, 1988.)

Β Σταυροδρόμι Μεσοχωρίου | 20 Αυγούστου '23

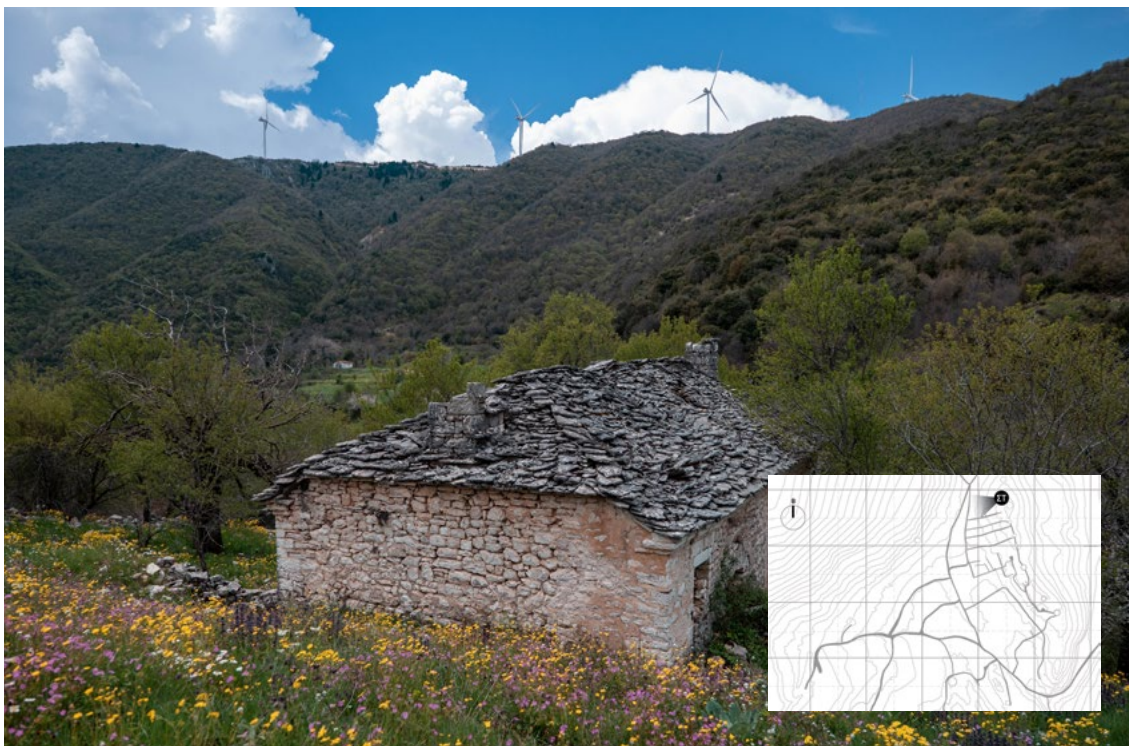
Γ Κατοικία #3 | 07 Απριλίου '23

Δ Βρύση | 15 Οκτωβρίου '23

Ε Σχολείο | 07 Απριλίου '23

ΣΤ Κατοικία #32 | 22 Απριλίου '23

Ζ Κατοικία #32 | 18 Μαΐου '24

Η Κατοικία #30 | 07 Απριλίου '23

Θ Αλώνι | 25 Ιουνίου '23

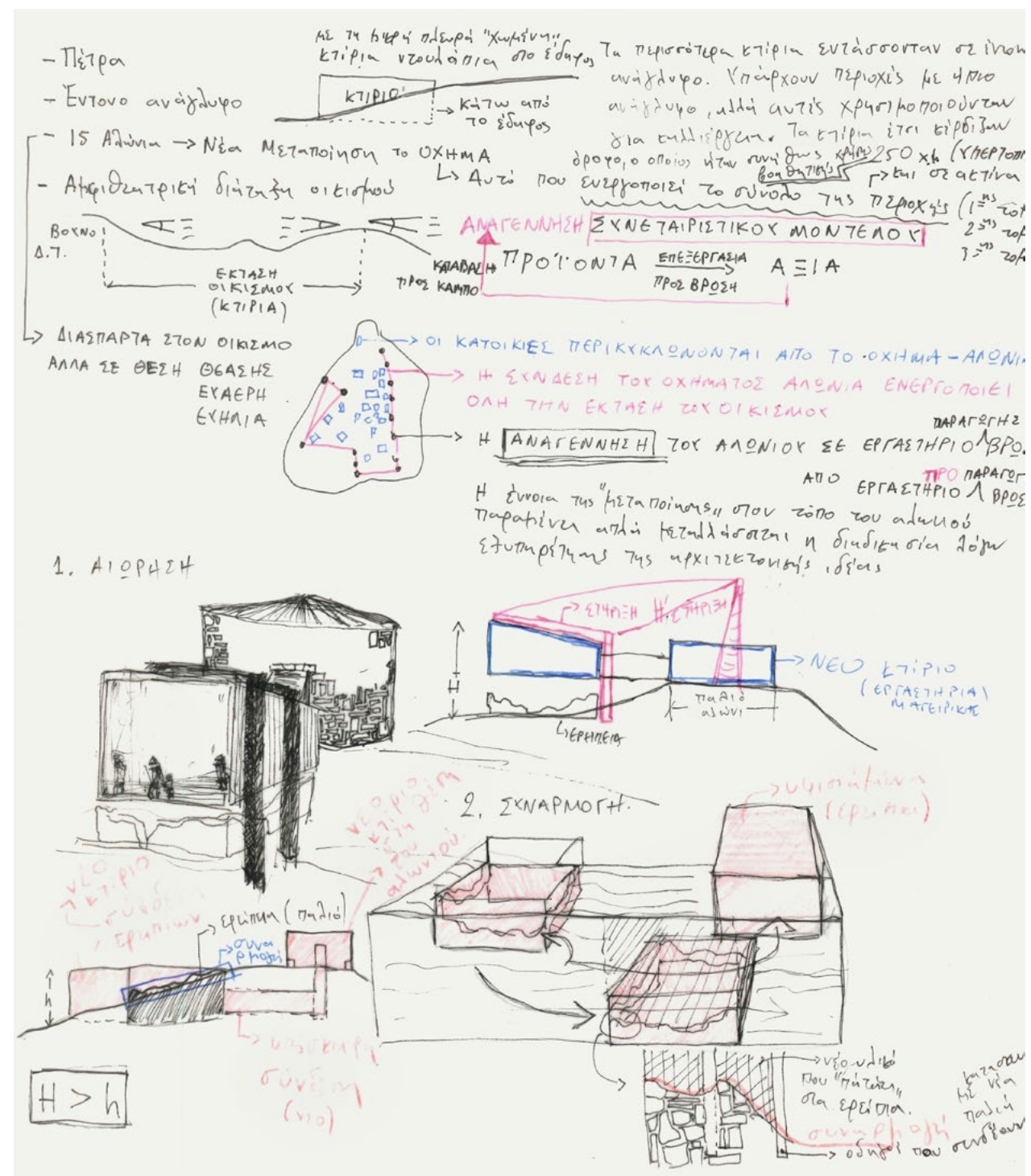
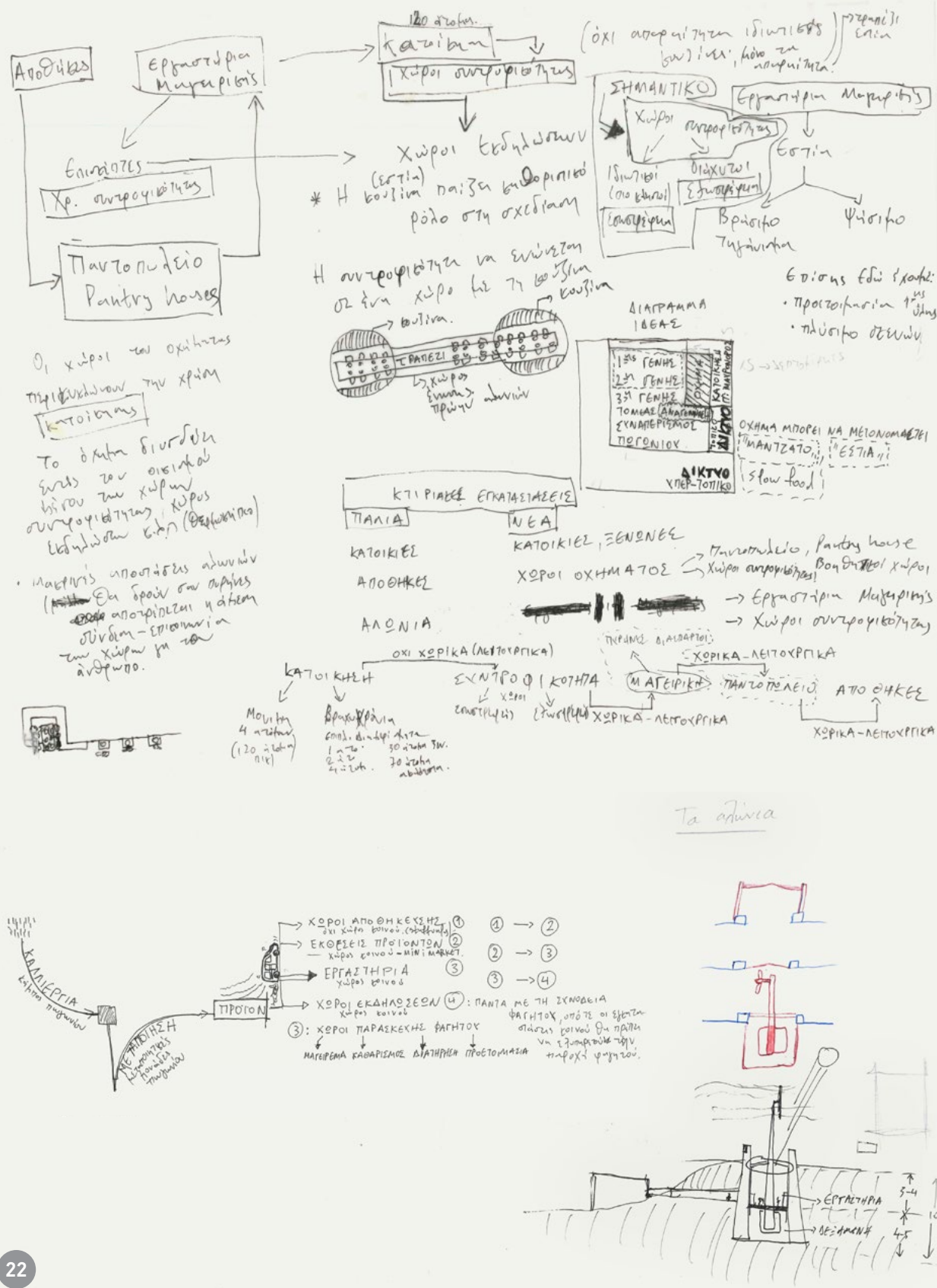

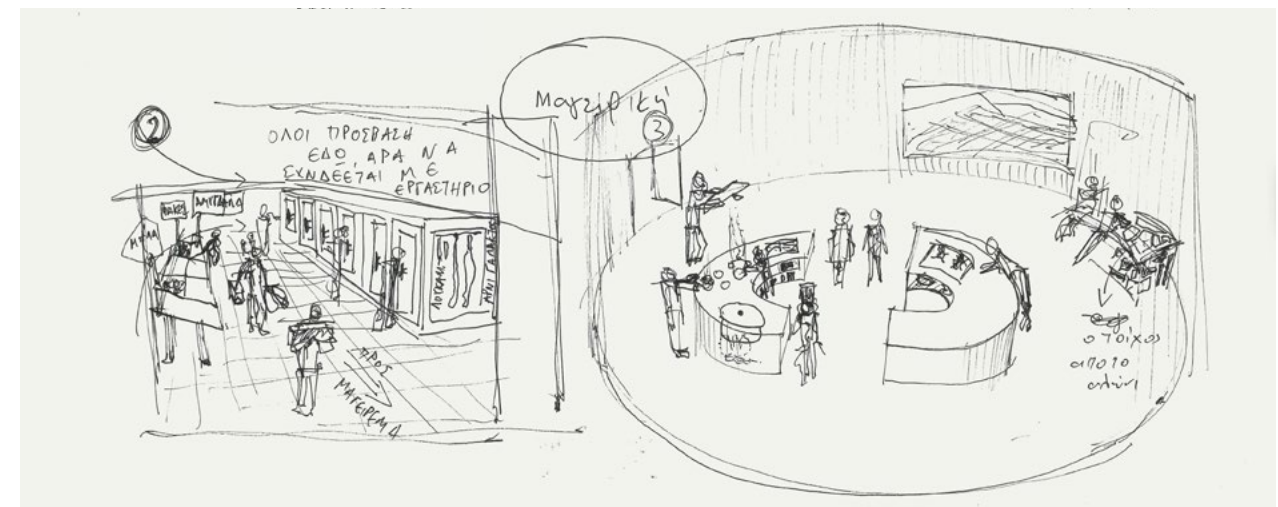
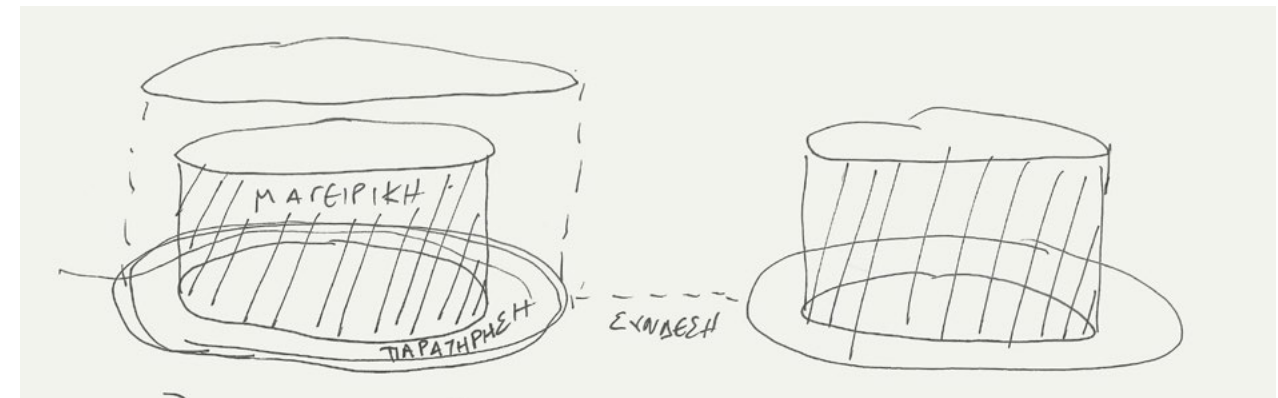
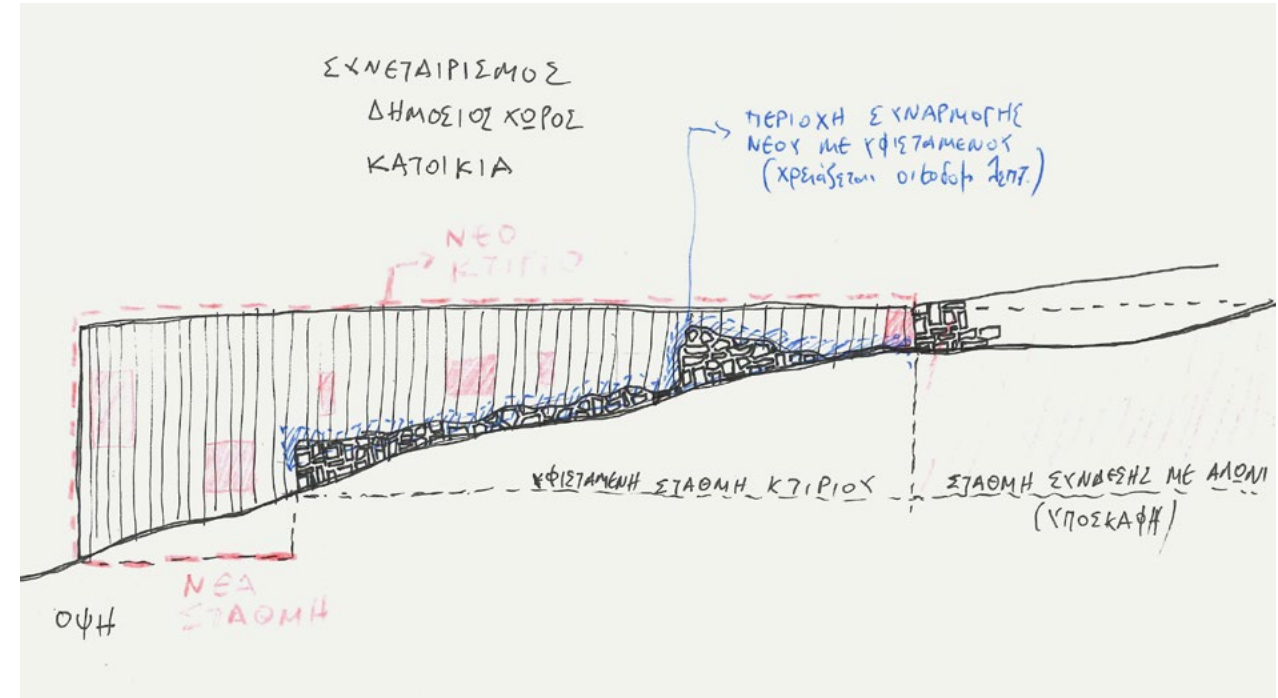
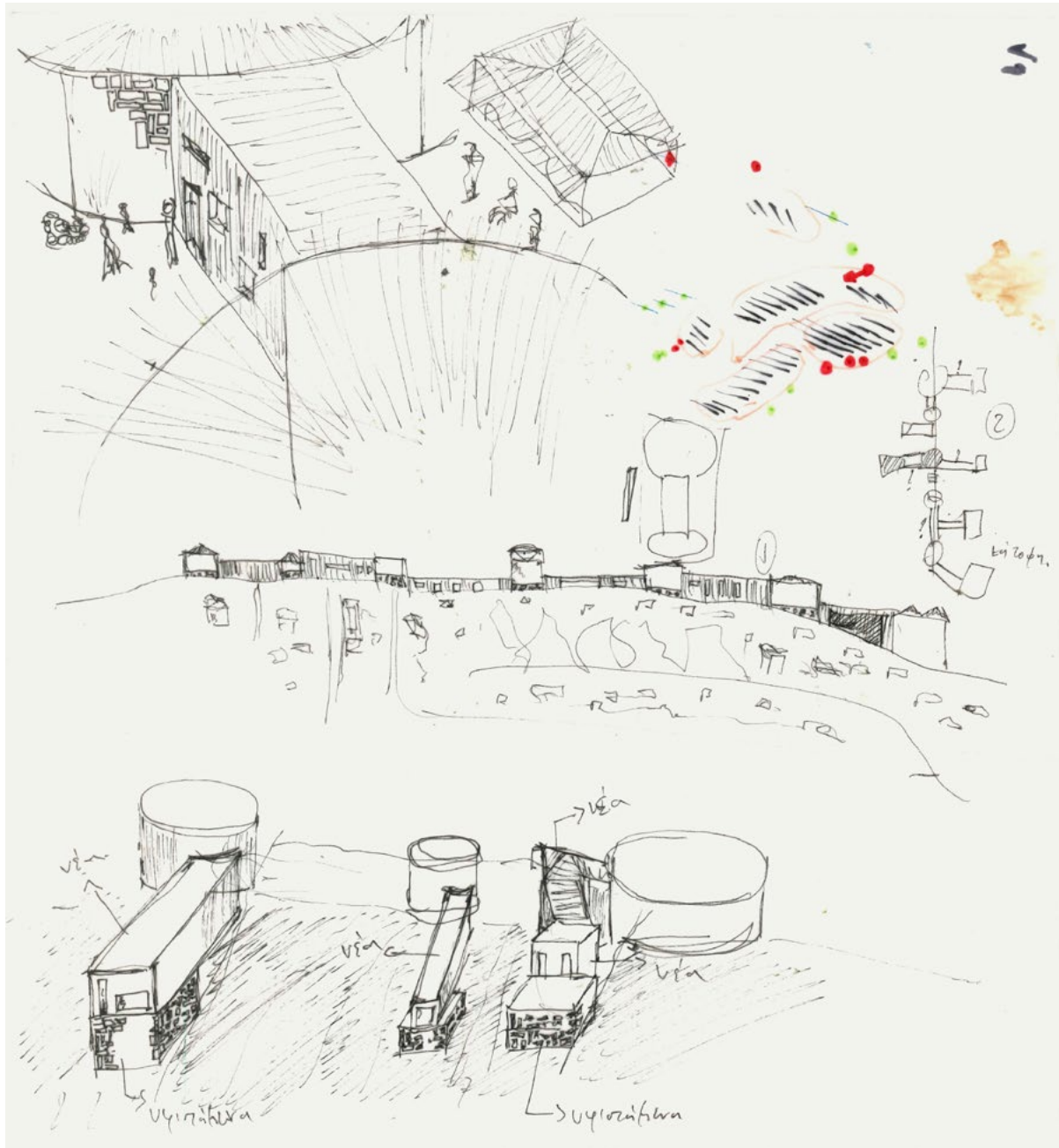
M 50 100 200

Ορθοφωτοχάρτης Οικισμού

Νέφος σημείων σε συνεργασία με τον Βαγγέλη Μπράχο

1) ΙΔΕΑ "ΘΡΕΦΟ ΤΟ ΧΕΡΙΟ" { ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΦΑΓΗΤΟ ? (ΓΑΣΤΡΟΝ. ΕΚΑΝΑ. ΜΑΤΖΑΤΟ, Π.Σ?)
 ΑΛΛΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ (ΒΟΥΤΙΚΑΣ? ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ?)

2) ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ "ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ"

3) ΠΡΟΣΒΑΣΗ "ΠΟΣ ΠΑΡΟ (ΜΟΝΟΠΑΤΙ, ΚΛΗΜΗ),"
 ↳ ΧΡΟΝΟΣ "ΠΟΣΟ ΧΡΟΝΟ ΘΕΛΕ ΝΑ ΠΑΡΟ"

"ΤΟ ΠΑΝΤΟΠΟΛΕΙΟ"

➤ ΣΤΑ ΠΑΝΟ ΑΠΩΛΙΑ

+ ΚΟΝΤΑ ΣΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΡΩΜΟ - ΑΠΟΣΤΑΣΗ
 + ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΜΑΤΖΑΤΟ - Η.Γ
 + ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΚΟΝΤΑ.

ΜΟΡΙΑ ΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

ΔΙΠΑΔ ΑΠΟ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΑΗ'

+ ΕΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ
 + ΑΠΟΘΗΚΗ ΔΙΠΑΔ
 + ΞΕΝΩΝΑΣ ΔΙΠΑΔ
 + ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑ ΔΙΠΑΔ

"ΤΟ ΠΑΝΤΟΠΟΛΕΙΟ"
 ➤ ΣΤΟ ΜΕΣΟΧΩΡΙ

+ ΕΥΚΟΛΟΣ ΑΝΕΦΟΔΙΣΜΟΣ
 + ΕΥΚΟΛΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
 + ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ
 ΝΟΤΙΟΥ ΠΕΡΙΜΕΤΡΟΥ
 (ΣΥΘΟΤ. - ΚΑΠΗΛΕΙΟ)
 + ΚΟΝΤΑ
 ΣΤΑ PARKING
 + ΚΟΝΤΑ ΣΤΑ
 ΠΑΛΙΑ ΠΑΝΤΟΠΟΛΕΙΑ
 (ΕΤΟΙΧΕΙΟ ΜΗΤΗΡΕΣ)

ΠΛΑΤΕΙΑ
 ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
 ΜΟΡΙΑΚΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ

ΕΚΟΛΟ

ΞΕΝΩΝΑΣ
 ΒΙΒΛΙΟΘ.
 ΓΡΑΦΕΙΑ

ΚΑΦΕΝΕΙΟ

P1

ΚΑΤΑΝΕΜΗ

ΠΛΑΤΕΙΑ

ΜΑΤΖΑΤΟ
 ΠΕΚΝΟΤΕΣ
 ΑΝΘΡΩΠΩΝ
 ΠΥΡΗΝΕΣ
 ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ
 ΑΛΩΝΙ
 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

31 ~~25~~ ΑΠΟΘΗΚΕΣ

- 9 ~~7~~

22

+ 1 (ΠΡΩΤΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
 ΝΥΝ ΑΠΟΘΗΚΕΣ)

23

15 ΑΛΩΝΙΑ

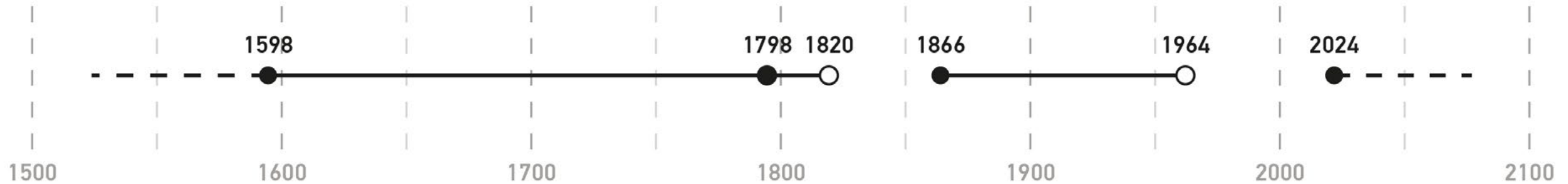
"ΘΡΕΦΟ ΤΟ ΧΕΡΙΟ"

➤ ΒΟΗΘΑ
 ΝΕ
 ΝΑ "ΘΡΕΦΟΥΝ
 ΤΟ ΧΕΡΙΟ"

906
 - 887
 019

Φάσεις Κατοίκησης & Εγκατάλειψης

Οικισμός Παλαιού Μαυρονόρους

• **1598:** Πρώτη αναφορά για κατοίκηση στην περιοχή, σύμφωνα με το σιγίλιο της Ιεράς Μονής Σωσίνου.

• **1798:** Ο Αλή Πασάς προχωράει σε εκδίωξη των χριστιανικών οικογενειών και σε εγκατάσταση βουλγάρικων.

• **1820:** Οι οικογένειες αποχωρούν με την καθαίρεση του Αλή Πασά.

• **1866:** Στις 14 Σεπτεμβρίου του 1866 —ημέρα του Σταυρού— 40 οικογένειες από τη Γλούστα (σημερινό Κεφαλοχώρι) της επαρχίας Φιλιατών (Δήμος Φιλιατών) «εκκλησιάστηκαν στον Αϊ Γιάννη, μετάλαβαν όλοι τους, και αφού ορκίστηκαν, φιλήθηκαν και αναχώρησαν για το Μαυρονόρος».

Η ιστορική συγκυρία που οδήγησε στον εκούσιο αυτό εκπατρισμό ήταν η προσάρτηση της Κέρκυρας στο Ελληνικό Κράτος το 1863 και η έντονη παρουσία του ελληνικού στρατού σε αρκετά κοντινή απόσταση από τα ηπειρώτικα παράλια και την επαρχία Φιλιατών. Οι Τσιάμηδες της περιοχής —και συγκεκριμένα οι οίκοι των αγάδων Ντεμάτων και Σεϊκάτων— υπό τον φόβο της εισβολής των αντάρτικων σωμάτων και της επανάστασης στην Ήπειρο, διέταξαν τη μετατροπή 16 κεφαλοχωρίων σε τσιφλίκια τους, αναιρώντας τη σχετική αυτονομία τους. Οι κάτοικοι, οι οποίοι υπό την κυριαρχία του Σουλτάνου ήταν έως τότε κύριοι των αστικών και γεωργικών περιουσιών τους, προσέφυγαν στη Γενική Διοίκηση των Ιωαννίνων προς απόδοση δικαιοσύνης.¹ Η κίνηση αυτή, γνωστή ως «Αγροτικό Κίνημα», συνοδεύτηκε από βιαιοπραγίες υπό τη σκέπη των οθωμανικών αρχών και κορυφώθηκε με τη μετανάστευση 135 οικογενειών, μεταξύ των οποίων και οι 40 οικογένειες προς το Μαυρονόρος.

• **1964:** Μετά την περίοδο του Εμφυλίου, η αστυφιλία και η ξενιτιά συνοδεύεται με την ερήμωση των ορεινών οικισμών του ελλαδικού χώρου. Οι εναπομείναντες κάτοικοι του Παλαιού Μαυρονόρους, αναζητώντας καλύτερες συνθήκες διαβίωσης, εγκατέλειψαν το χωριό οριστικά το έτος 1964, και δημιούργησαν νέο οικισμό στη θέση Άγιος Νικόλαος, όπου διατηρούσαν τα αμπέλια τους. Η θέση του νέου οικισμού κρίθηκε προνομοιακή λόγω της εγκύτητας στον κάμπο του Άνω Καλαμά με τις καλλιέργειες τους και της ευκολότερης πρόσβασης στο οδικό δίκτυο.

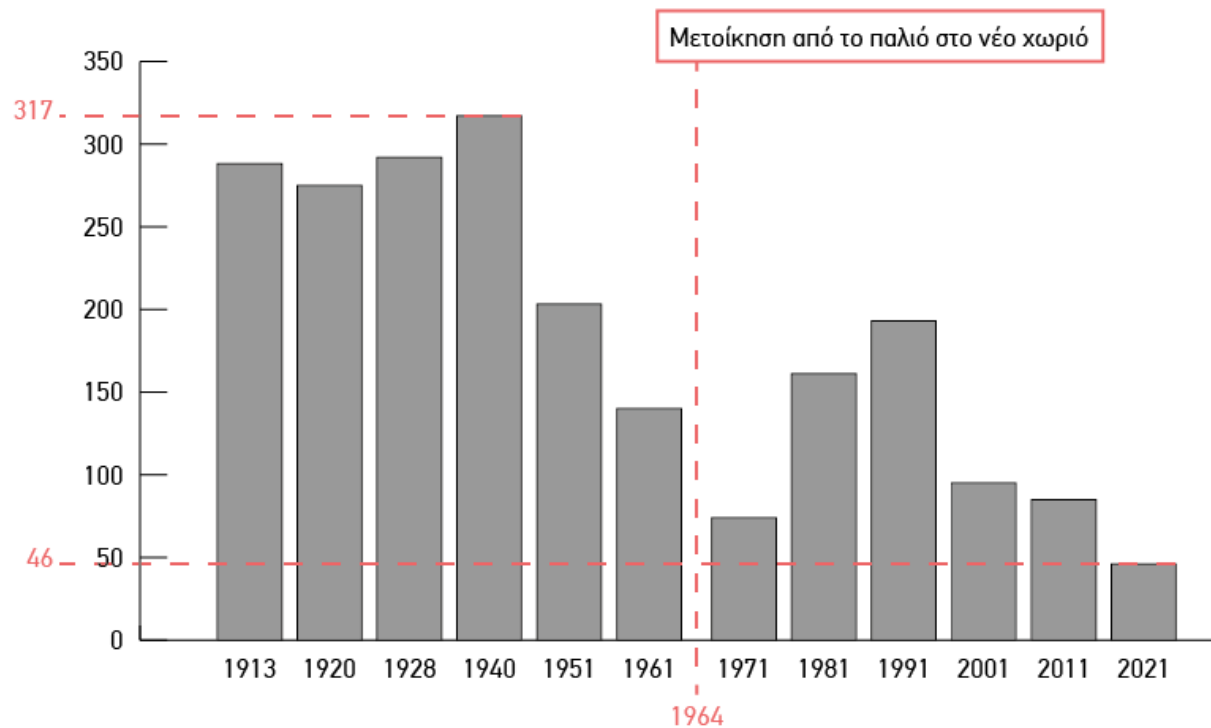
• **2024:** Σήμερα, 60 χρόνια μετά την εγκατάλειψη του παλιού χωριού, βρισκόμαστε σε μια κομβική στιγμή, τόσο για τον οικισμό όσο και για την ευρύτερη περιοχή του Πωγωνίου. Αν δεν δράσουμε άμεσα το κτηριακό απόθεμα του οικισμού θα αποτελεί περισσότερο αρχαιολογικού ενδιαφέροντος παρά αρχιτεκτονικού.

Πηγές:

1. Χρήστος Χρηστοβασίλης. Ιστορικών της αρπαγής των δεκα εξ χωρίων της επαρχίας Φιλιατών και των εξαρτημάτων αυτών παρά των Τουρκαλβανών Ντεμάτων και Σεϊκάτων και ενέργειαι προς απόσσεισιν του αγαδικού ζυγού επί τε Τουρκοκρατίας και Ελληνοκρατίας. Αθήνα: Τυπογραφείο Π. Α. Πετράκου, 1914.

• Richard Conway. Το Μαυρονόρος. μτφ. Ελένη Παγκρατίου. Αθήνα: Γεννάδειος Σχολή. Διατίθεται από την Αναπτυξιακή Επιχείρηση του Δήμου Άνω Καλαμά.

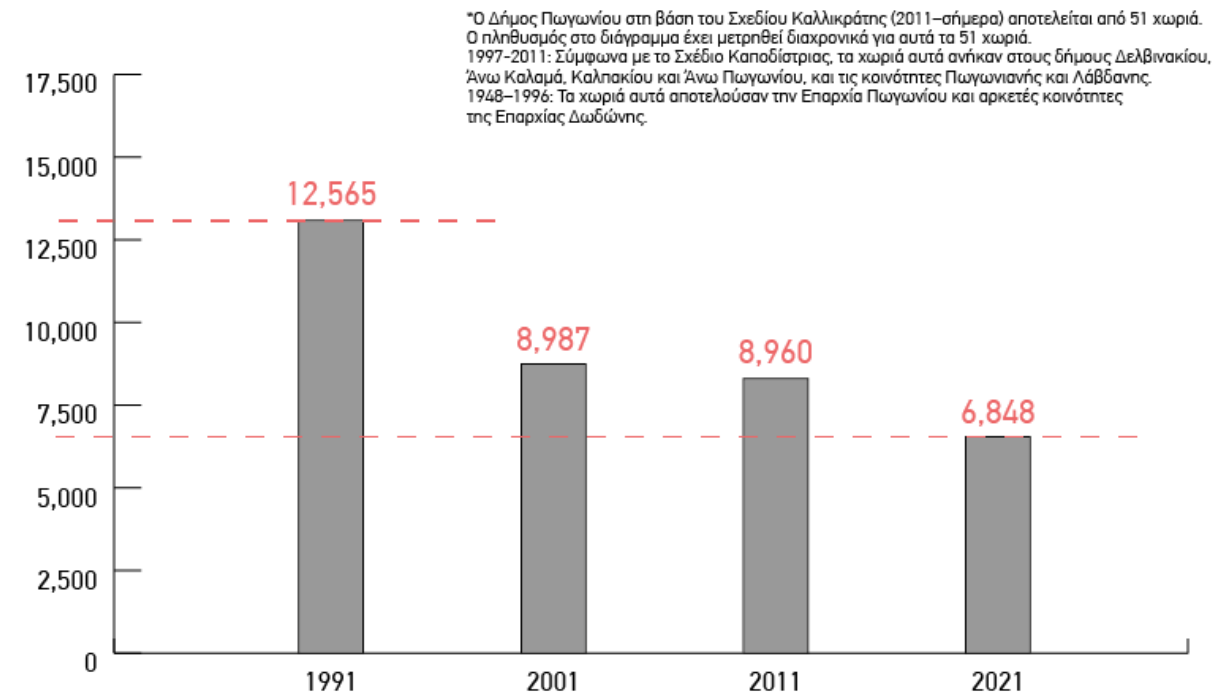
• Ελένη Μόλλα, Διερεύνηση της αρχιτεκτονικής τυπολογίας των κτιρίων και τρισδιάστατη αναπαράσταση του οικισμού Μαυρονόρους. Διπλωματική Εργασία Μεταπτυχιακού Προγράμματος. Αθήνα: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, 2018.

ΕΛΣΤΑΤ (ΕΣΥΕ μέχρι το 2010): Απογραφές Πληθυσμού 1991–2021.

Βασίλειον της Ελλάδος, Υπουργείον Εθνικής Οικονομίας, Διεύθυνσις Στατιστικής, *Απαρίθμησης των κατοίκων των Νέων Επαρχιών της Ελλάδος του έτους 1913*, (Εν Αθήναις, 1915). Βλ. Θεοδώρα Καραγιάννη, *Πληθυσμιακές μετακινήσεις στο νομό Ιωαννίνων (20ός αι.)*, (Διπλωματική Εργασία Μεταπτυχιακού προγράμματος, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, 2012), σελ. 96.

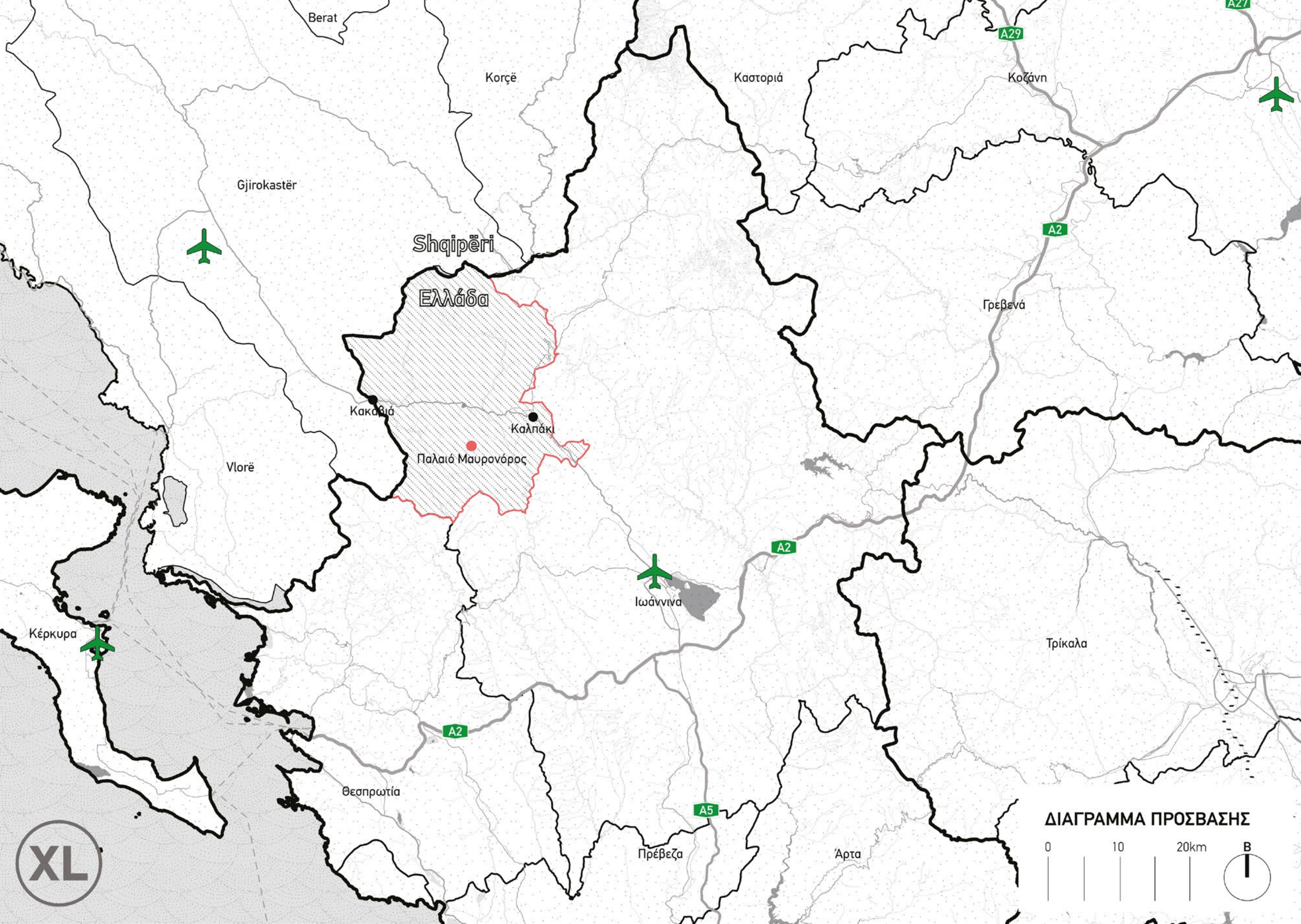
**Πληθυσμός Μαυρονόρους
1913–2021**

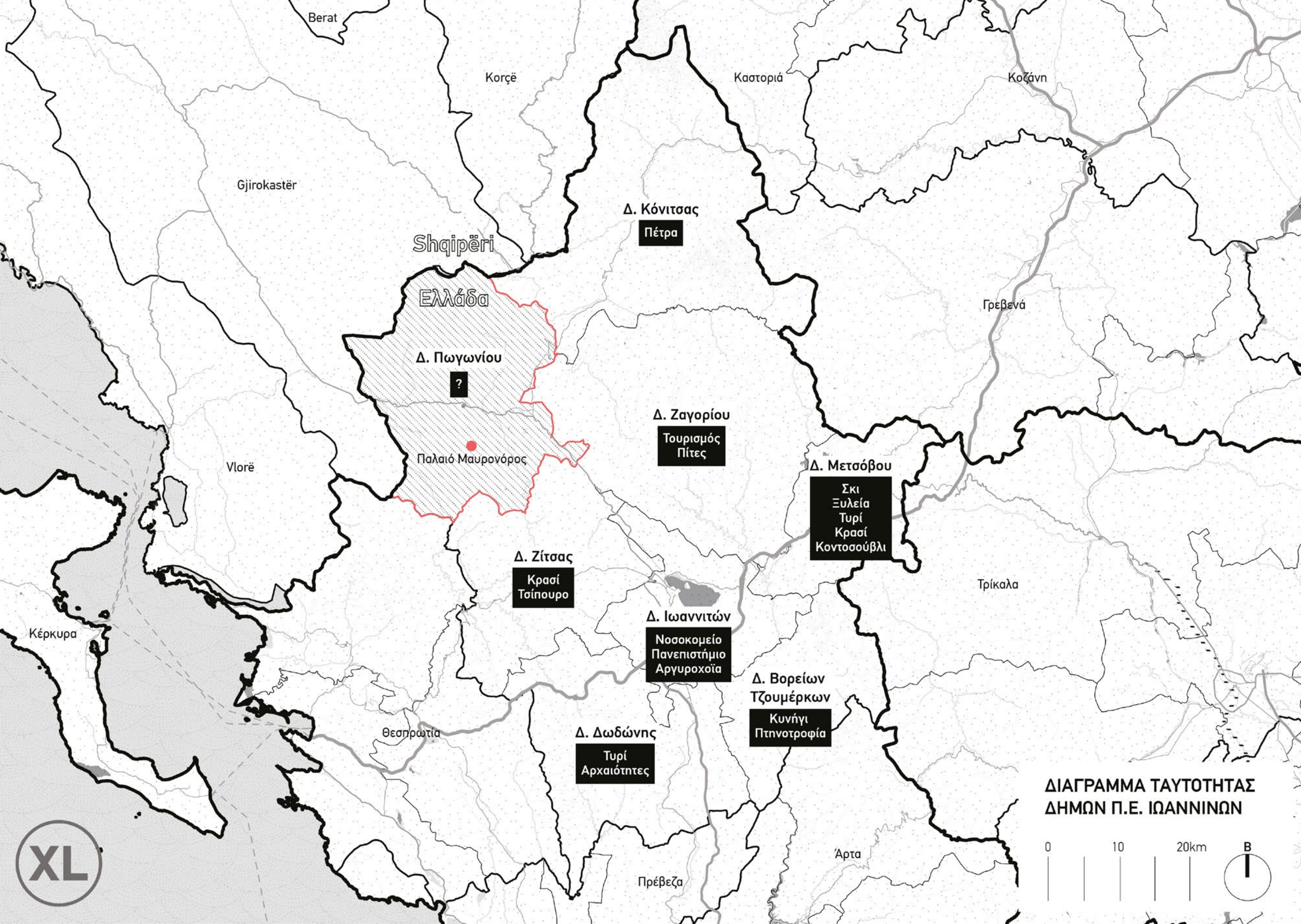

*Ο Δήμος Πωγωνίου στη βάση του Σχεδίου Καλλικράτης (2011–σήμερα) αποτελείται από 51 χωριά. Ο πληθυσμός στο διάγραμμα έχει μετρηθεί διαχρονικά για αυτά τα 51 χωριά. 1997–2011: Σύμφωνα με το Σχέδιο Καποδίστριας, τα χωριά αυτά ανήκαν στους δήμους Δελβινακίου, Άνω Καλαμά, Καλπακίου και Άνω Πωγωνίου, και τις κοινότητες Πωγωνιανής και Λάβδανης. 1948–1996: Τα χωριά αυτά αποτελούσαν την Επαρχία Πωγωνίου και αρκετές κοινότητες της Επαρχίας Δωδώνης.

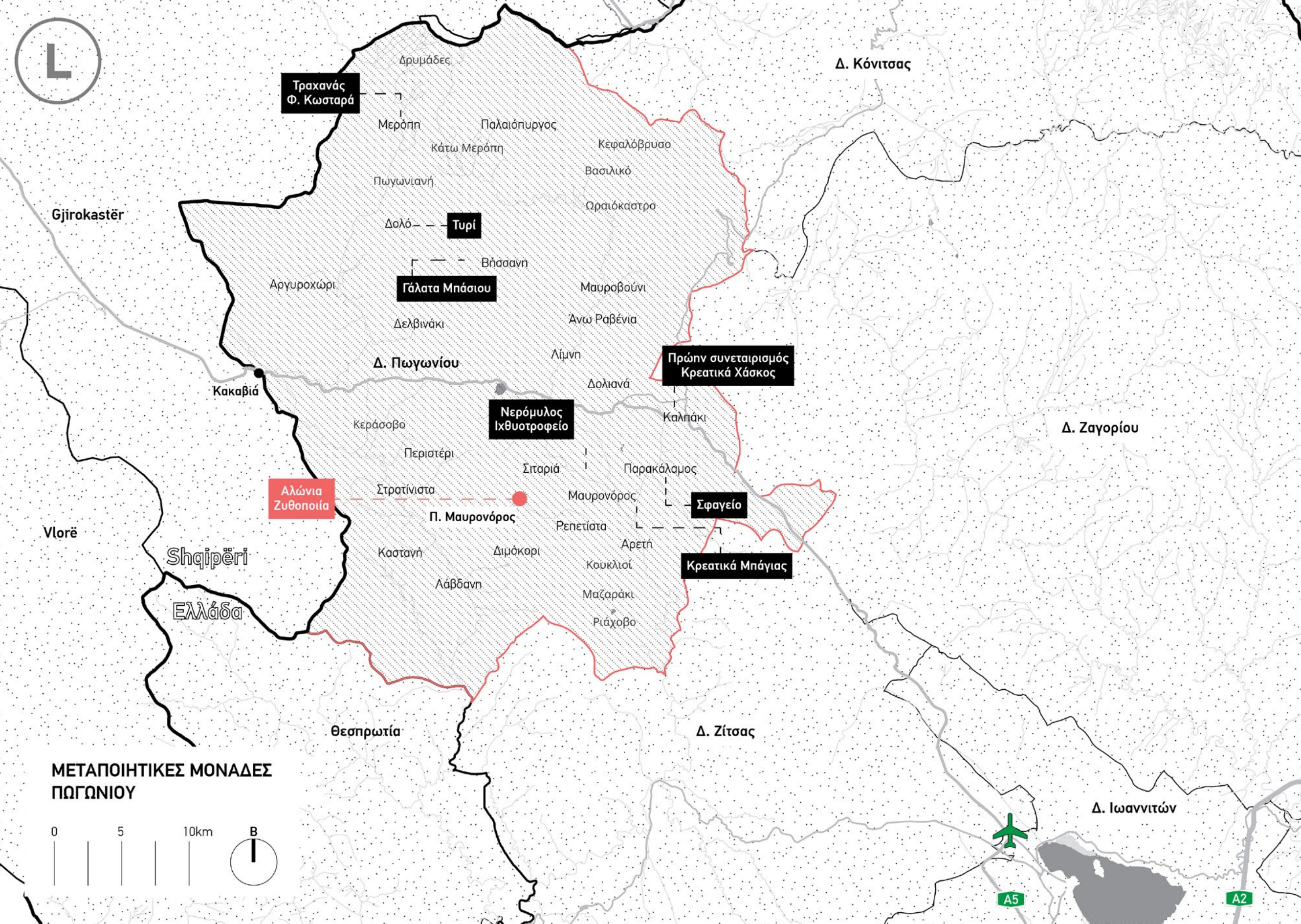
ΕΛΣΤΑΤ (ΕΣΥΕ μέχρι το 2010): απογραφές πληθυσμού 1991–2021.

**Πληθυσμός Πωγωνίου*
1991–2021**

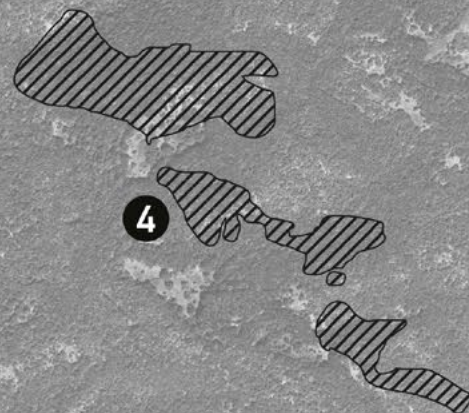

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ
ΔΗΜΩΝ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

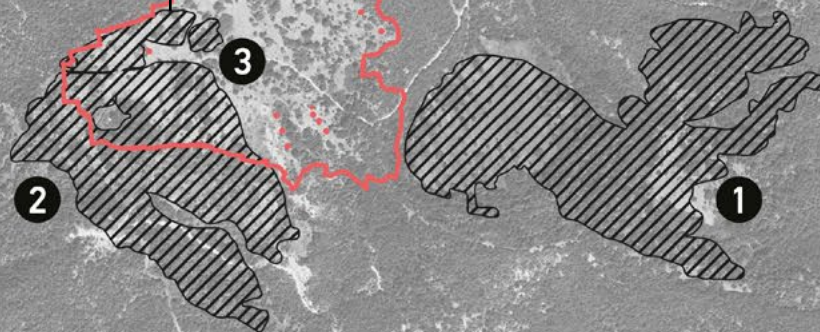

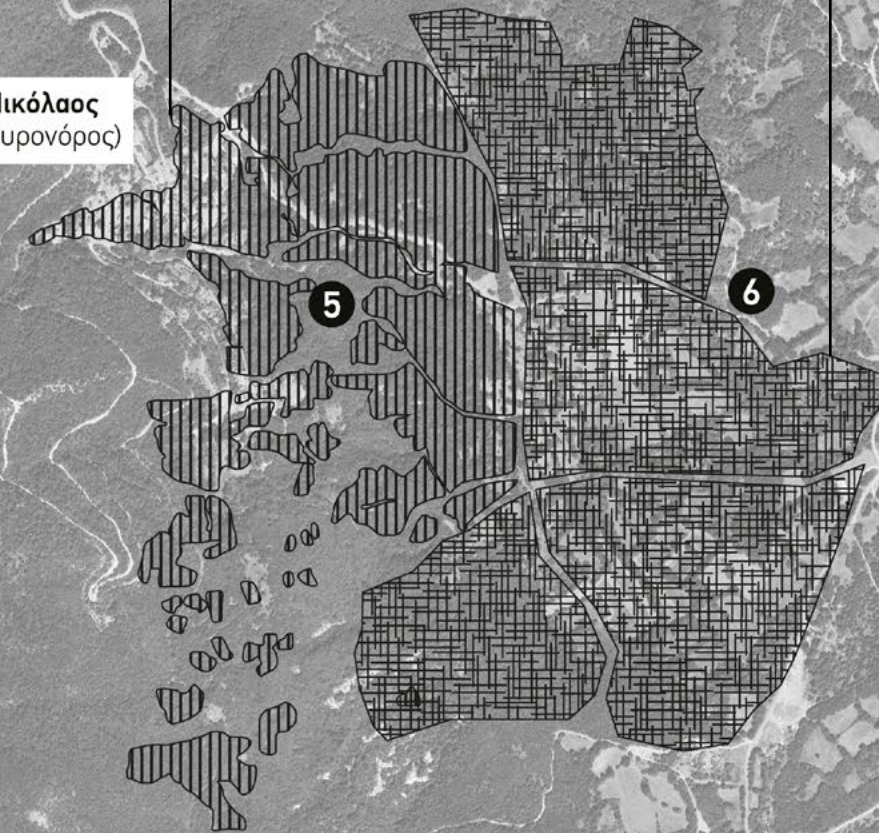
Σιταριά

Παλαιό Μαυρονόρος

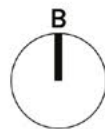
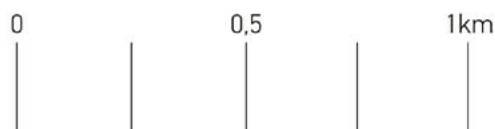

Θέση Αγ. Νικόλαος
(Σημερινό Μαυρονόρος)

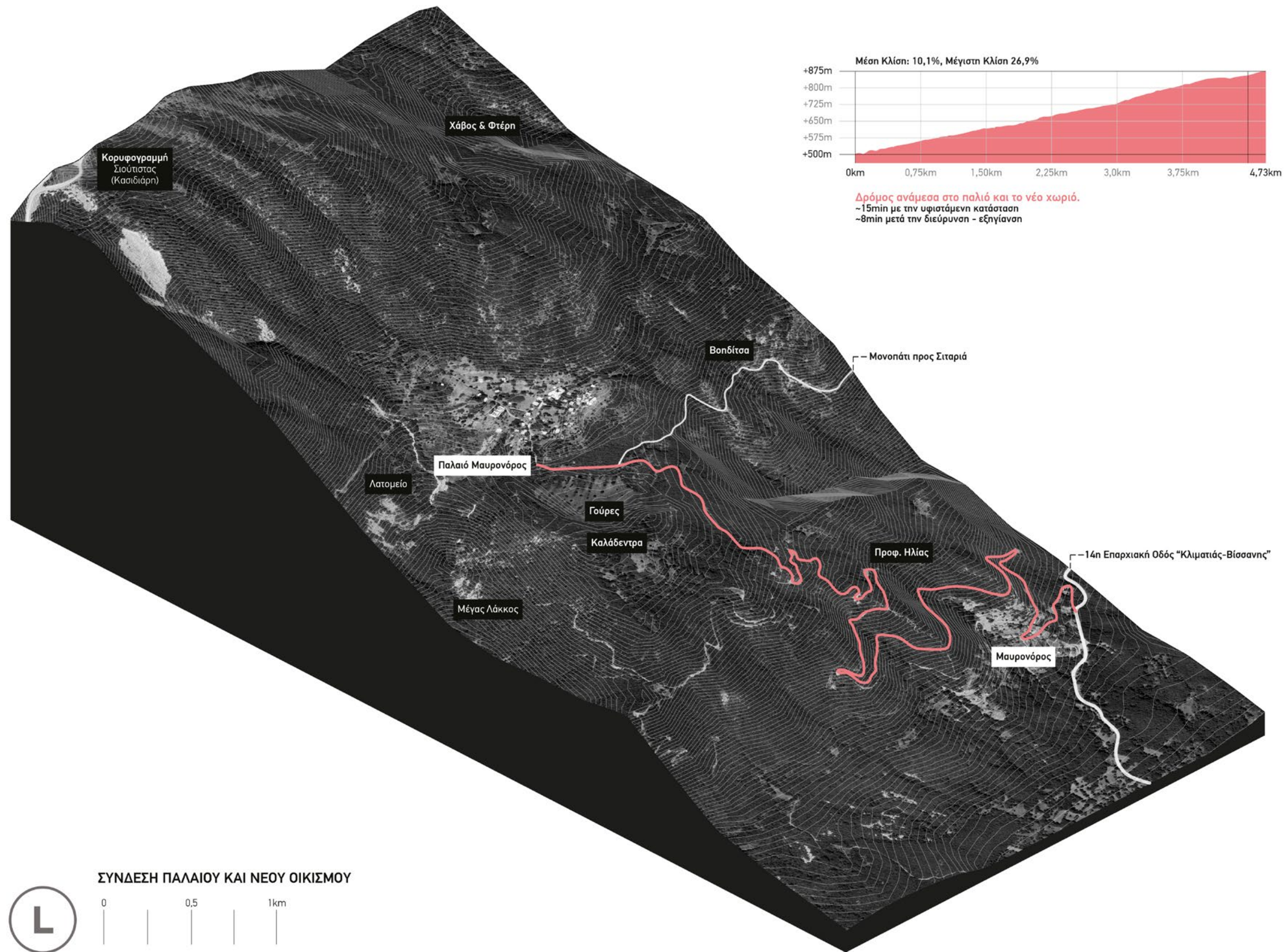
- Αλώνια Παλαιού Μαυρονόρους
- ▨ Σταροχώραφα
- ▨ Αμπέλια
- ▨ Καλλιέργειες του κάμπου (καλαμπόκι, τριφύλλι, ρύζι, κ.ά.)

ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΣΙΜΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ Π. ΜΑΥΡΟΝΟΡΟΥΣ

- 1. ΚΑΛΑΔΕΝΔΡΑ: 208,105m²
 - 2. ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΙ ΓΙΩΡΓΗ: 166,594m²
 - 3. ΕΝΤΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ : 22,531m²
 - 4. ΧΑΒΟΣ & ΦΤΕΡΗ: 115,926m²
 - 5. ΘΕΣΗ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ: 234,162m²
 - 6. ΑΓΡΟΙ ΚΑΜΠΟΥ: 222,237m²
- ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ: 969,555m² | 969,55 ΣΤΡ. | 96,955 ΕΚΤΑΡ.**

Πηγή Εικόνας: Google Maps
Πηγή εκτάσεων: Οροθωφωτοχάρτης 1945-1960, Ελληνικό Κτηματολόγιο

Διαδικασία - Στάδια Slow Food

1

Πρωτογενής Τομέας | Παραγωγή

- γεωργία
- κτηνοτροφία
- μελισσοκομεία
- συλλογή βοτάνων και μυρωδικών
- κυνήγι | αλιεία

2

Δευτερογενής Τομέας | Μεταποίηση

Συνεταιρισμός Πωγωνίου:

- Μονάδα γάλακτος Μπάσιου στη Βήσσανη
- Εγκαταστάσεις Καλπακίου
- Σφαγεία Παρακαλάμου
- Νερόμυλος Σιταριάς
- Ιχθυοτροφείο Σιταριάς
- Αλώνια Παλαιού Μαυρονόρους
- Ζυθοποιία στα “Κάτω Αλώνια”

Υπερτοπικό Δίκτυο Γαστρονομίας

+ (Προϊόντα, Συνταγές
και Τρόποι Μαγειρέματος)

3

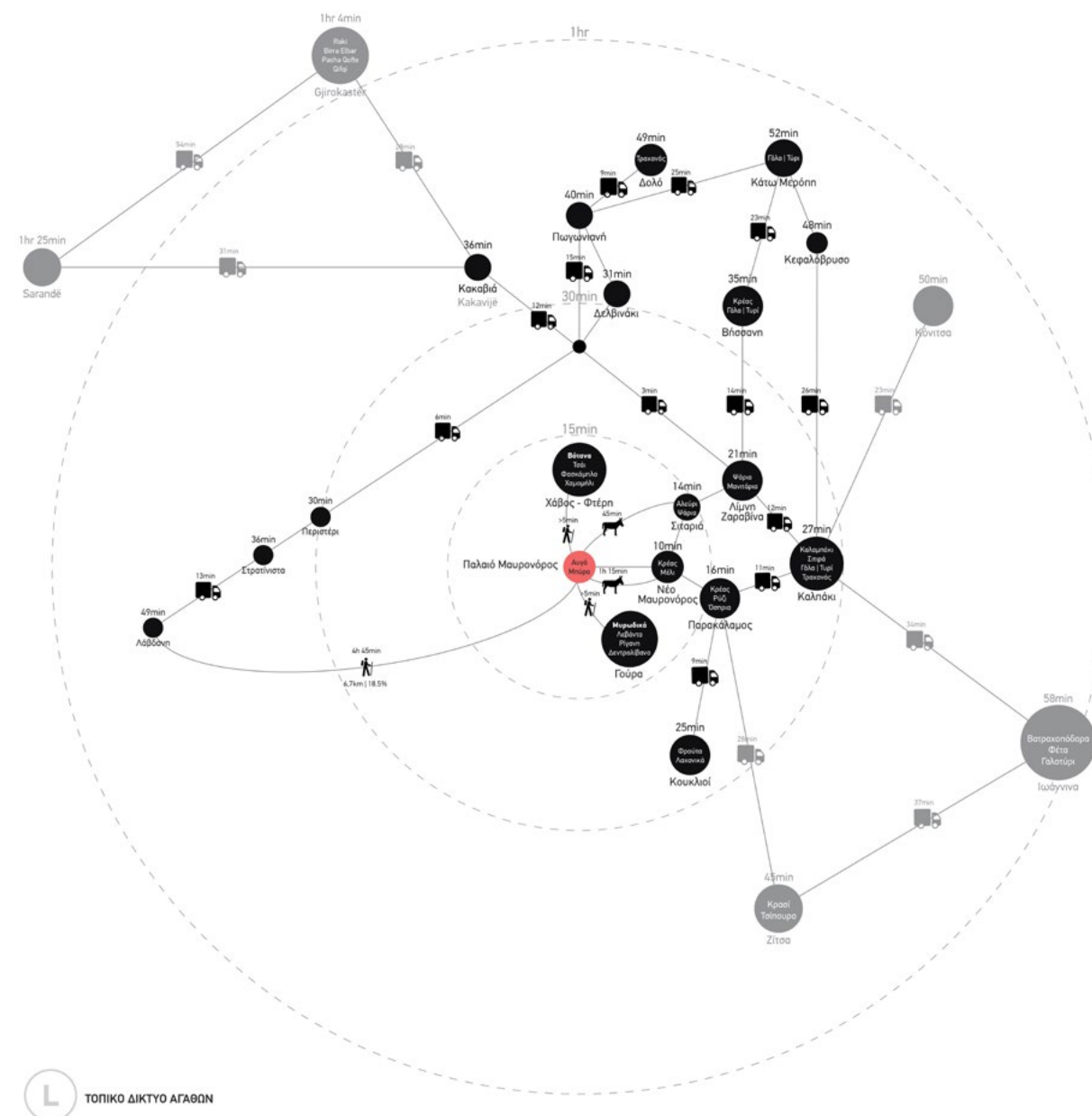
Τριτογενής Τομέας | Ξενώνες & Συν-τροφικότητα

- Ξενώνας βραχυχρόνιας διαμονής (20-30 άτομων)
- Στάβλος
- Παντοπωλείο
- Αποθήκες | Ψυγεία
- Πυρήνες γαστρονομίας
- Χώροι συν-τροφικότητας
- Χώροι μάθησης
- Χώροι εκδηλώσεων

Στόχος = Αναβίωση

Υποδομές & Κατοίκηση

- Ρυμοτομία οικισμού
- Θέσεις στάθμευσης
- Αθλητικές εγκαταστάσεις
- Εγκαταστάσεις ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, διαχείριση των αποβλήτων
- Κατοικίες μόνιμου πληθυσμού (100 κάτοικοι max)

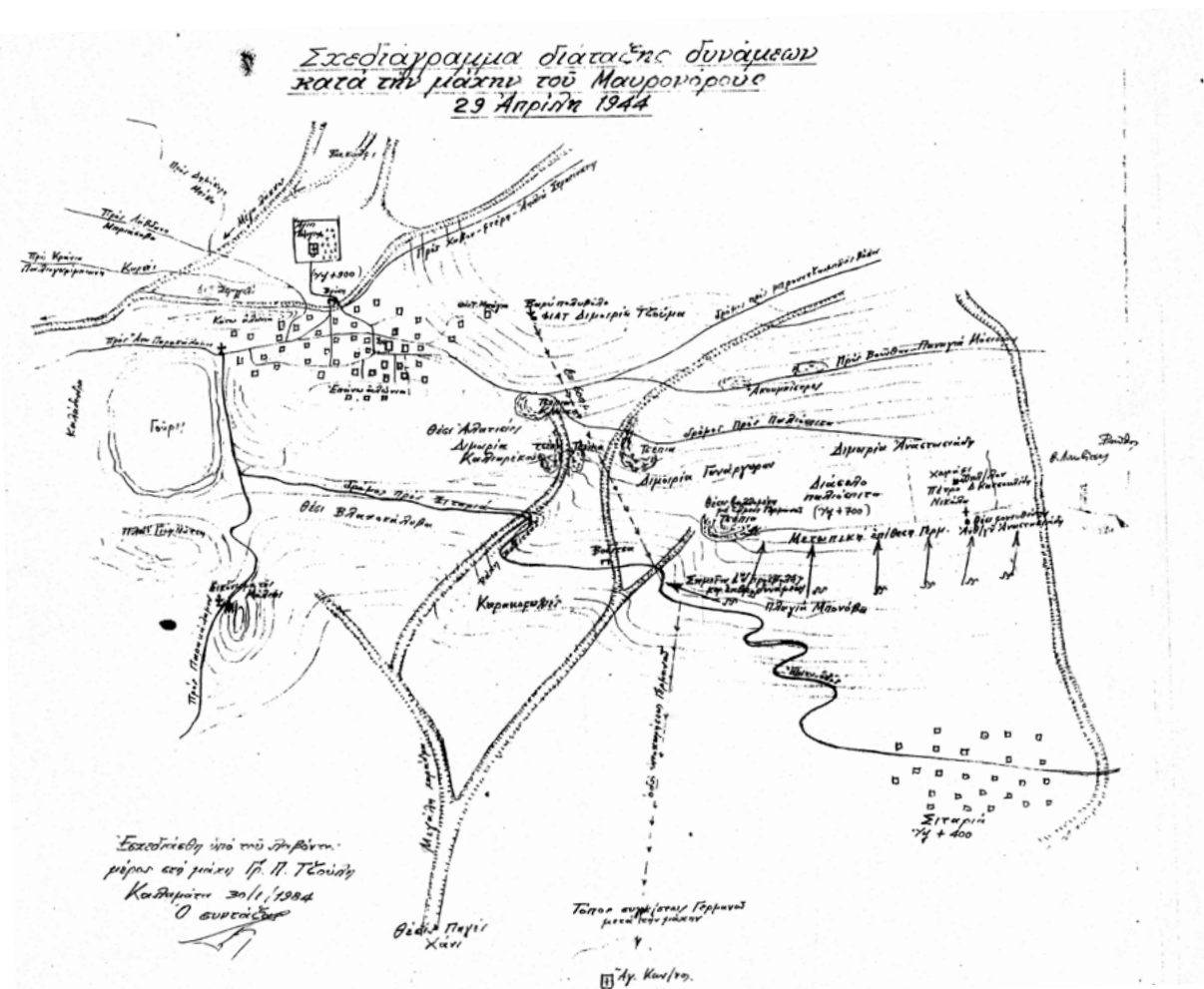

ΥΠΕΡ-ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΑΓΑΘΩΝ

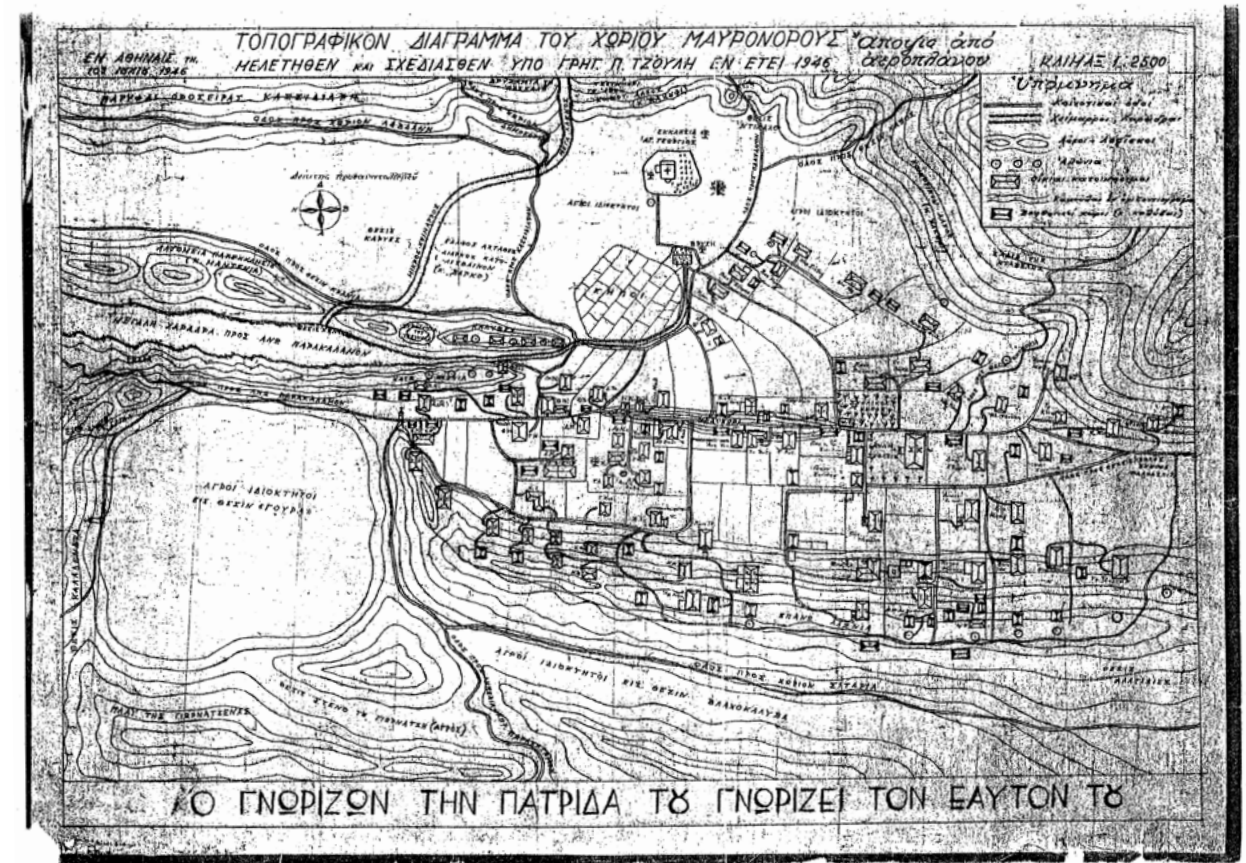
ΥΠΕΡ-ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

Πηγή:
1. Αποτελέσματα Αναστροφής Μόνιμου Πληθυσμού 2021, Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ)
2. Population & Shopping, 1. Januar 2023 | Instat
3. Census of Population, Households and Dwellings in the Republic of North Macedonia 2021, State Statistical Office, Republic of North Macedonia.

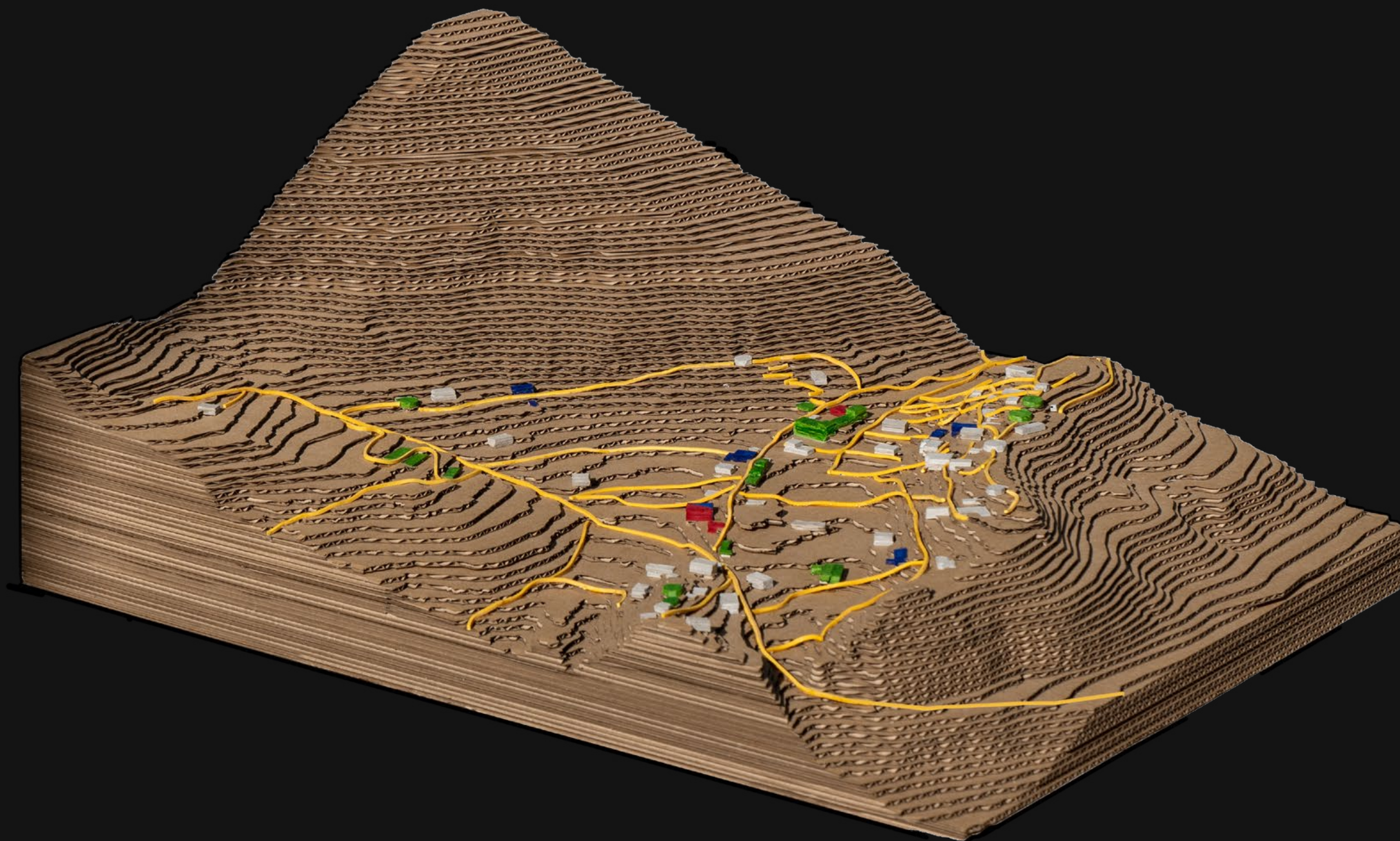
Σχεδιάγραμμα διάταξης δυνάμεων κατά τη μάχη του Μαυρονόρους 29 Απριλίου 1944,
Γρηγόρης Τζούλης, 30 Ιανουαρίου 1984.

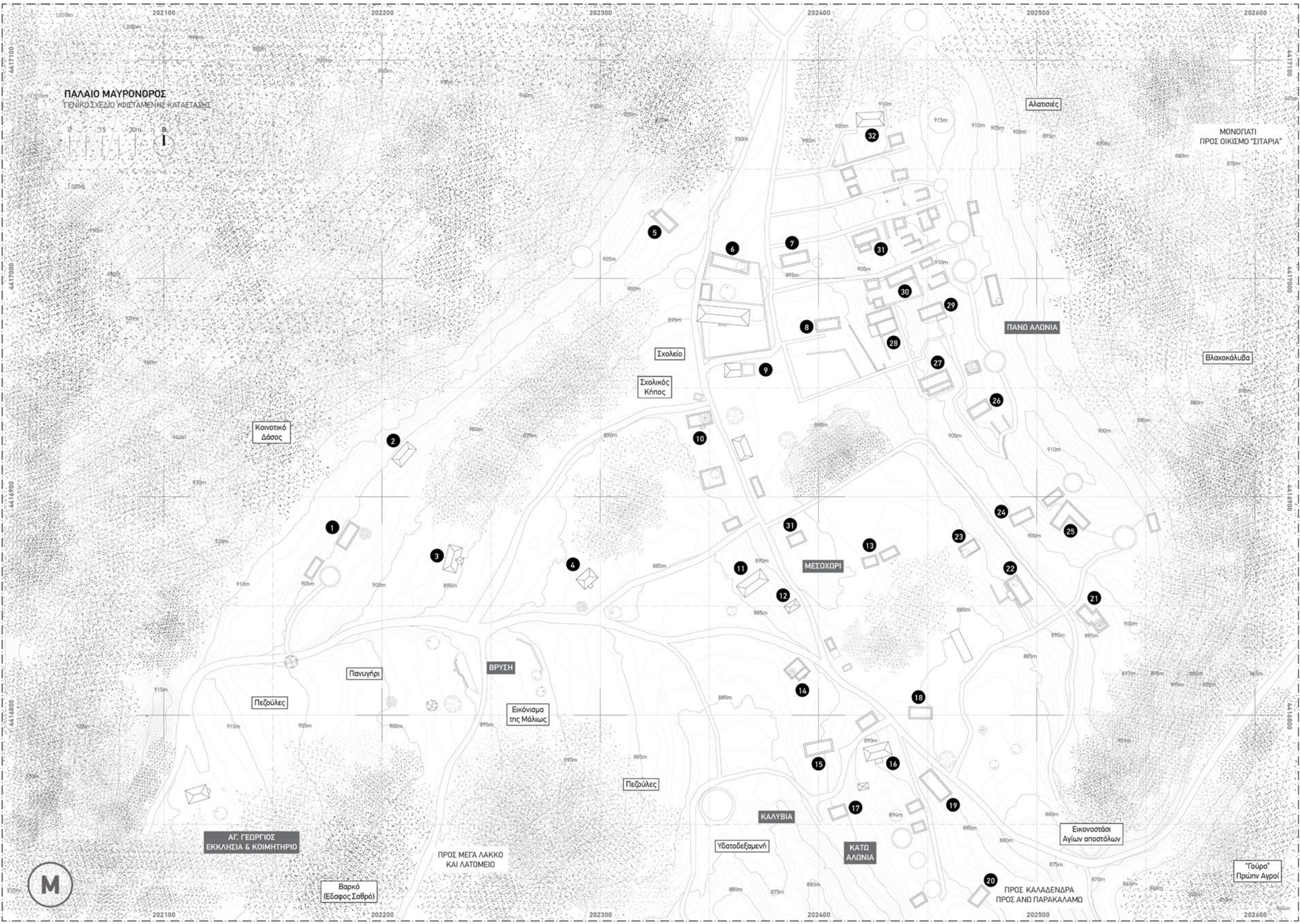
Από το αρχείο του Αλέξανδρου Ζώνη

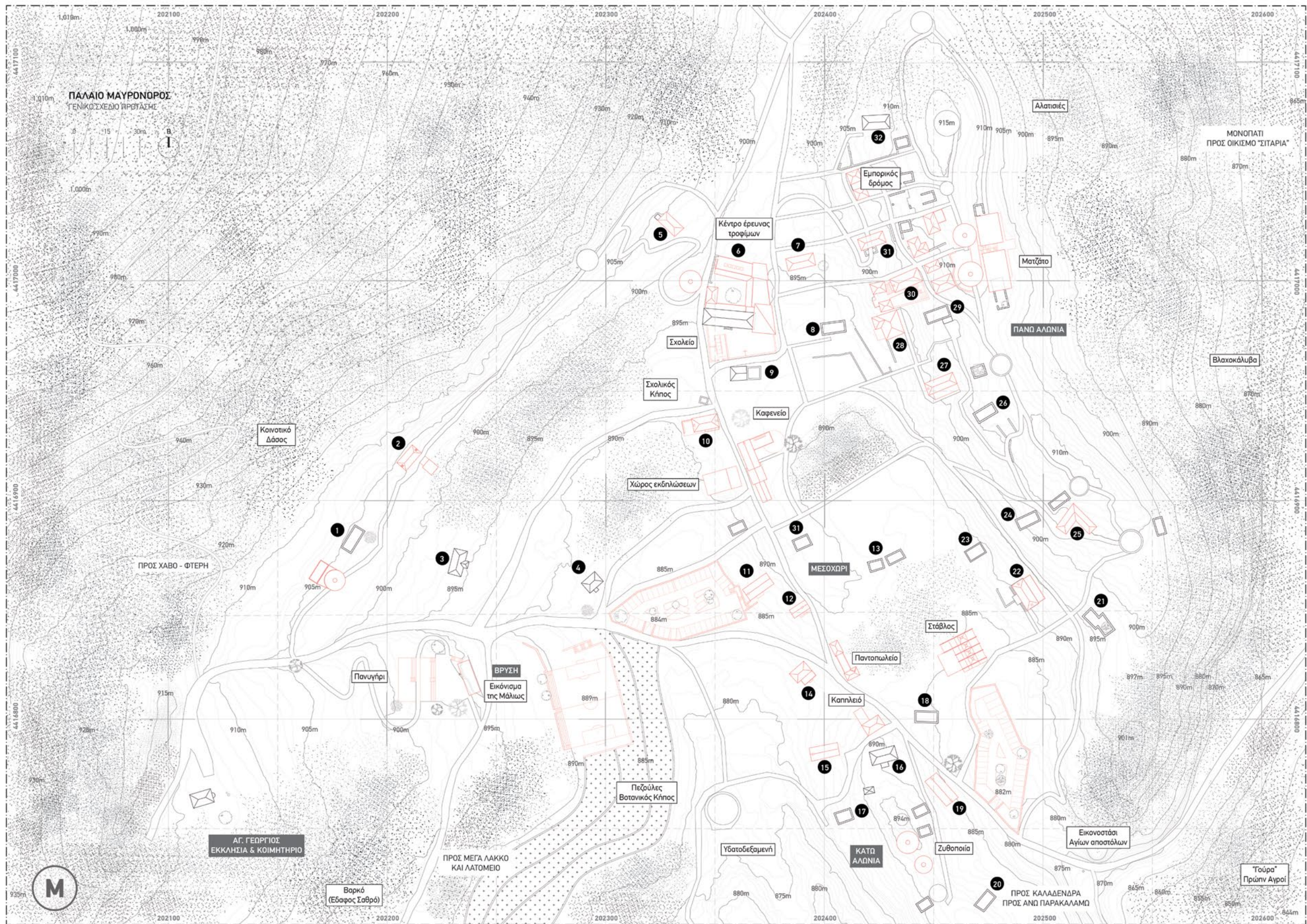

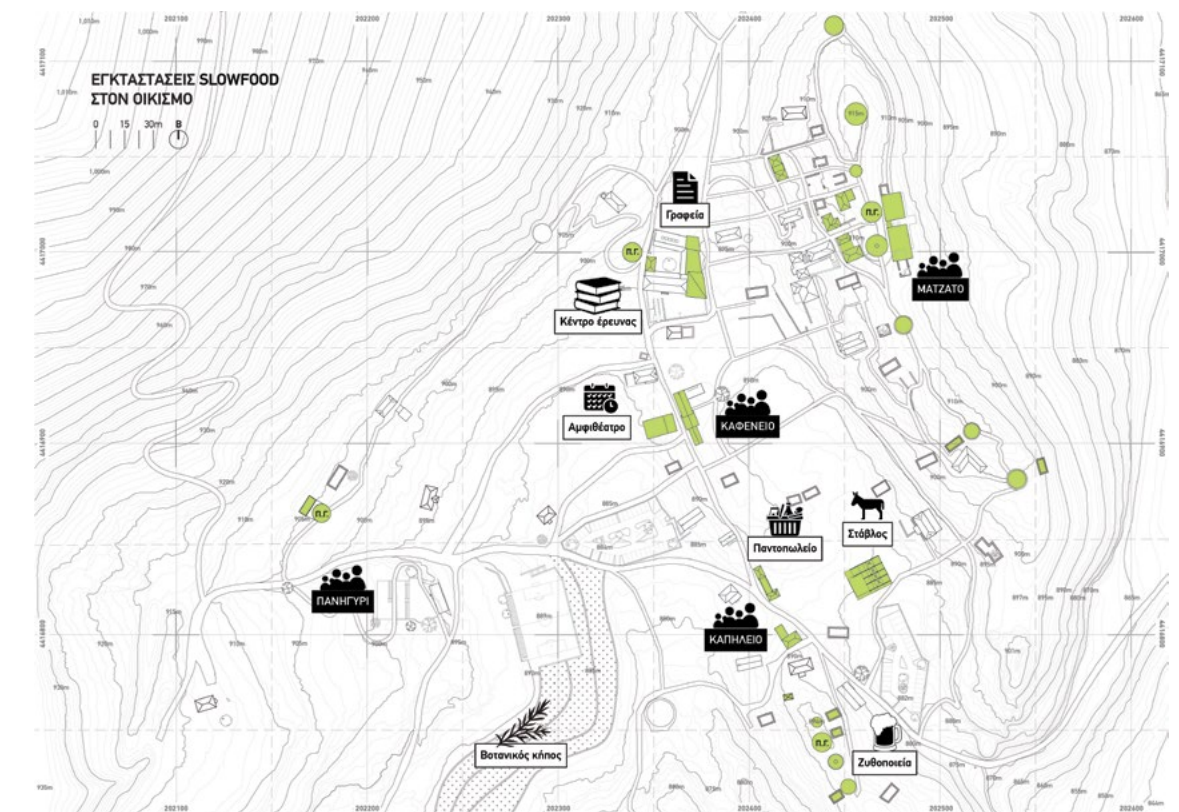
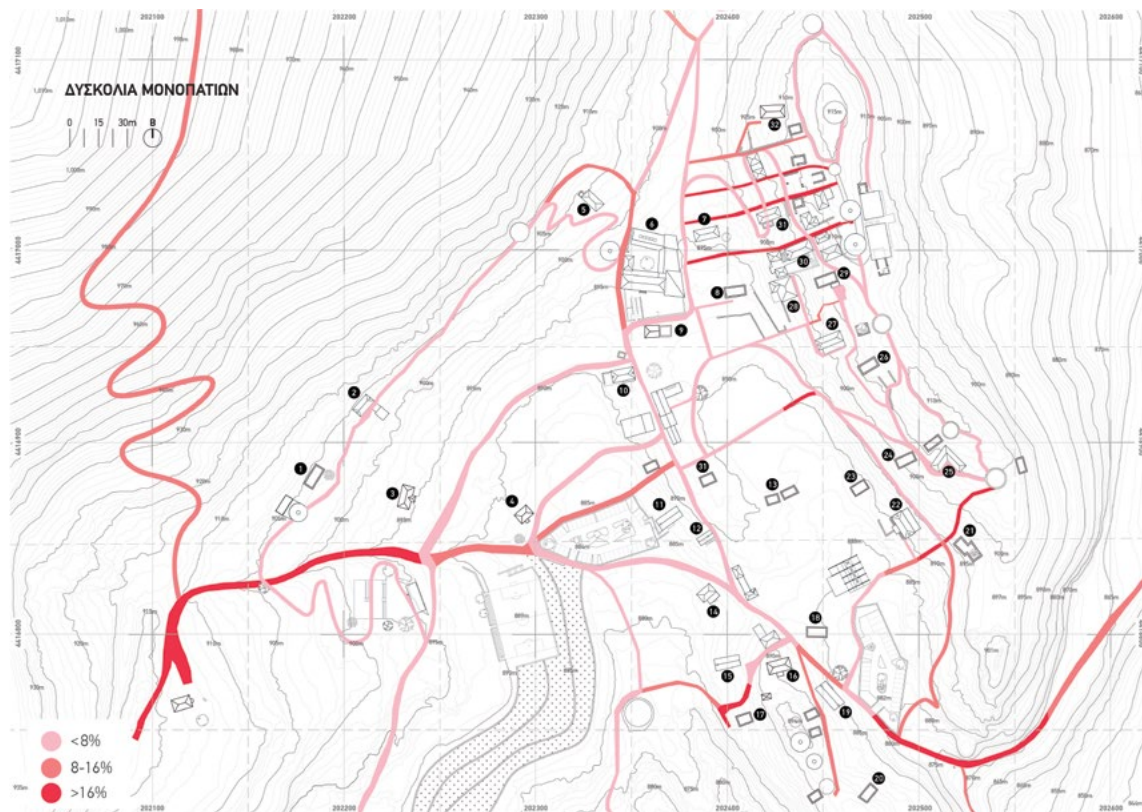
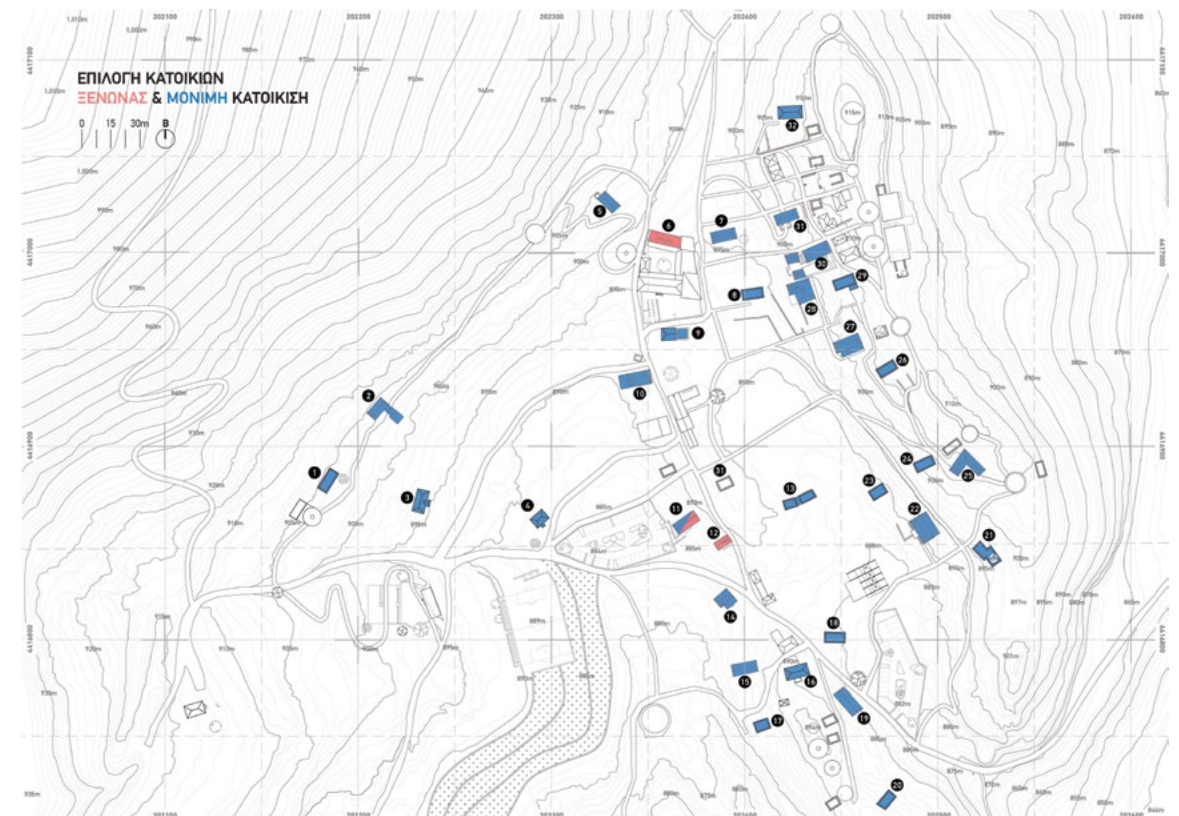
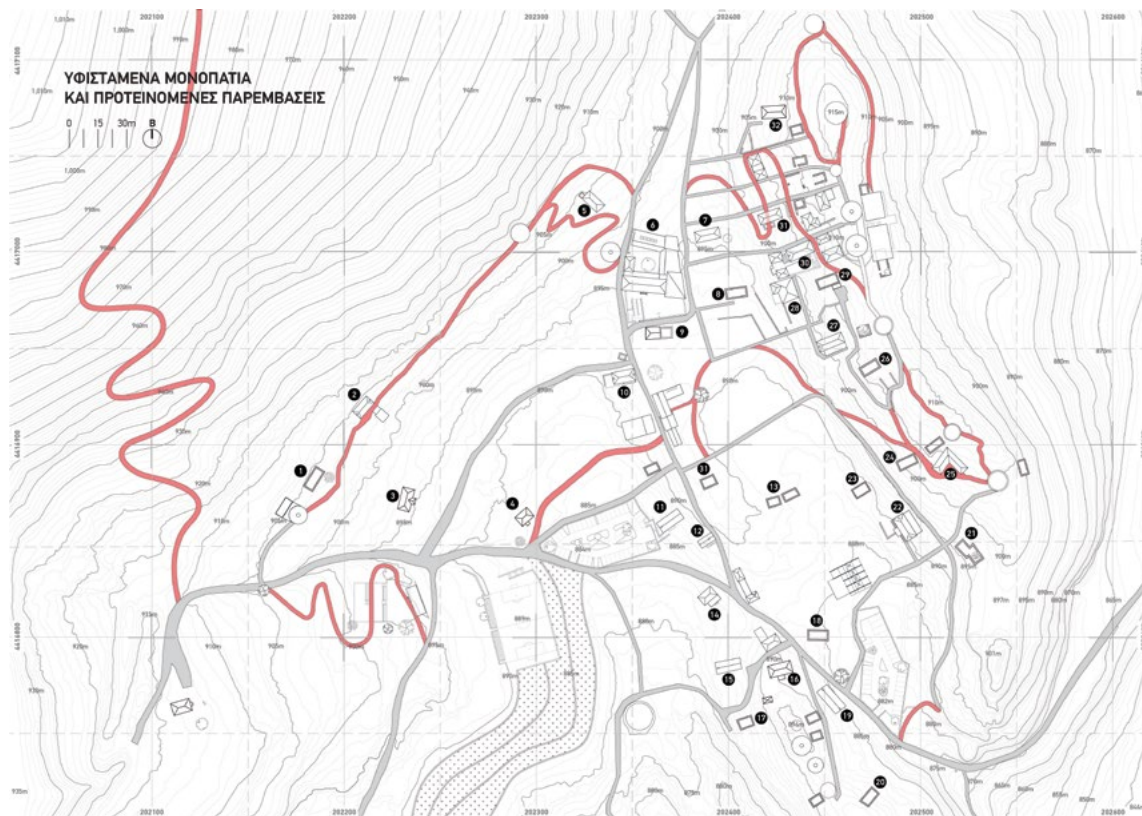
Τοπογραφικό Διάγραμμα Παλαιού Μαυρονόρους, Γρηγόρης Τζούλης, 10 Ιουλίου 1946.

Από το αρχείο του Γρηγόρη Τζούλη διαθέσιμο στο: <https://shorturl.at/bsFZ3>
και στο <https://selides-istorias.webnode.gr/>

Καταγραφή & Αξιολόγηση Κτηριακού Αποθέματος

ΚΑΤΟΙΚΙΑ #2

Έντονο ανάγλυφο
Υφιστάμενη μπετονένια
προσθήκη
Υφιστάμενος θάλαμος καύσης

ΚΑΤΟΙΚΙΑ #10
(Ζών)

Κεντρική θέση
Καλοδιατηρημένες όψεις
Πρότερες παρεμβάσεις
από οπλισμένο σκυρόδεμα

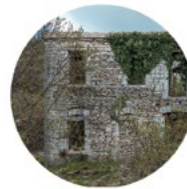
ΚΑΤΟΙΚΙΑ #11

Έντονο ανάγλυφο
Υψηλό κτήριο
Καλοδιατηρημένο κουφάρι

ΚΑΤΟΙΚΙΑ #22

Αδελφομοίρι (Συμμετρικό)
Μπίμπες

ΚΑΤΟΙΚΙΑ #30
(Ευαγγέλου)

Έντονο ανάγλυφο
Κτήρια συνοδείας – ερείπια

Ξενώνας #1

Κεντρική θέση
Γεινιάζον οικόπεδο
με το σχολείο
Κτήριο ερείπιο

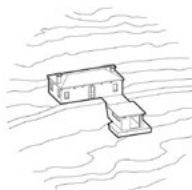
Ξενώνας #2

Κεντρική θέση
Έντονο ανάγλυφο
Υψηλό κτήριο
Απουσία δαπέδου

Ξενώνας #3

Κεντρική θέση
Μικρότερο κτήριο
του οικισμού

μέχρι 3 στόμων

ΚΑΤΟΙΚΙΑ #2

Εργαστήριο γλυπτικής
και κάτω αυλή
Δώμα ως τμήμα μονοπατιού

μέχρι 8 στόμων

ΚΑΤΟΙΚΙΑ #10
(Ζών)

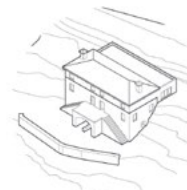
Προέκταση κατά μήκος
Αξιοποίηση οπτικών φυγών
Βατό δώμα

μέχρι 3 στόμων

ΚΑΤΟΙΚΙΑ #11

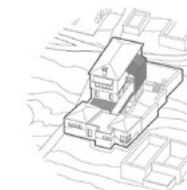
Όγκος μέσα στον όγκο

μέχρι 6 στόμων

ΚΑΤΟΙΚΙΑ #22

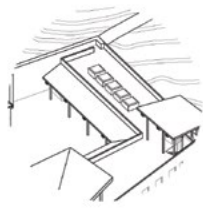
Κατοικία σταβλιστών
Λουτρό

μέχρι 8 στόμων

ΚΑΤΟΙΚΙΑ #30
(Ευαγγέλου)

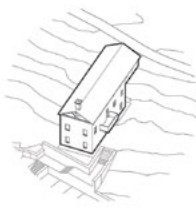
Δύο κατοικίες
Κοινός πολυχώρος
Εργαστήριο-Κατάστημα

Άτομικότητα

Ξενώνας #1

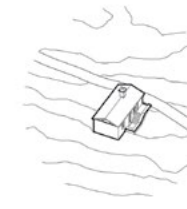
Άτομικές κάψουλες
Ιδανικό για ερευνητές

Ομαδικότητα

Ξενώνας #2

Πολυεπίπεδη διάταξη
Ιδανικό για οδηγούς
και οικογένειες

Ζευγάρι

Ξενώνας #3

Άνετη βραχυχρόνια διαμονή

Κατοικίες: 32
Συνολική Κάλυψη: 2.420m²

Κατάσταση

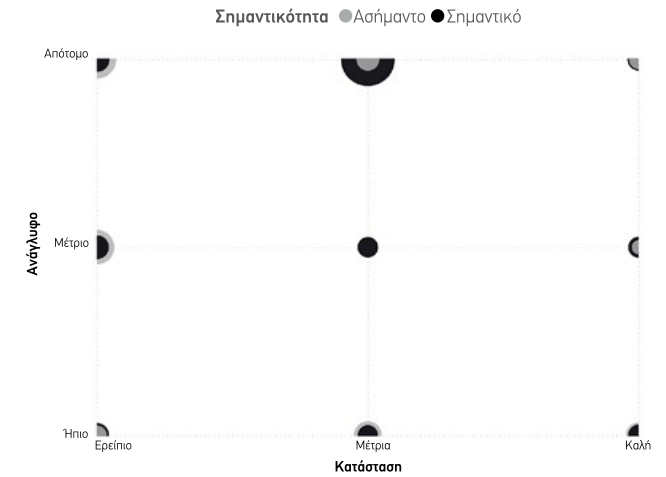
Ερείπια: 12
Μέτρια: 12
Καλή: 8

Ανάγλυφο

Απότομο: 16
Μέτρια: 8
Ήπιο: 8

Σημαντικότητα

Ασήμαντες: 16
Σημαντικές: 16

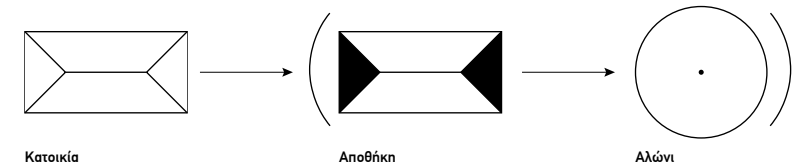
Μακροχρόνια Κατοίκηση

Κάτοικοι ανά κατοικία	Κωδικοποίηση Κατοικιών	Άθροισμα κατοικιών	Άθροισμα Κατοίκων
των 5	25, 27, 28, 30, 32	5	25
των 4	11, 7, 21, 16, 15, 22	6	24
των 3	29, 8, 5, 24, 19, 14, 10, 2	8	24
των 2	26, 23, 18, 20, 13, 9, 3, 1, 17	8	16
του 1	4	1	1
			92 κάτοικοι

Ξενώνας - Βραχυχρόνια Κατοίκηση

Αρ. Κλινών ανά Κατοικία	Κωδικοποίηση Κατοικιών	Άθροισμα Επισκεπτών
20	6	20
8	11	8
2	12	2
		30 επισκέπτες

Τότε

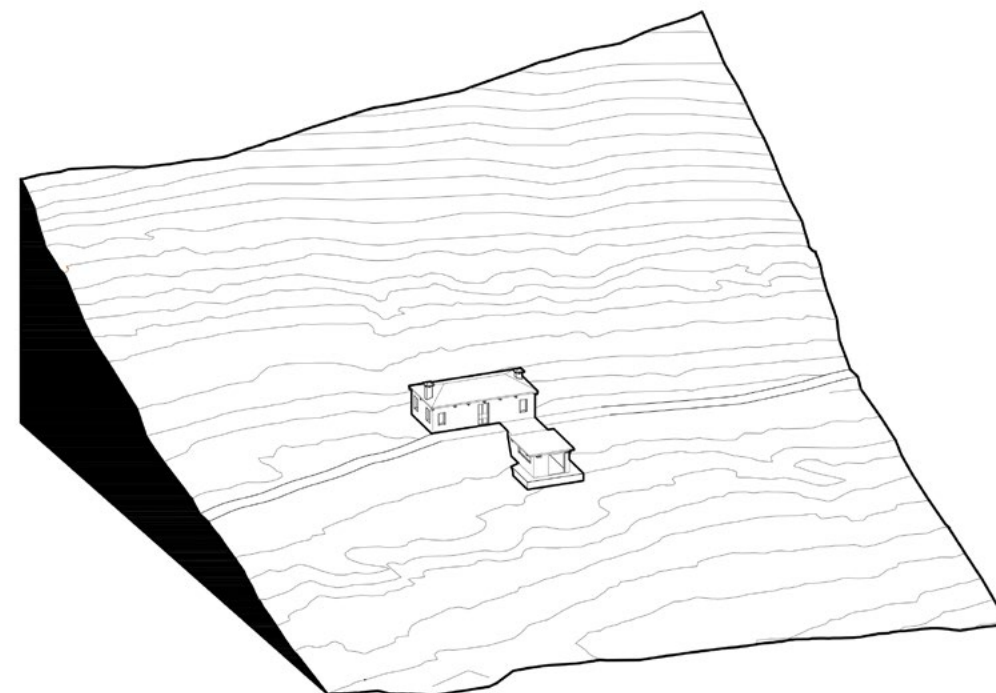
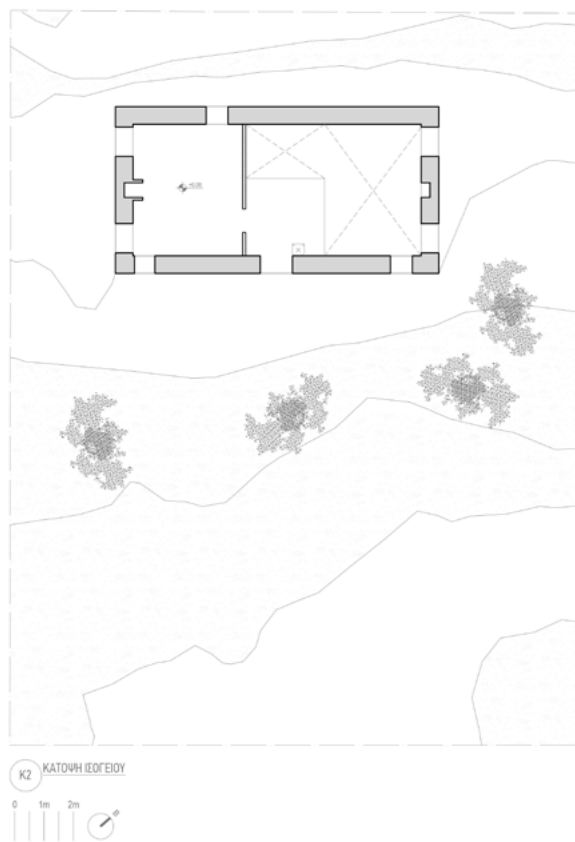

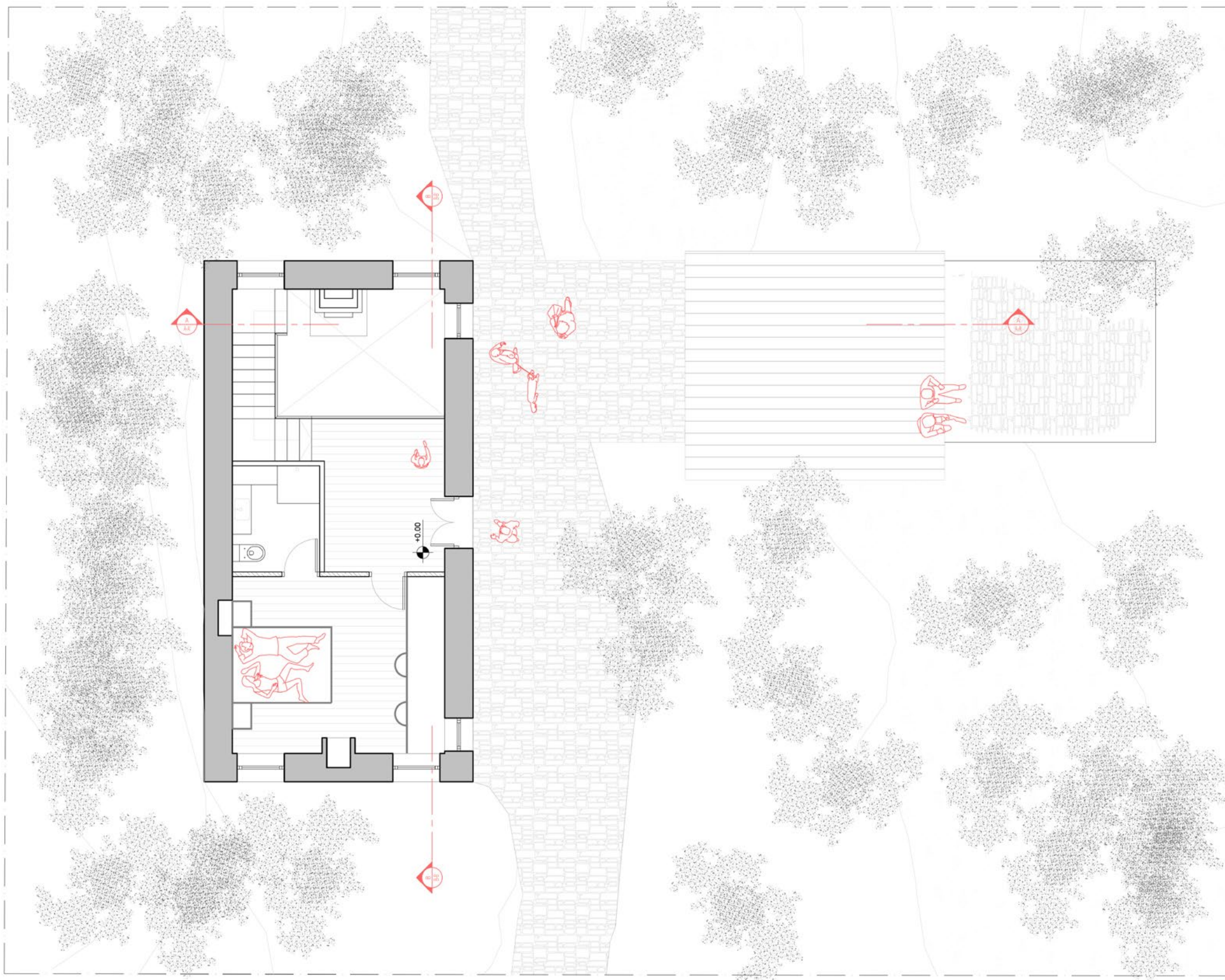
Τώρα

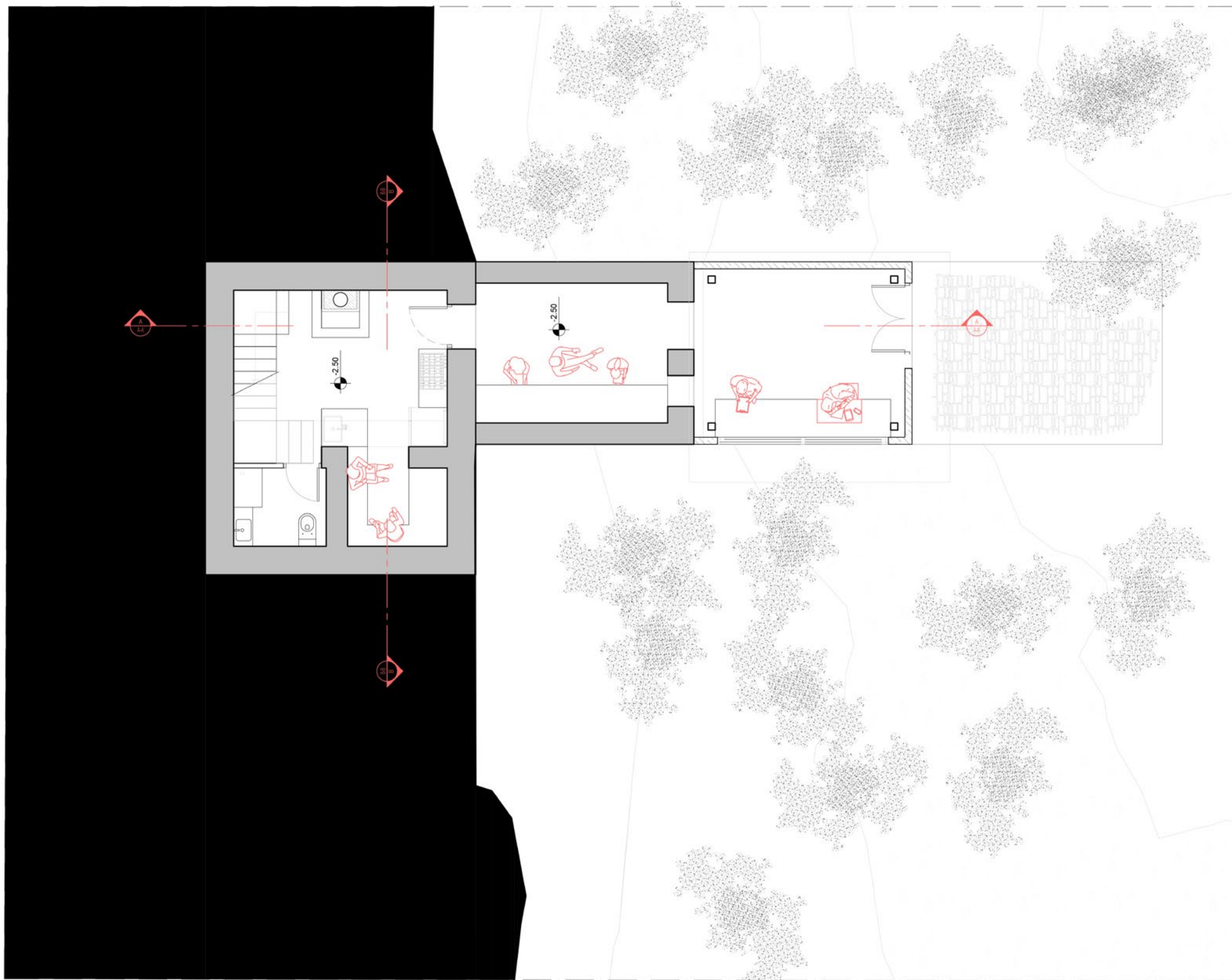
S KATOIKIA #2

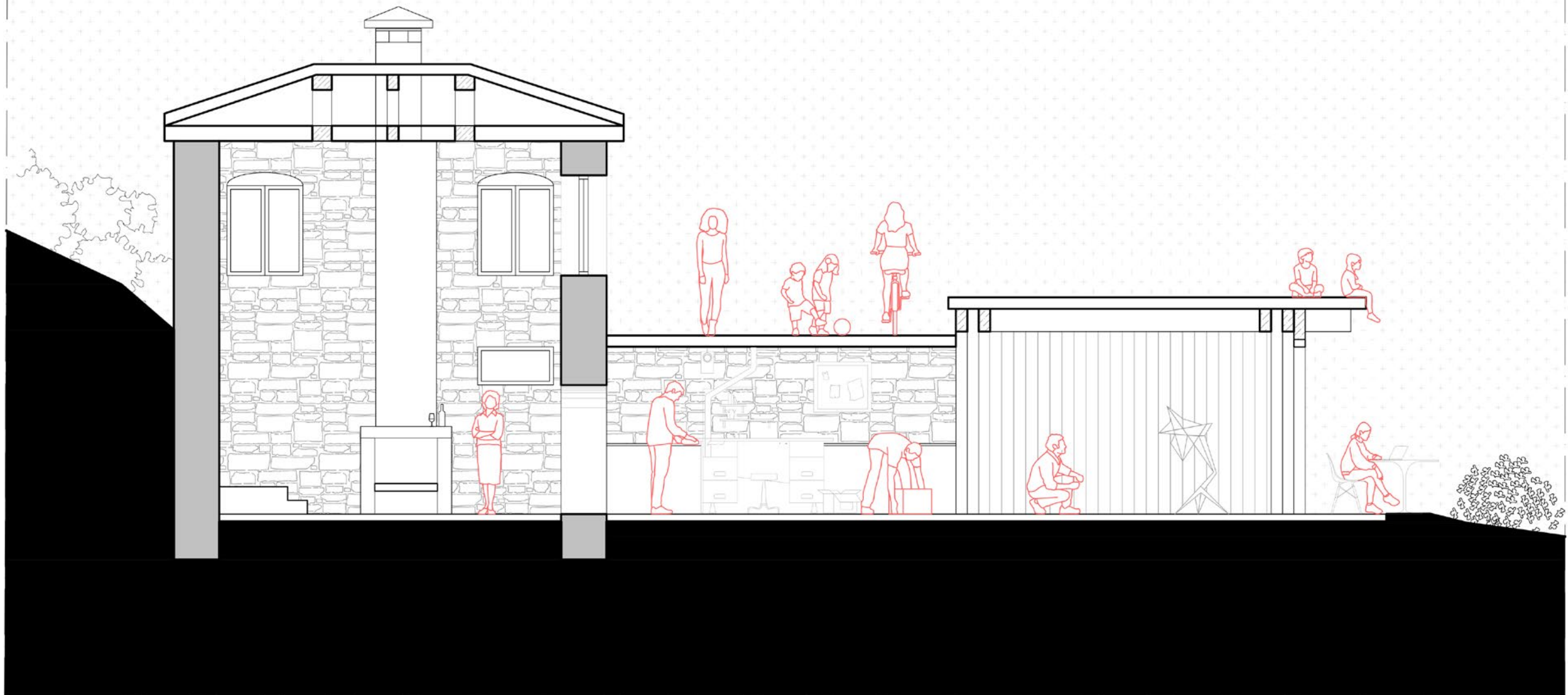

K2 ΚΑΤΩΦΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΣΤΟ +1.50m

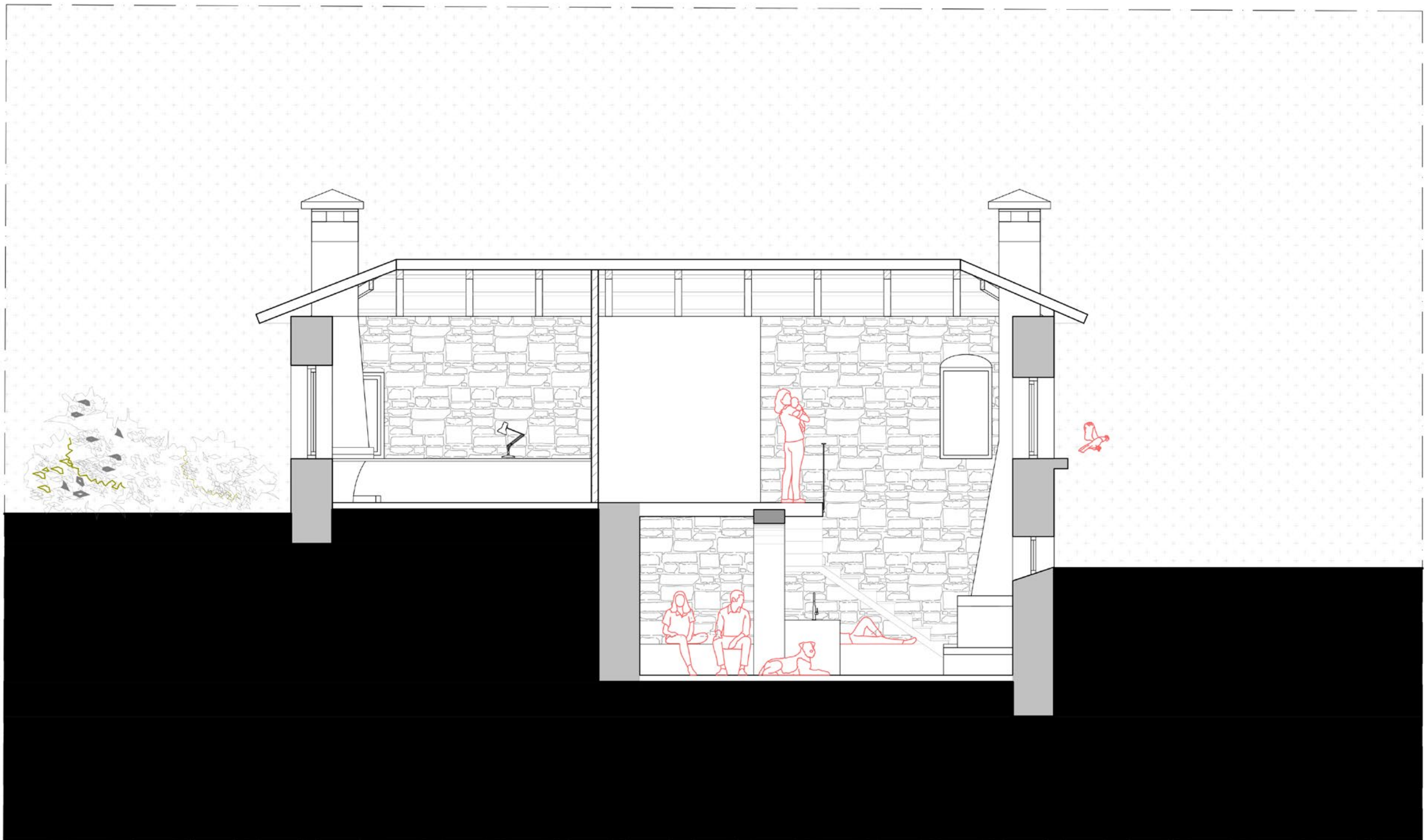

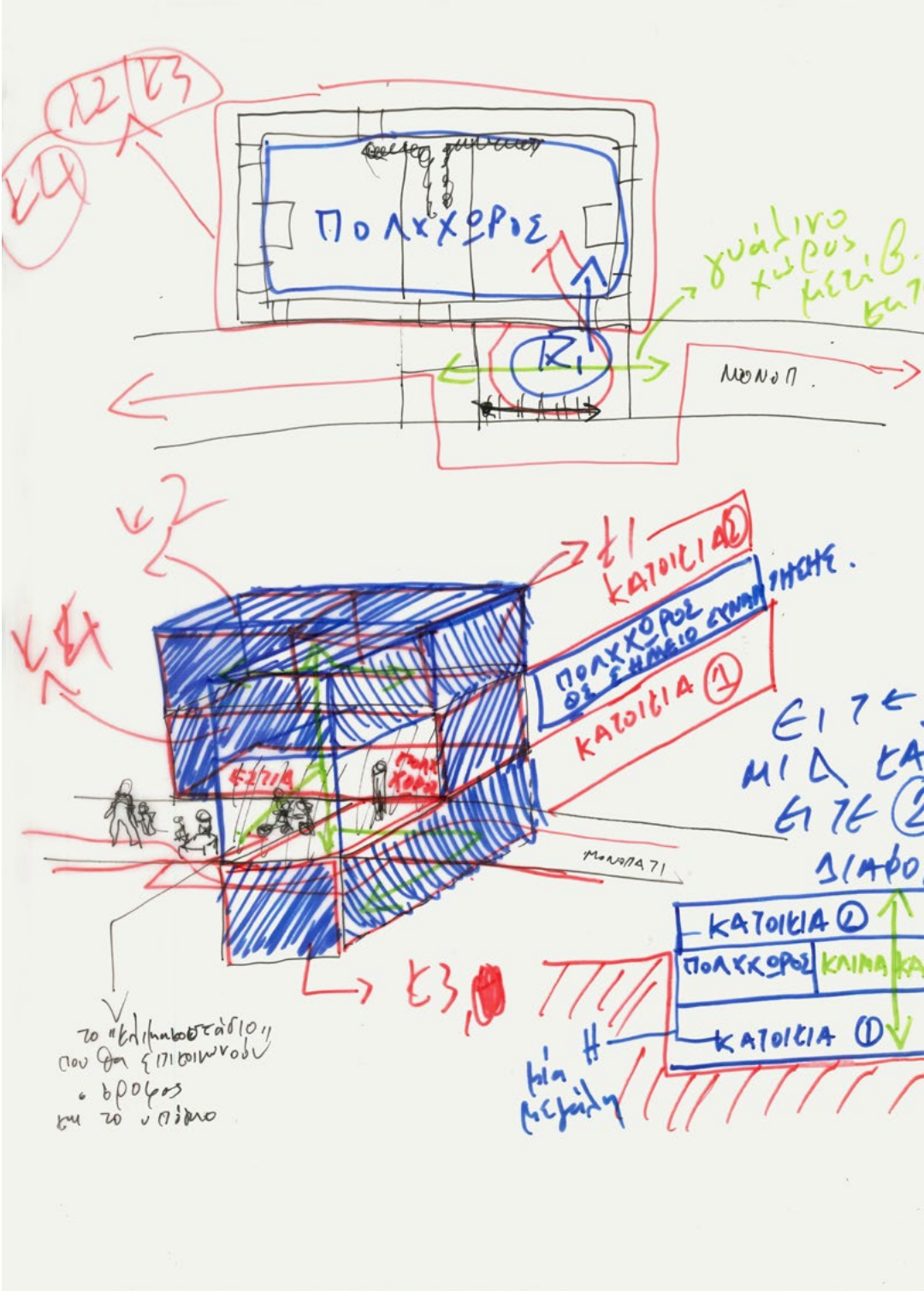
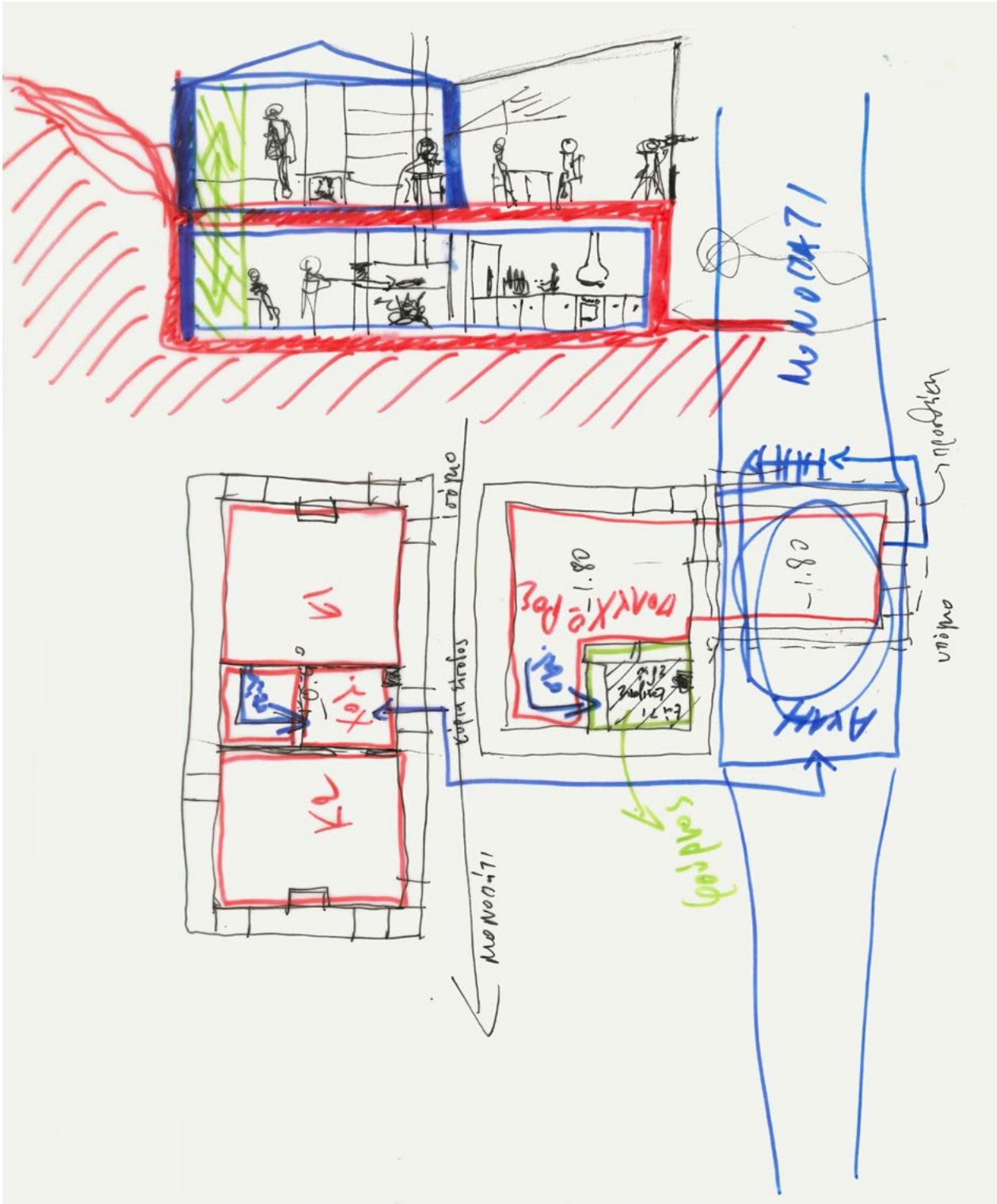
K2 TOMH A-A

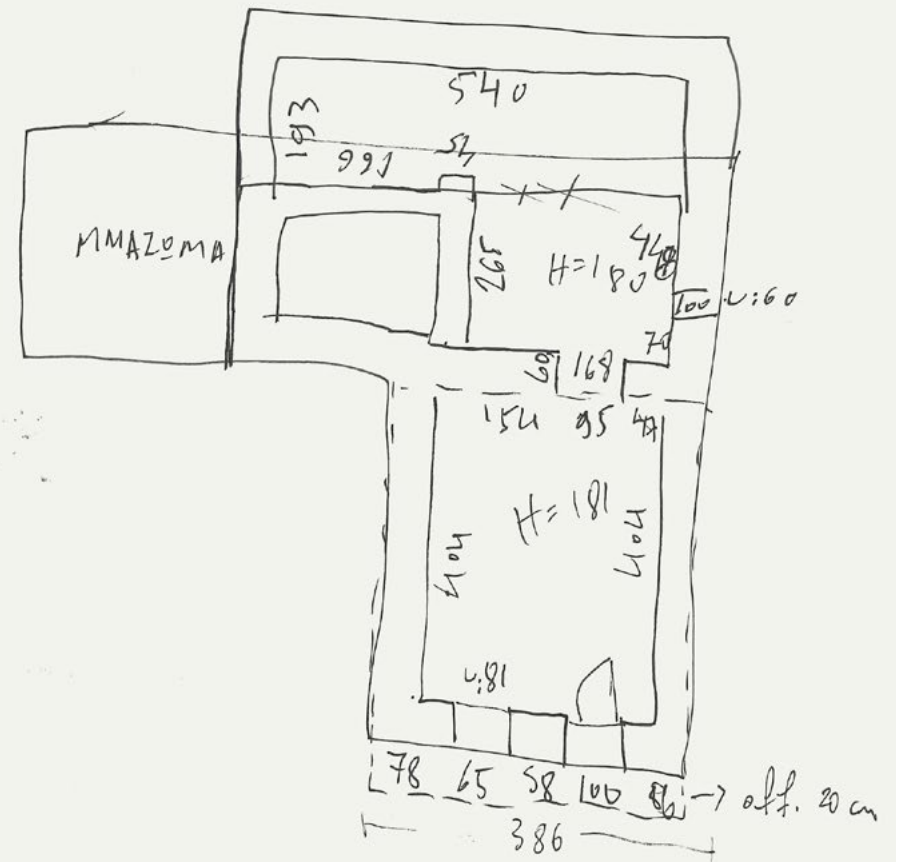
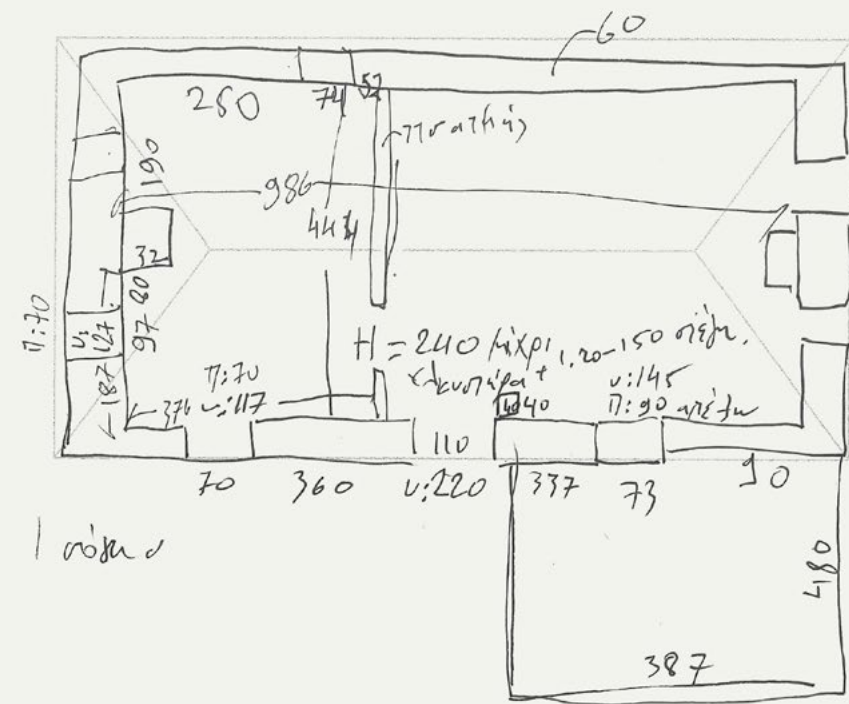
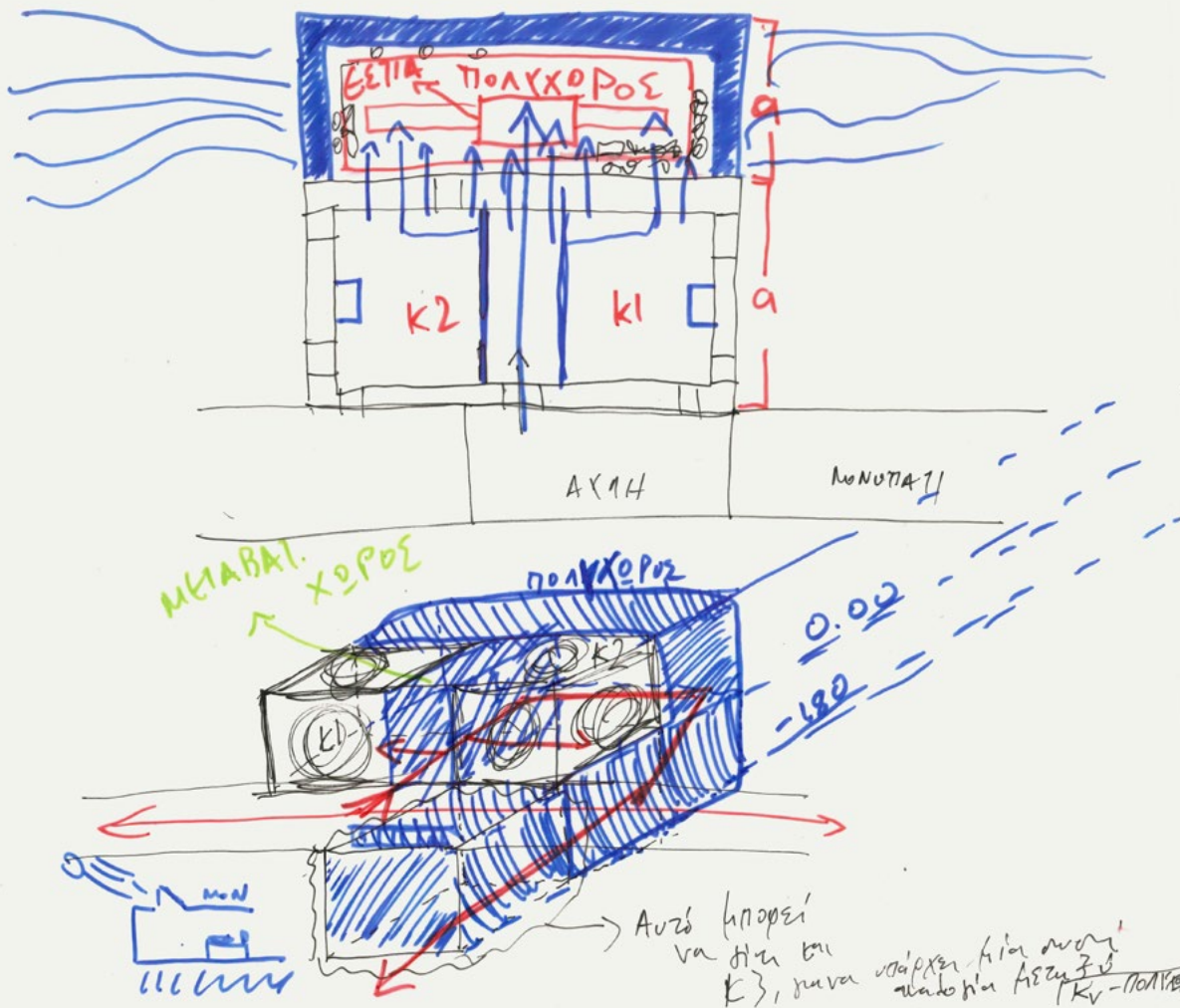
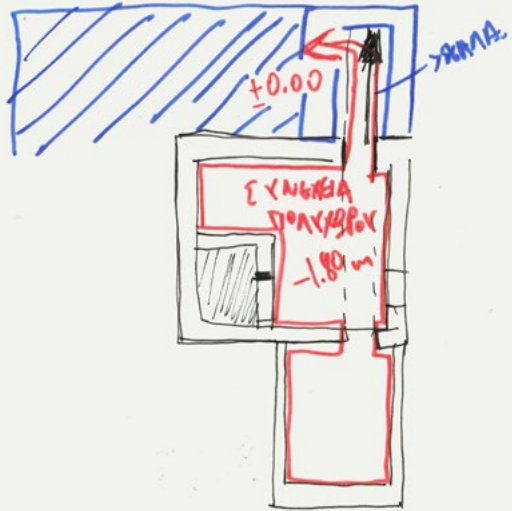
0 1m

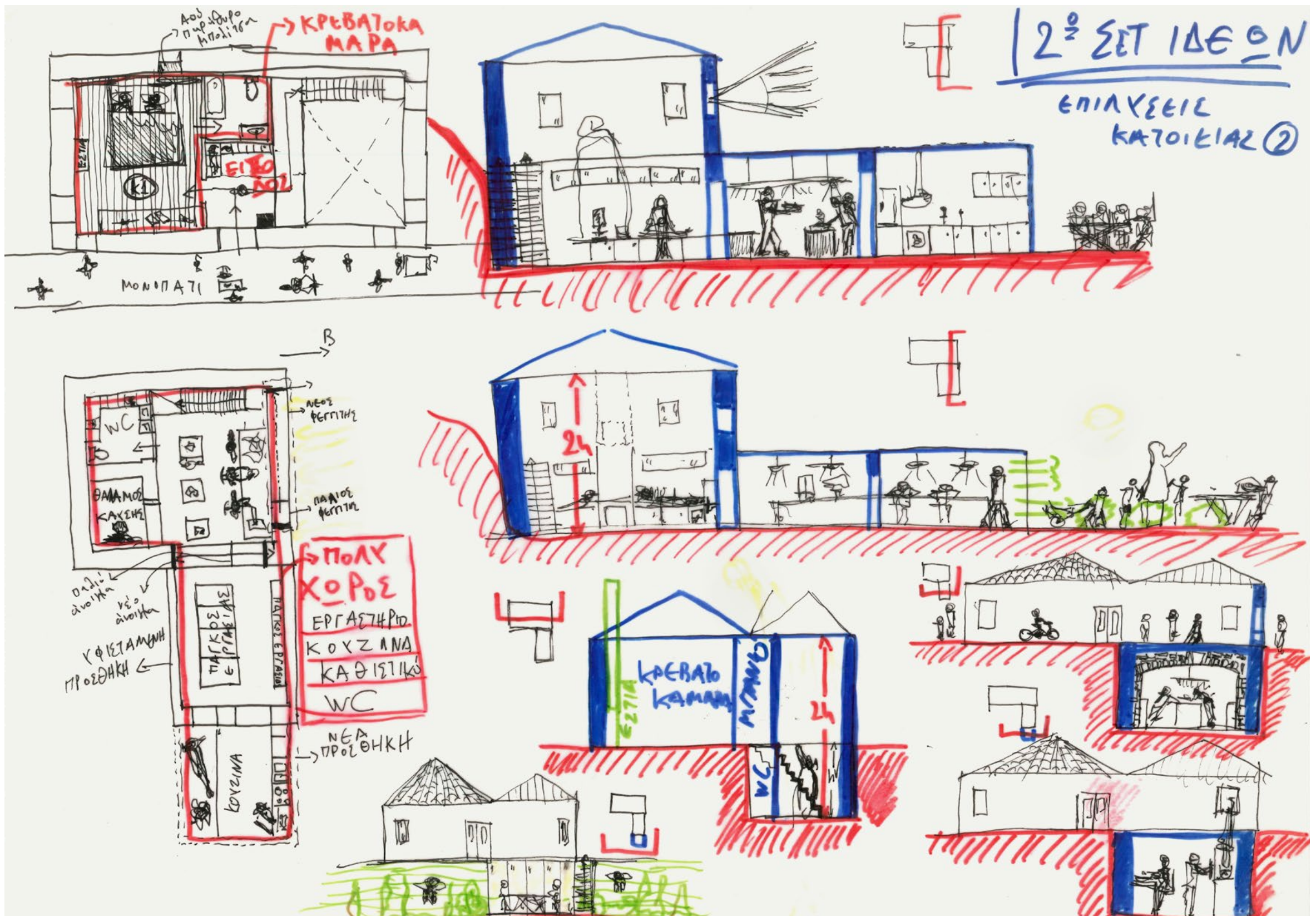

K2 TOMH B-B

0 1m

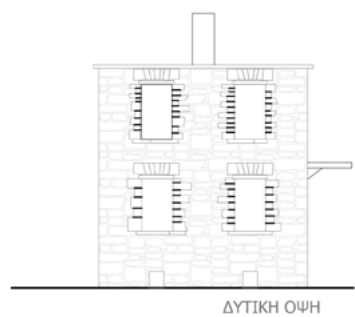

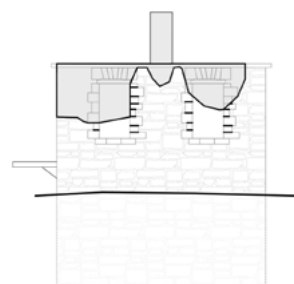

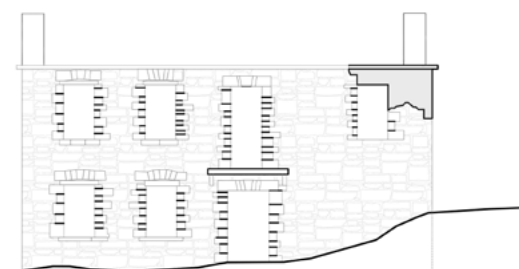
S KATOIKIA #10

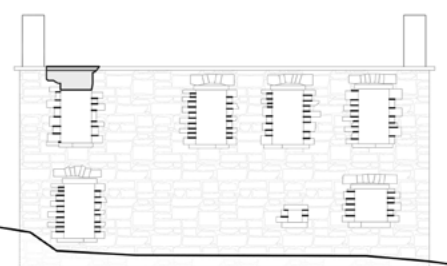
ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

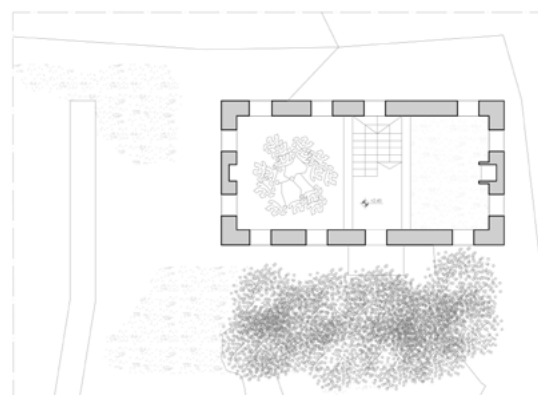

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ

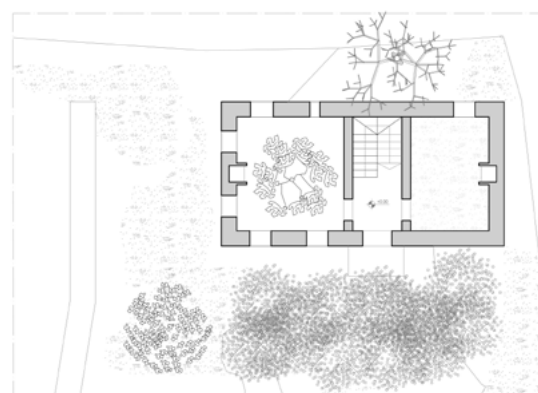

ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ

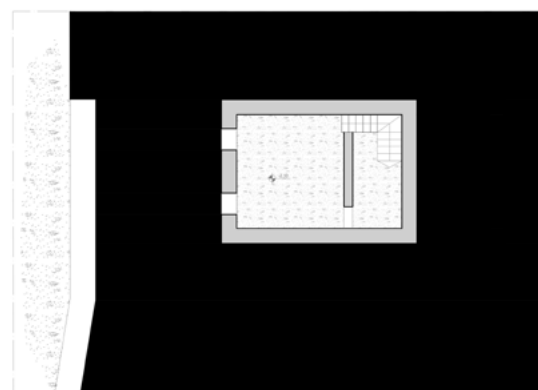
Κ10 ΟΨΕΙΣ

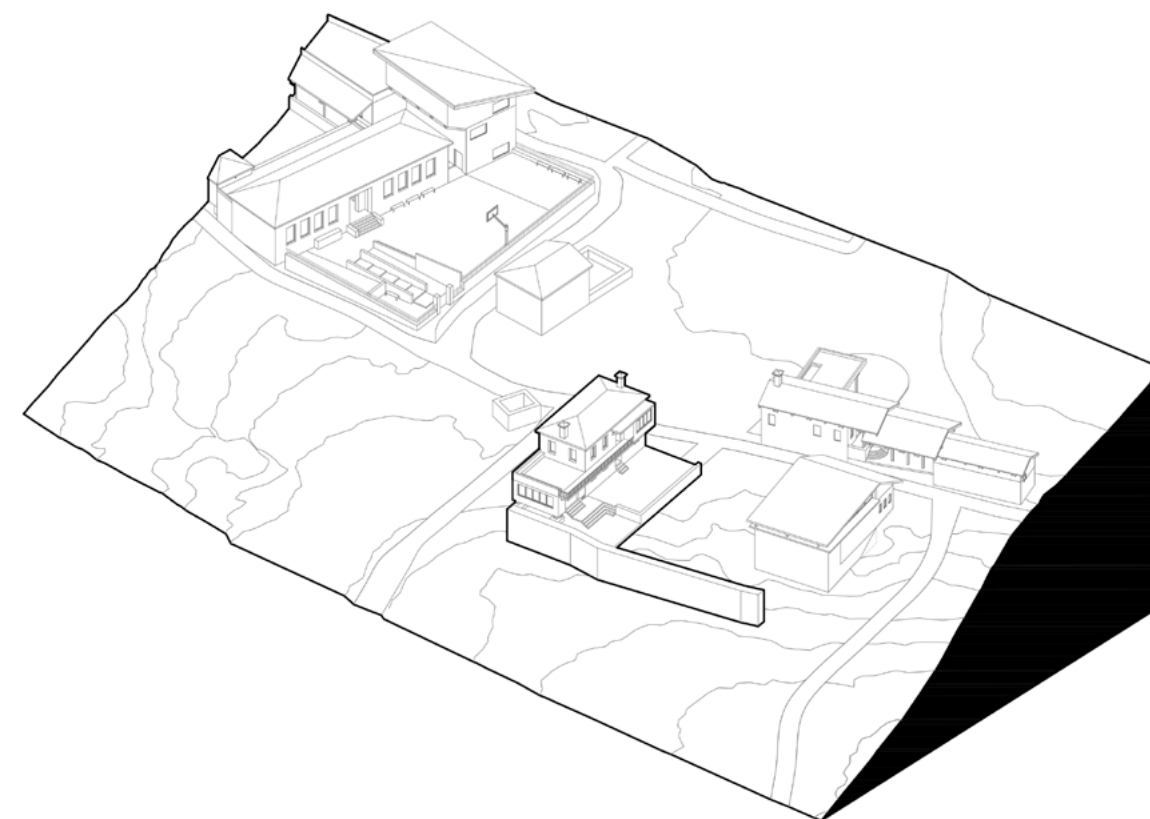
Κ22 ΚΑΤΩΦΗ ΟΡΟΦΟΥ

Κ22 ΚΑΤΩΦΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

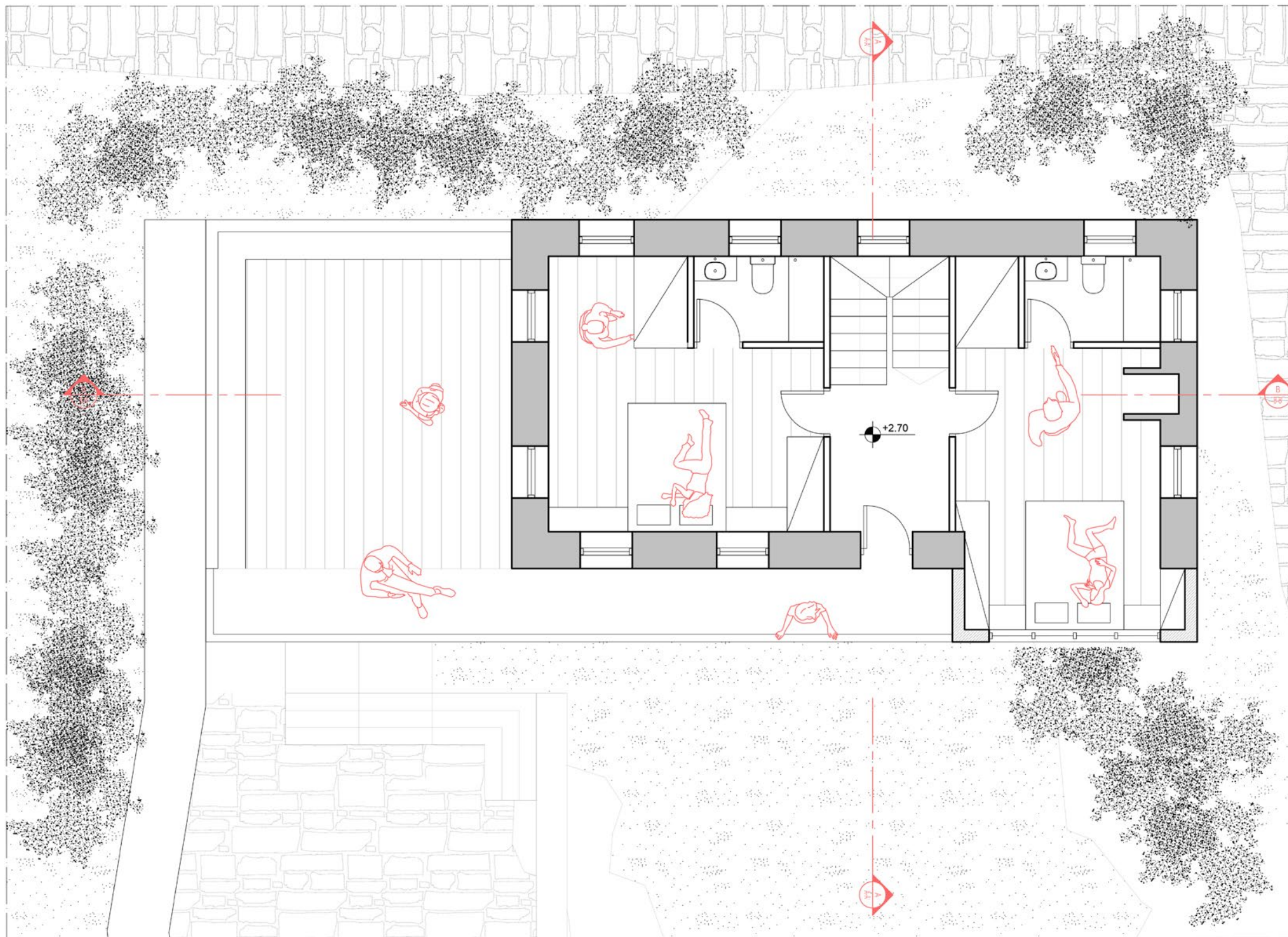

Κ22 ΚΑΤΩΦΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

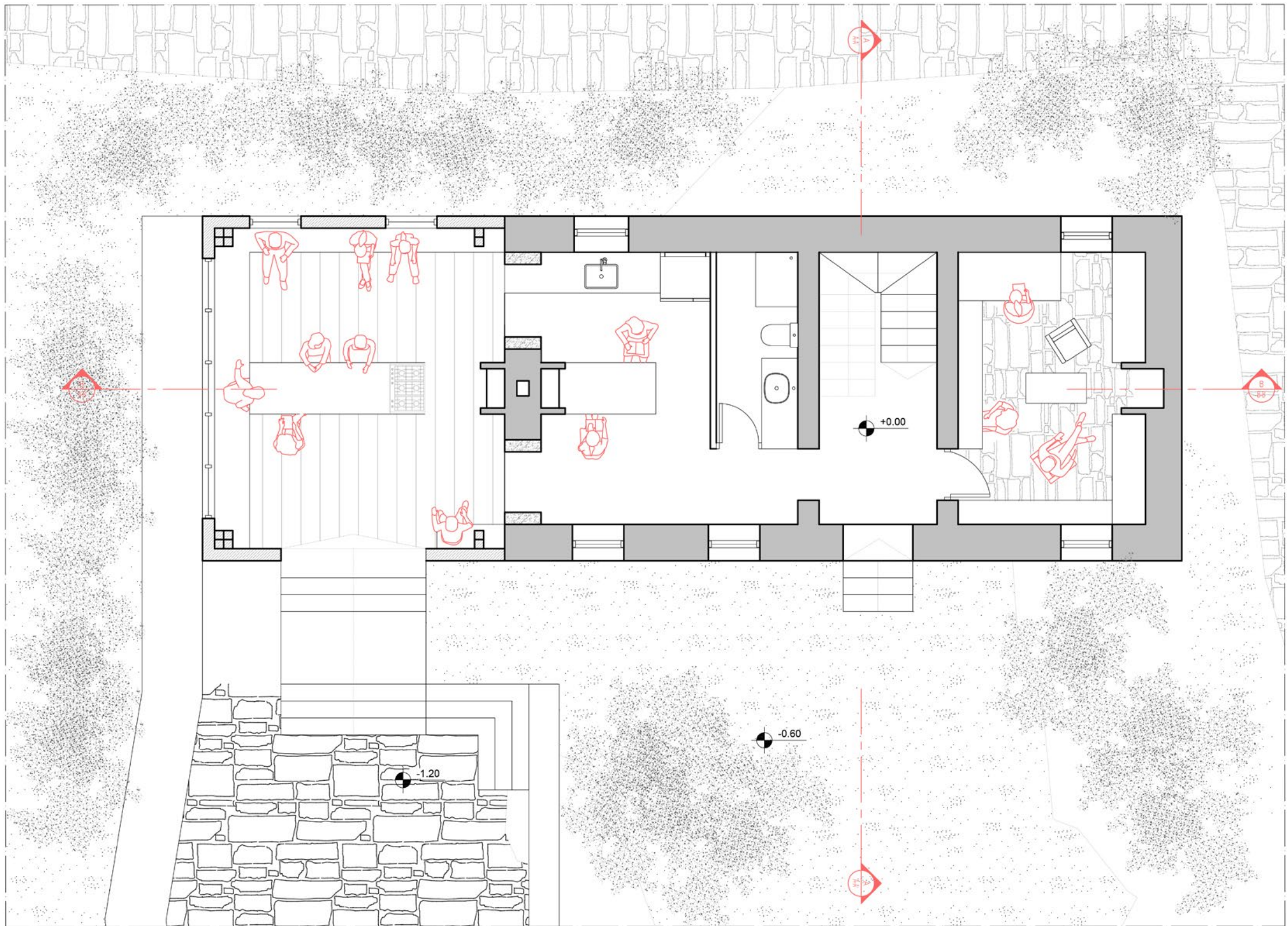
Κ10 ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ

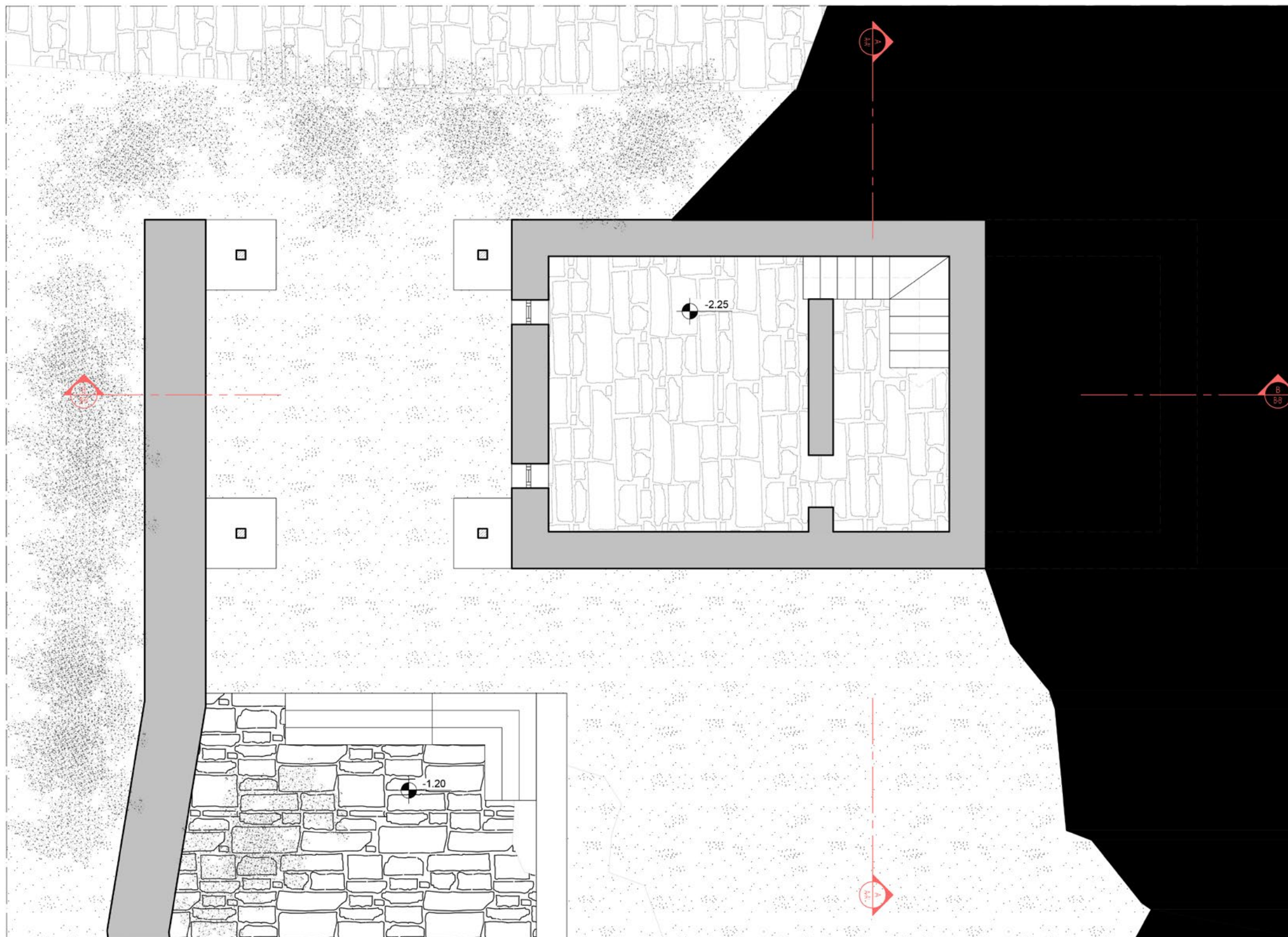
Κ10 ΚΑΤΩΦΗ ΟΡΟΦΟΥ ΣΤΟ +1.50m

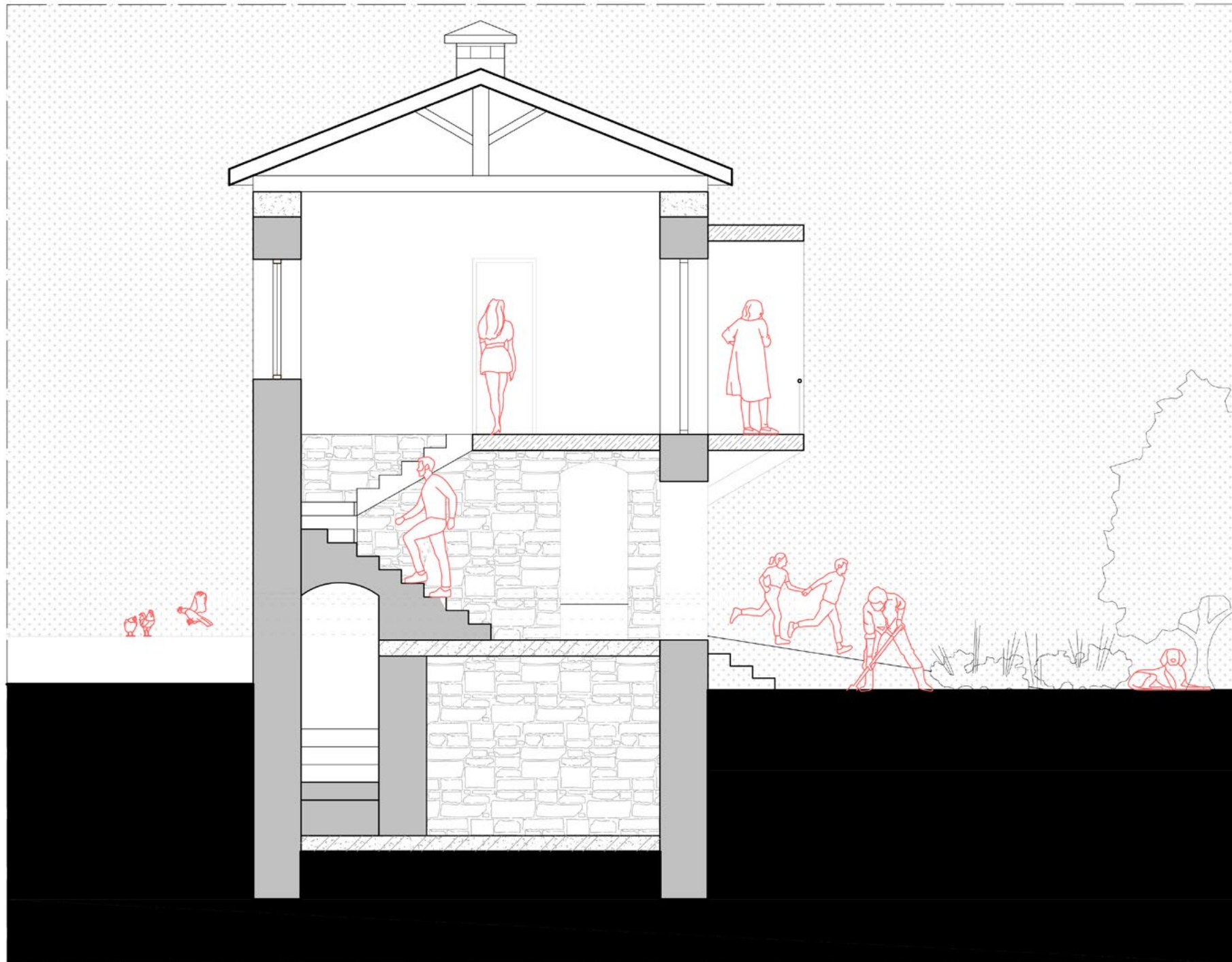
K10 ΚΑΤΩΦΗ ΙΣΟΕΙΟΥ ΣΤΟ +1.50m

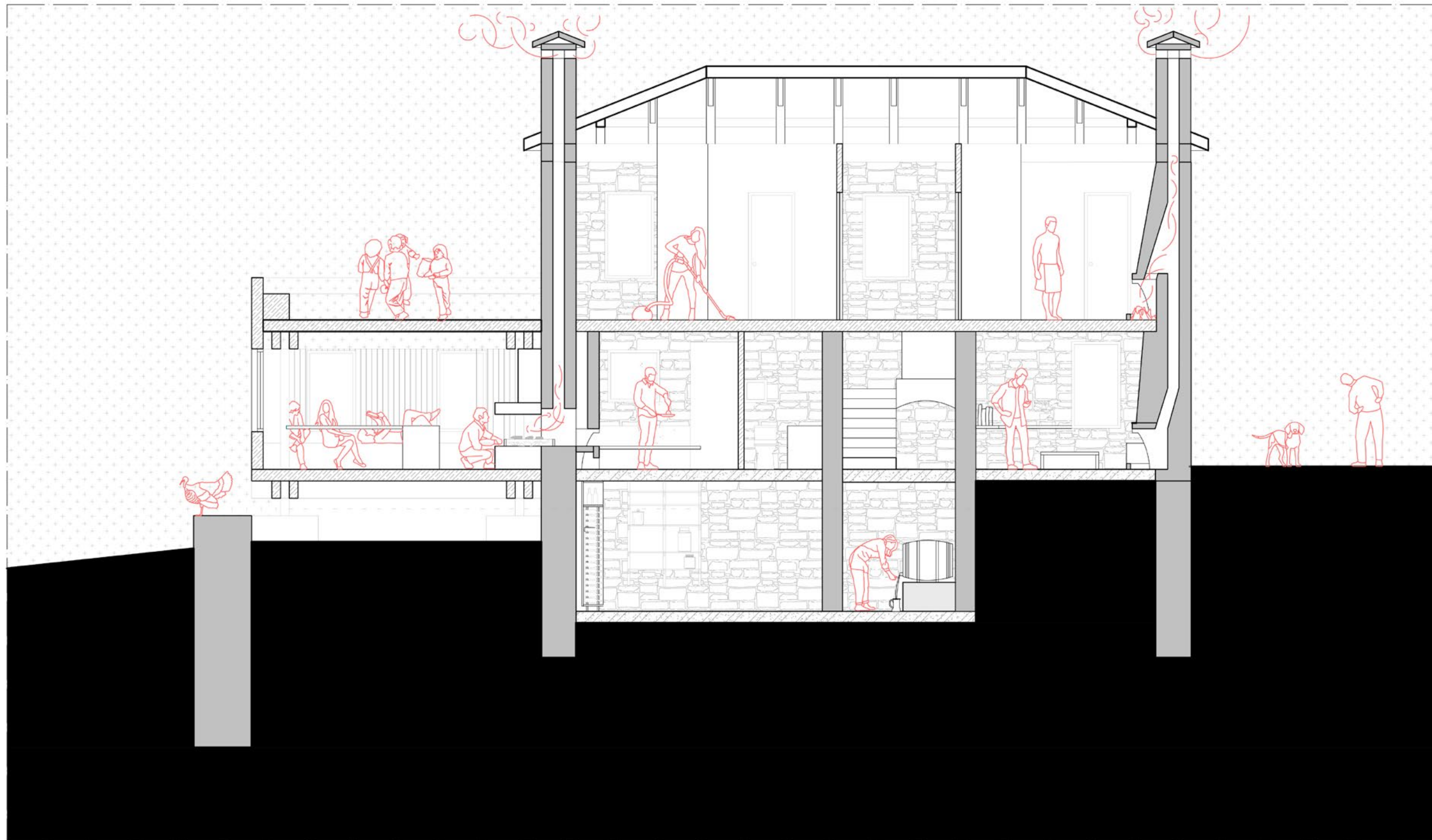
K10 ΚΑΤΟΨΗ ΥΠΟΓΕΙΟΥ ΣΤΟ -1.00m

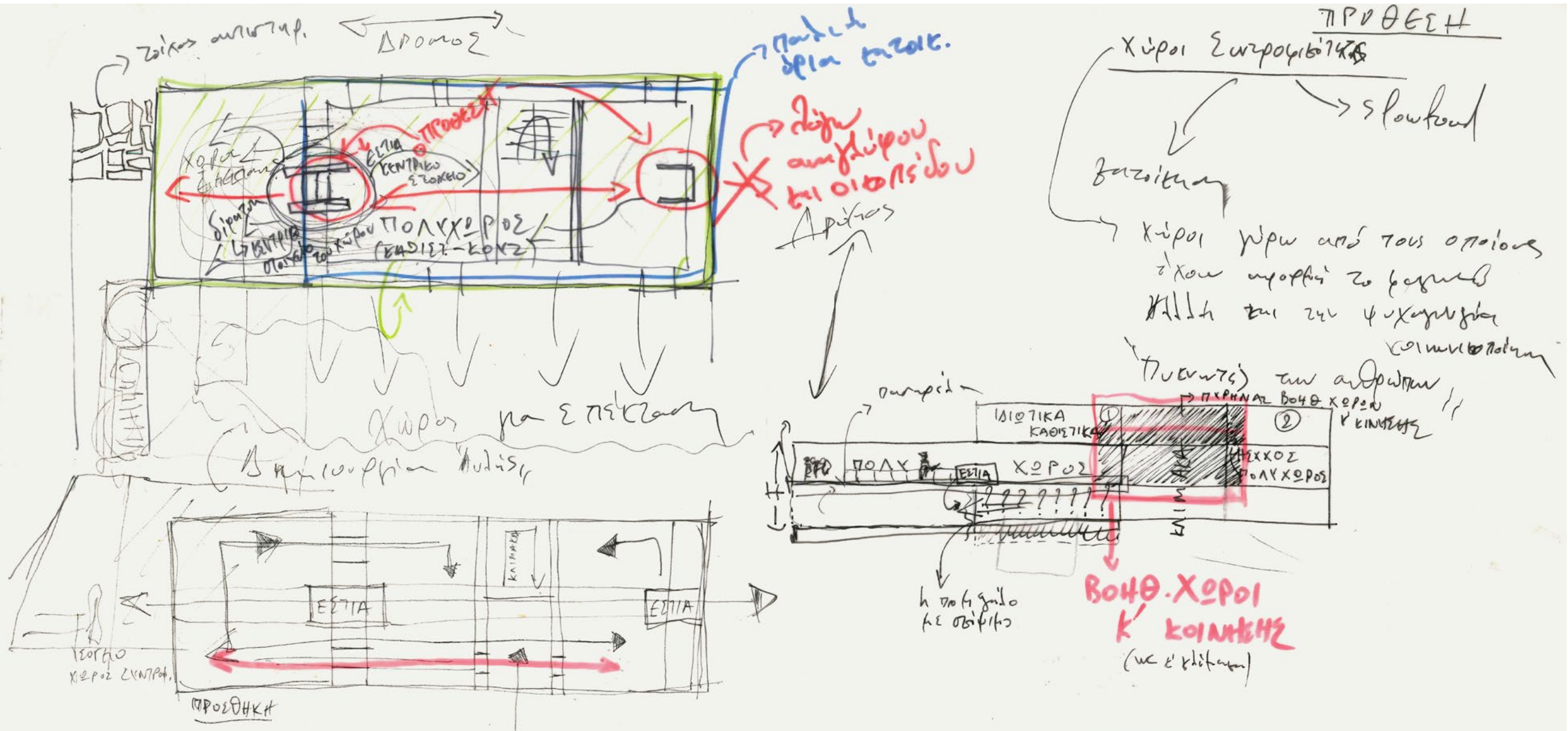
K10 TOMH A-A

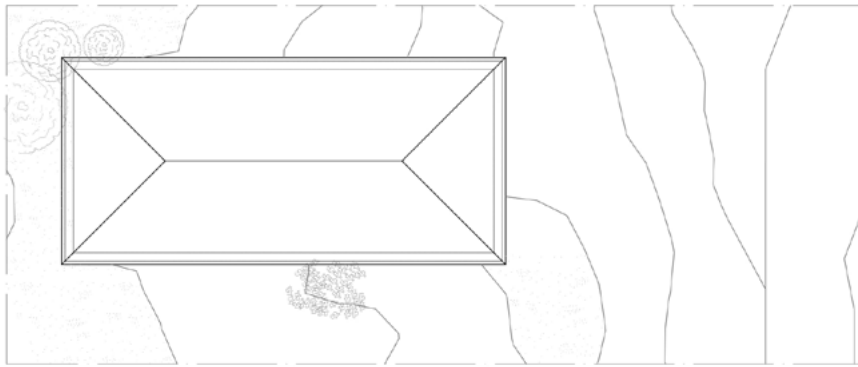
K10 TOMH B-B

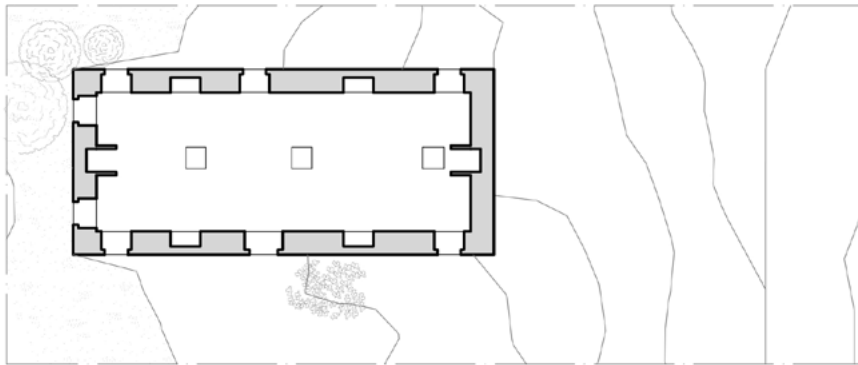

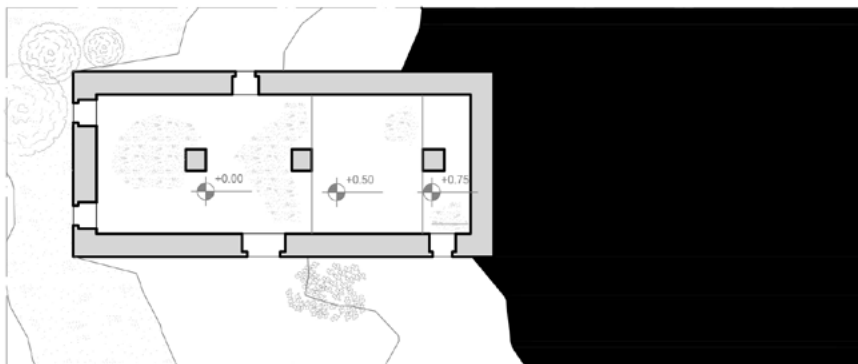
S KATOIKIA #11

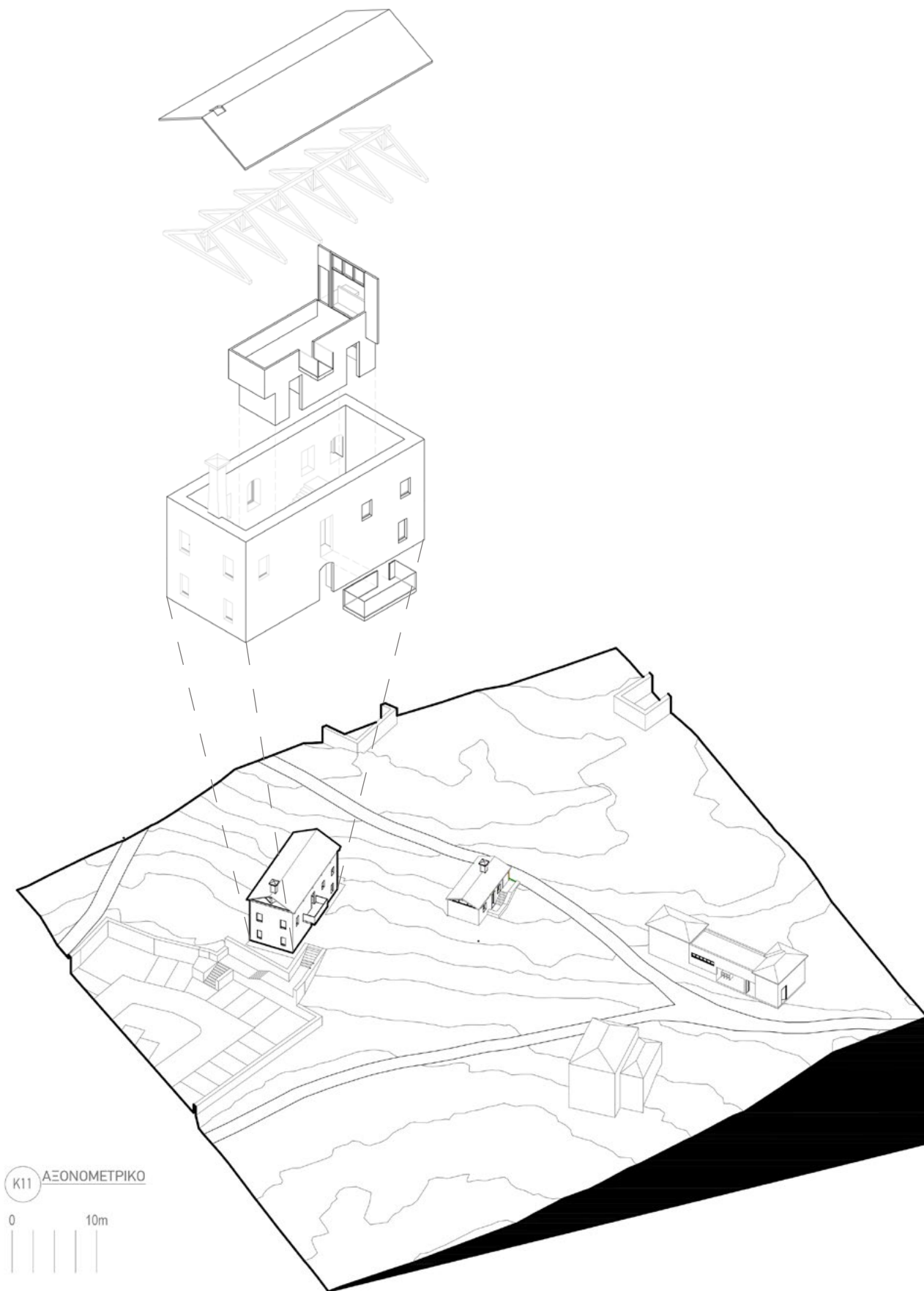
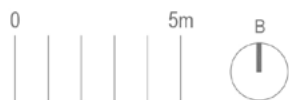
Κ11 ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΗ ΣΤΑΘΜΗ +1.50m

Κ11 ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΗ ΣΤΑΘΜΗ +4.50m

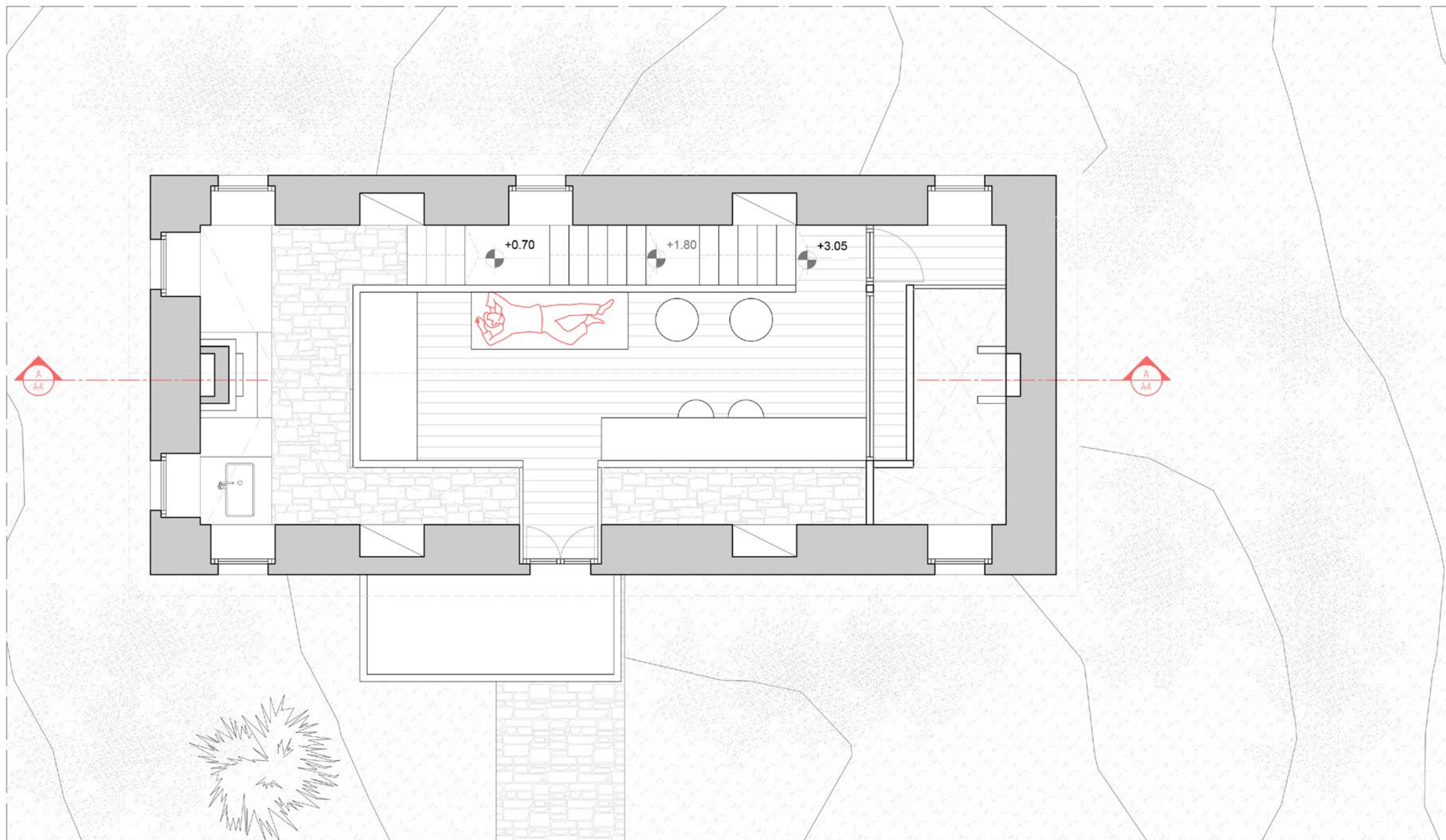

Κ11 ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΗ ΣΤΑΘΜΗ +8.00m

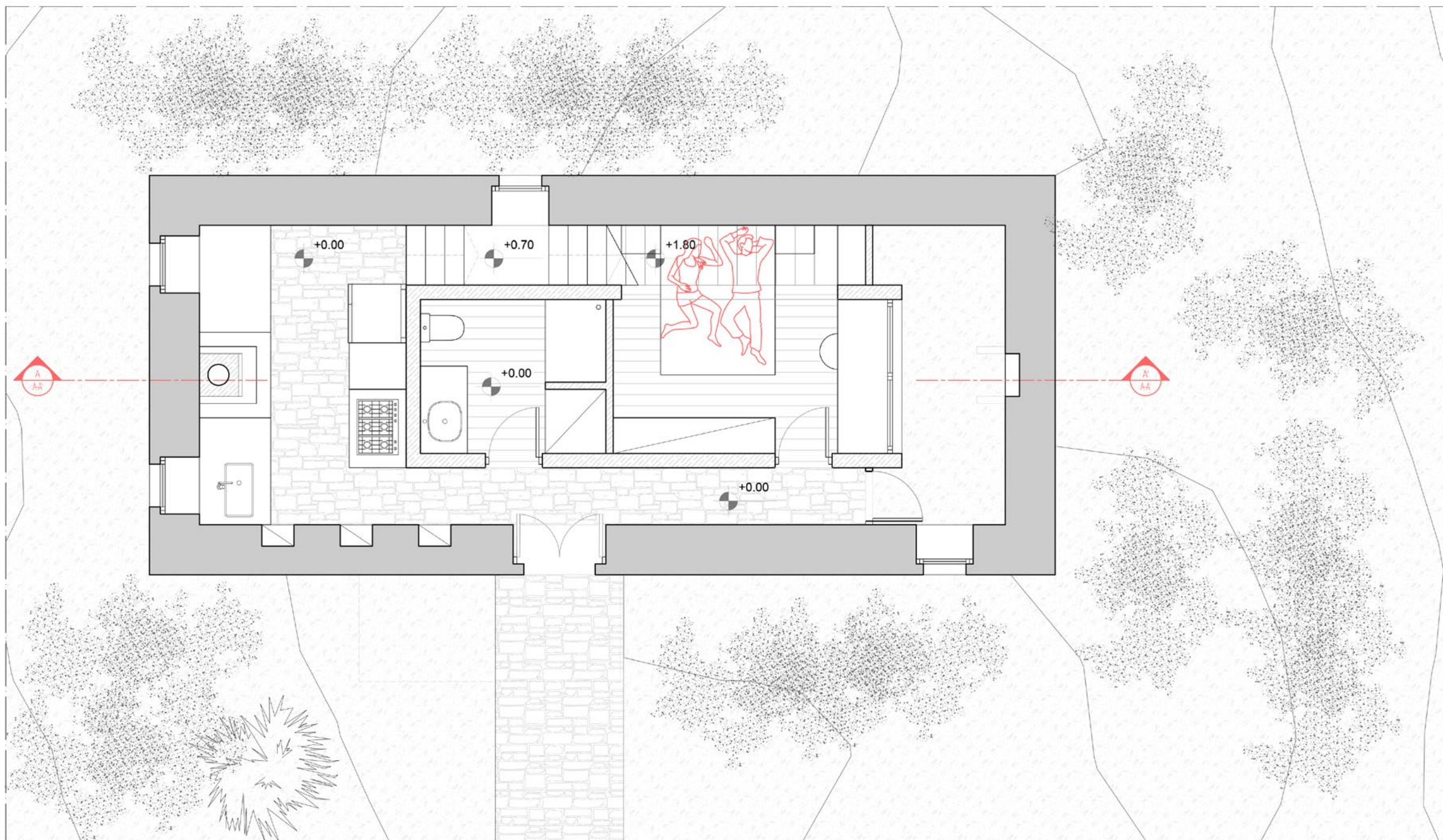
Κ11 ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ

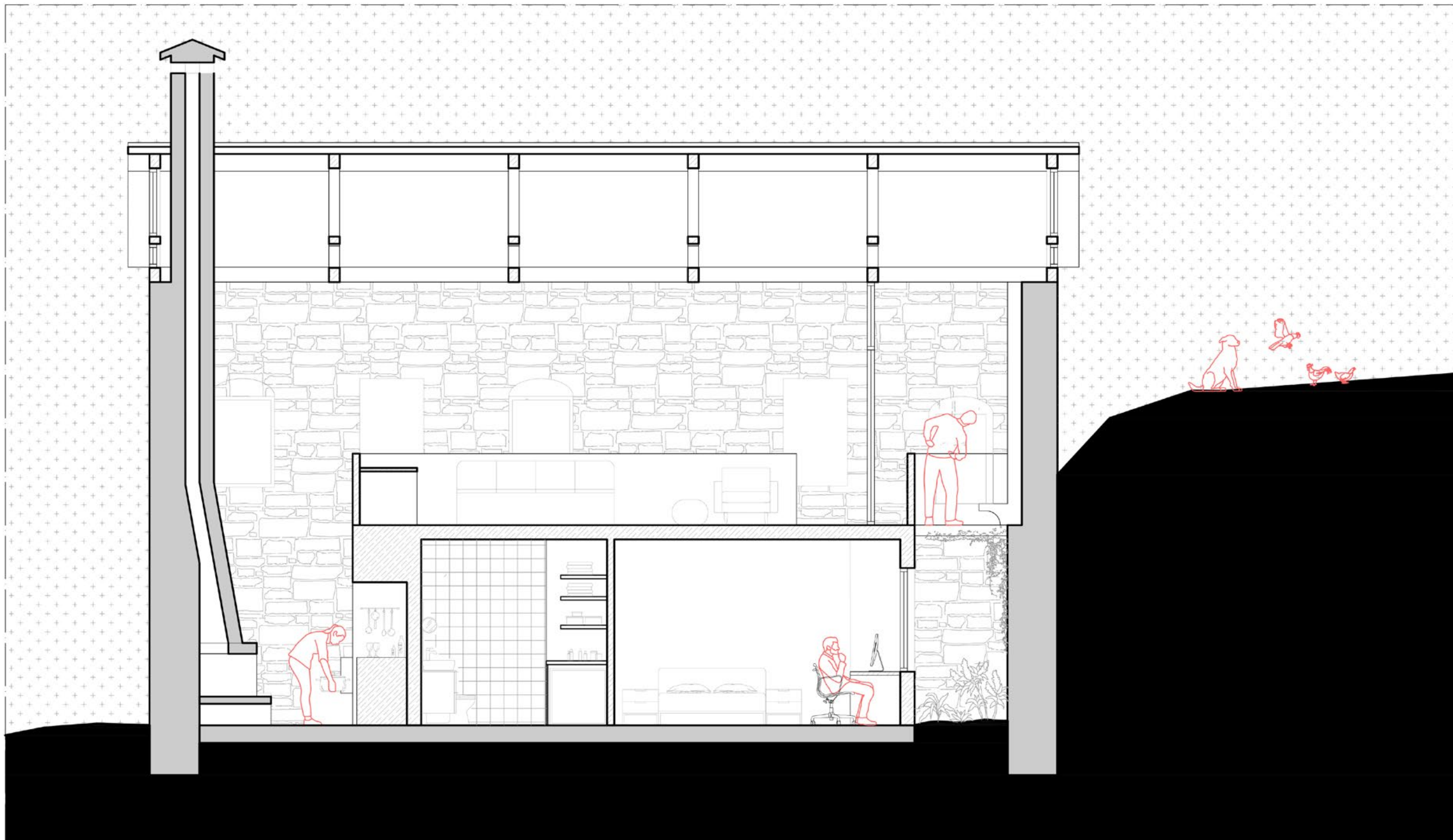
Κ11 ΚΑΤΟΨΗ ΟΡΟΦΟΥ ΣΤΟ +4.25m

Κ11 ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΣΤΟ +1.50m

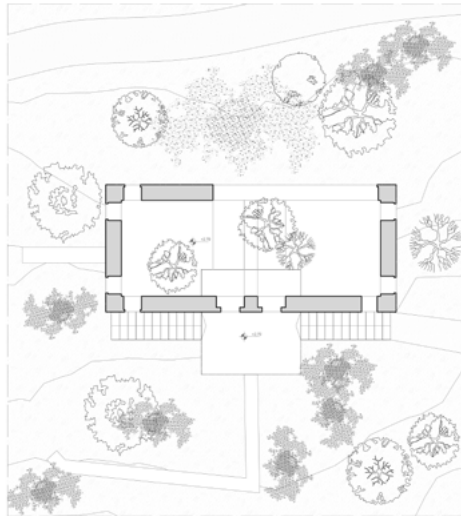

K11 TOMH A-A

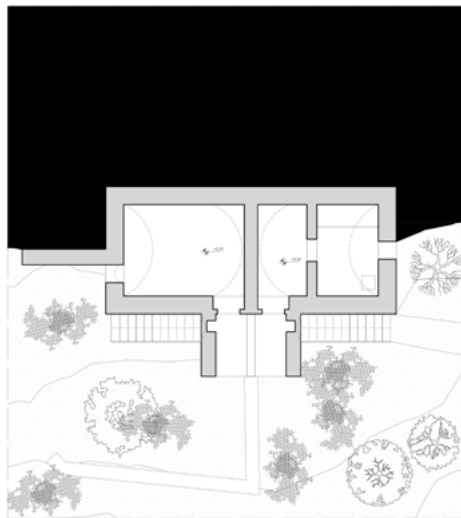
0 1m

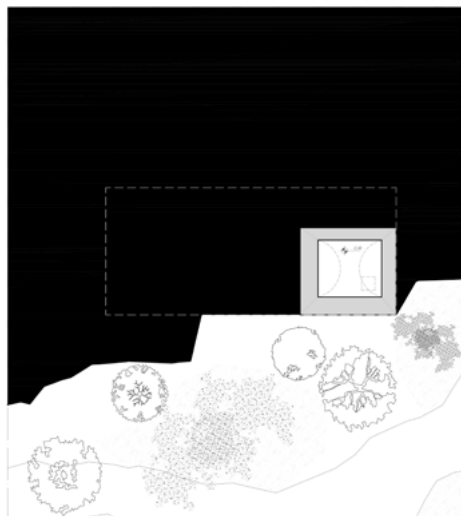
S KATOIKIA #22

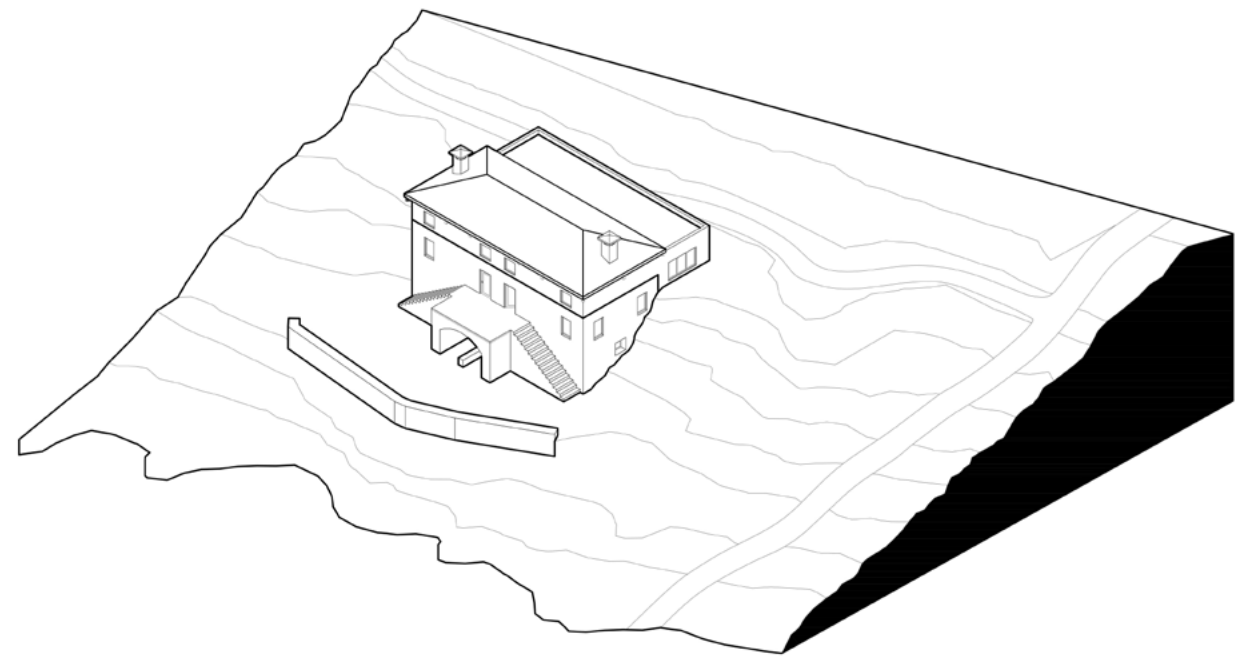
K22 ΚΑΤΩΗ ΟΡΟΘΕΥ ΣΤΟ +3.25m

K22 ΚΑΤΩΗ ΥΠΟΓΕΩ ΣΤΟ +1.50m

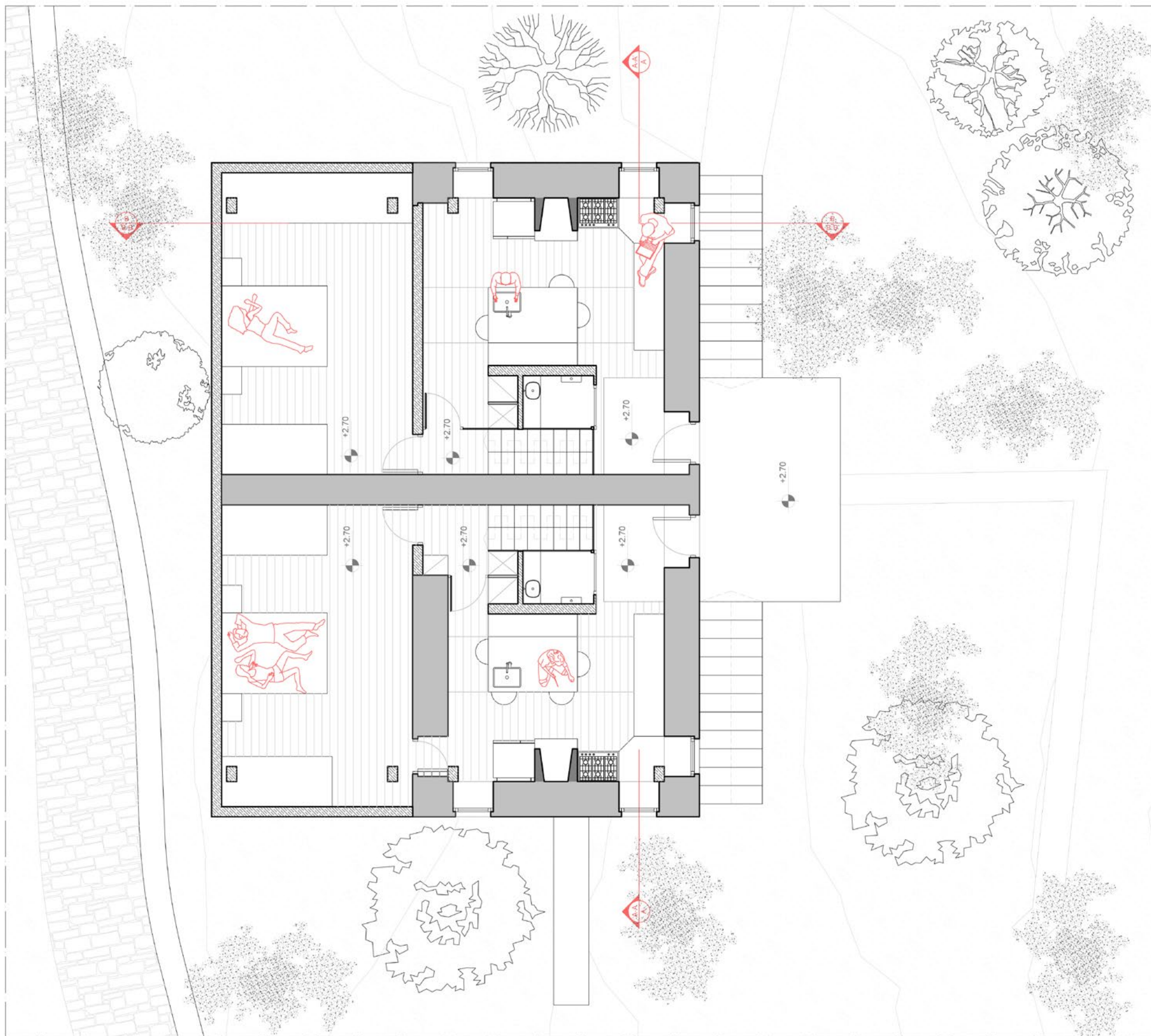

K22 ΚΑΤΩΗ ΥΠΟΓΕΩ ΣΤΟ -1.50m

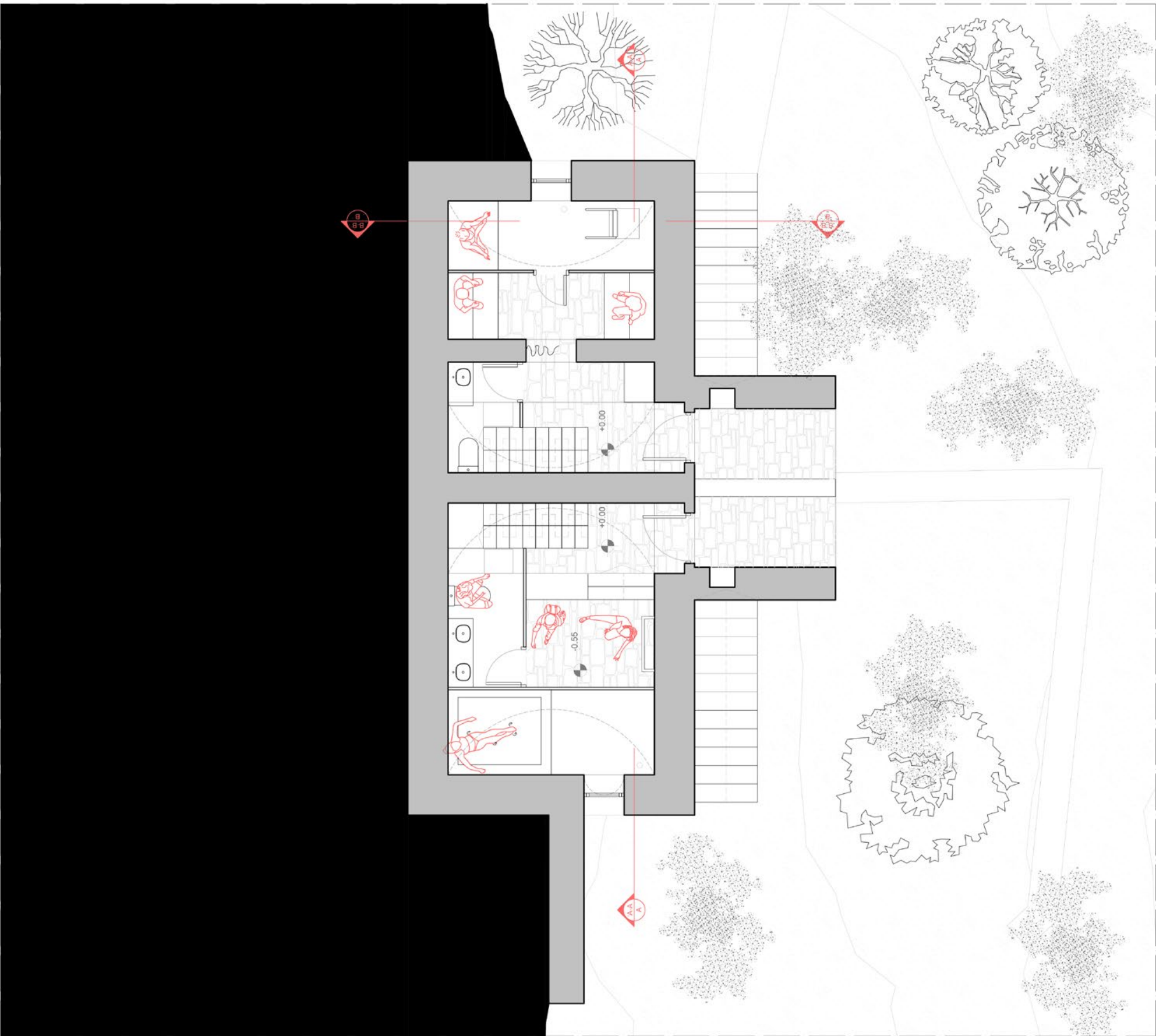
K22 ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ

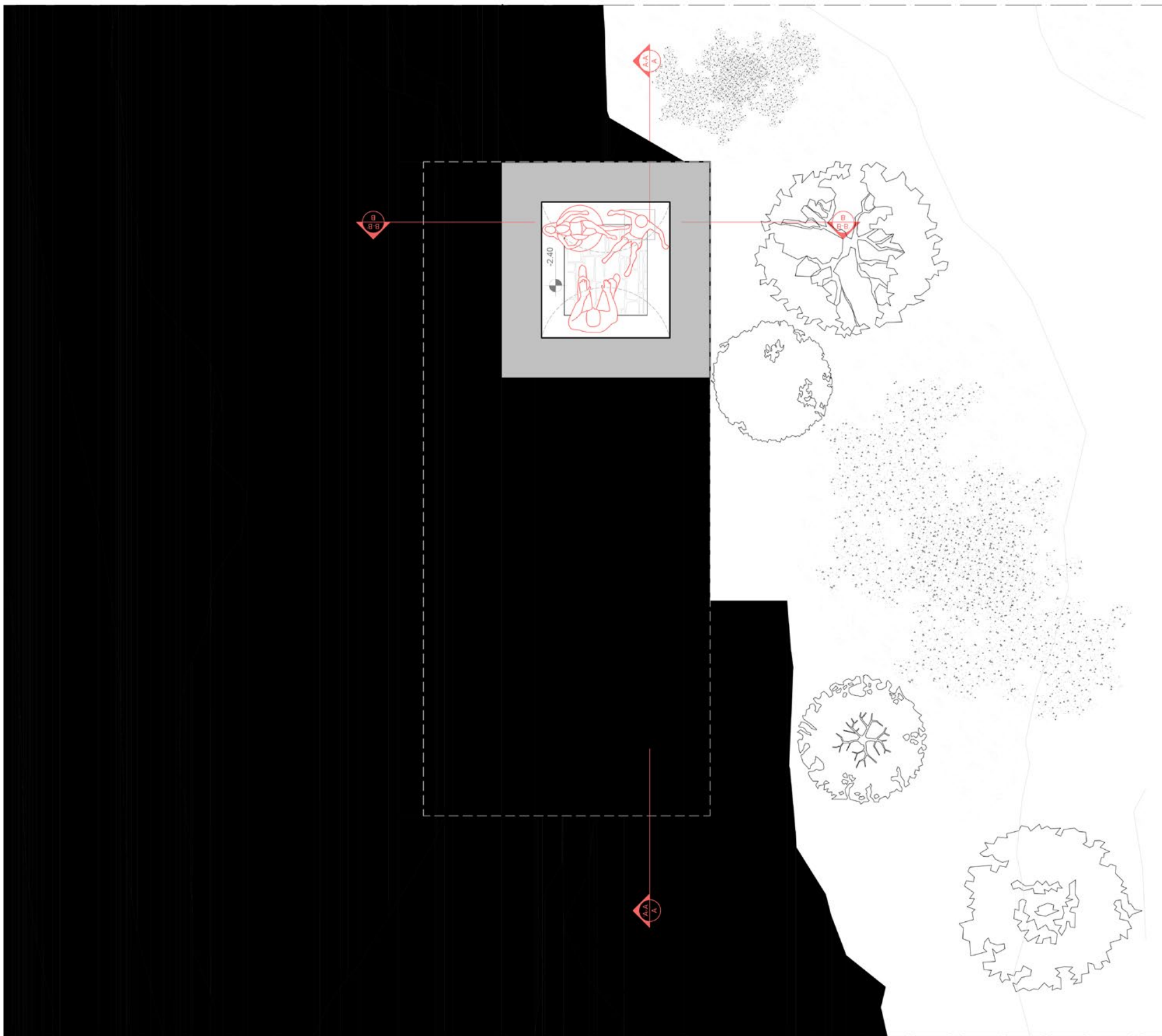
K22 ΚΑΤΩΦΗ ΟΡΟΦΟΥ ΣΤΟ +3.20m

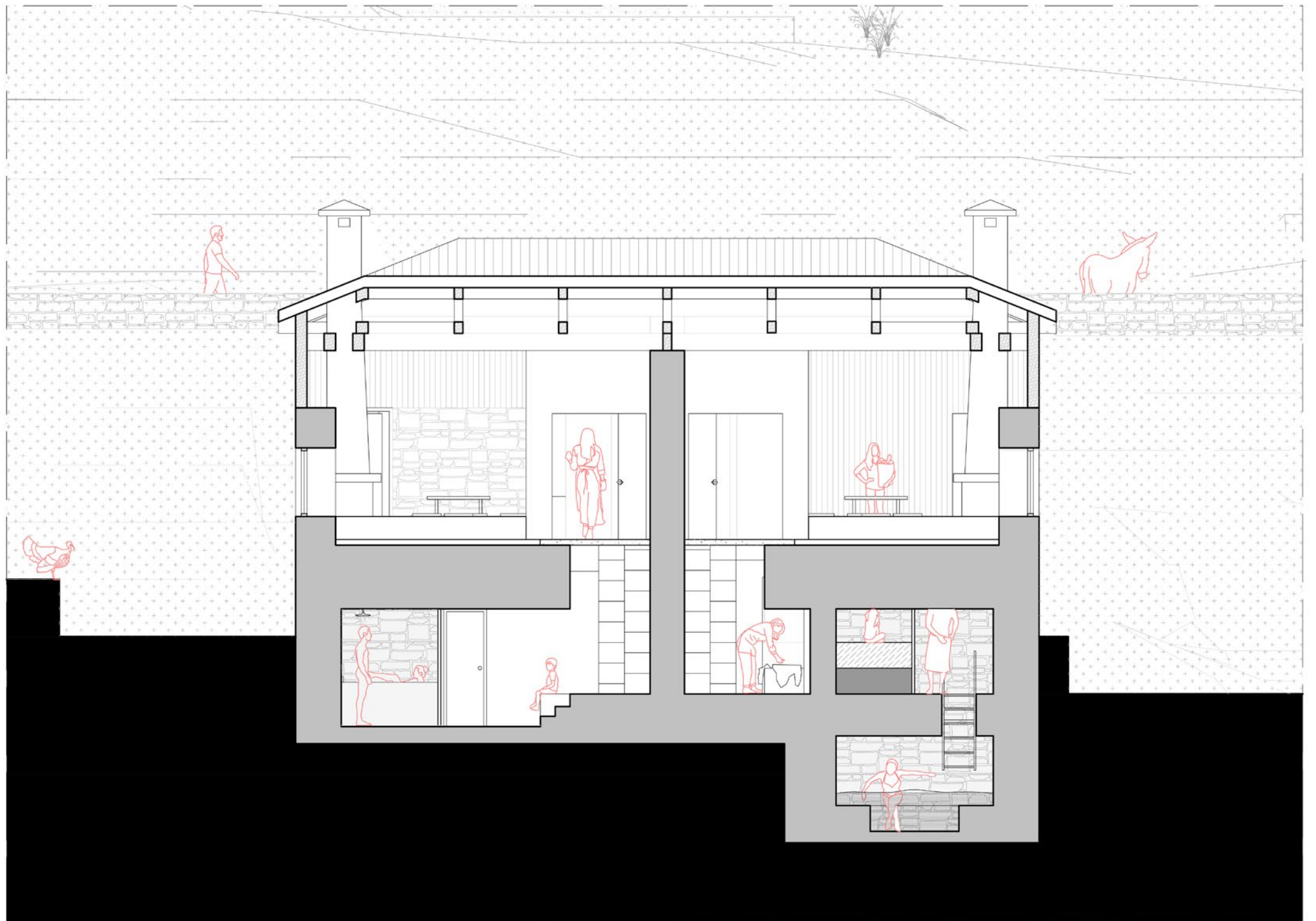
K22 ΚΑΤΩΦΛΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΣΤΟ +1.50m

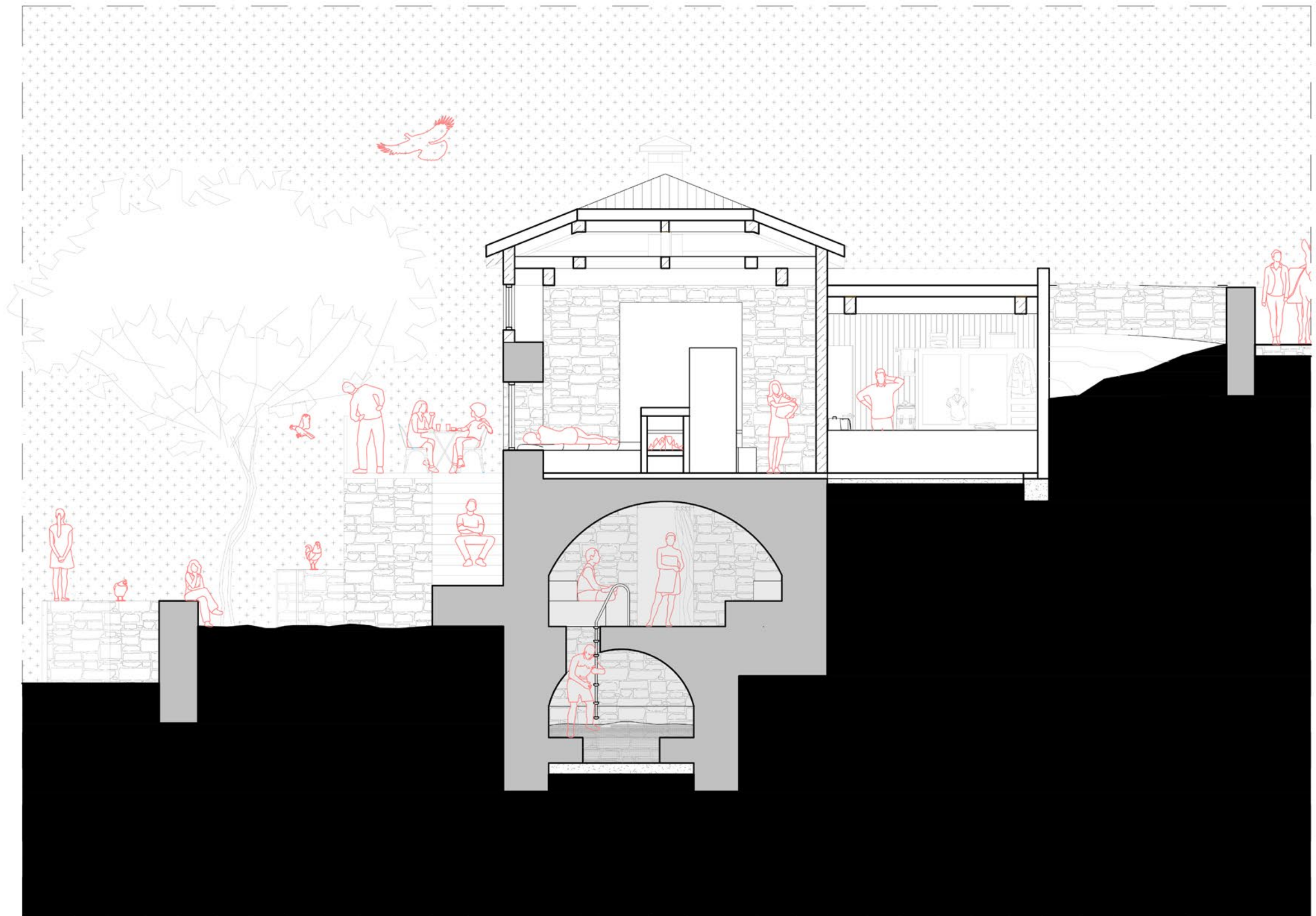
K22 ΚΑΤΩΦΗ ΥΠΟΓΕΙΟΥ ΣΤΟ -1.50m

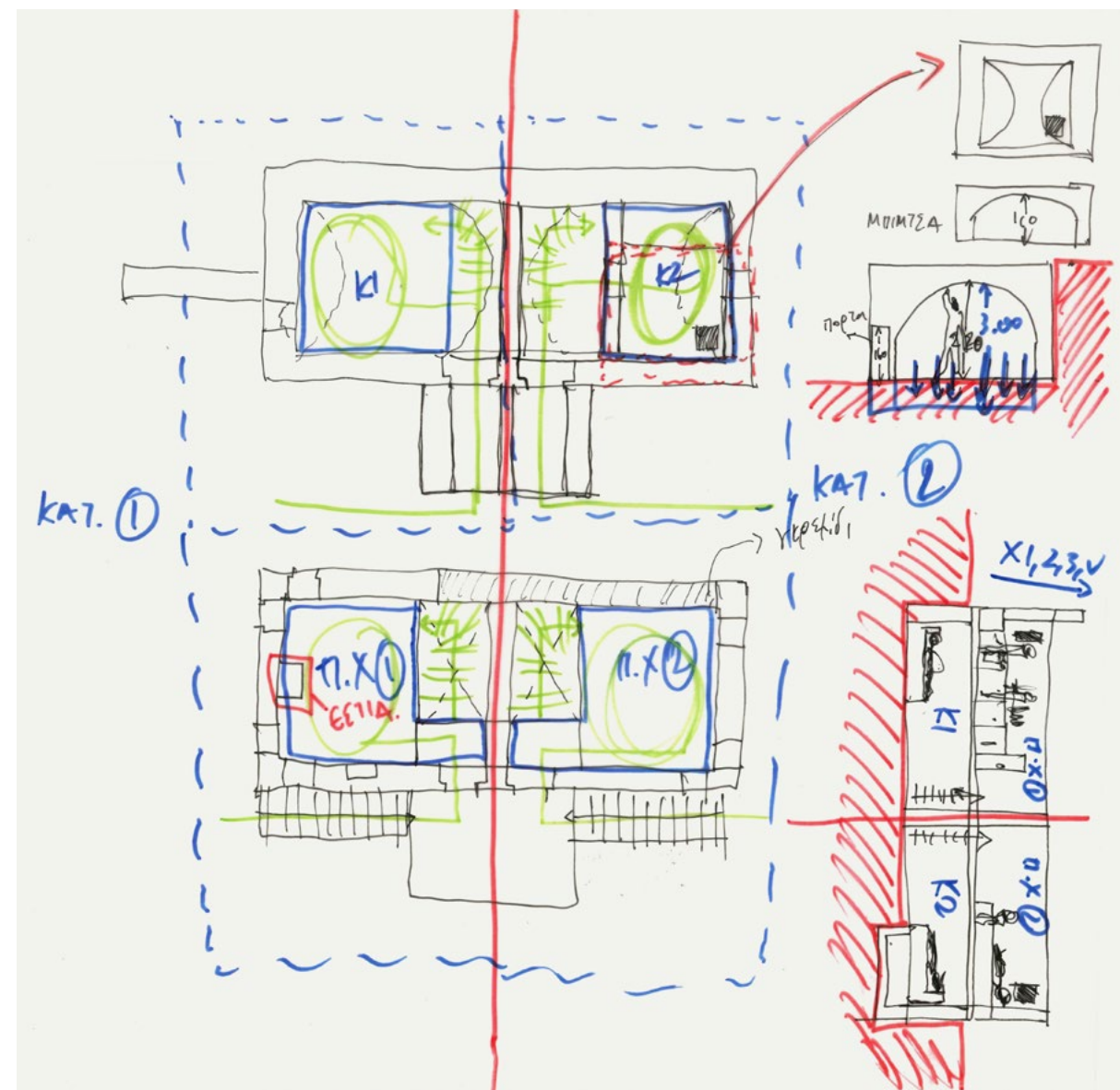
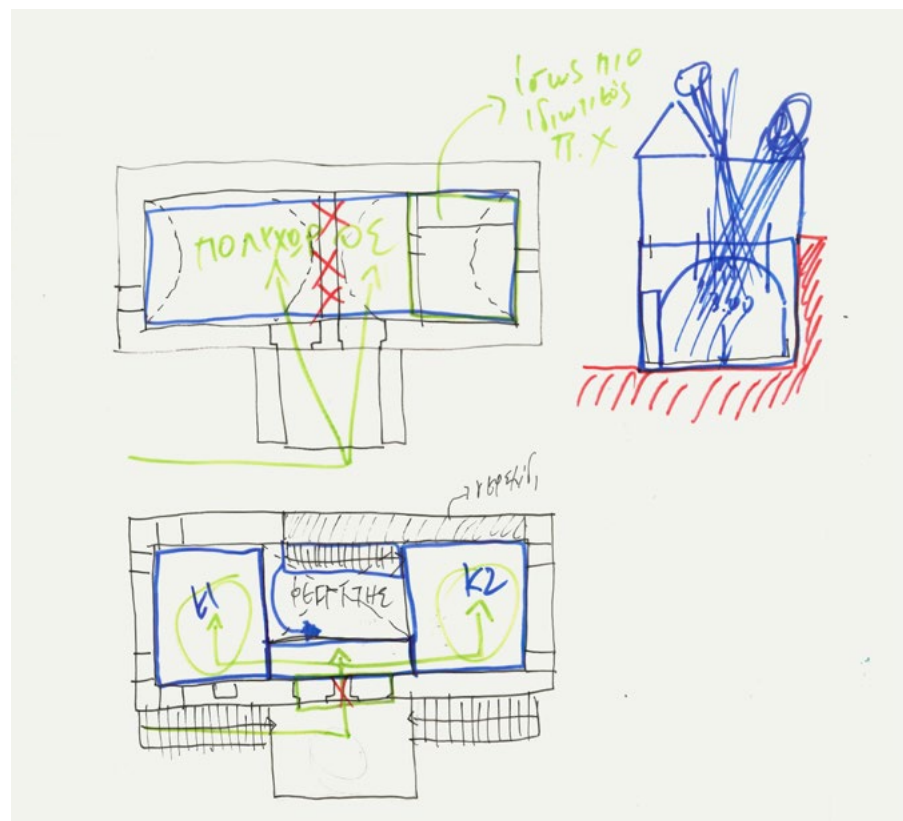
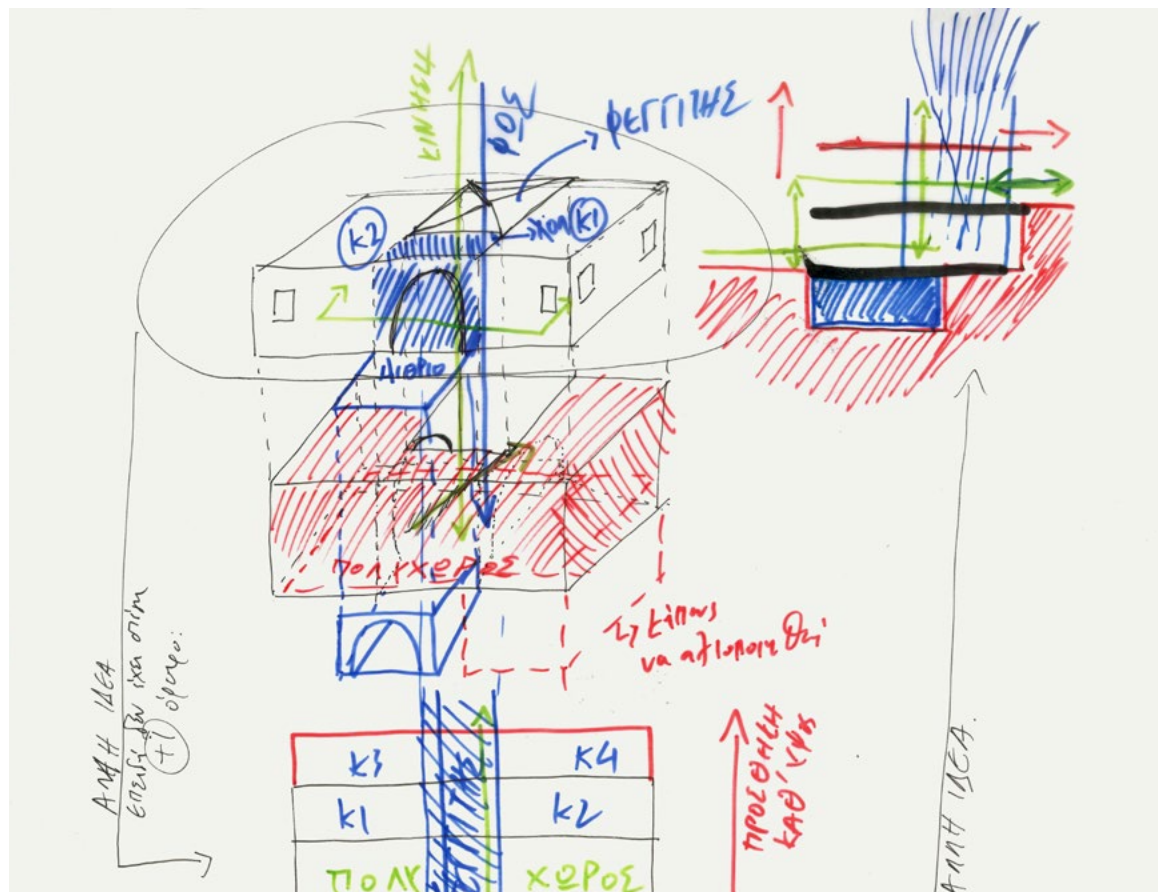
K22 TOMH A-A

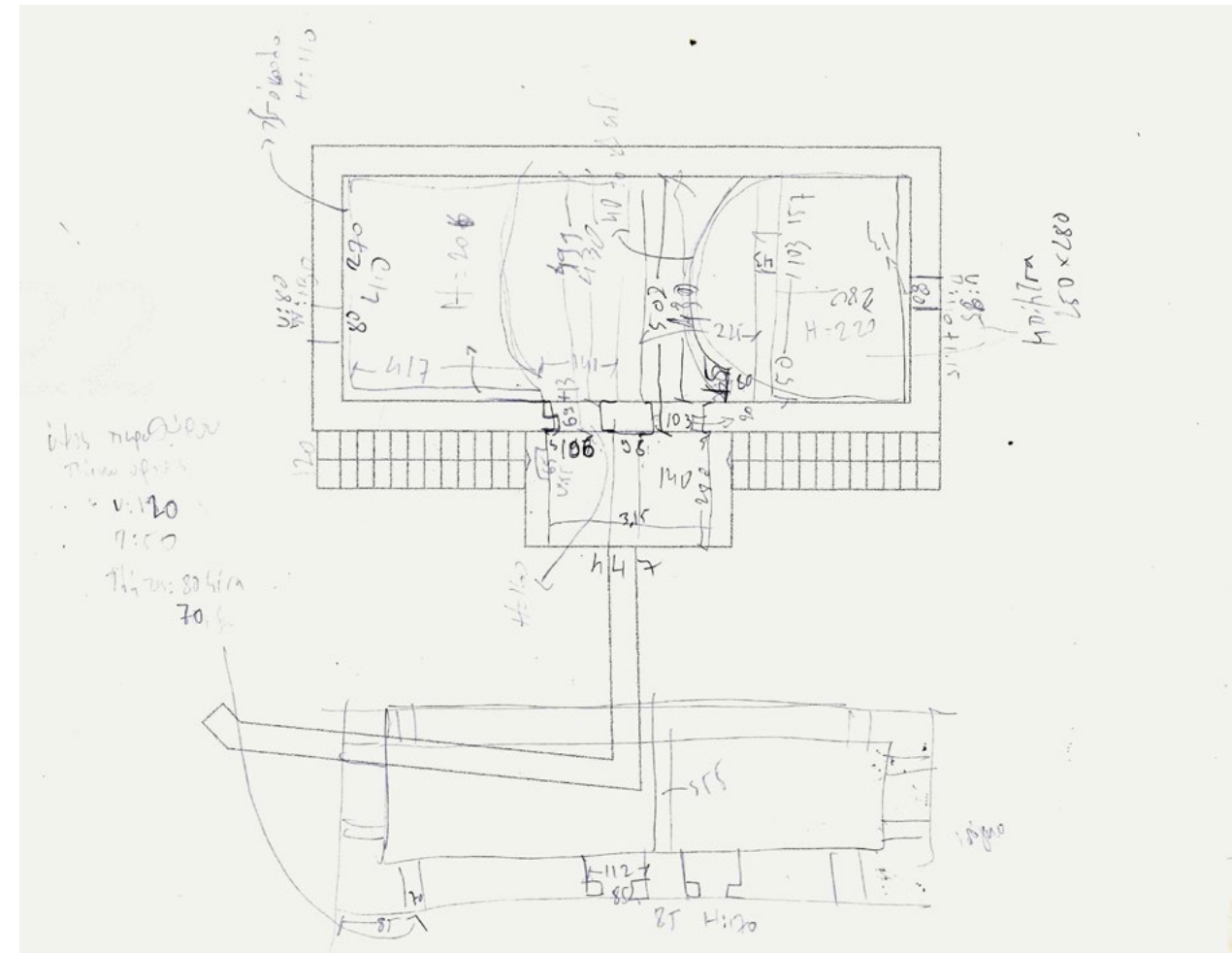
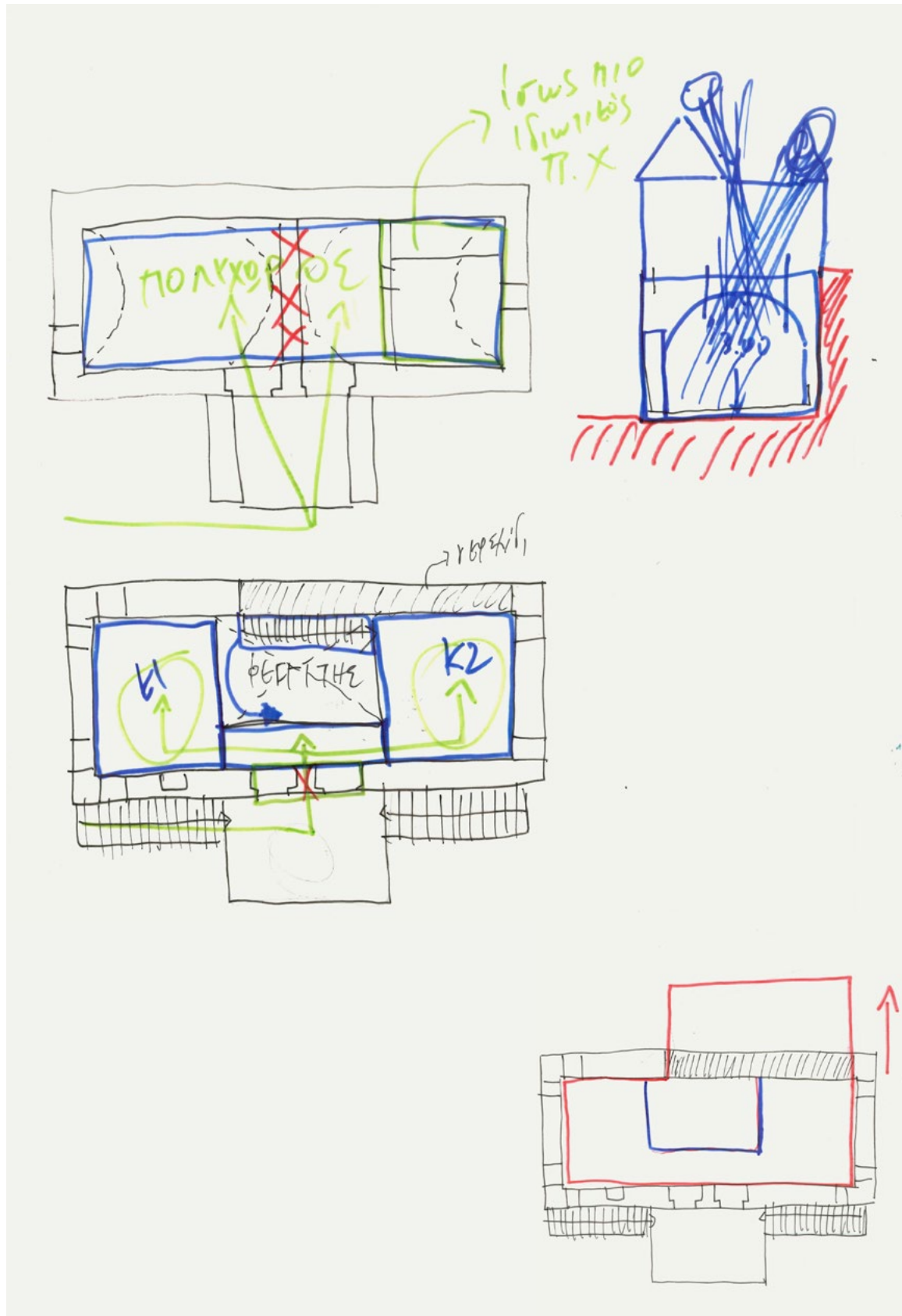

K22 TOMH B-B

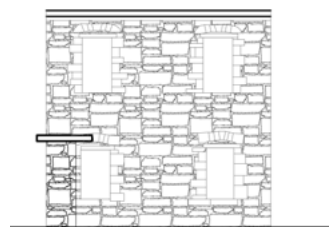

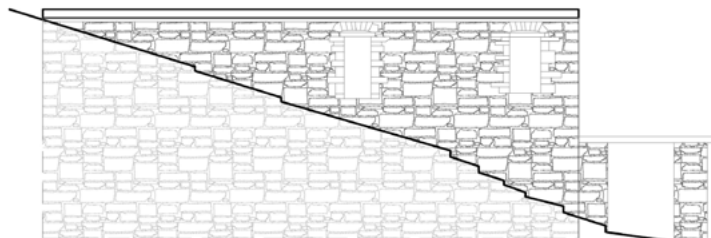

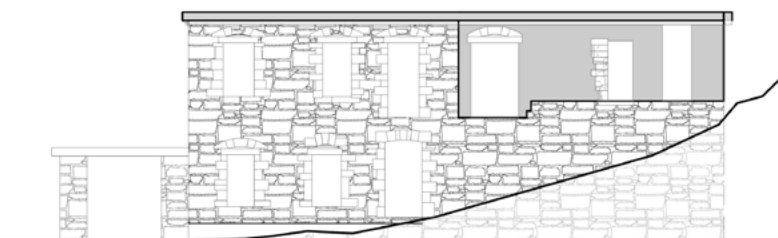
S KATOIKIA #30

ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

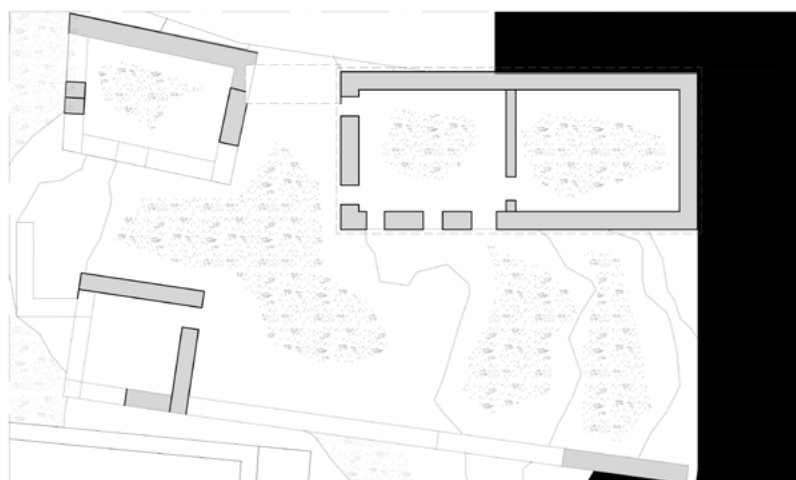

ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ

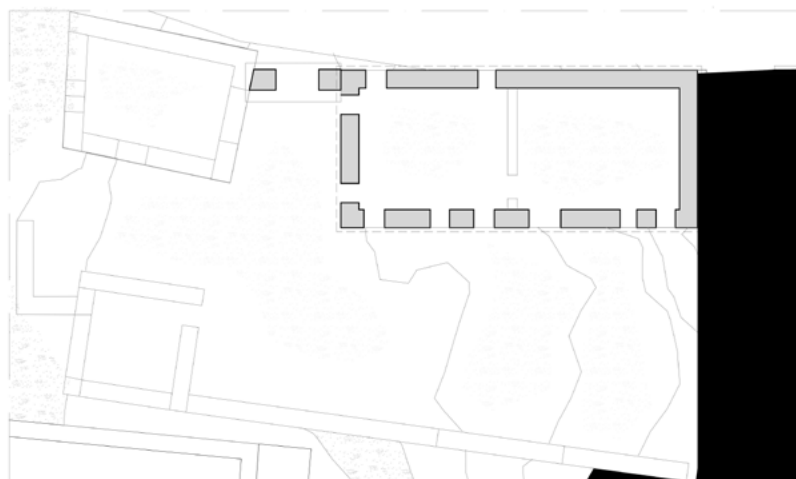

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ

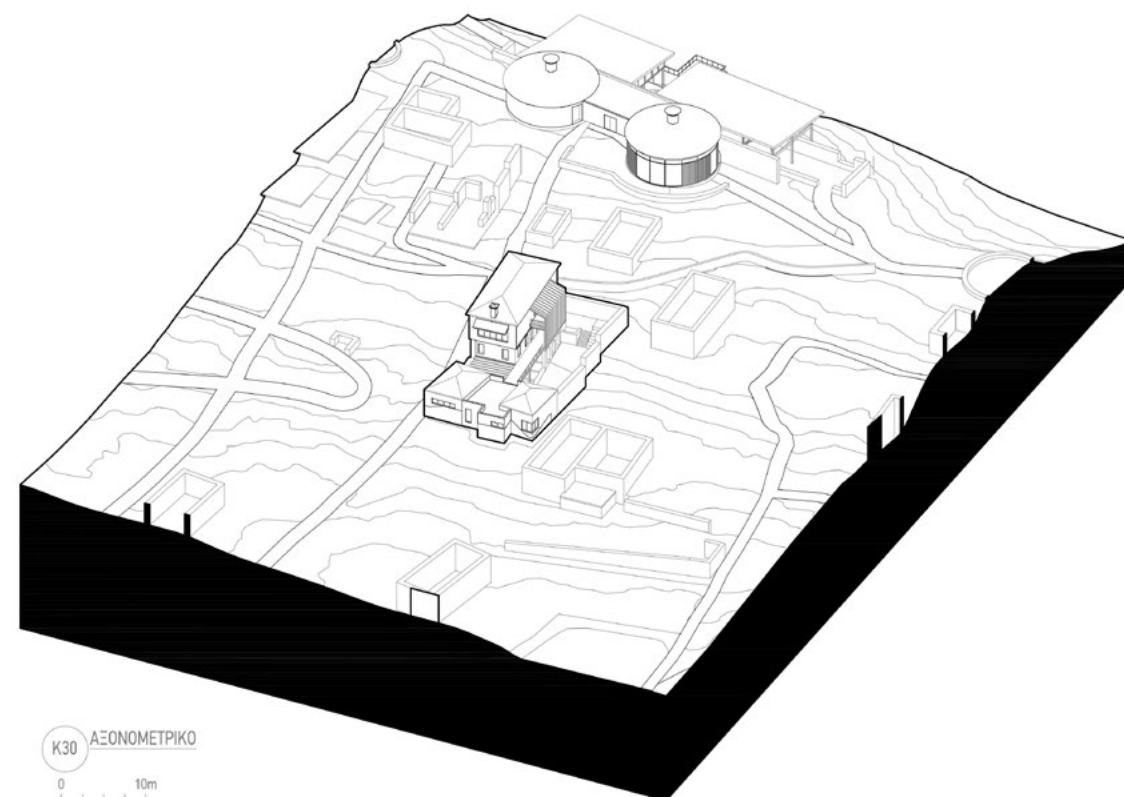
Κ30 ΟΨΕΙΣ

Κ30 ΚΑΤΩΦΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΣΤΟ +1.50m

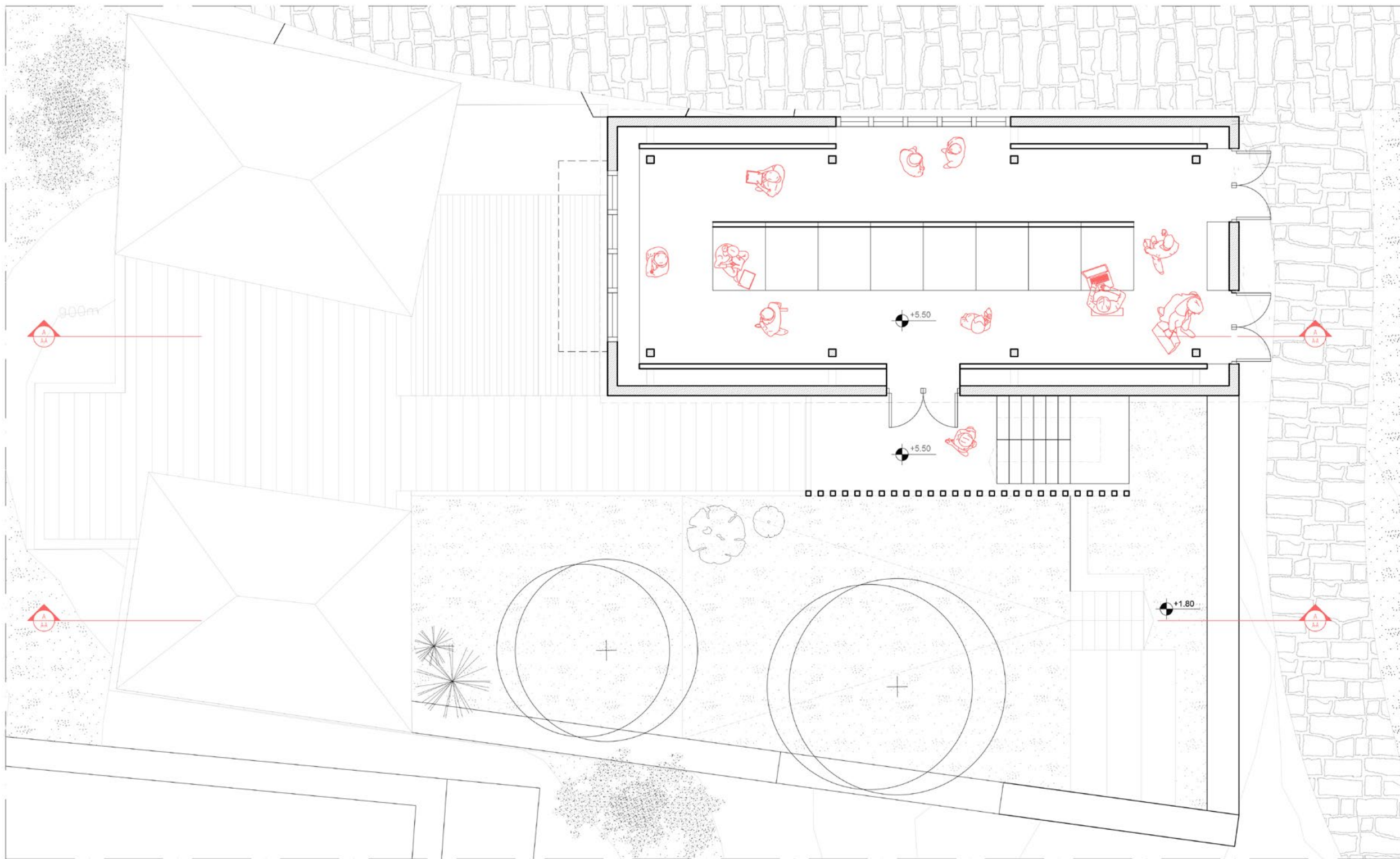

Κ30 ΚΑΤΩΦΗ ΟΡΟΦΟΥ ΣΤΟ +1.50m

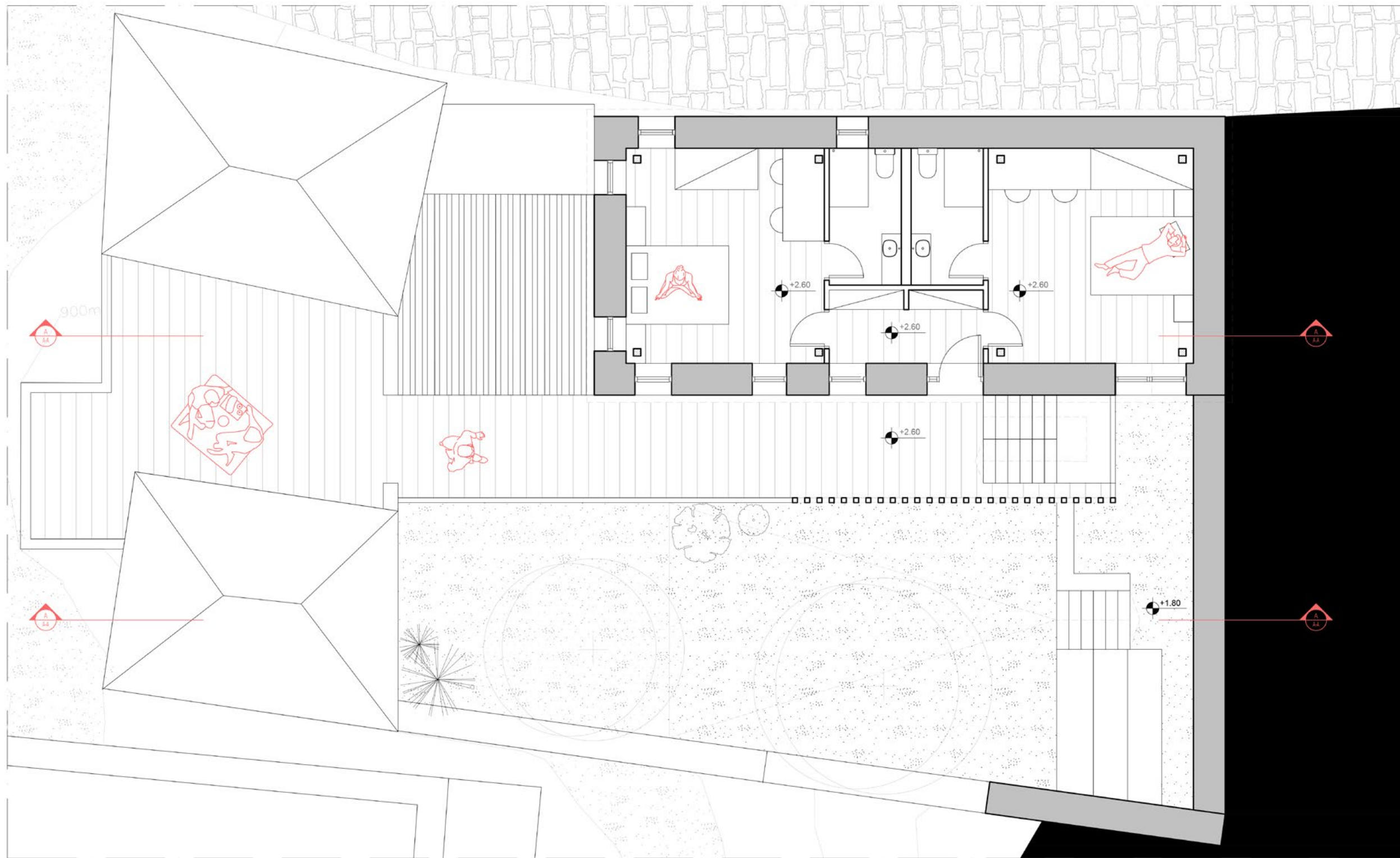
Κ30 ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ

Κ30 ΚΑΤΟΨΗ Β' ΟΡΟΦΟΥ

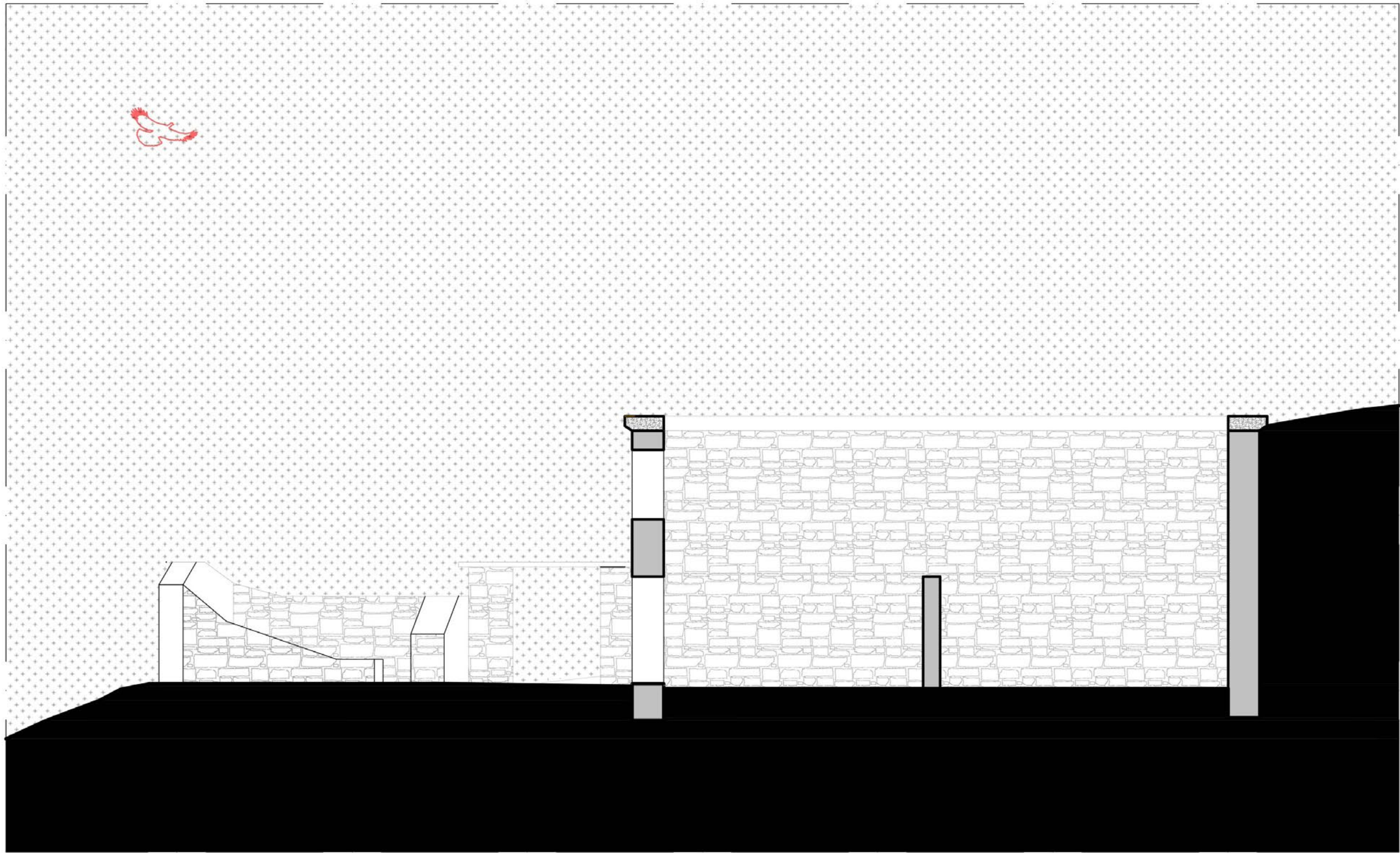
Κ30 ΚΑΤΟΨΗ Α' ΟΡΟΦΟΥ

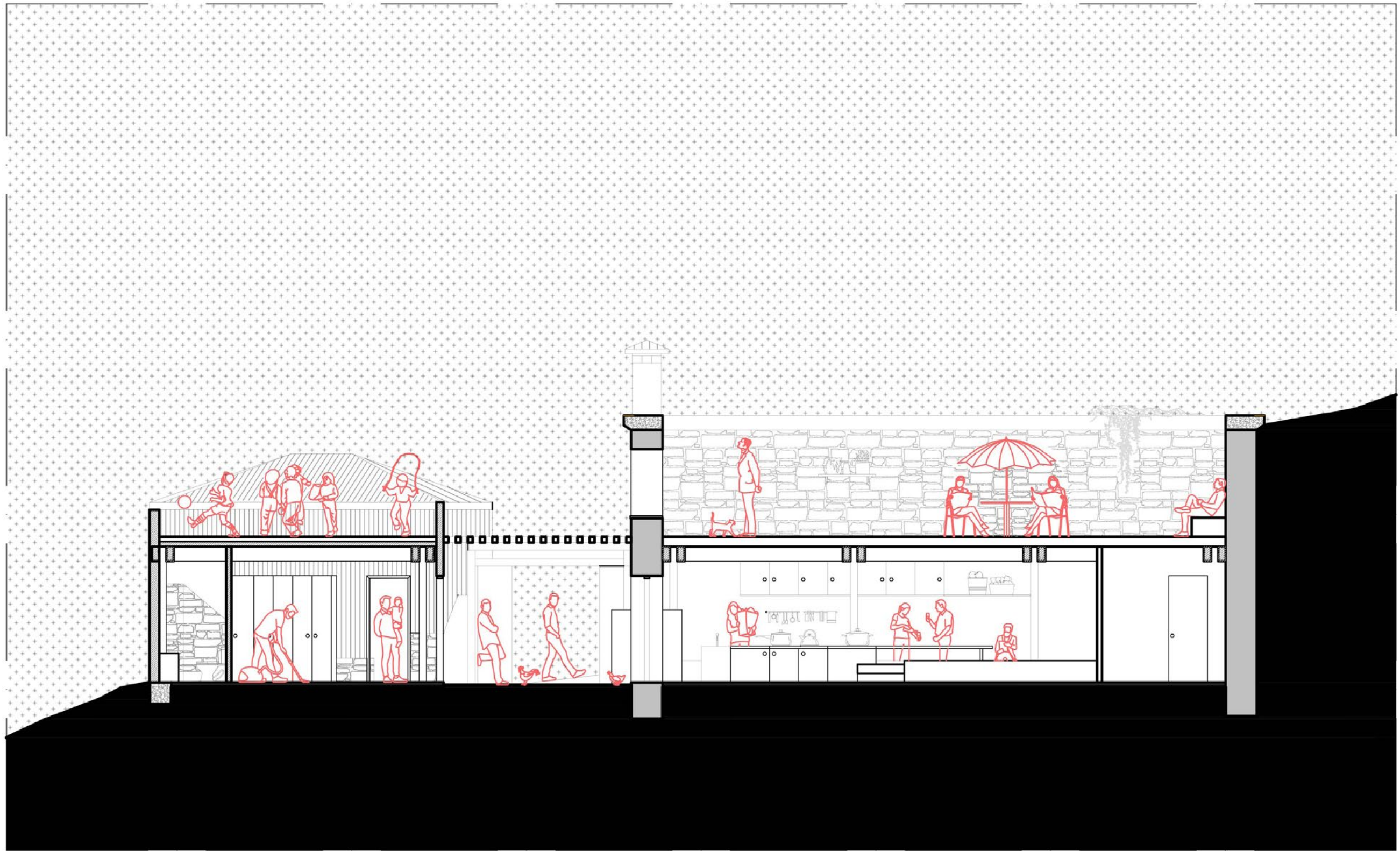

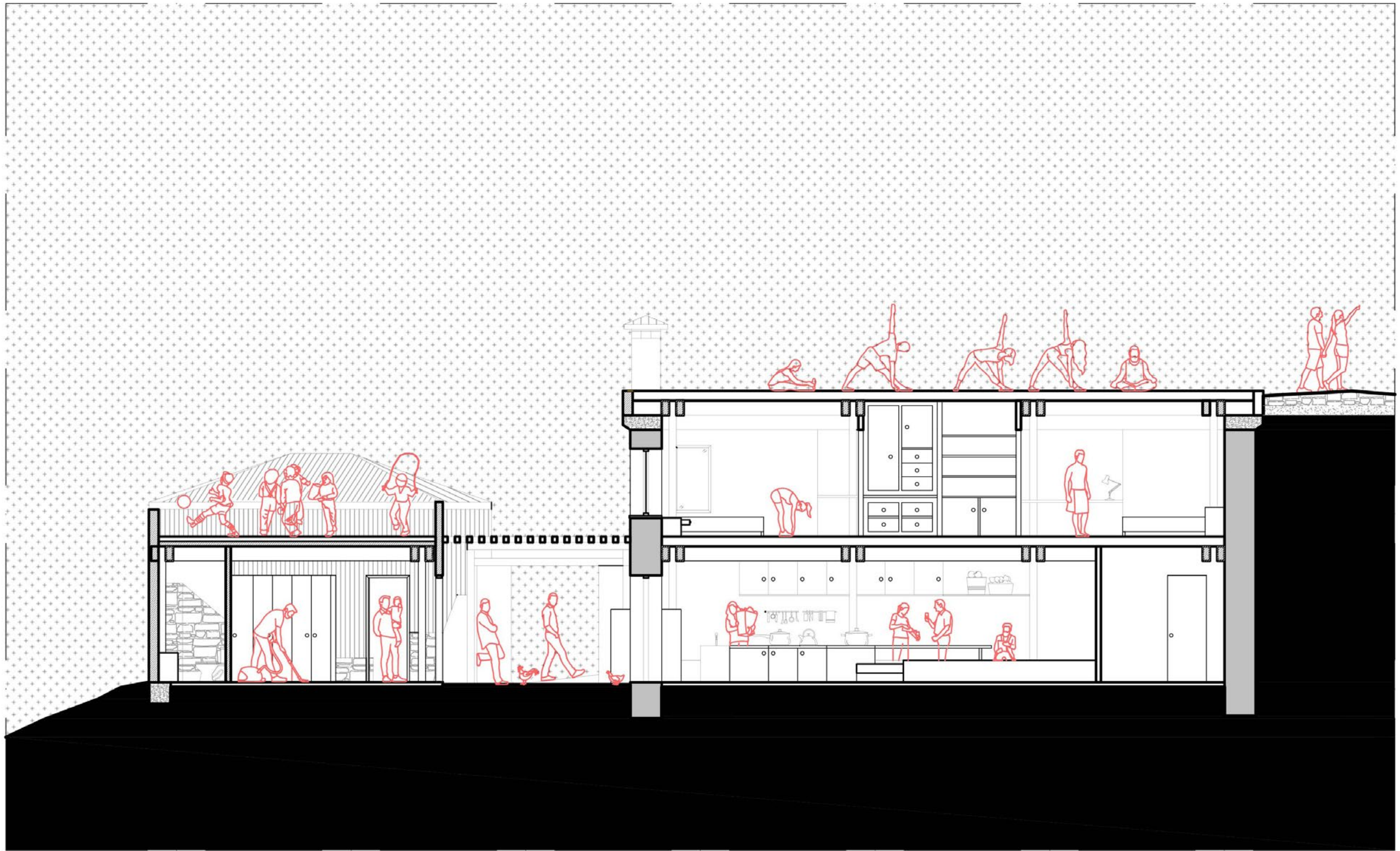

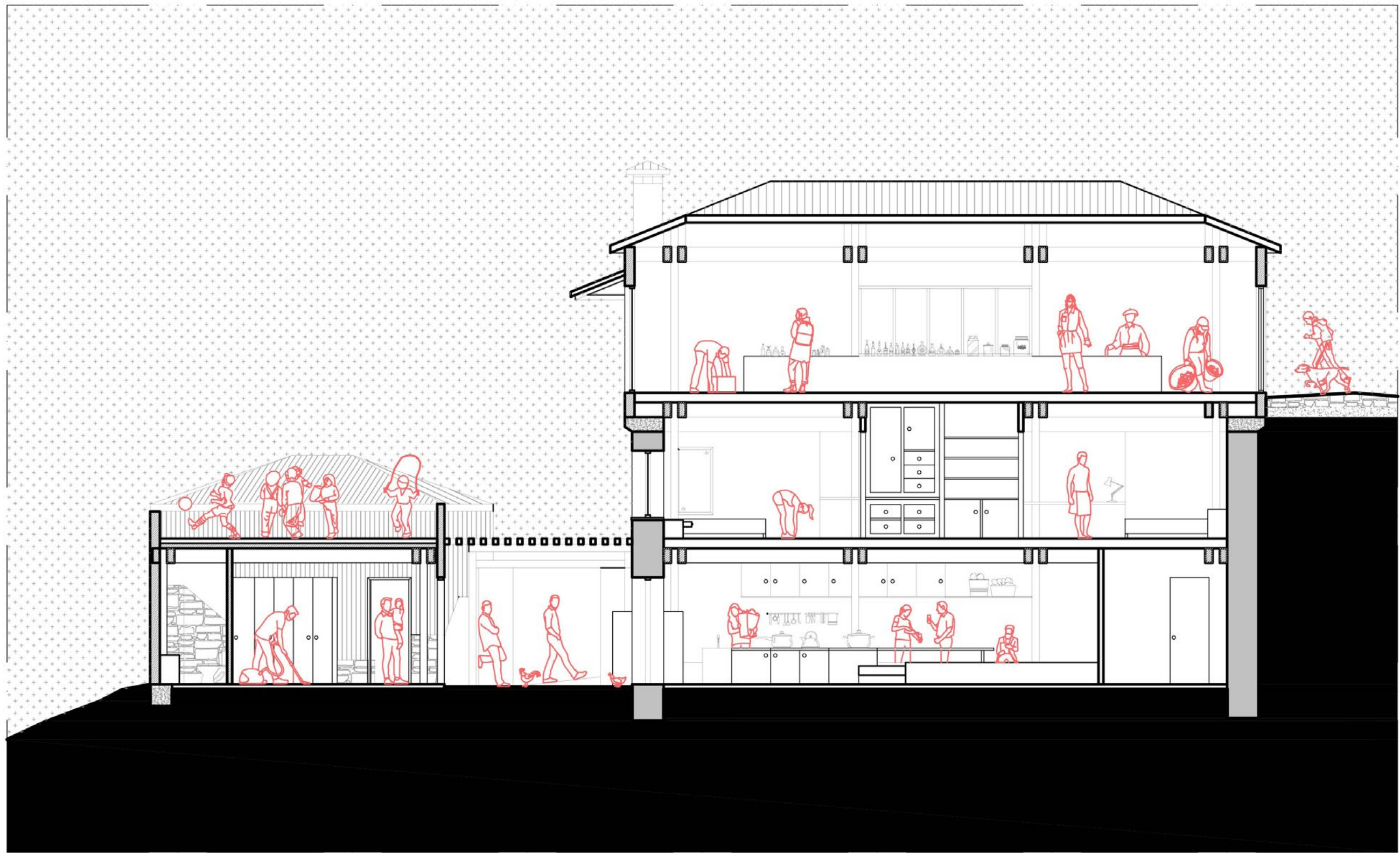
Κ30 ΚΑΤΩΦΛΙ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

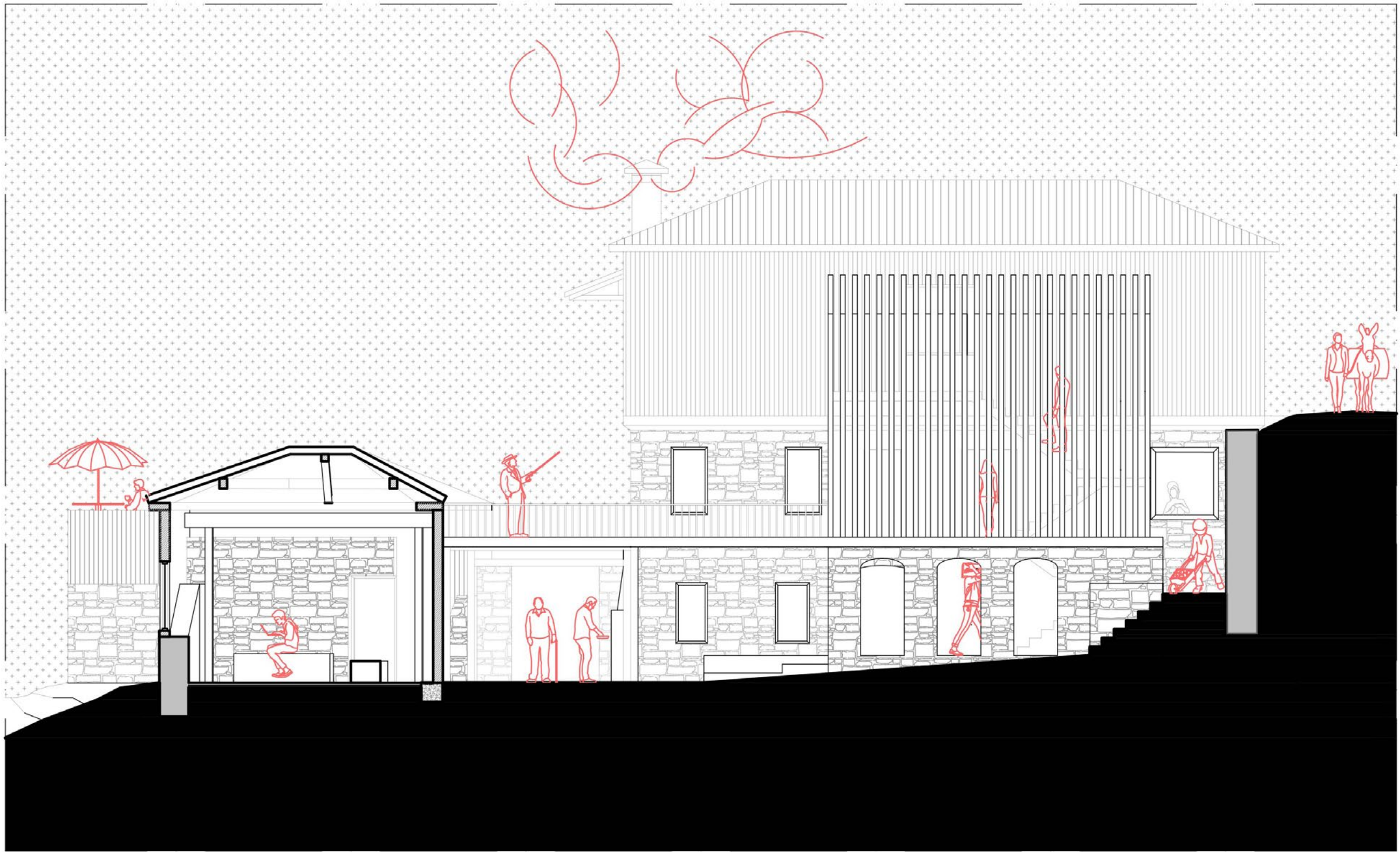

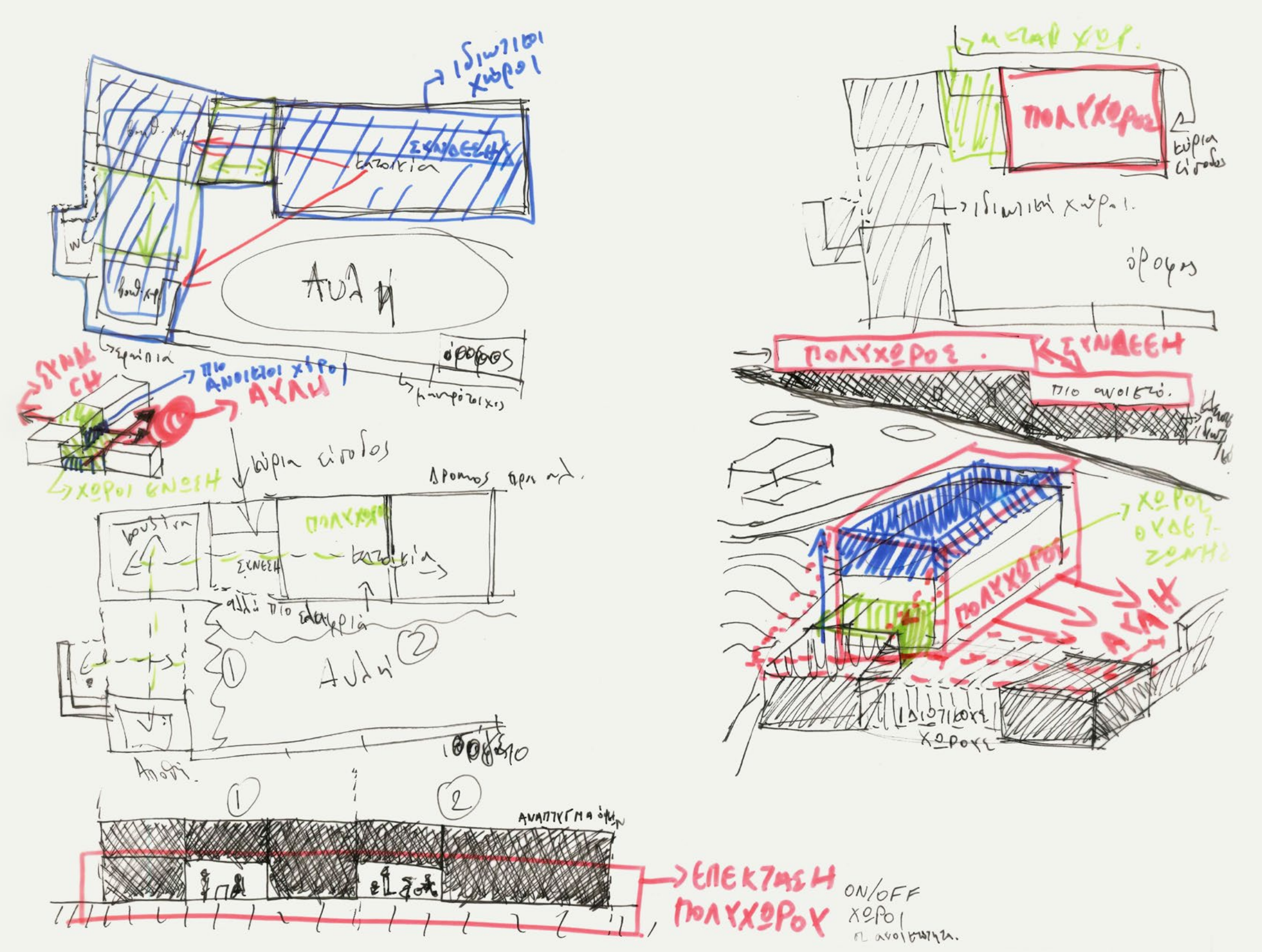

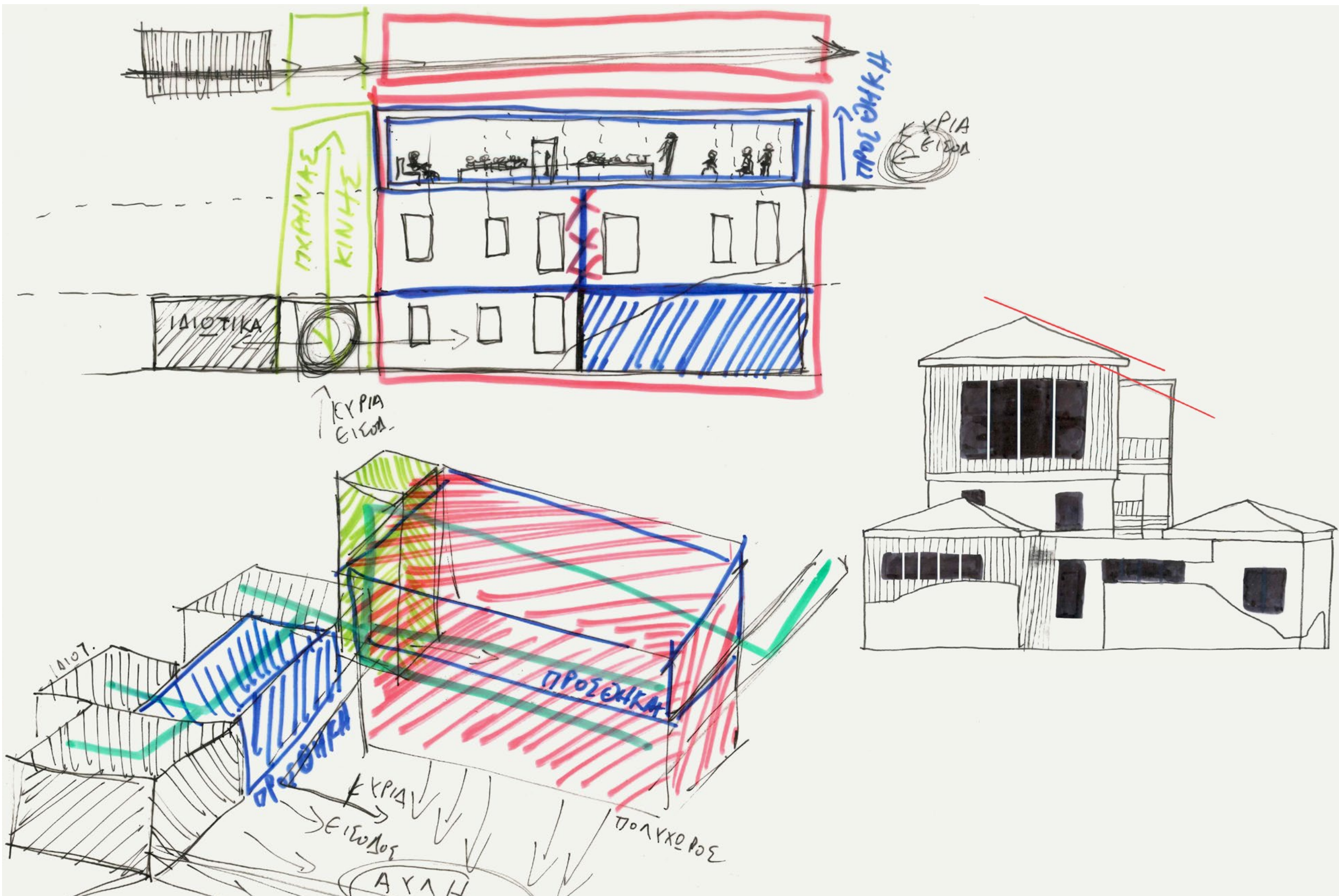

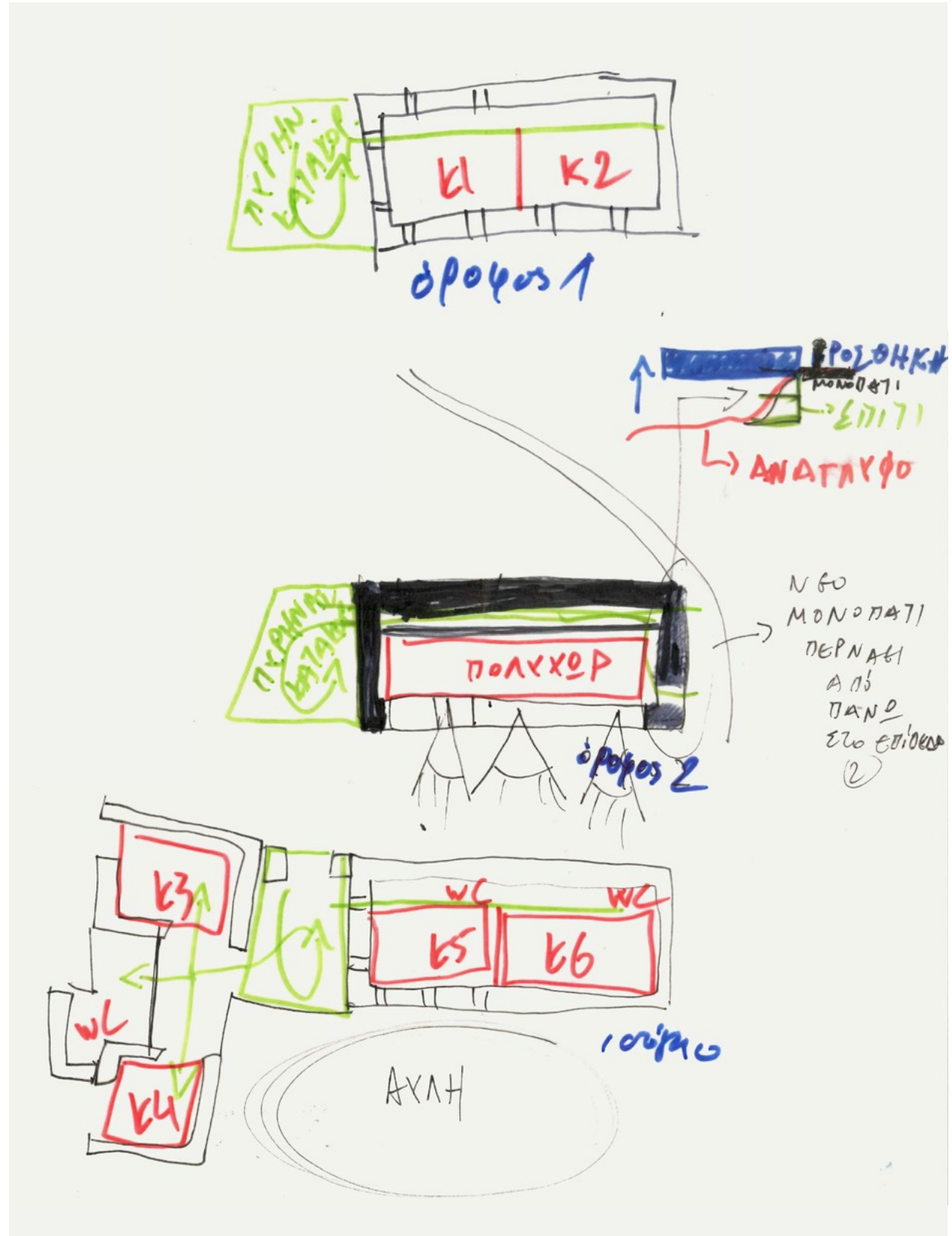
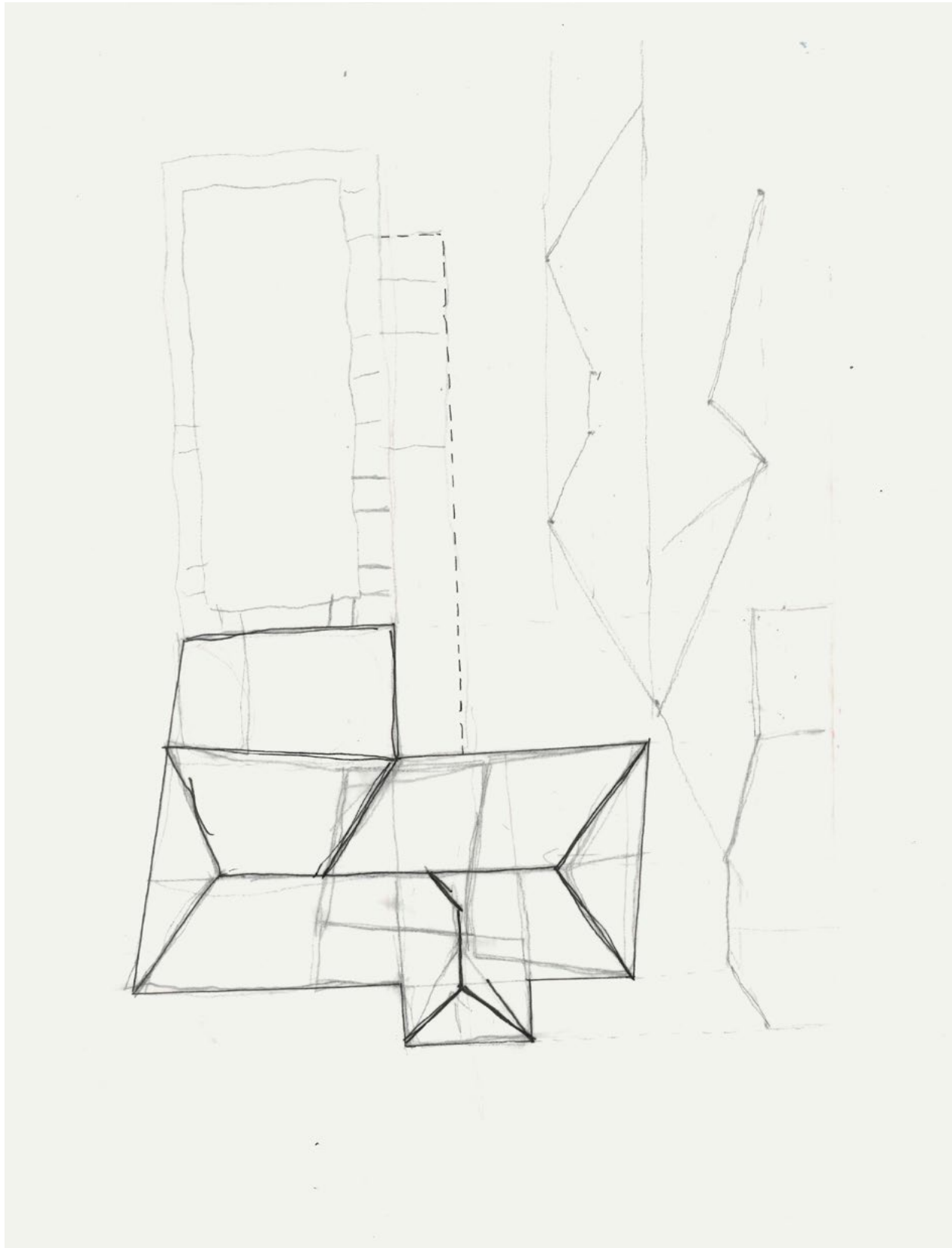

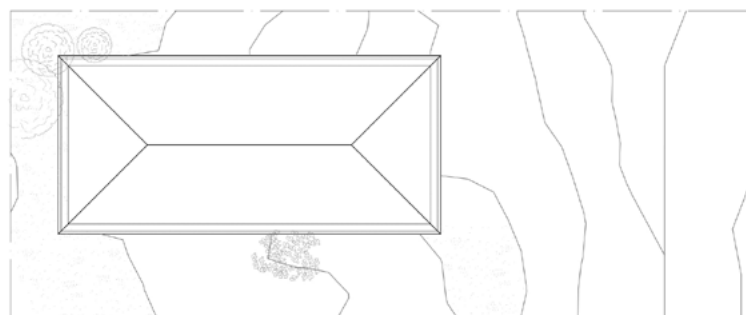

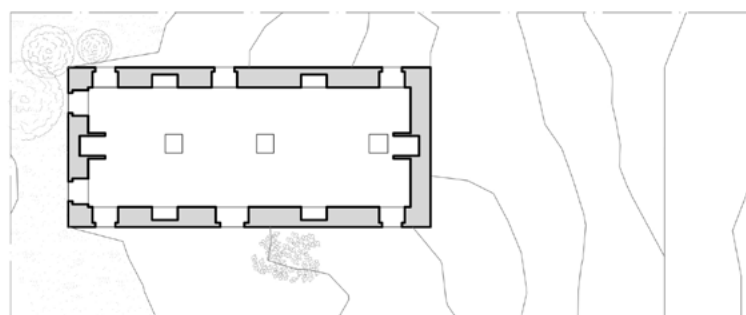

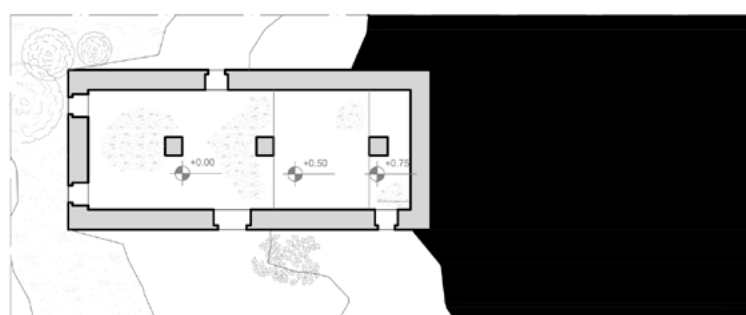
S ΞΕΝΩΝΑΣ #2

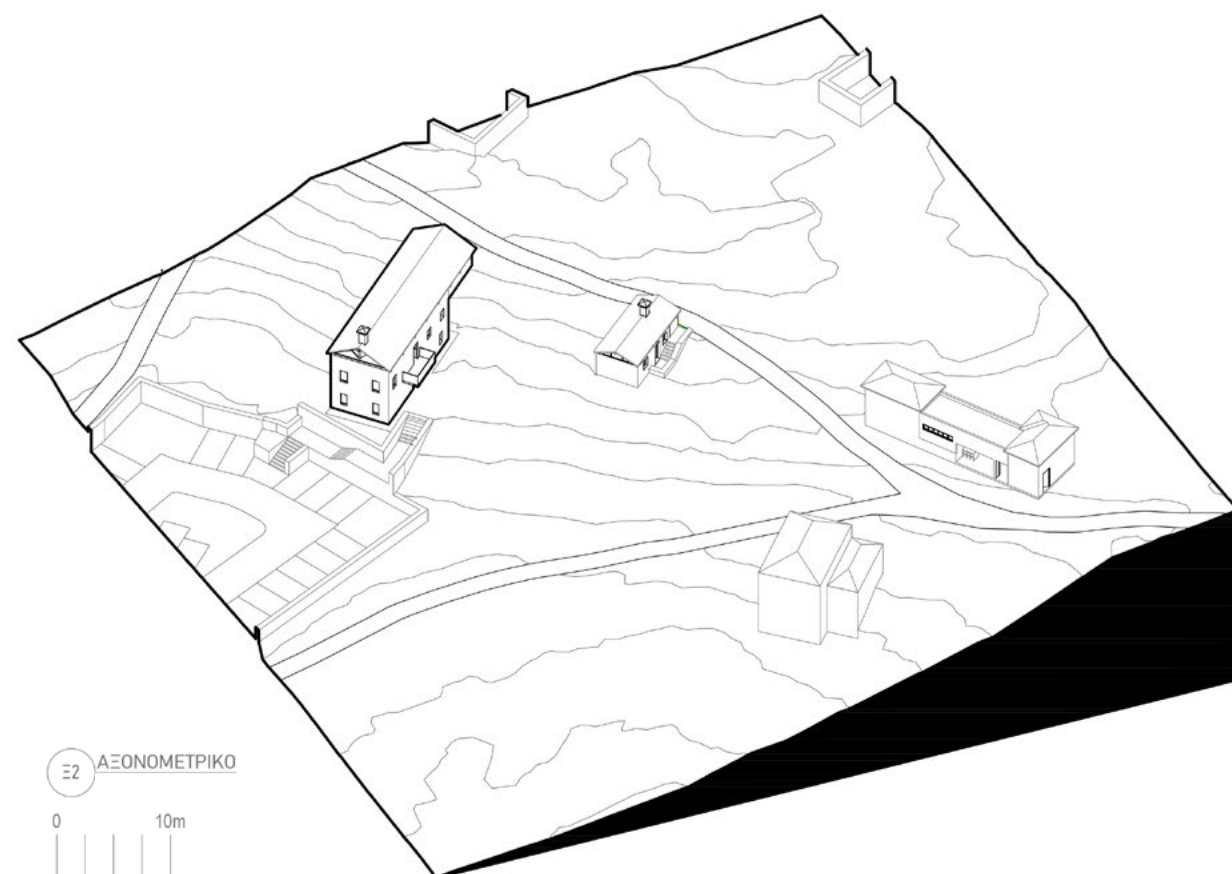
Ξ2 ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΗ ΣΤΑΘΜΗ +1.50m

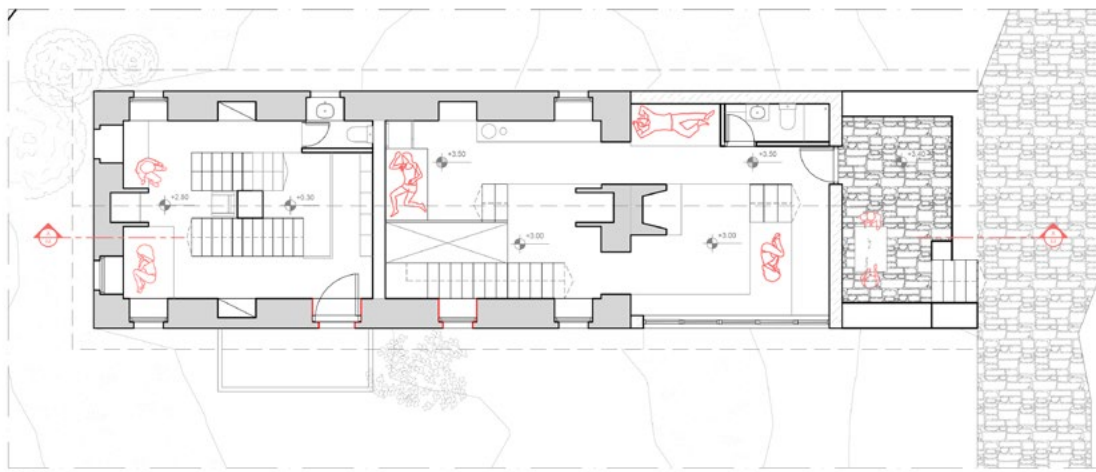
Ξ2 ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΗ ΣΤΑΘΜΗ +4.50m

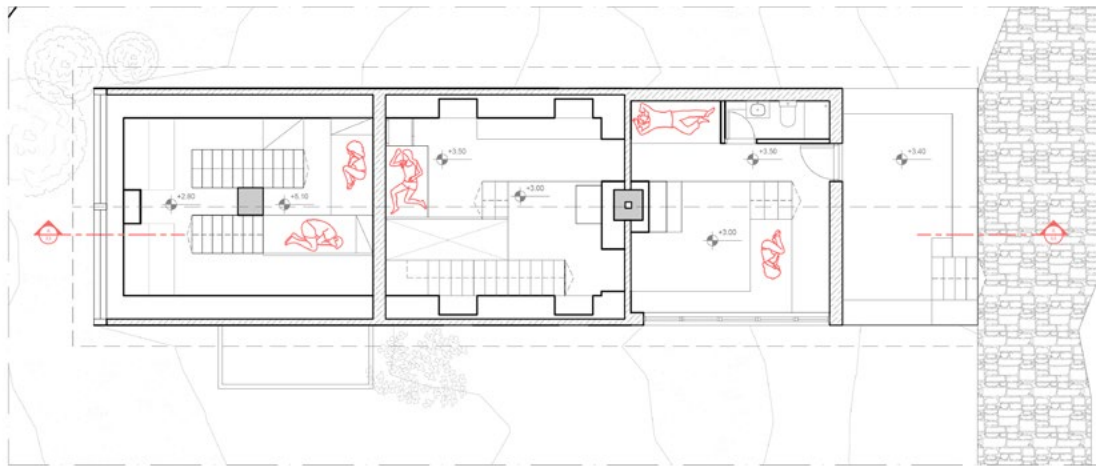
Ξ2 ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΗ ΣΤΑΘΜΗ +8.00m

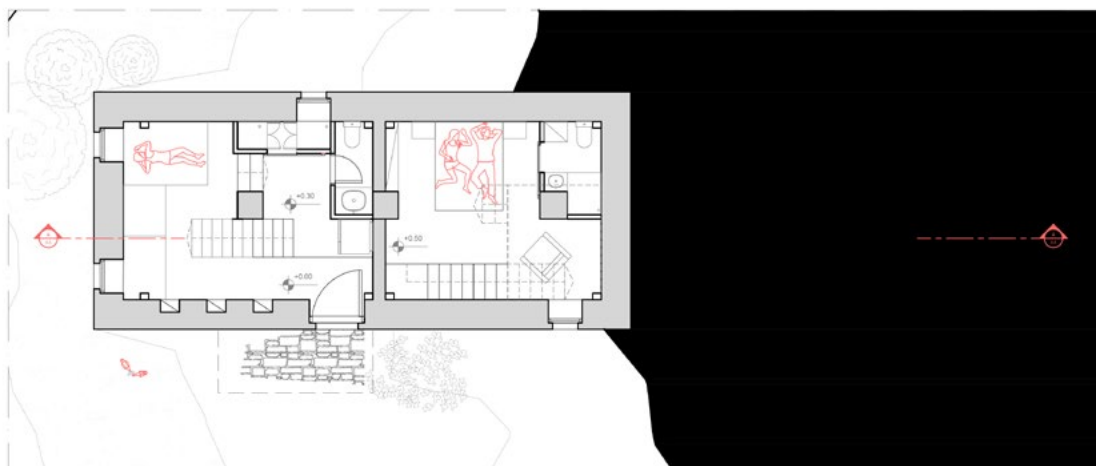
Ξ2 ΑΕΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ
0 10m

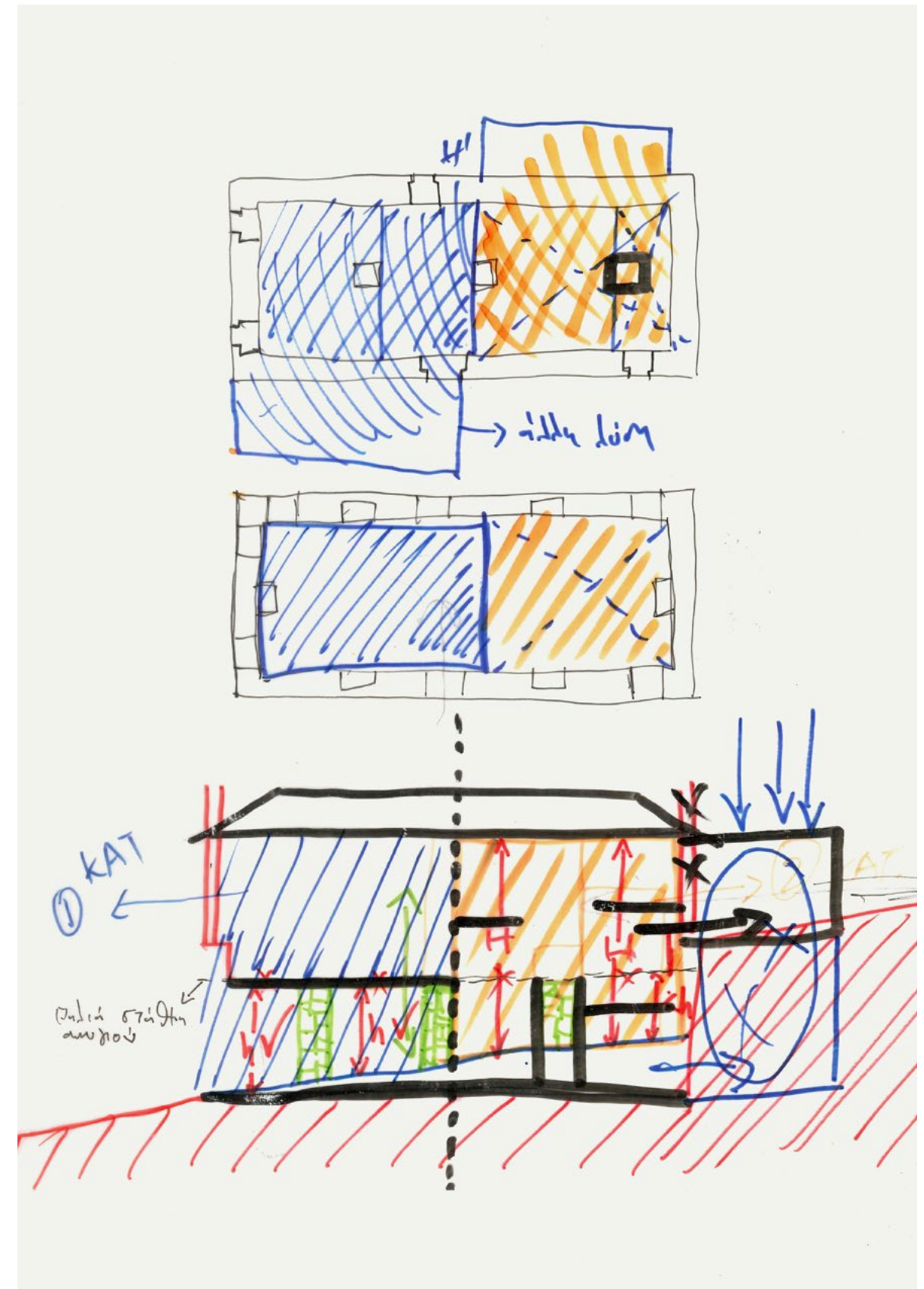
Ε2 ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΗ ΣΤΑΘΜΗ +4.50m

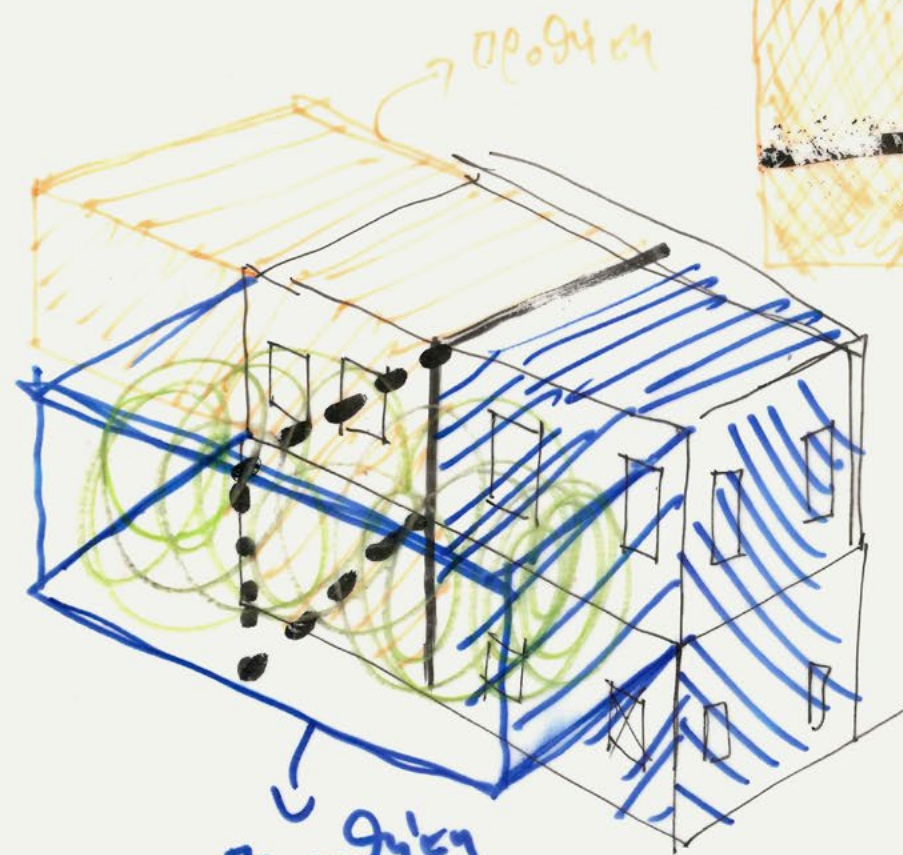

Ε2 ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΗ ΣΤΑΘΜΗ +6.50m

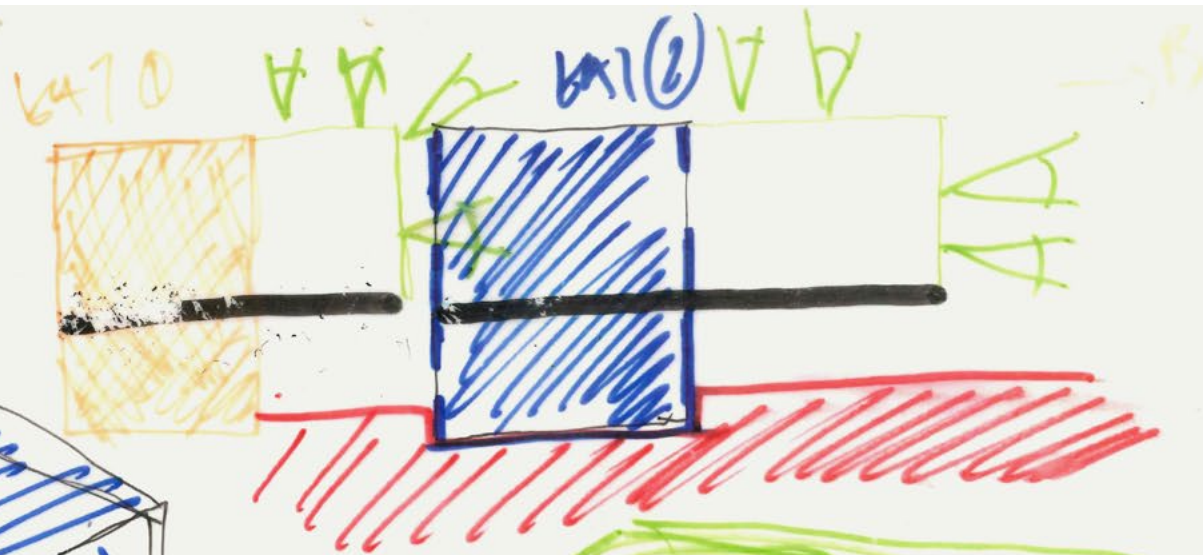

Ε2 ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΗ ΣΤΑΘΜΗ +1.50m

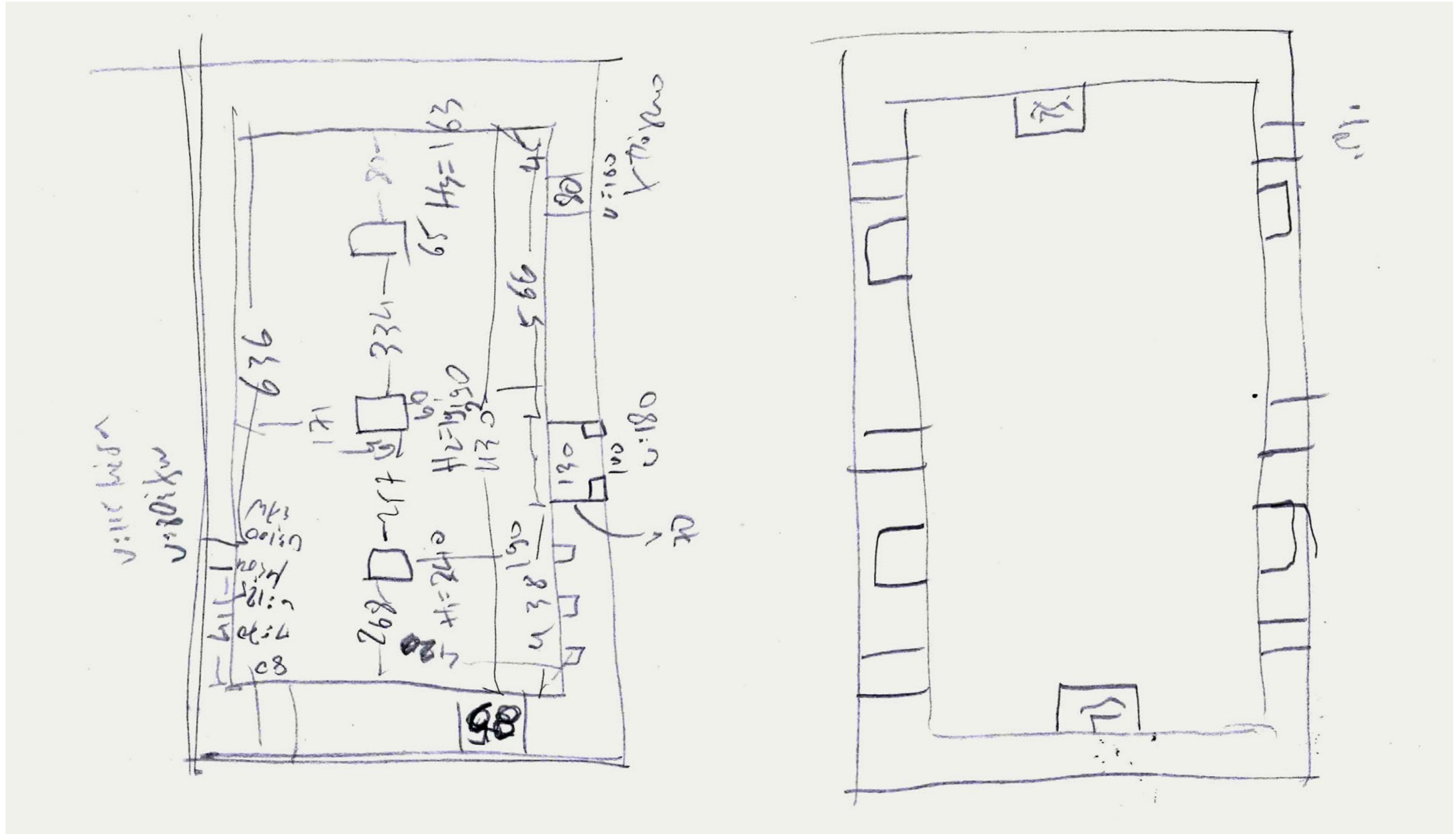

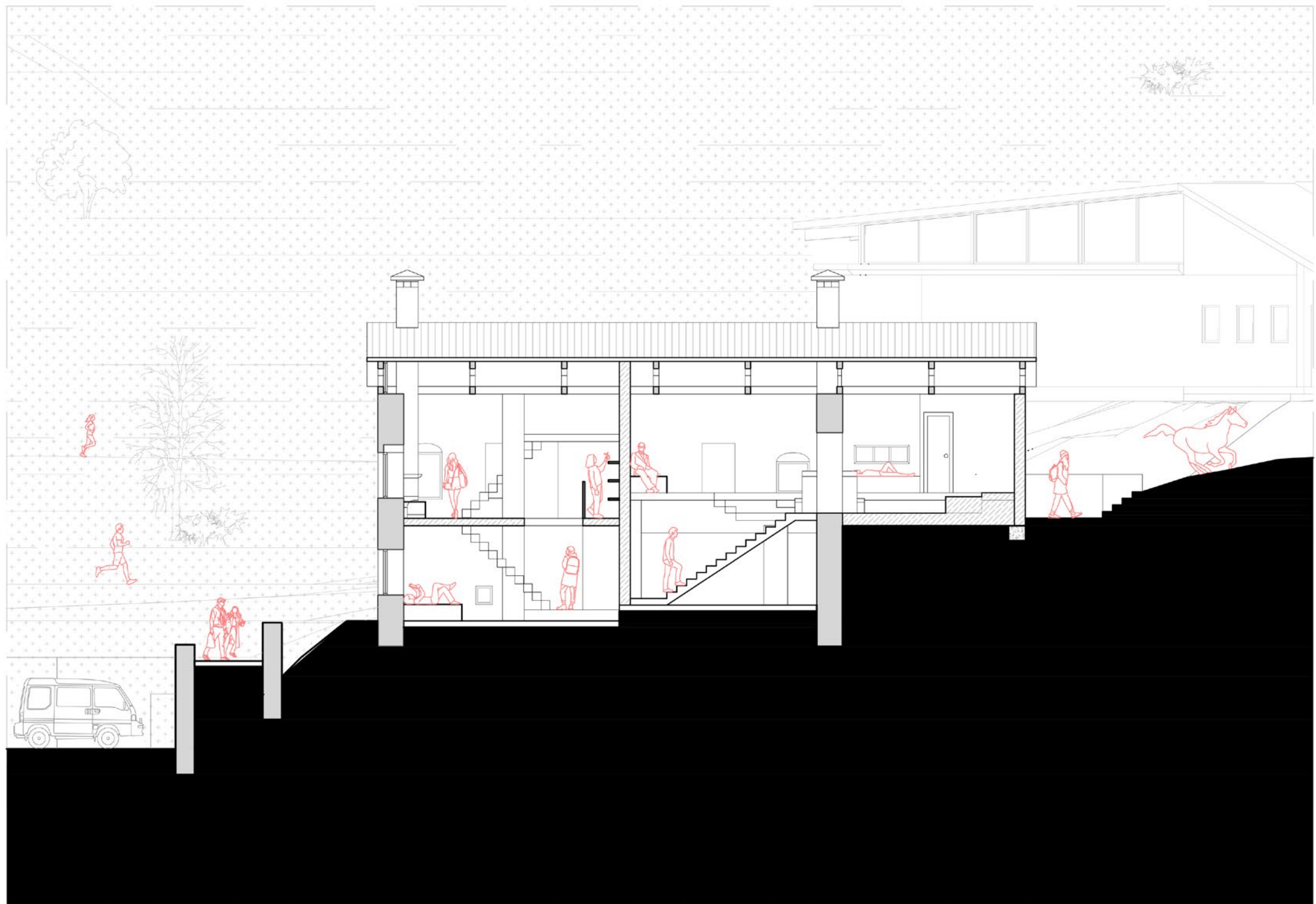
προσθήκη
κοινό σαλόνι

ΔΡΟΜΟΣ
ΓΙΑ
ΜΕΣΟ-
ΧΩΡΙ

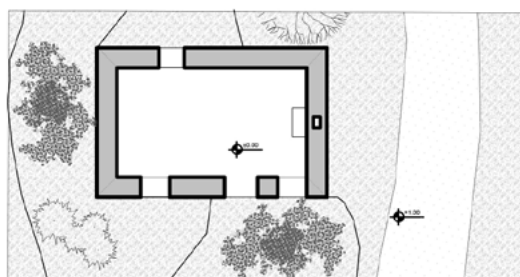

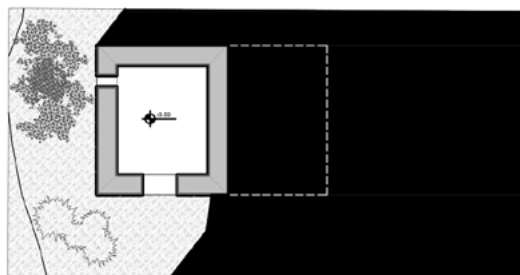
E2 TOMH A-A
 0 1m 2m

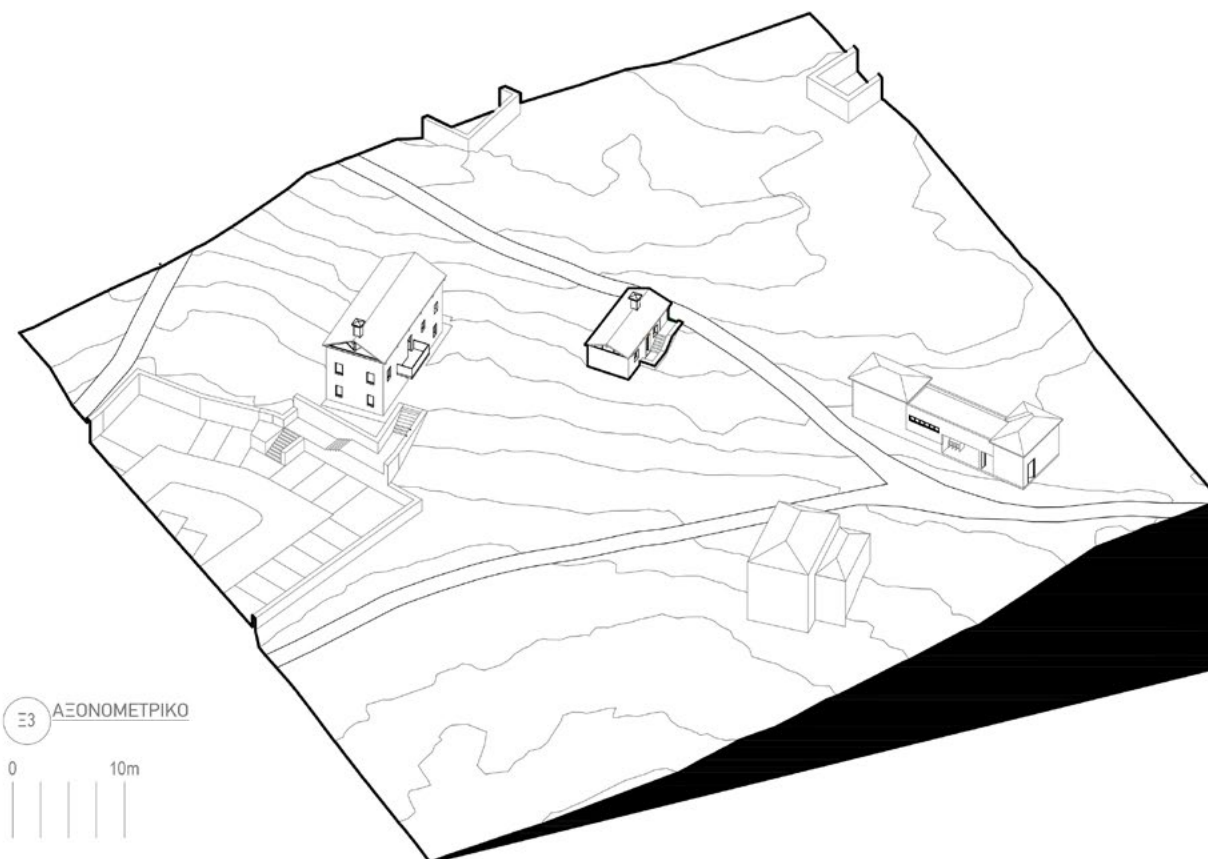
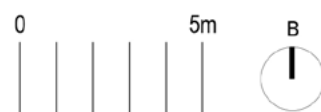
S ΞΕΝΩΝΑΣ #3

Ξ3 ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΣΤΟ +1.50m

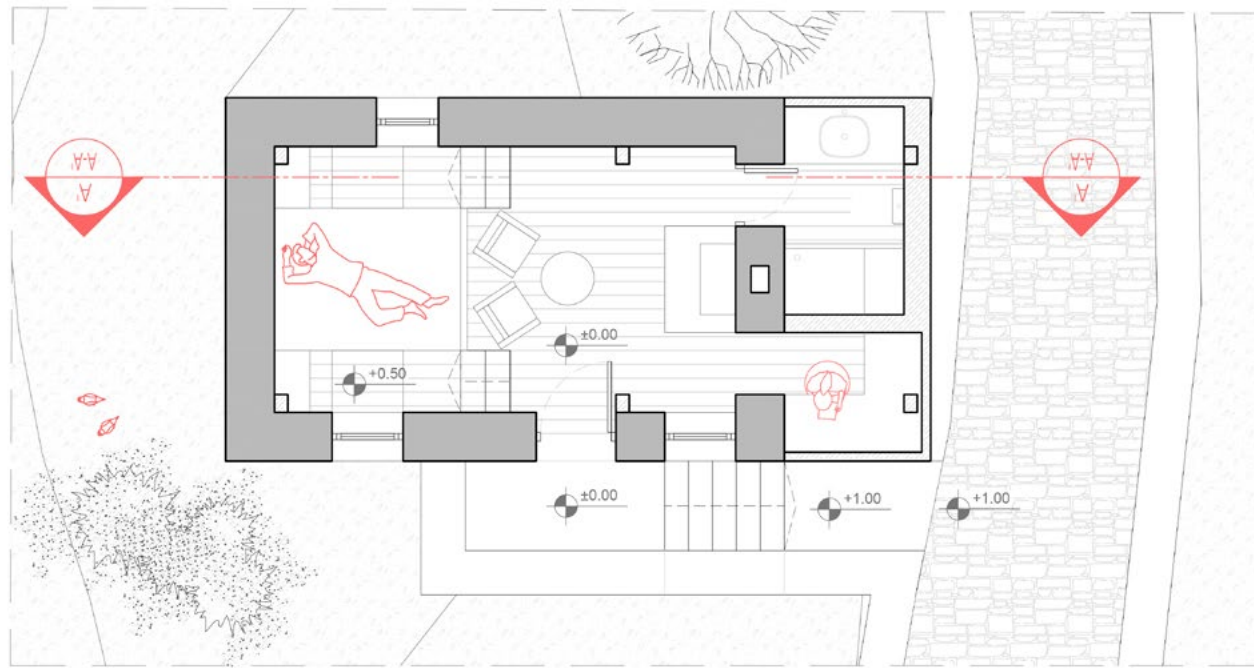

Ξ3 ΚΑΤΟΨΗ ΥΠΟΓΕΙΟΥ ΣΤΟ -0.25m

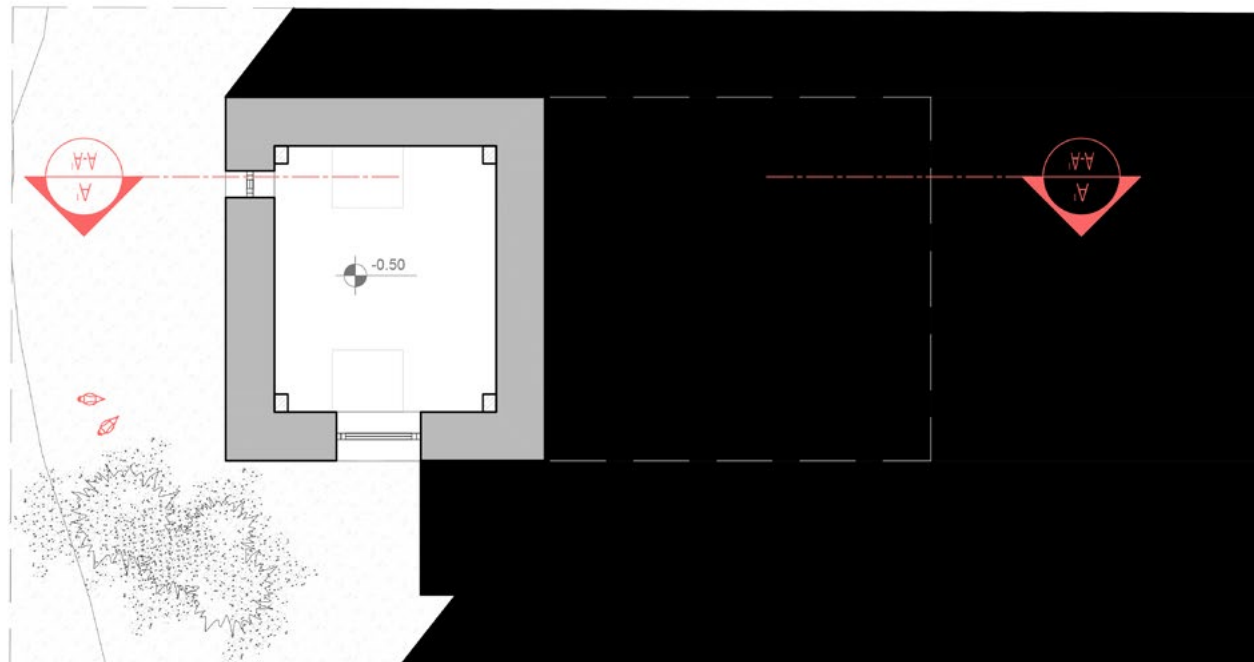

Ξ3 ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ

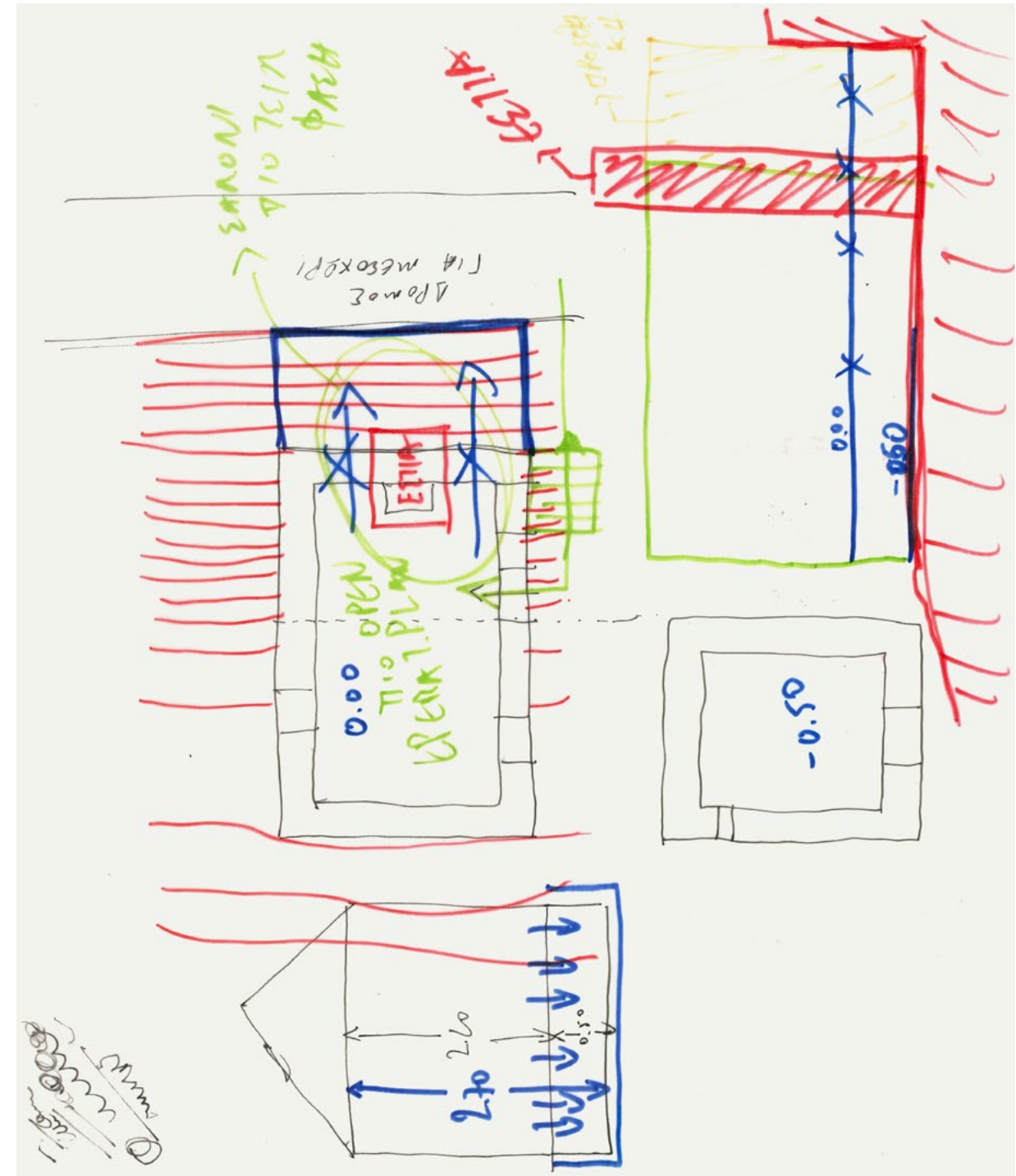
Ε3 ΚΑΤΩΦΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΣΤΟ +1.50m

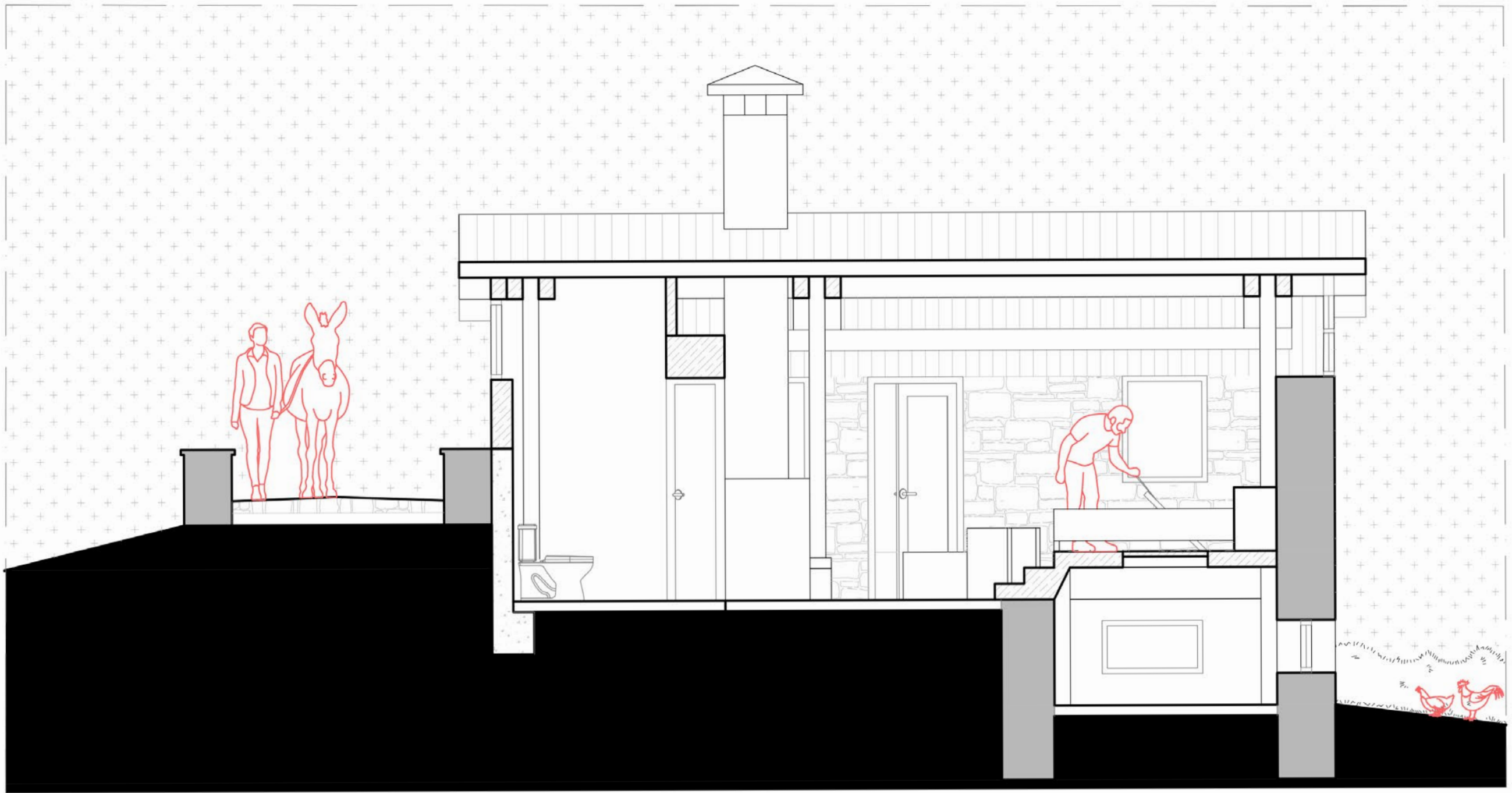

Ε3 ΚΑΤΩΦΗ ΥΠΟΓΕΙΟΥ ΣΤΟ -0.25m

Πειραματισμοί

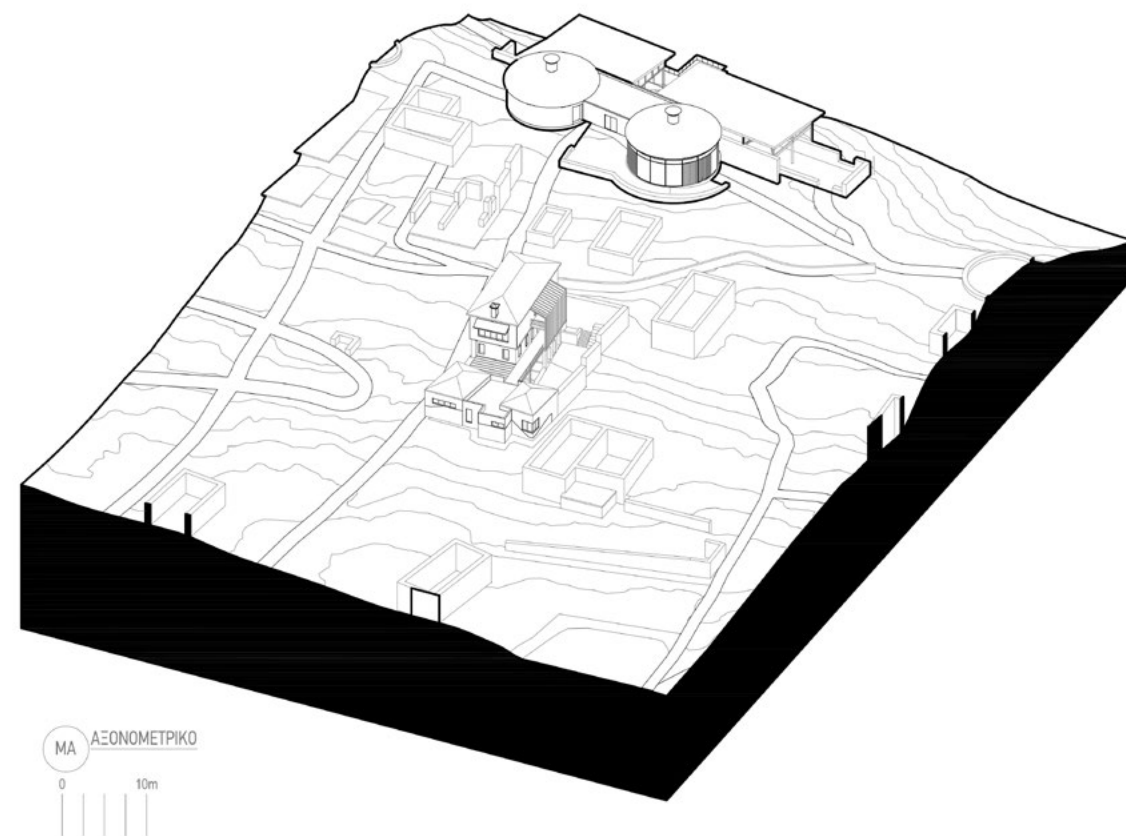

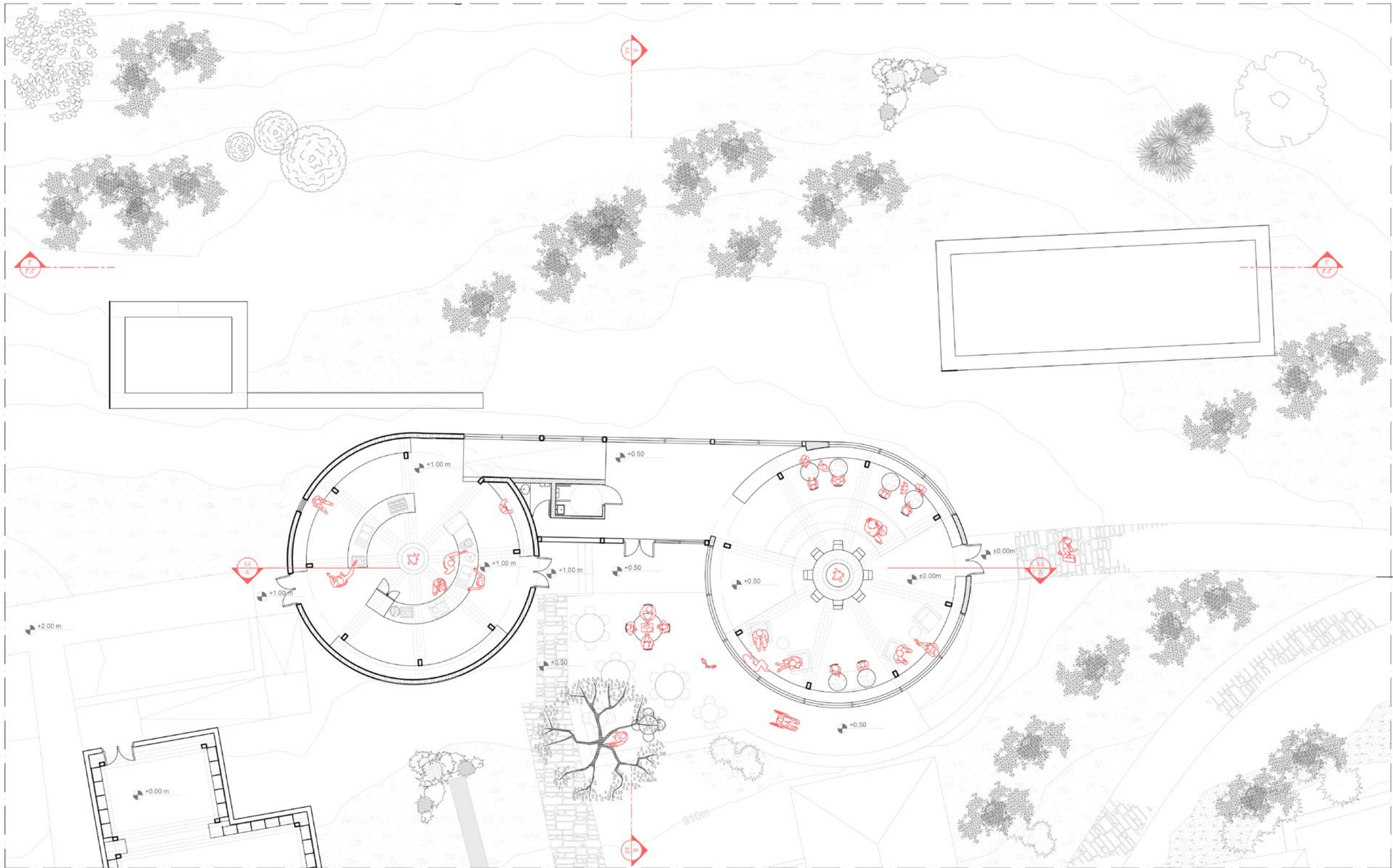

3 TOMH A-A'

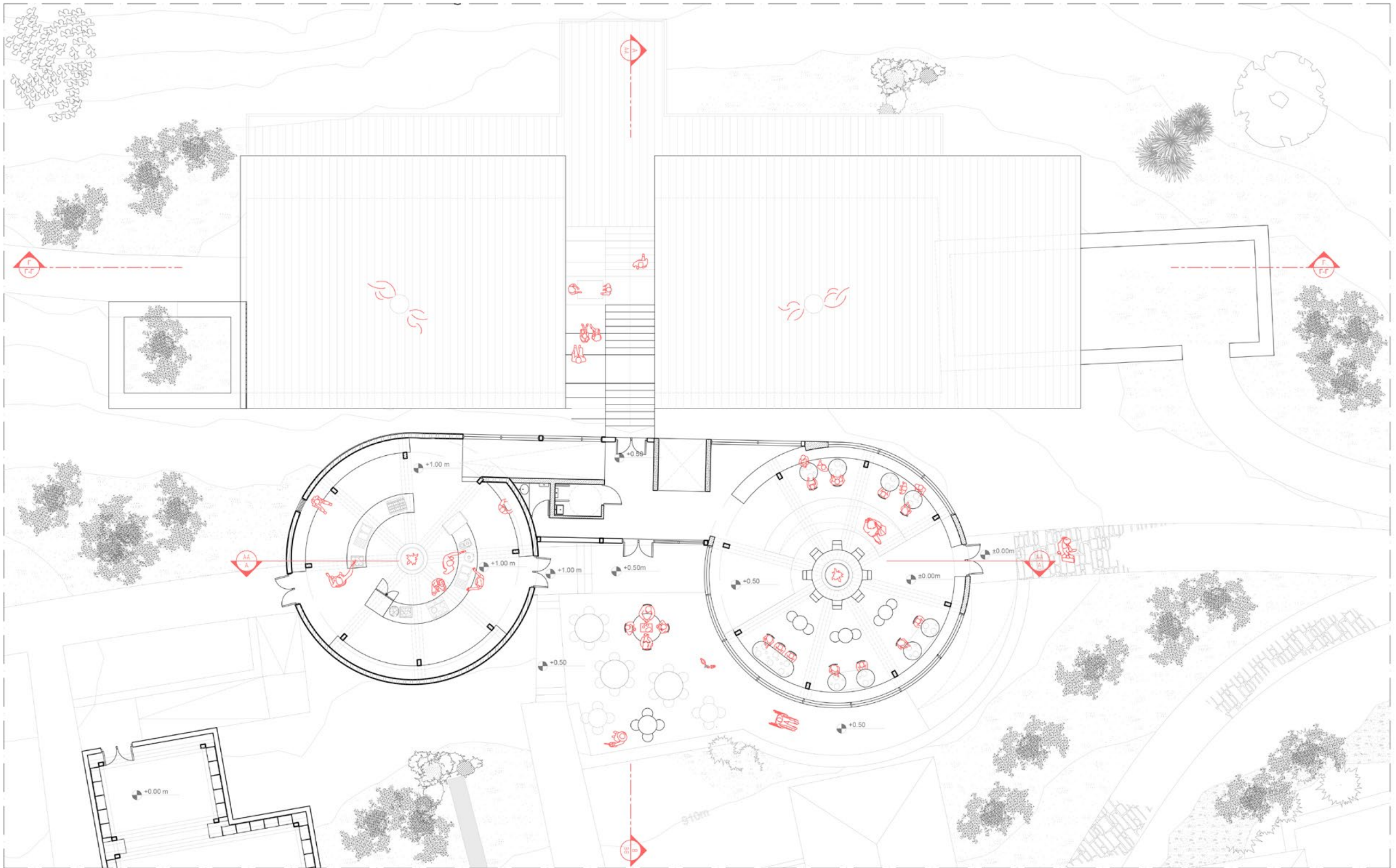

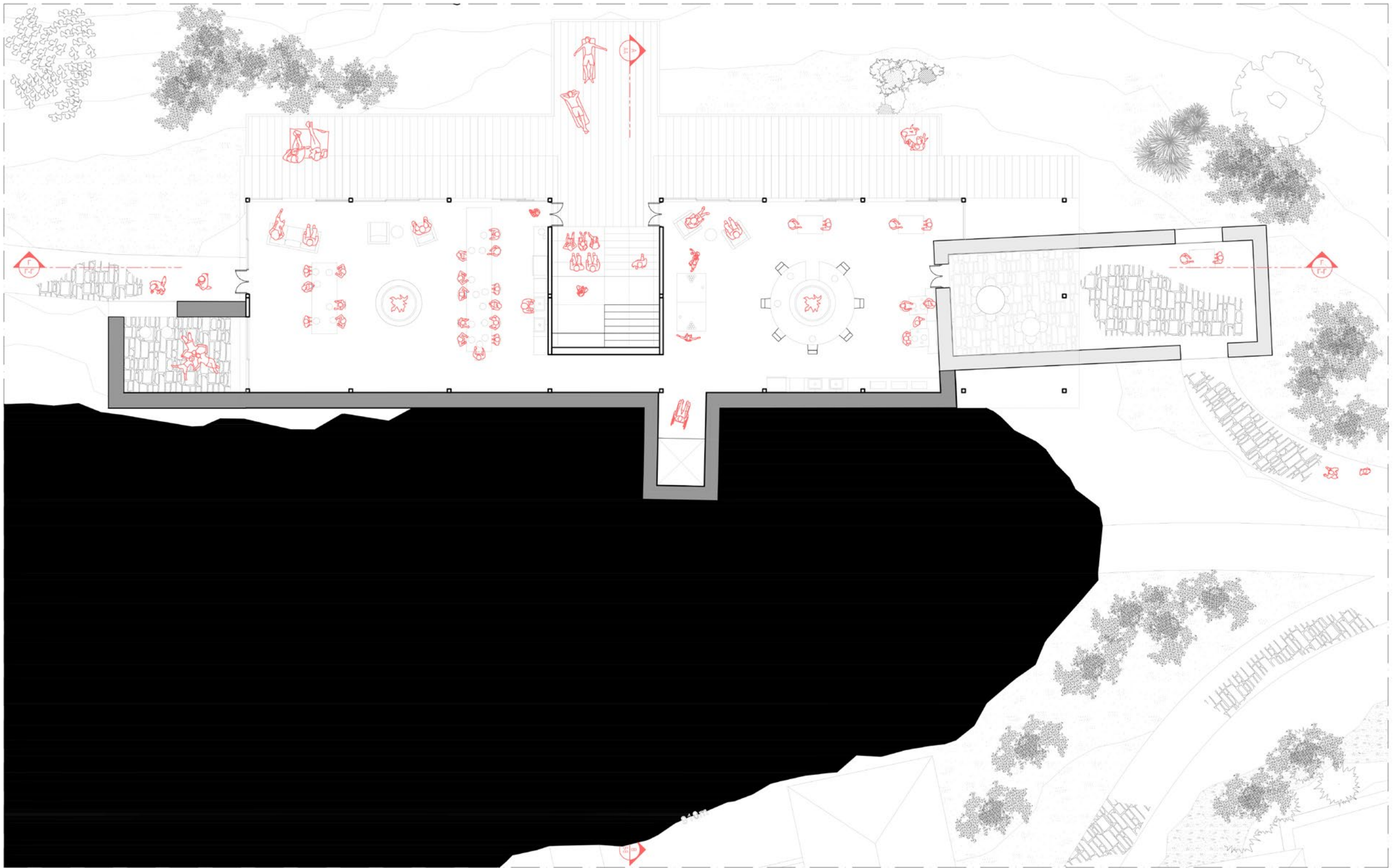
MA ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΟ +1.50m

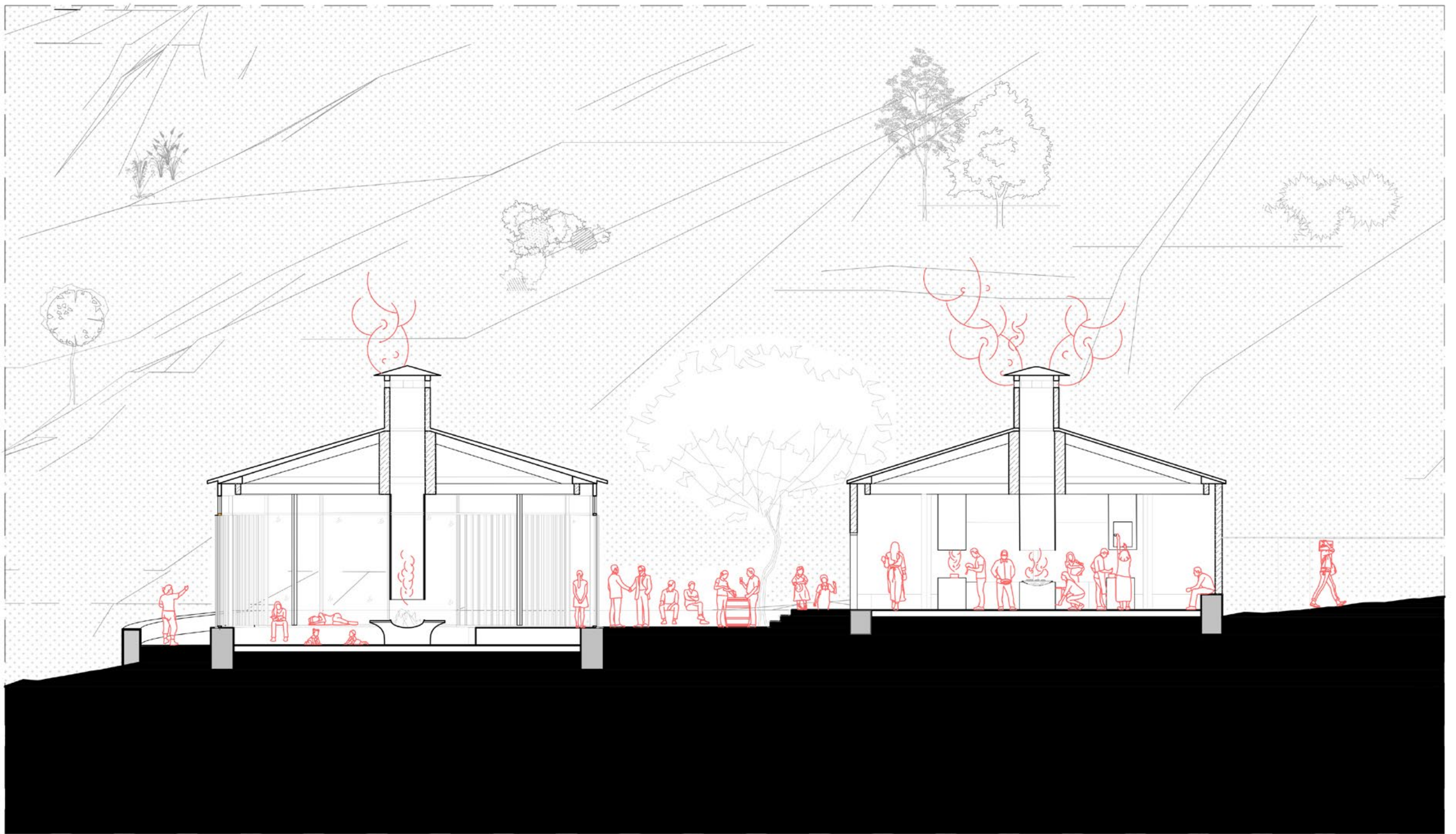
ΜΑ ΚΑΤΟΨΗ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΣΤΟ +1.50m

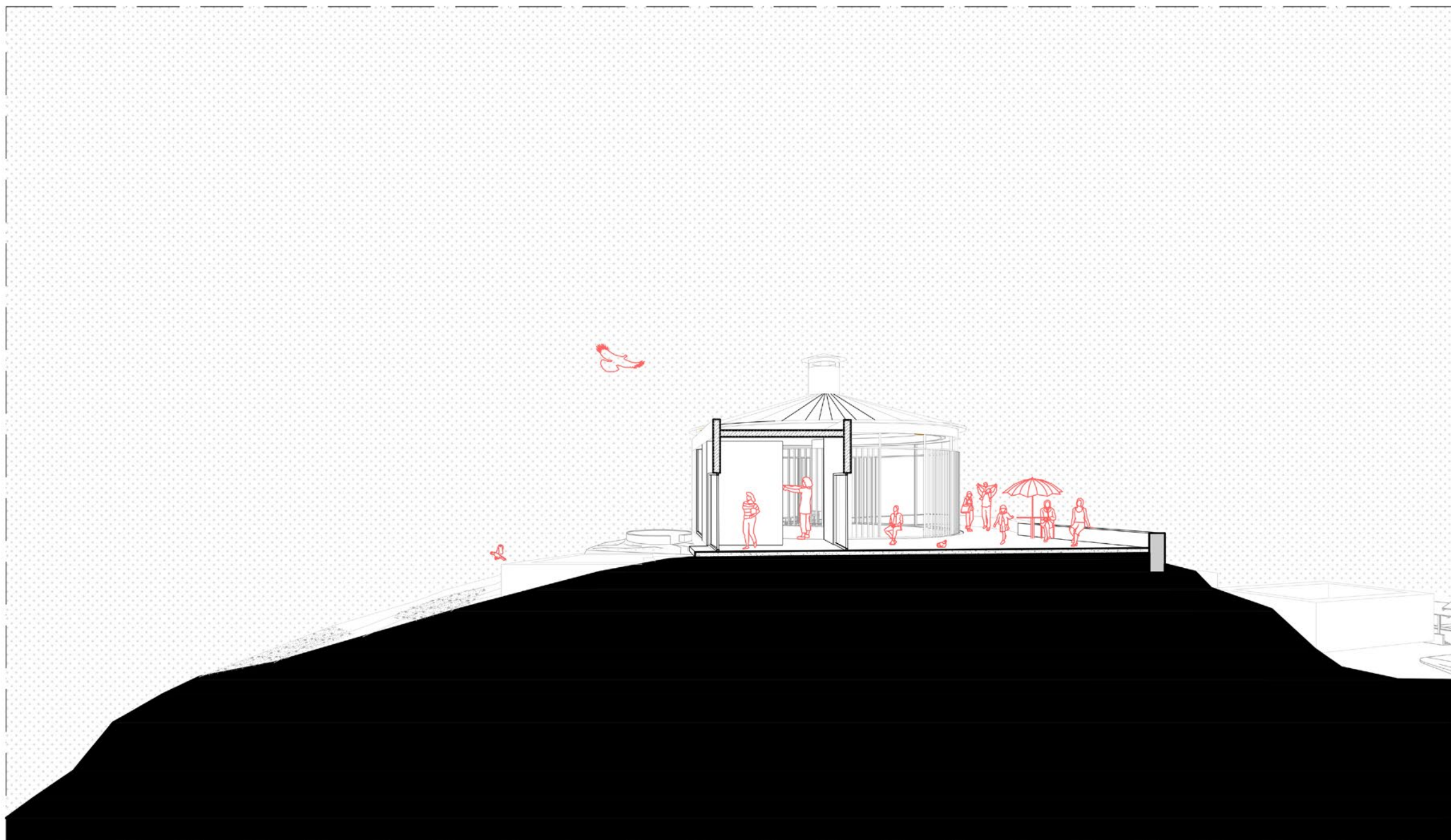
MA ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΟ -1.75m

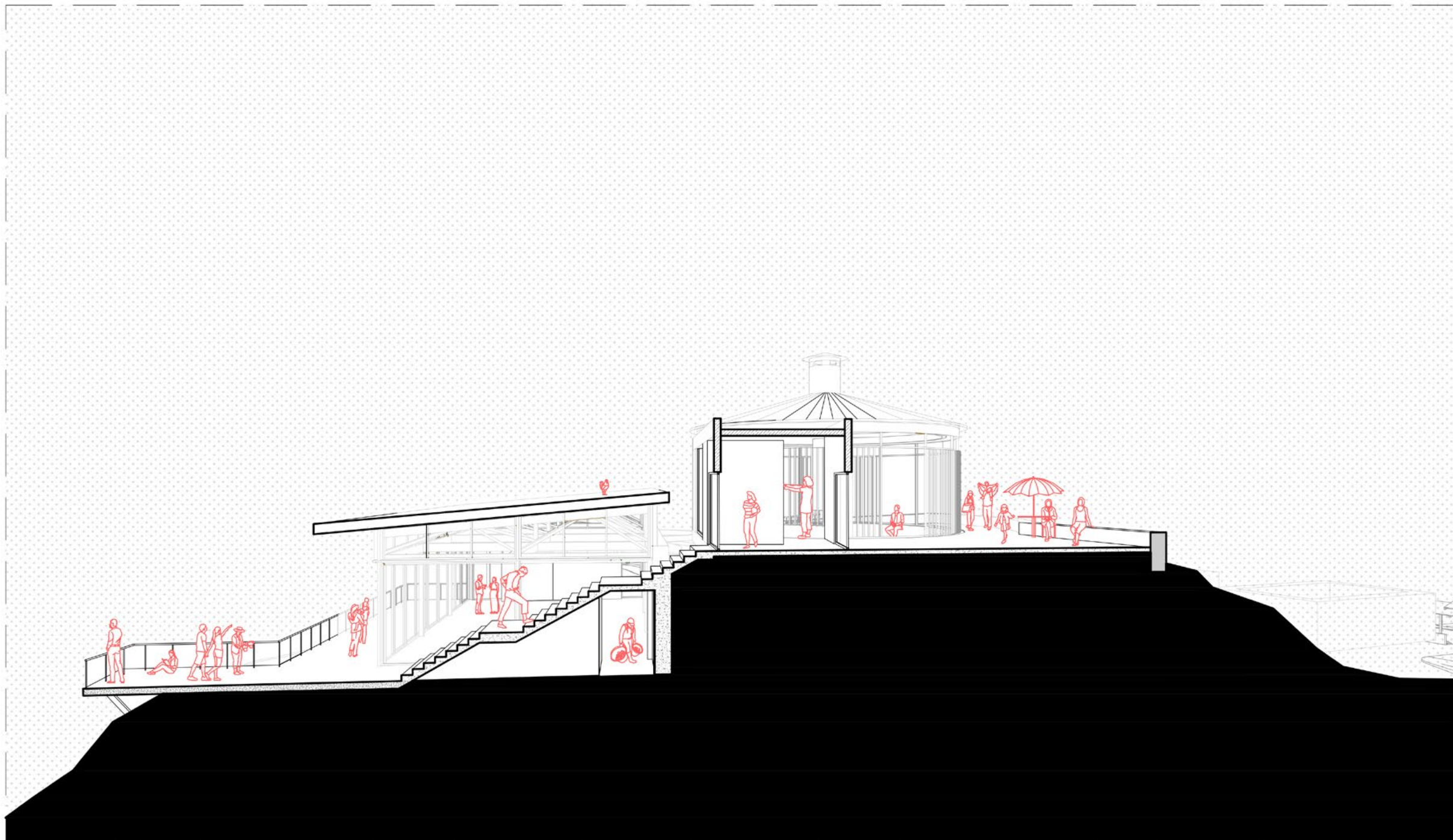
MA TOMH A-A

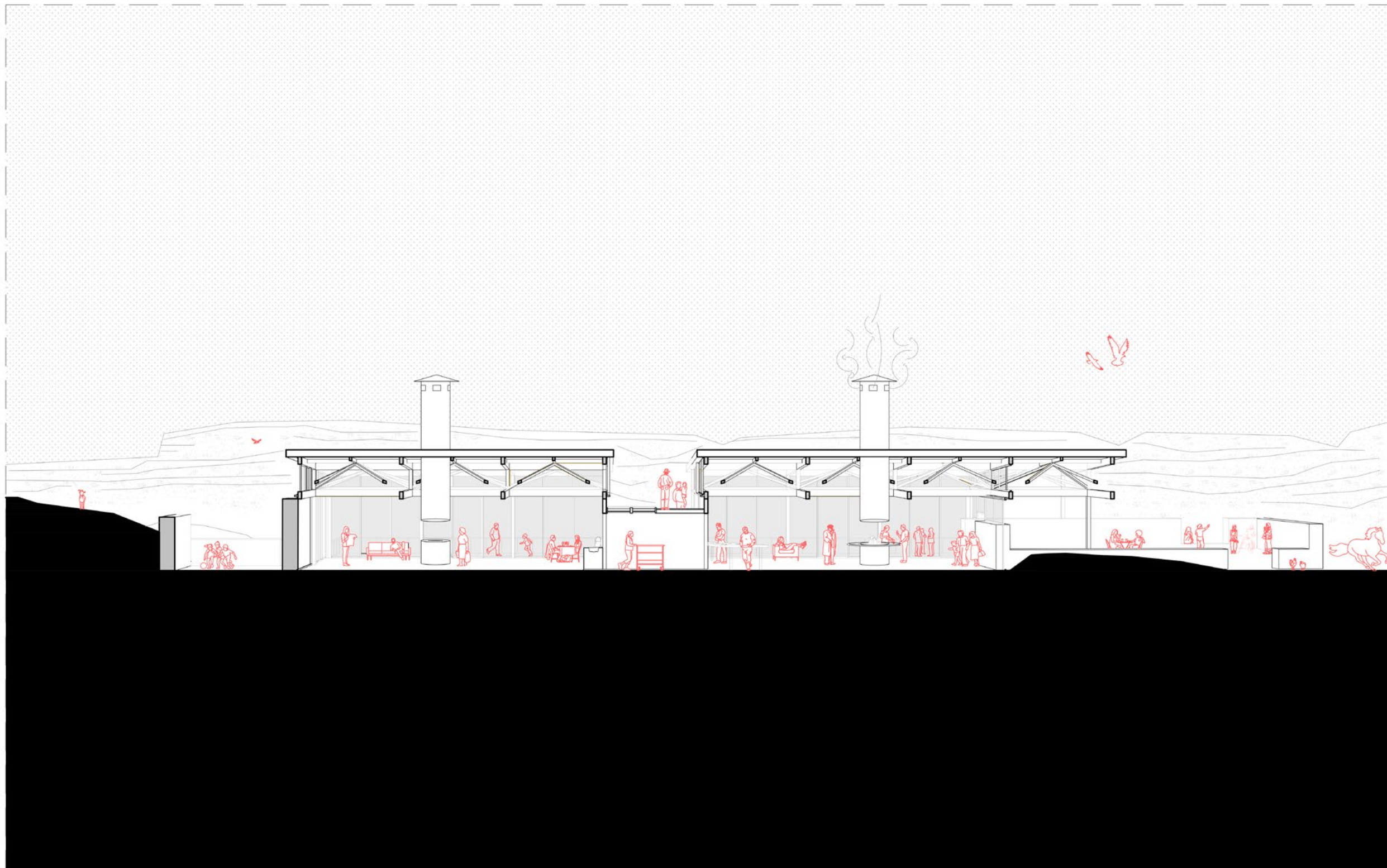
MA TOMH METABATIKH

MA TOMH B-B

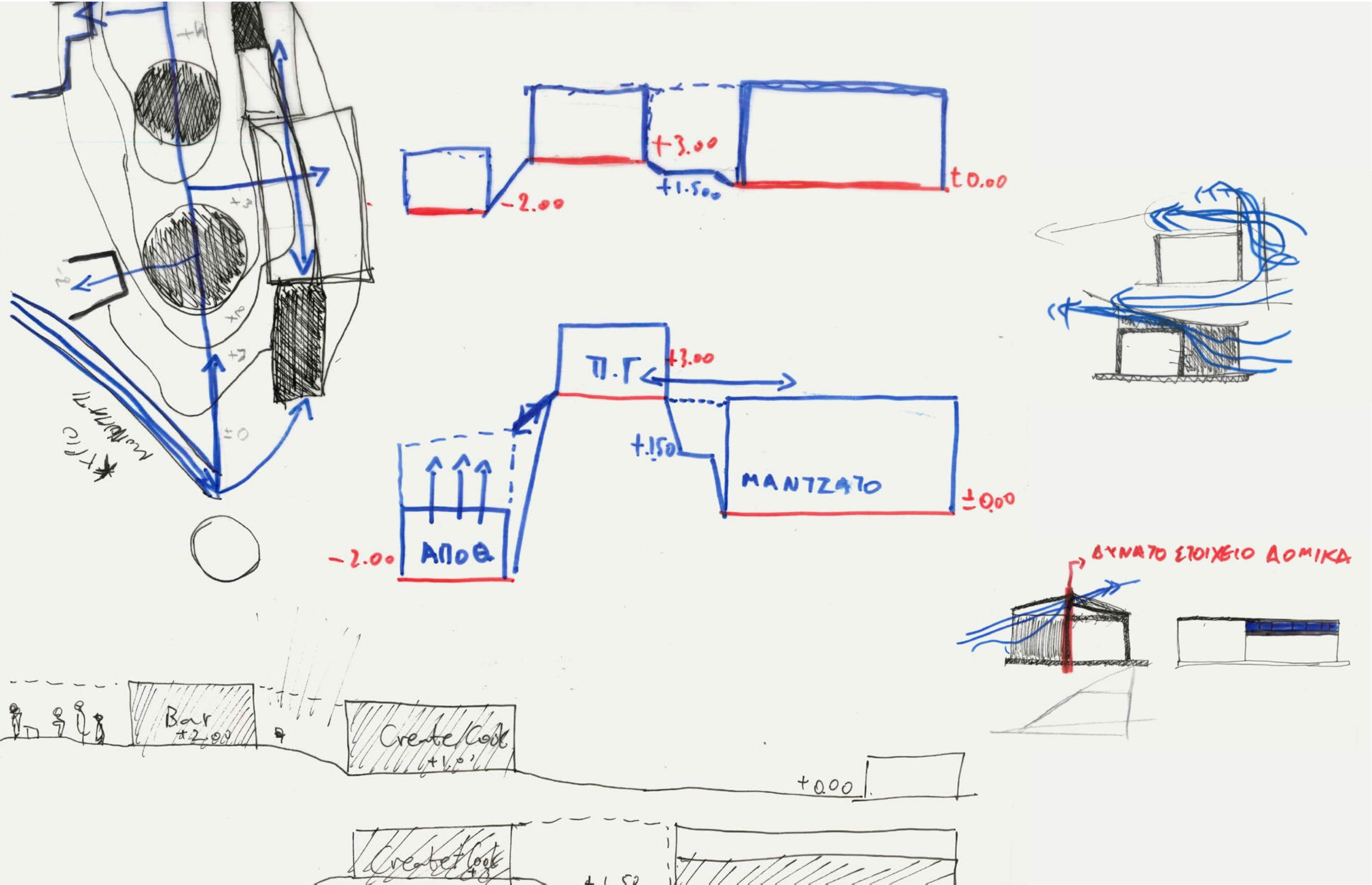
0 1m 2m

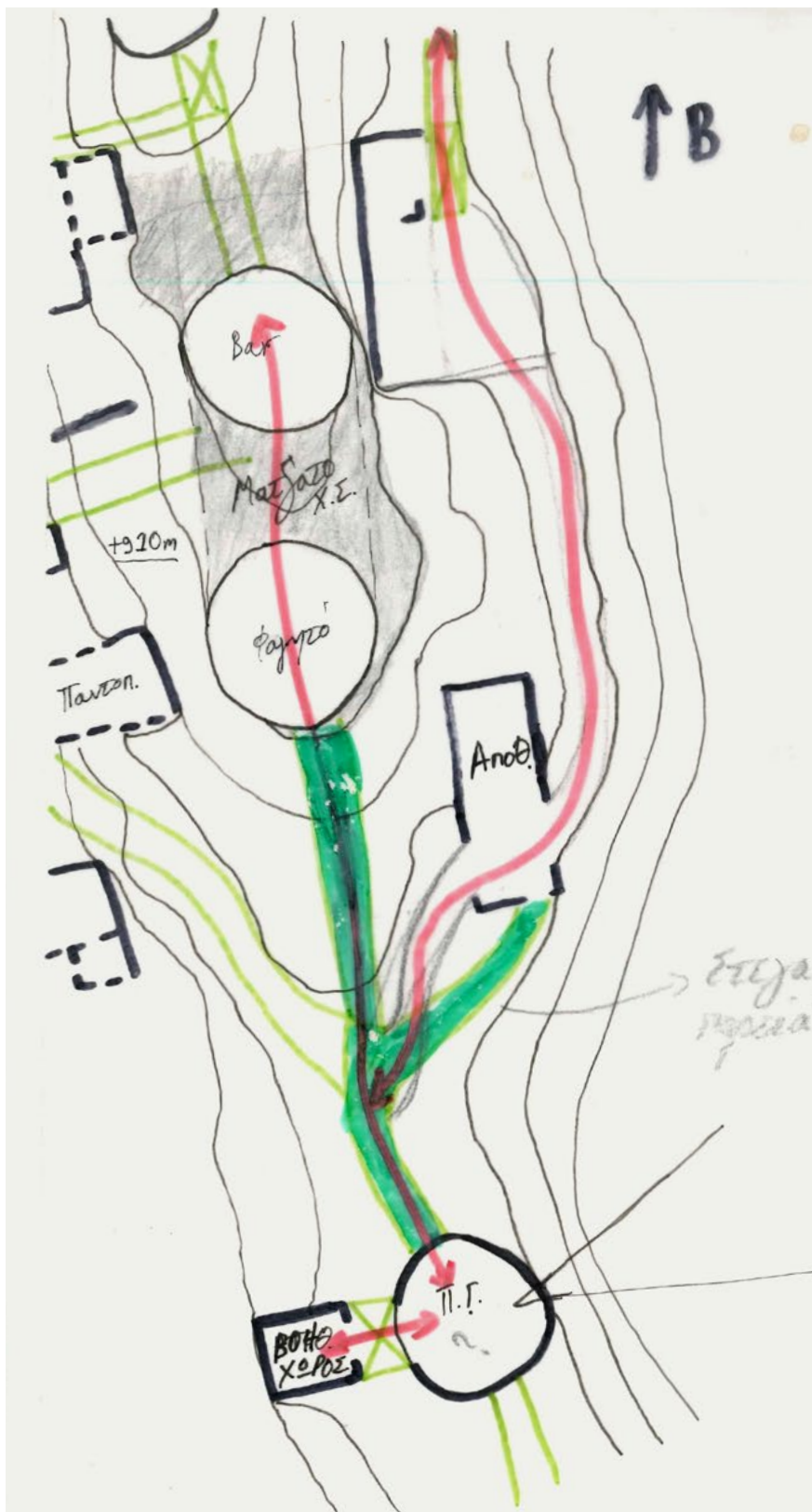

MA ТОНН Г-Г

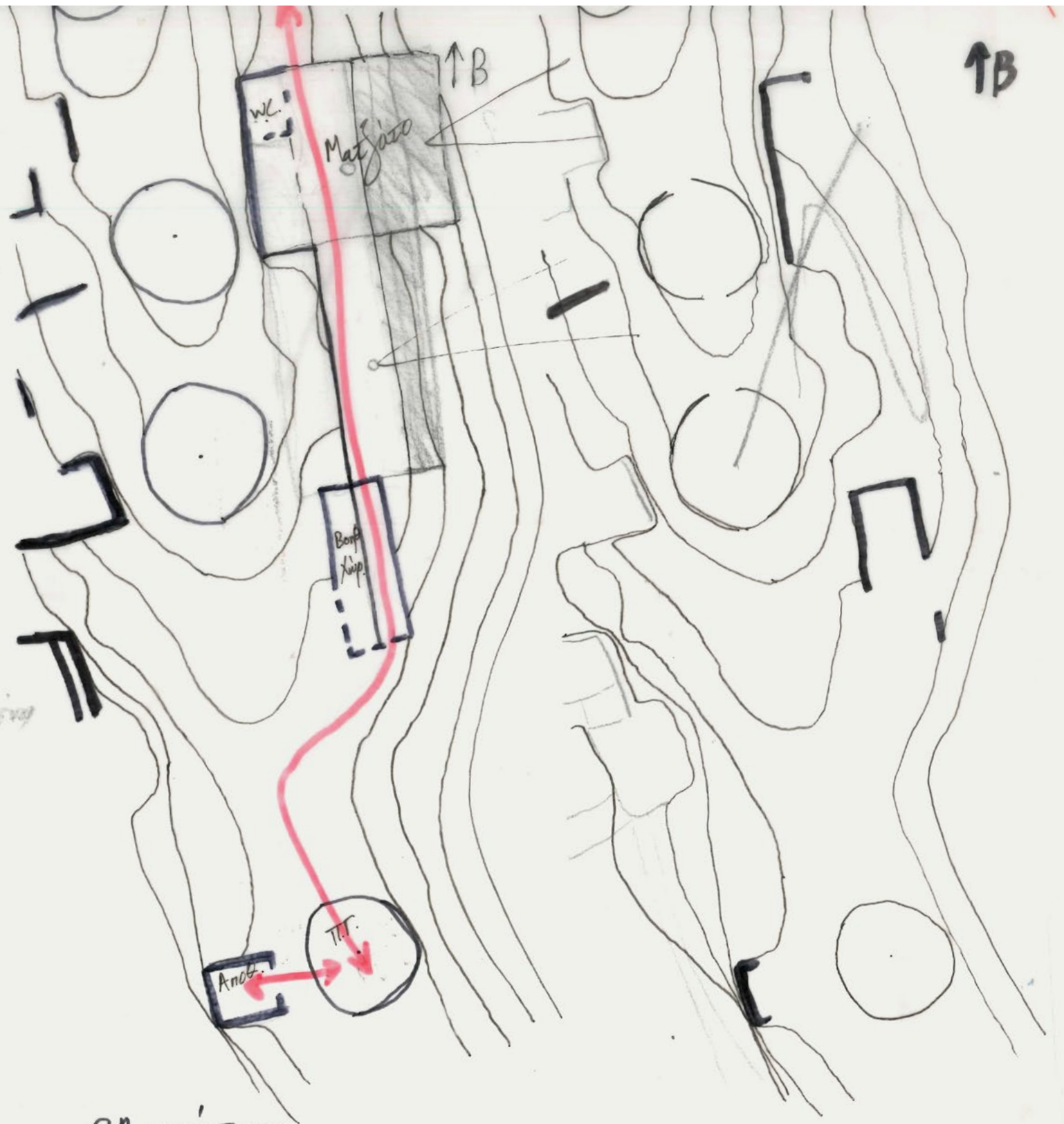
0 1m 2m

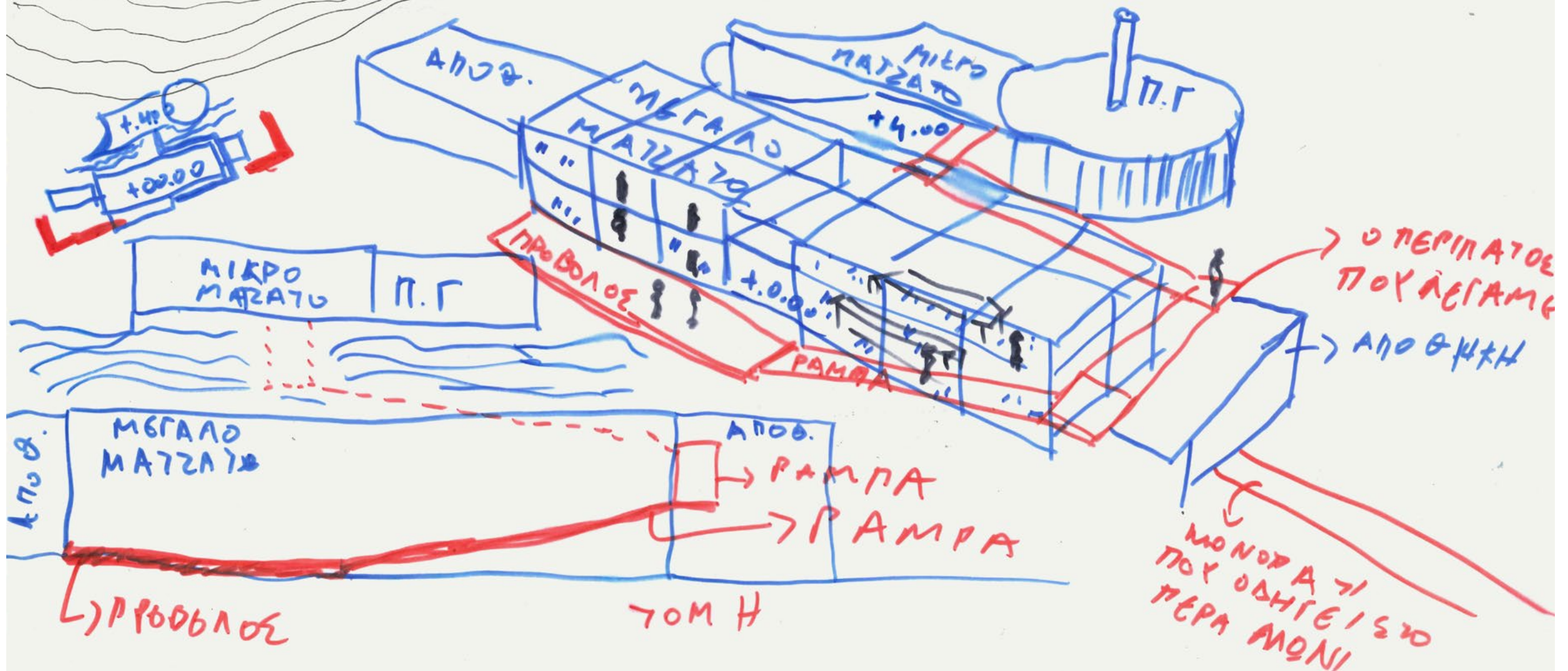

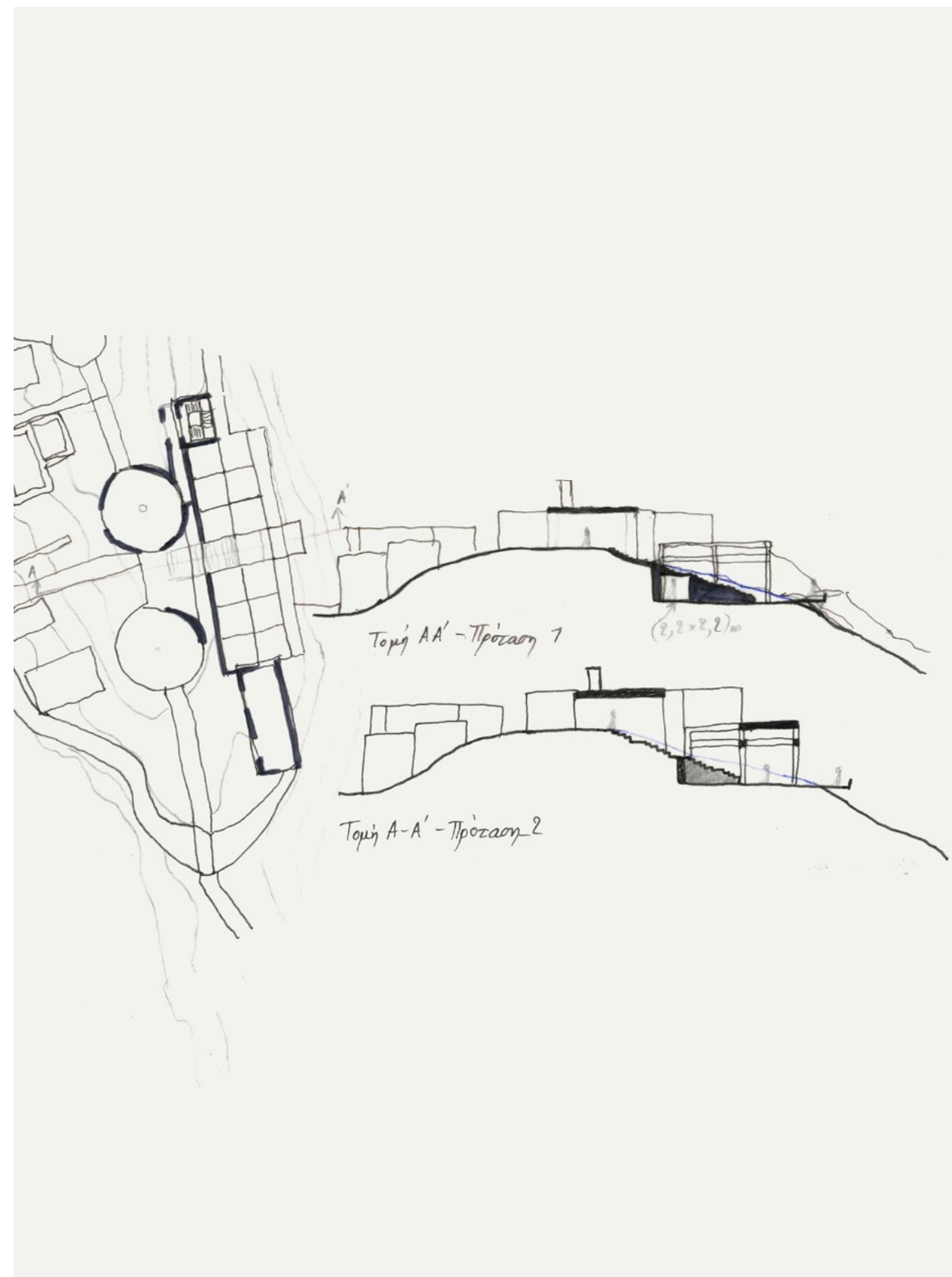
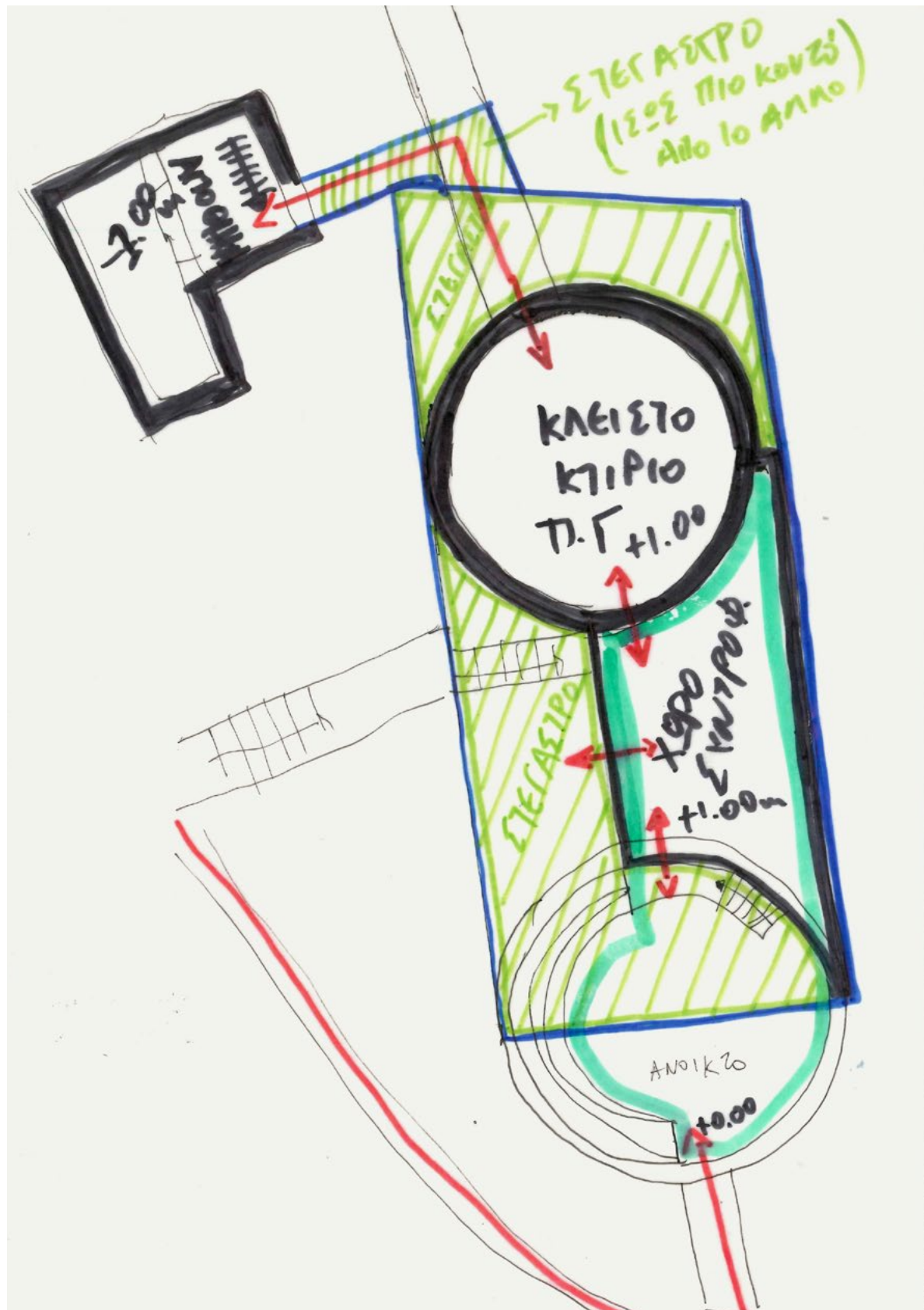
1^η περίπτωση
Ελάχιστη παρέμβαση
Πλατώματα

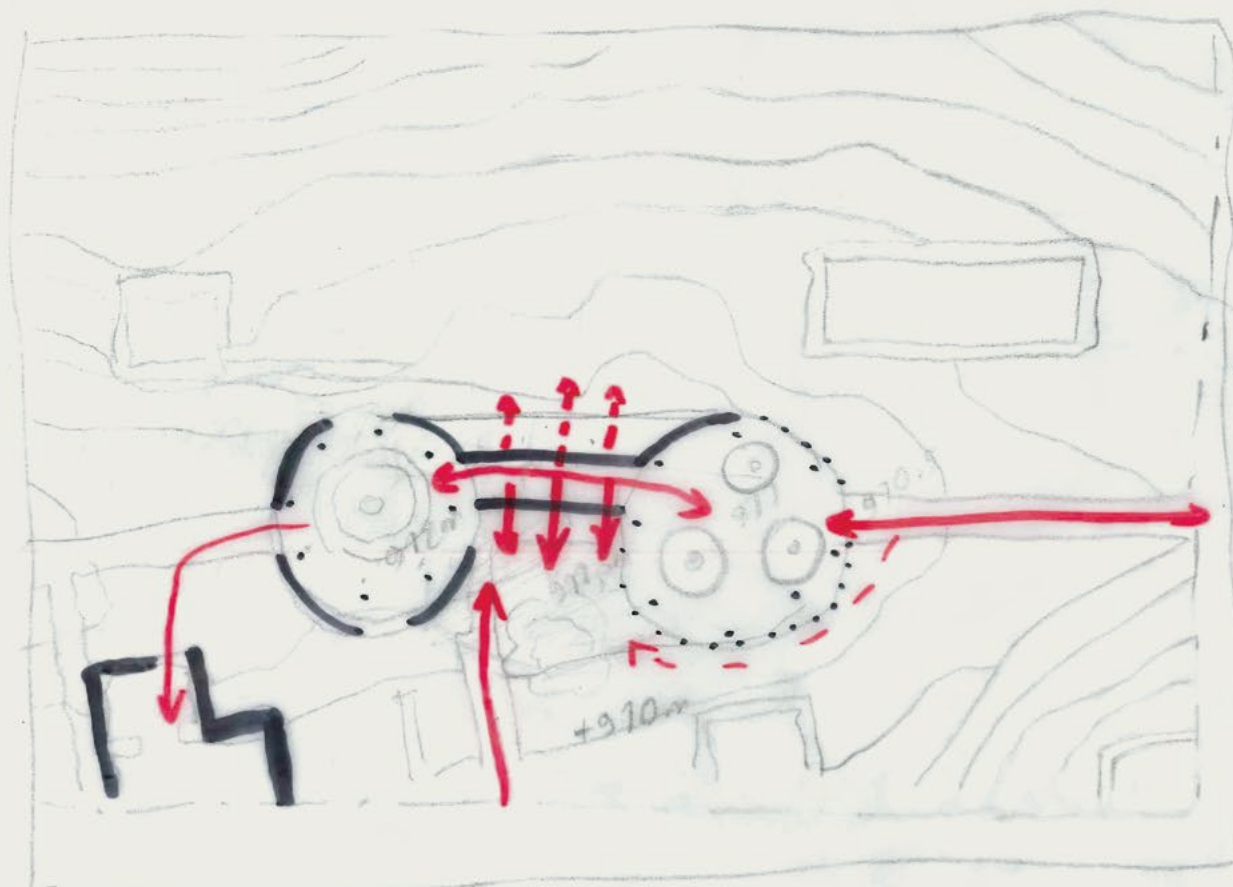

2^η περίπτωση
Εννοιαίο κύριο στην
ισοψηφία

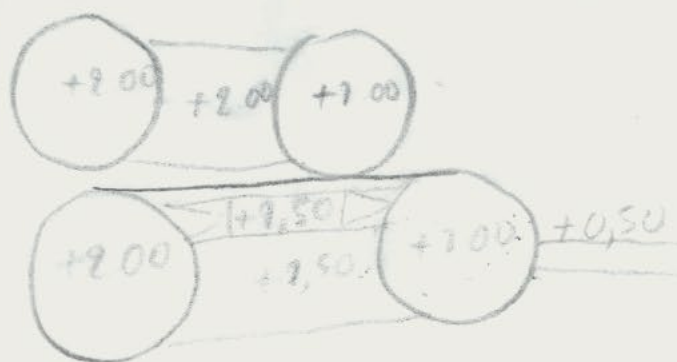
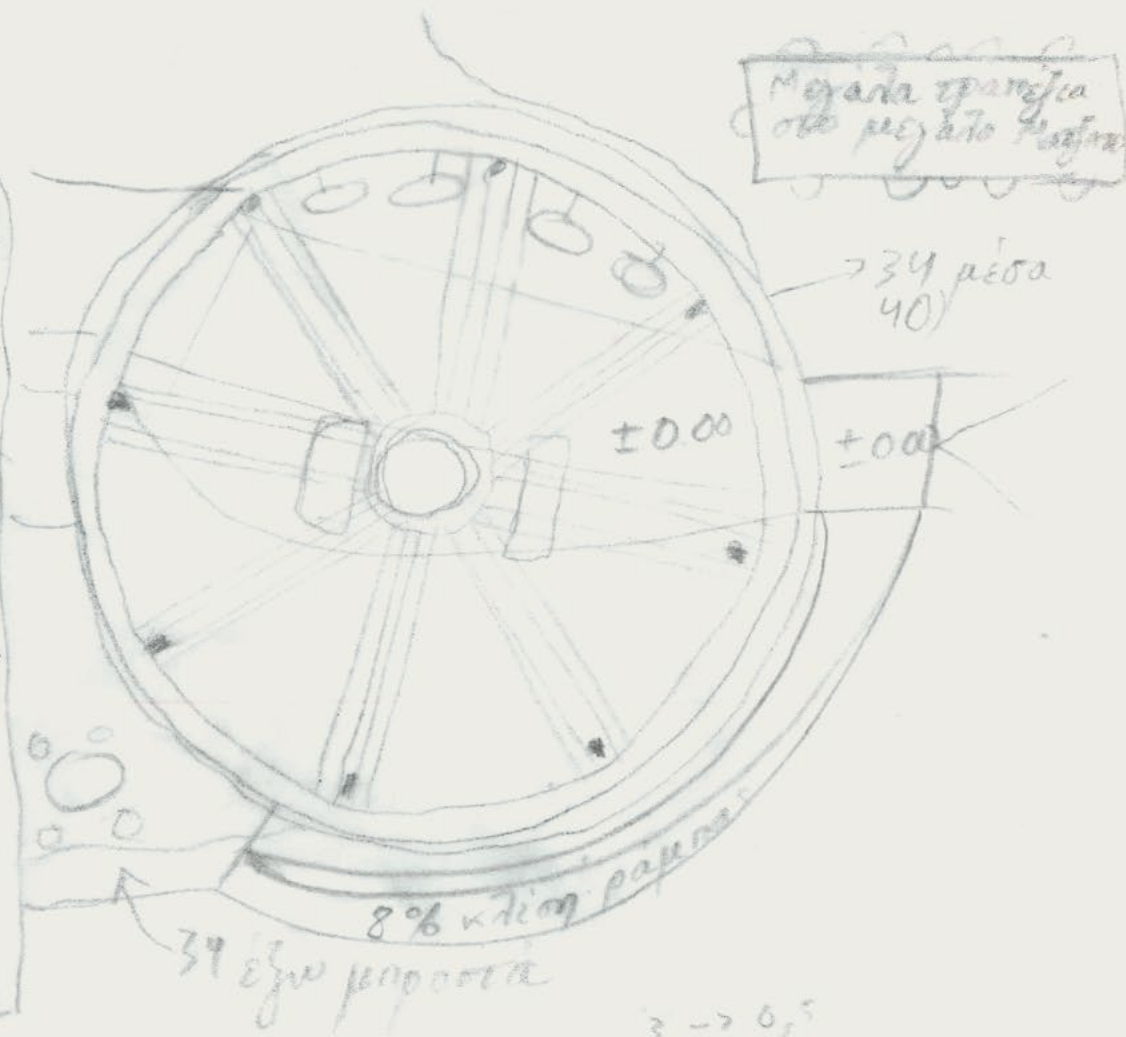
ΕΠΙΛΥΣΗ 1

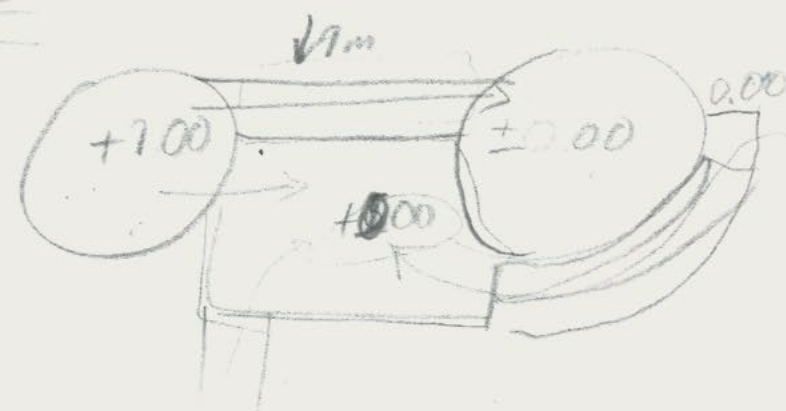

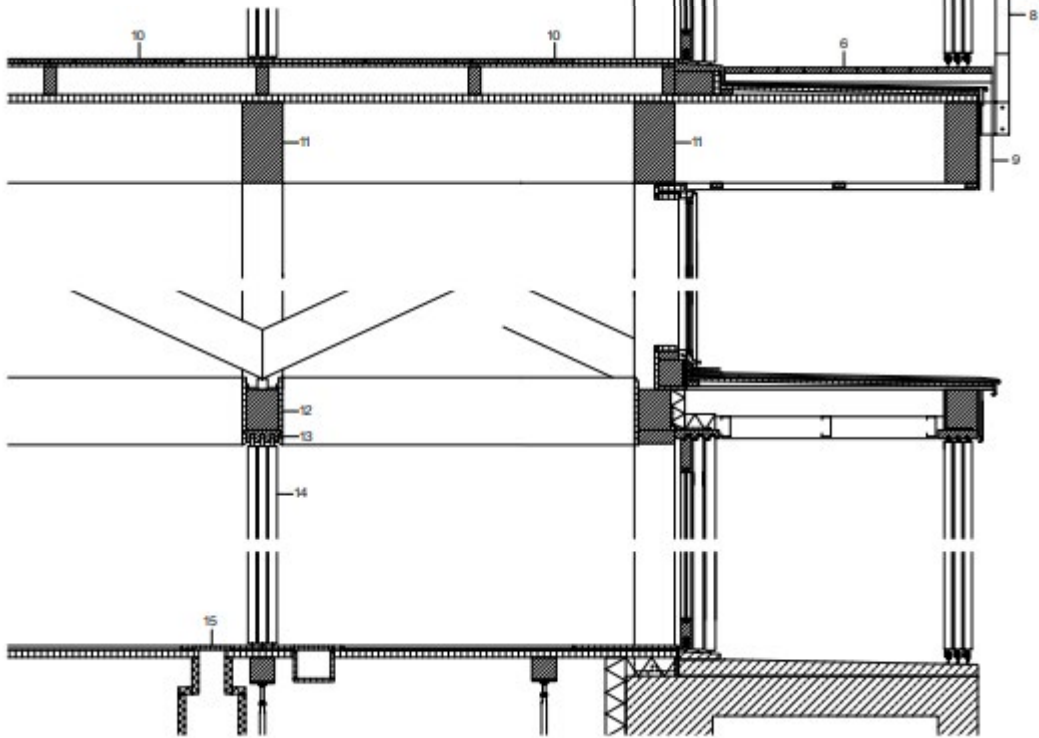
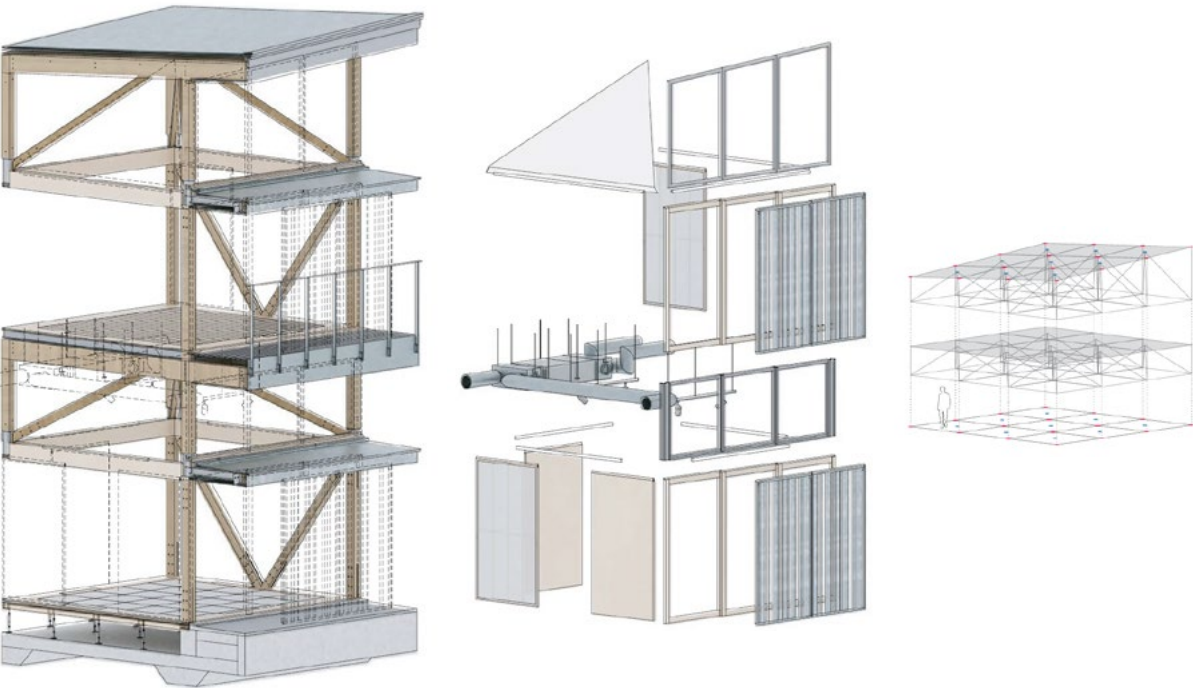
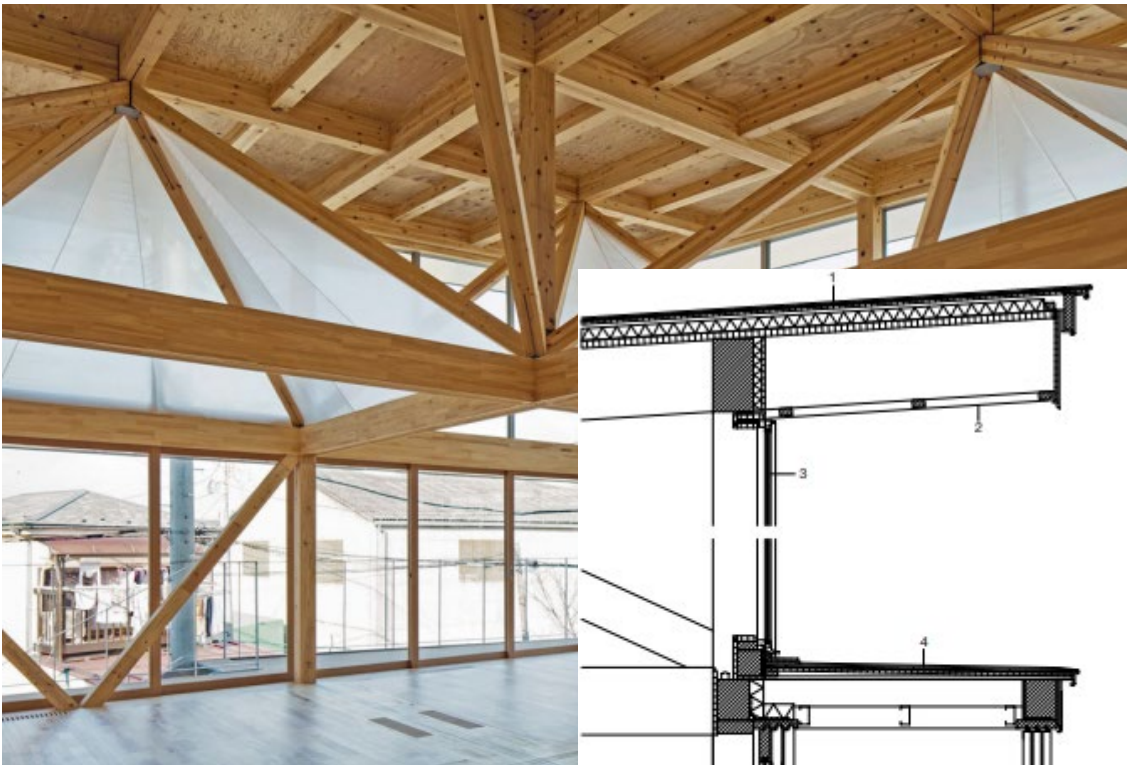

Μικρό Ματζάρι

$$\begin{array}{l} 3 \rightarrow 0,5 \\ 100 \rightarrow x \\ x = \frac{50}{3} = 16\% \end{array}$$

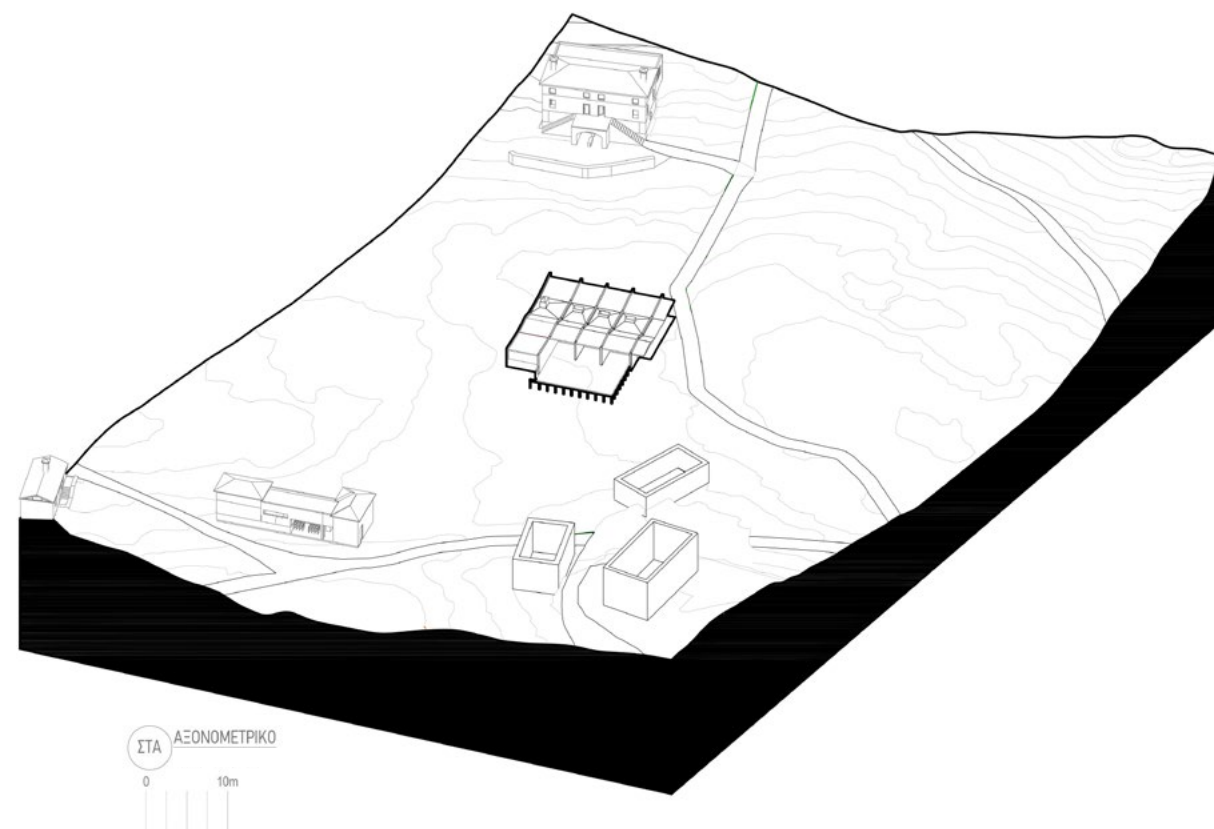
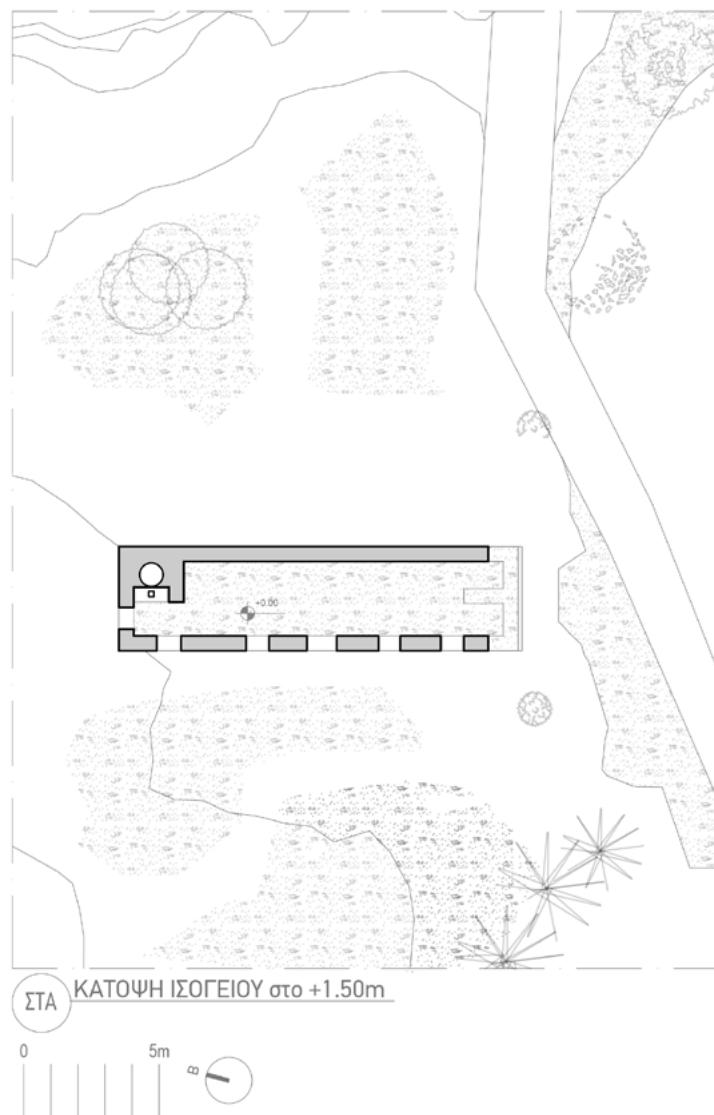

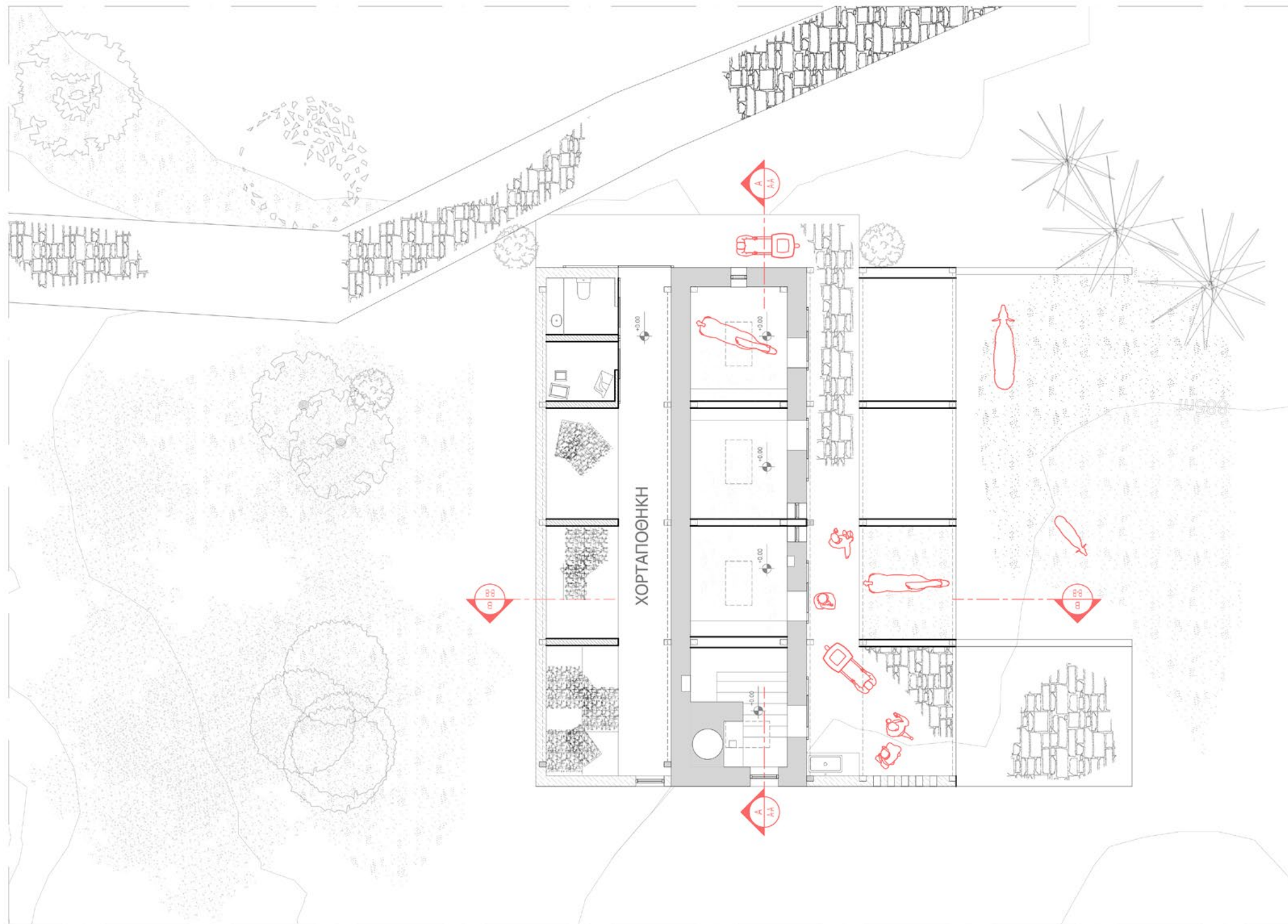

S ΣΤΑΒΛΟΣ

ΣΤΑ ΚΑΤΩΨΗ ΣΤΟ +1.50m

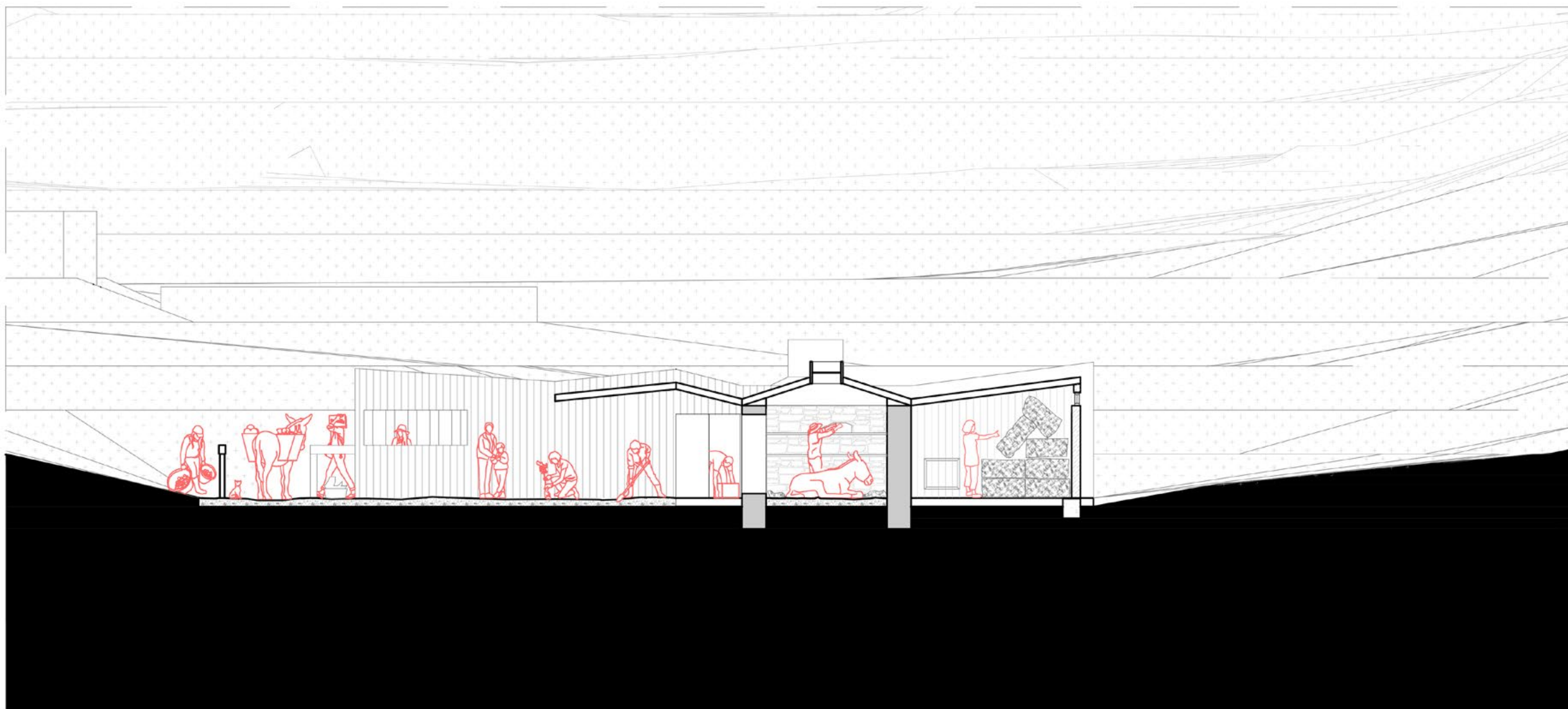
0 1m 2m

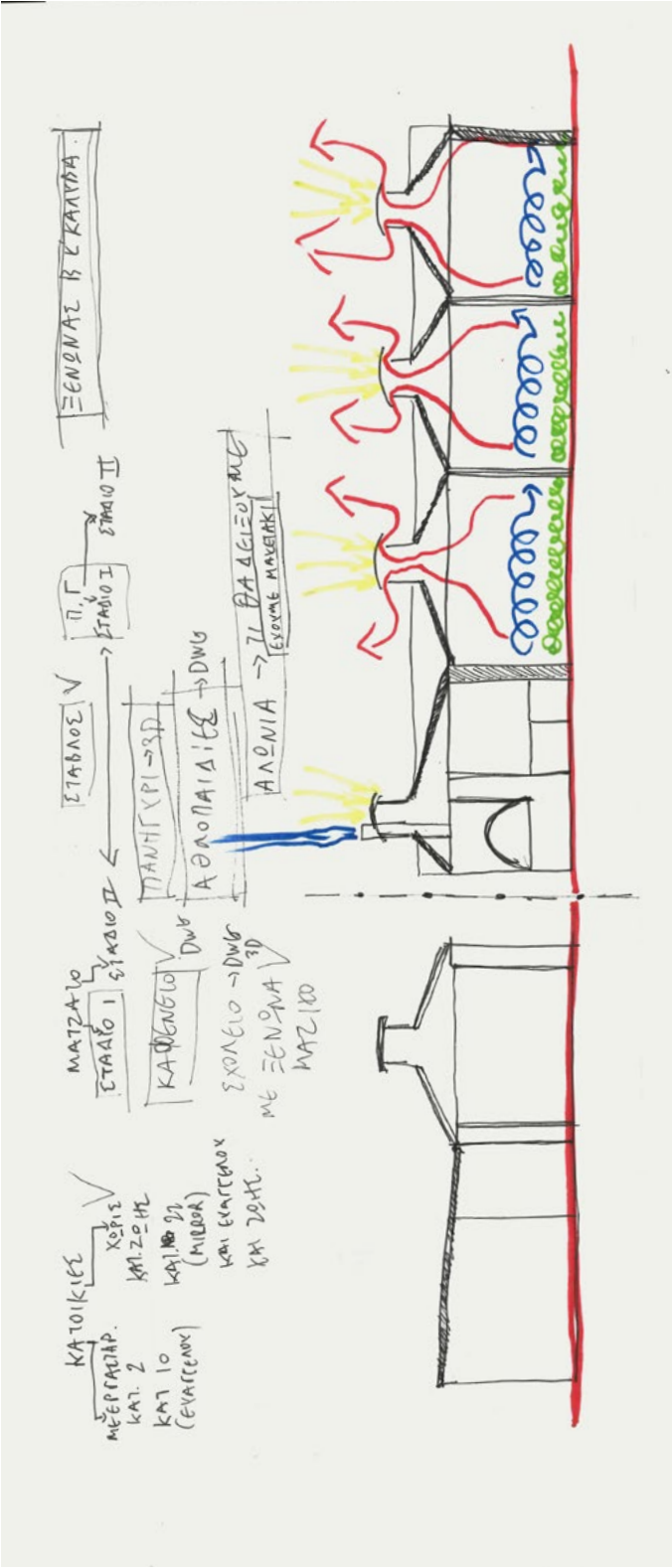
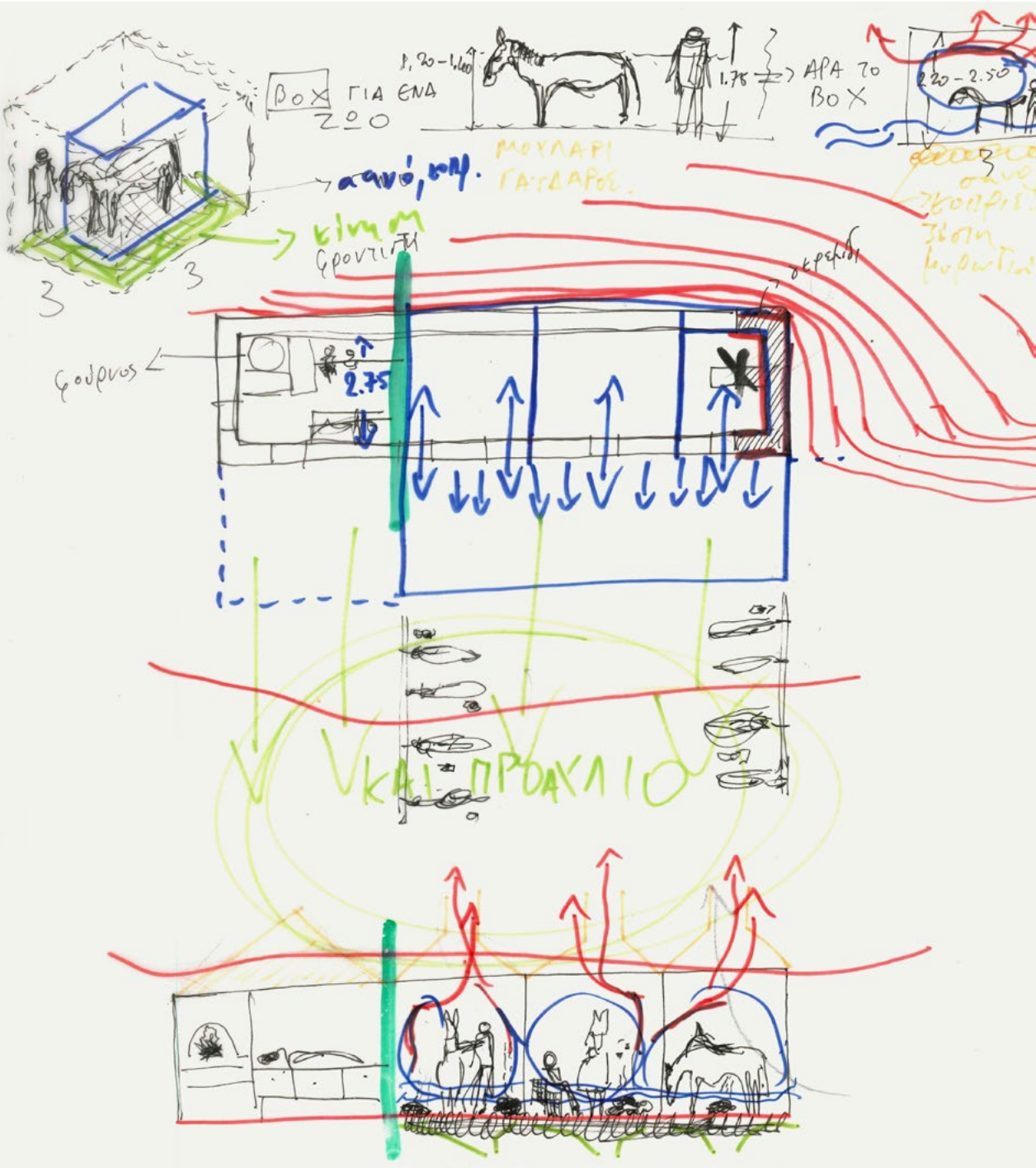
ΣΤΑ ΤΟΜΗ Α-Α

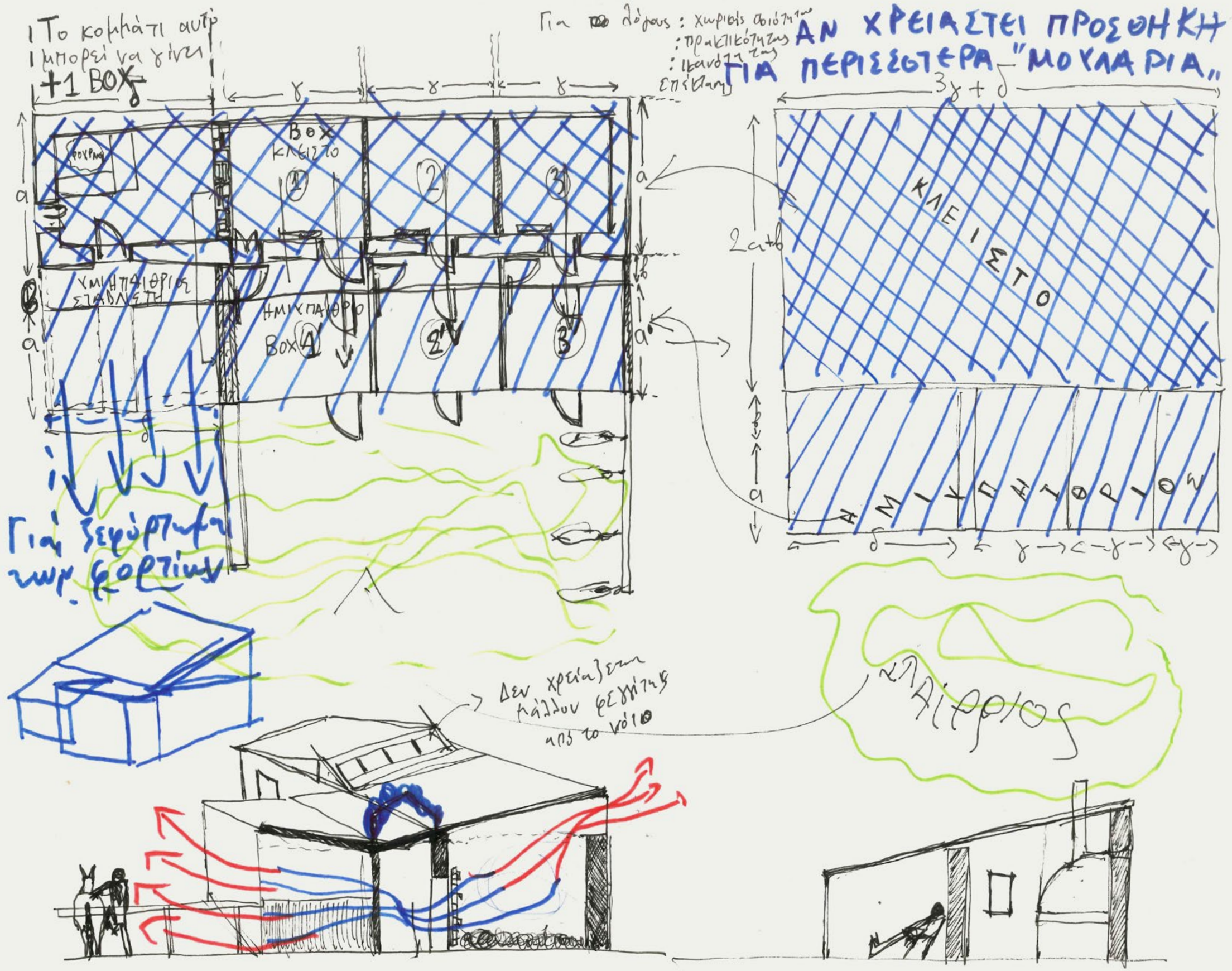
0 1m 2m

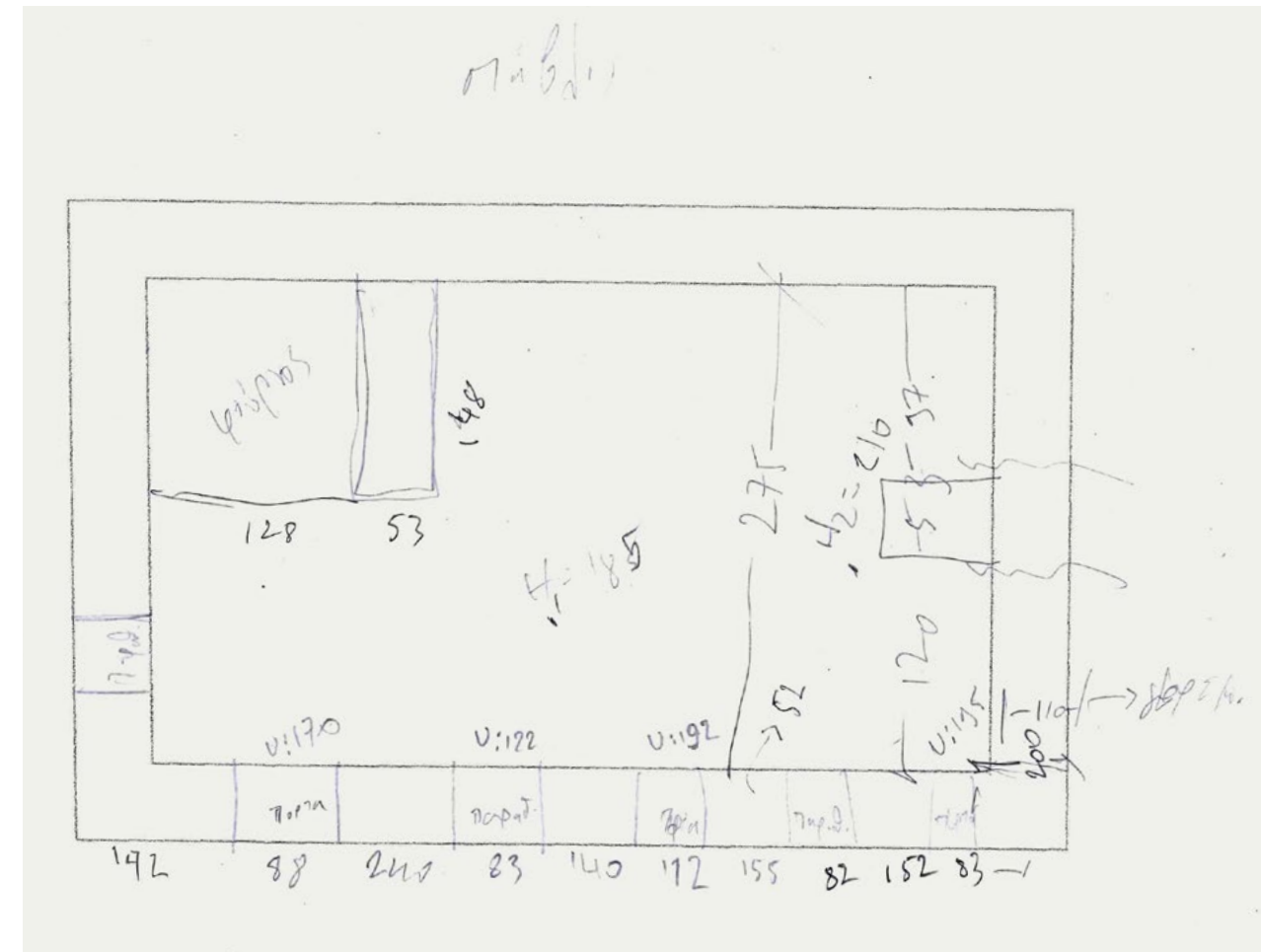
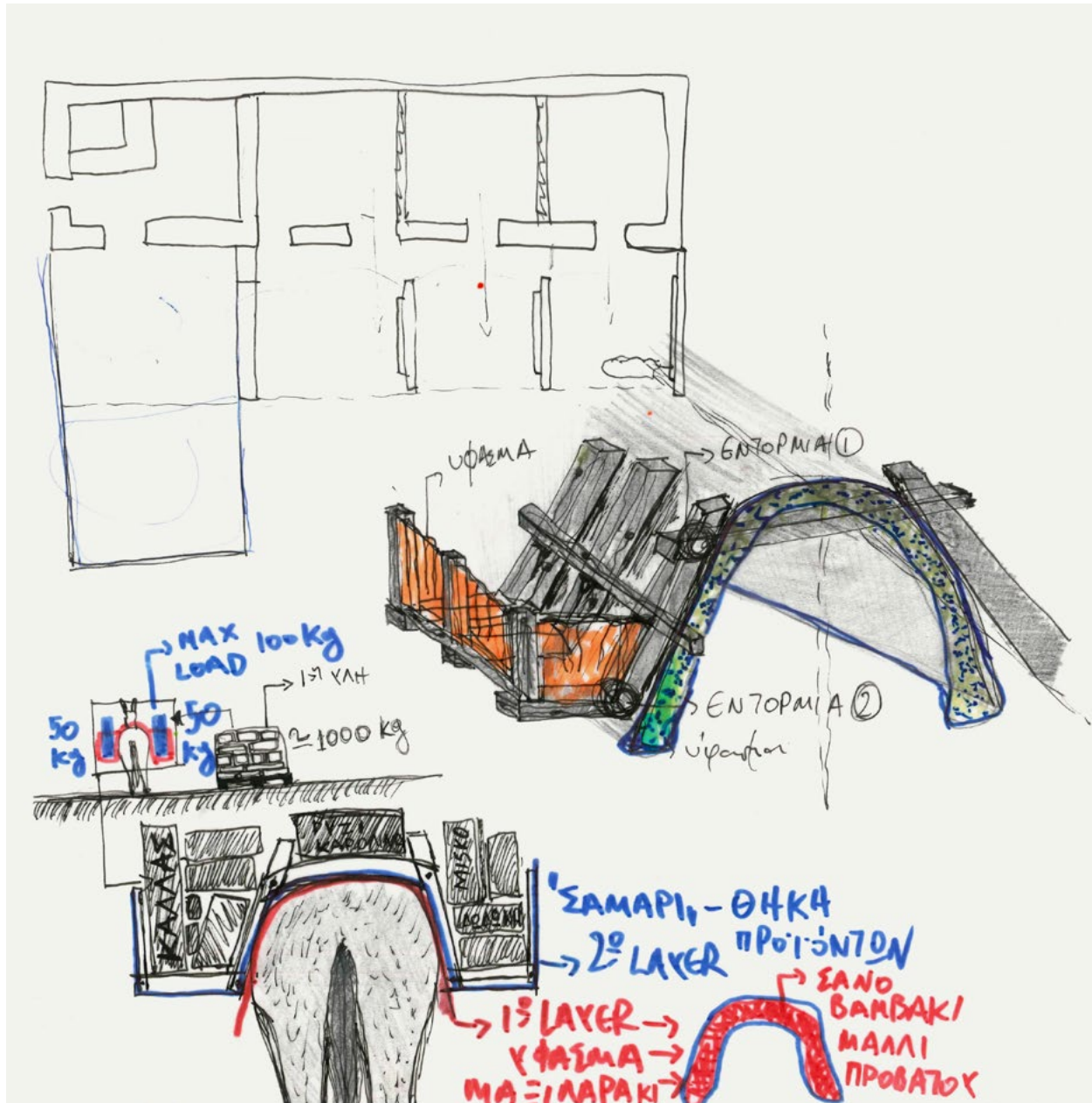

ΣΤΑ ΤΟΜΗ Β-Β

0 1m 2m

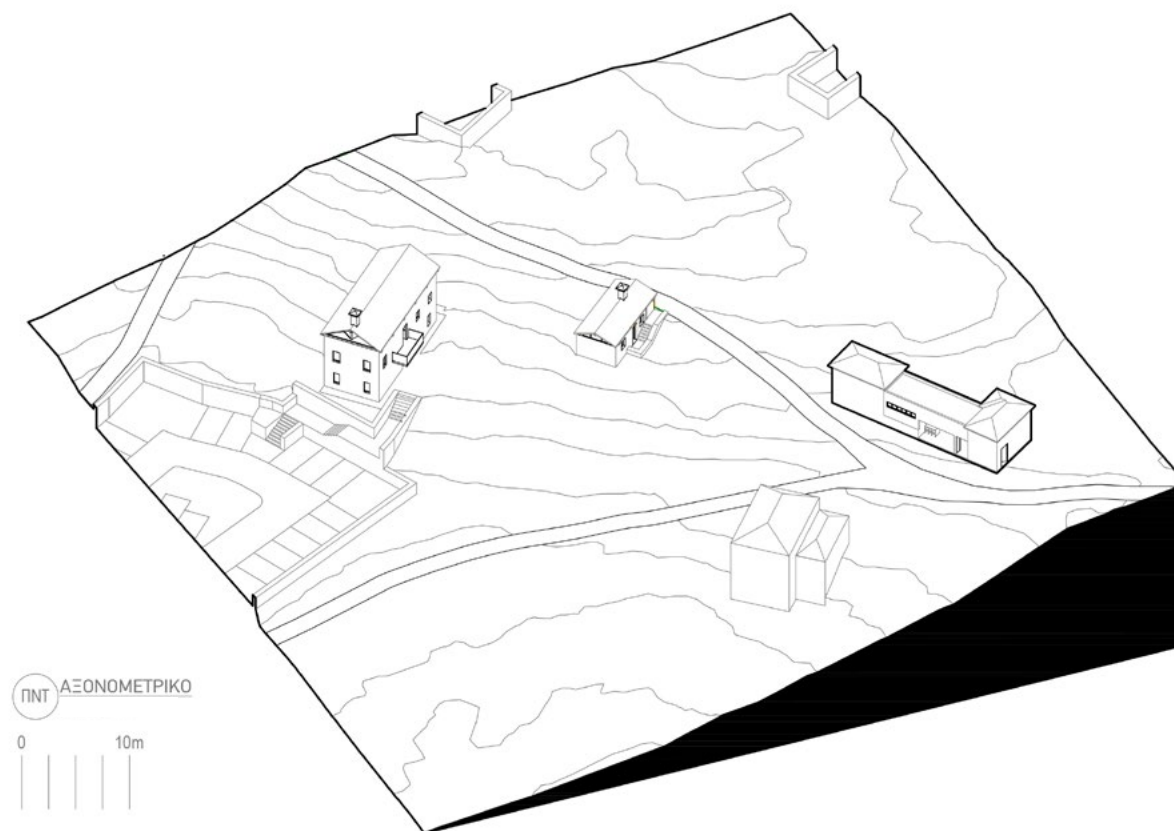
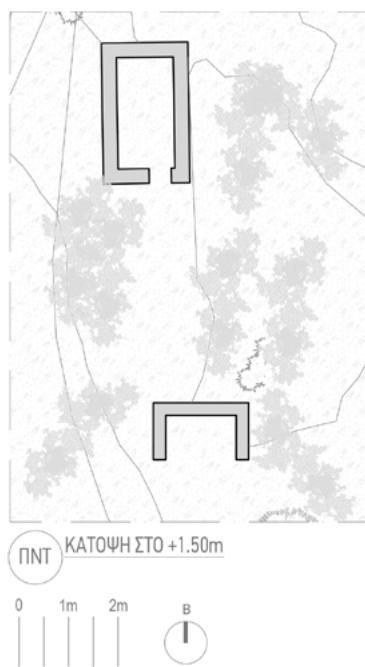

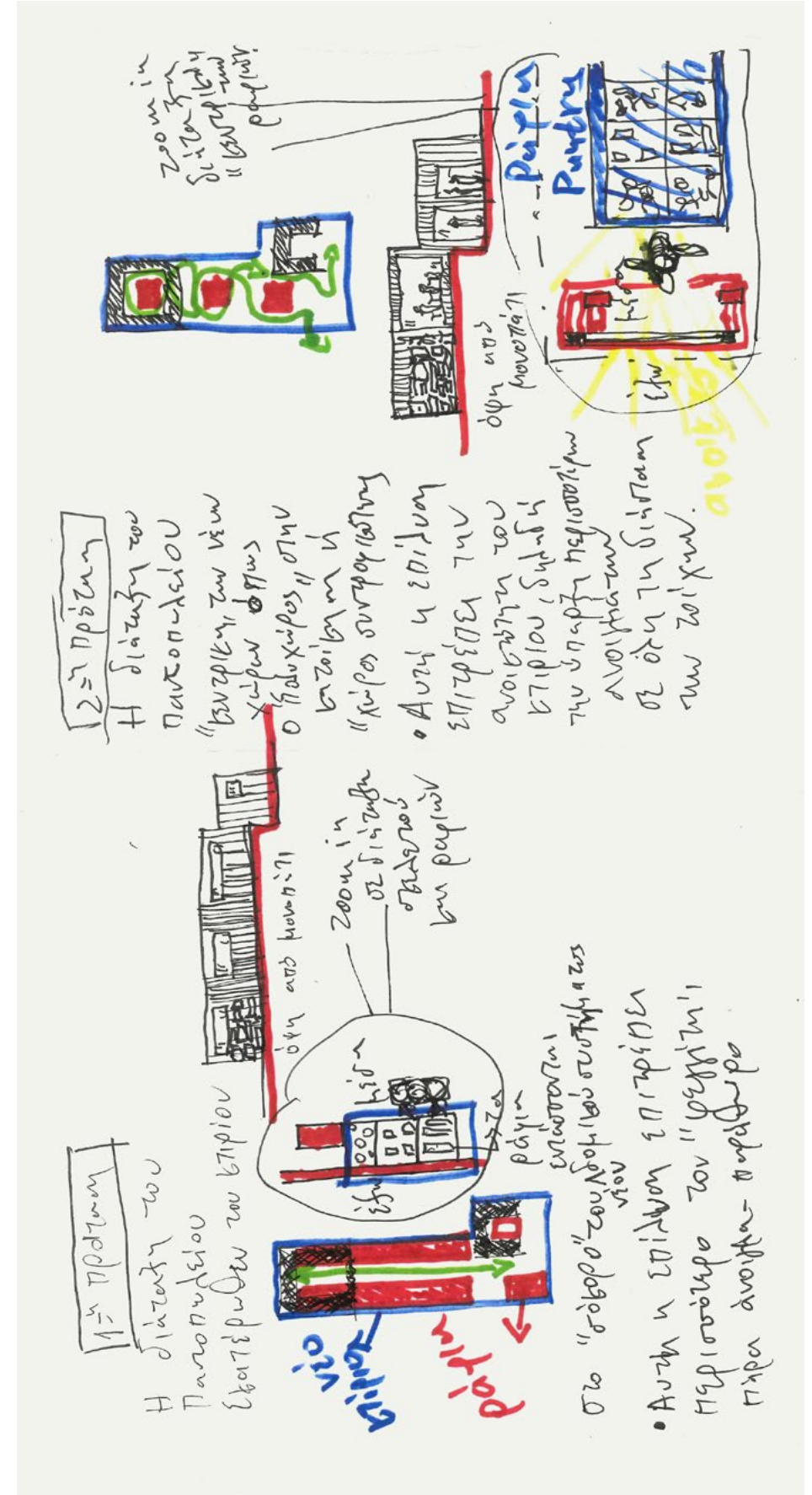
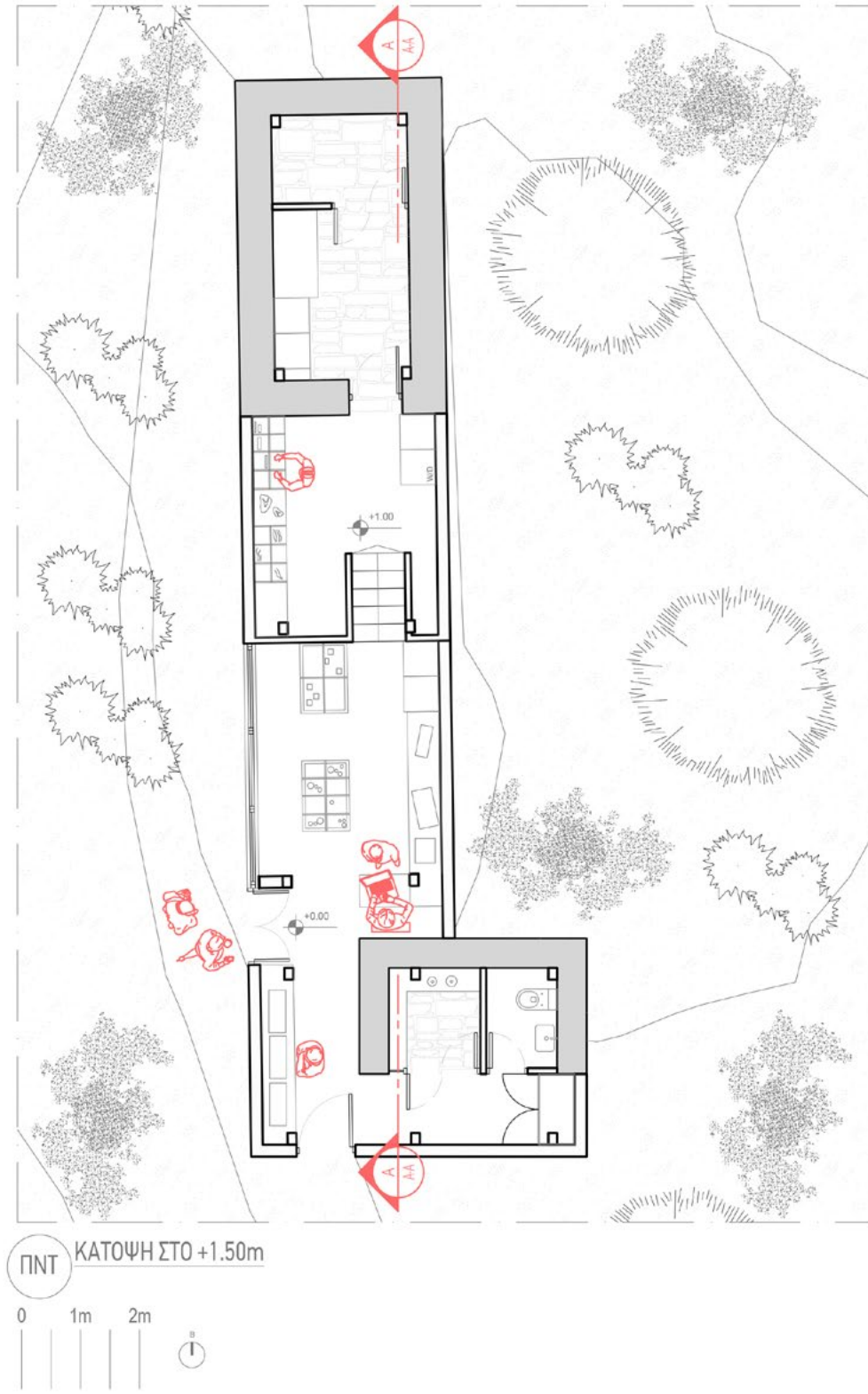

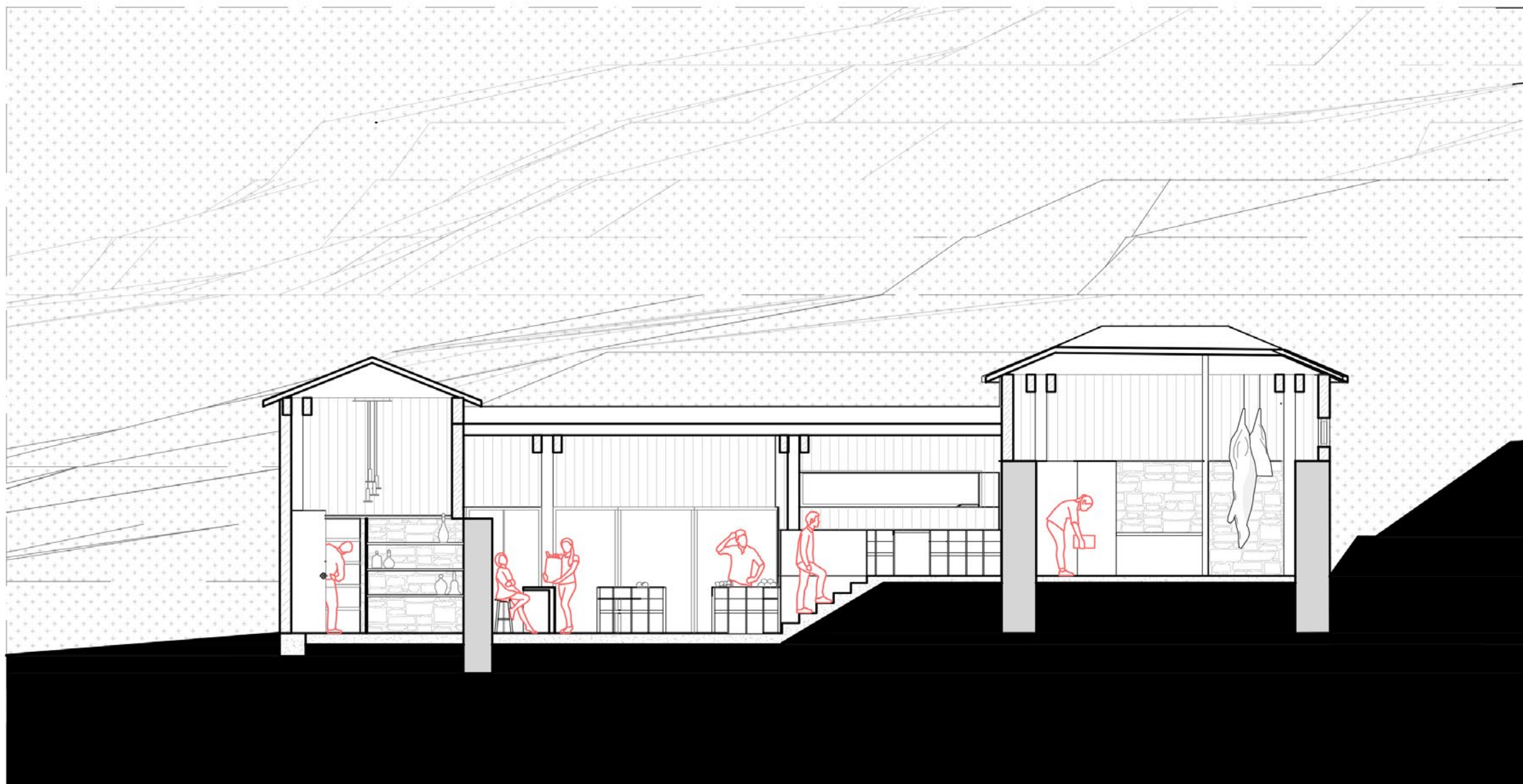

S ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ

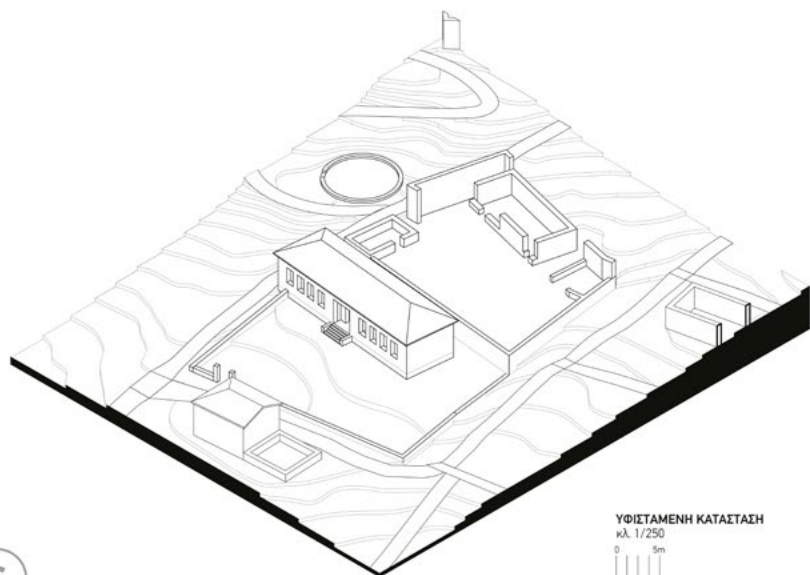
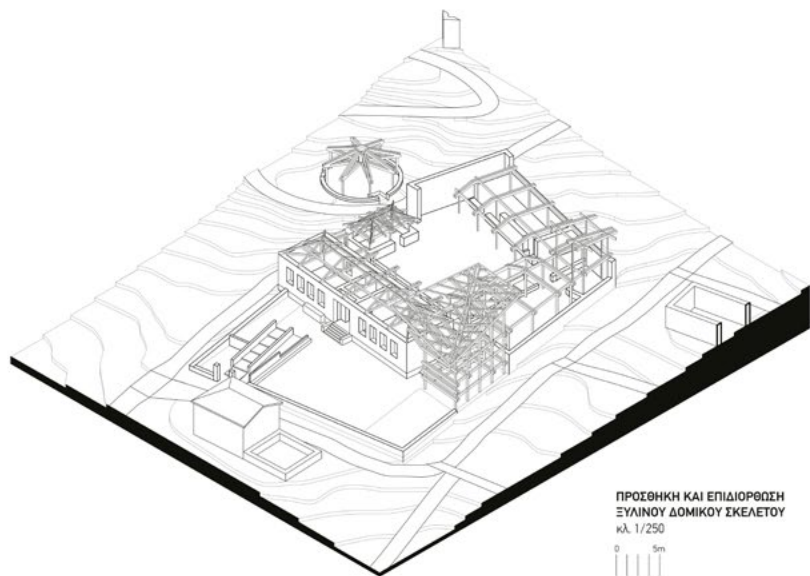
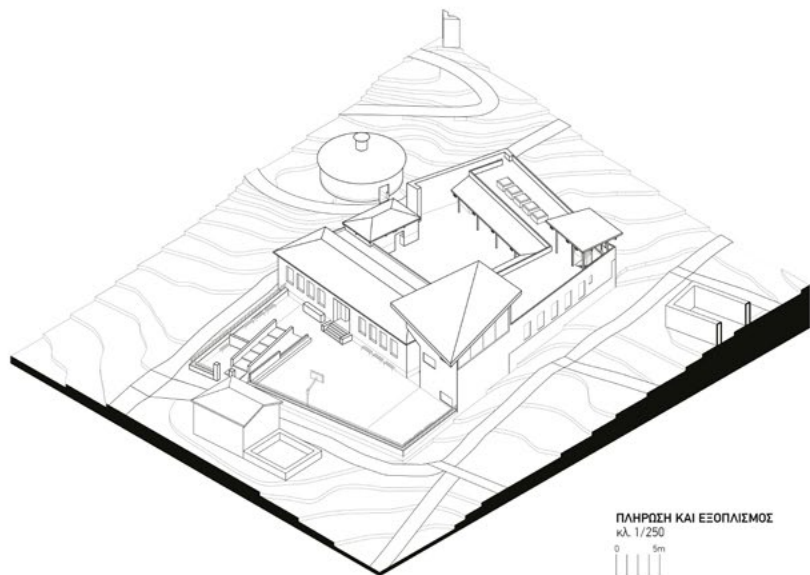

ΠΝΤ ΤΟΜΗ Α-Α

0 1m 2m

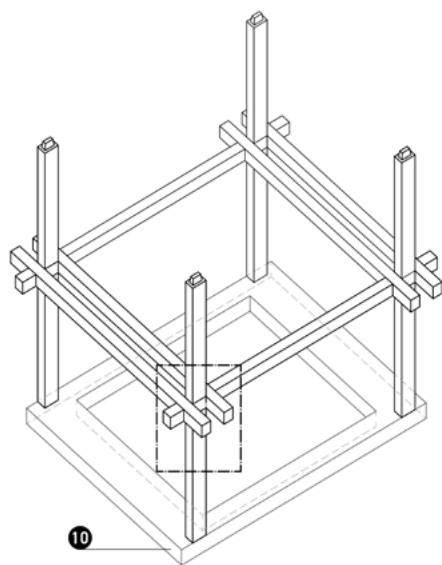

S ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΣΧΛ ΚΑΤΩΝ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΣΤΟ +3.50m

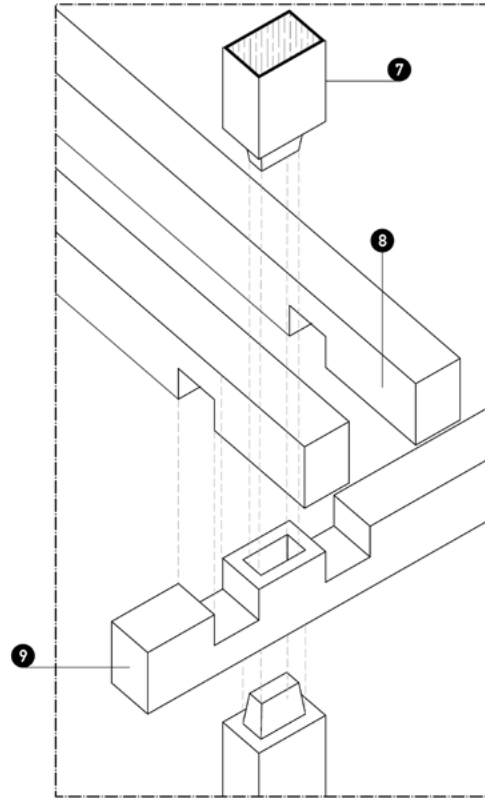

ΞΥΛΙΝΟΙ ΠΛΑΙΣΙΩΤΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

1. Ξύλινο υποστήλωμα (150x150mm)
2. Ξύλινο δίδυμο δοκάρι 2x (150x300mm)
3. Ξύλινη συνδετήρια δοκός (150x300mm)
4. Μπετονένια θεμελιοδοκός διατομής (450x400mm)

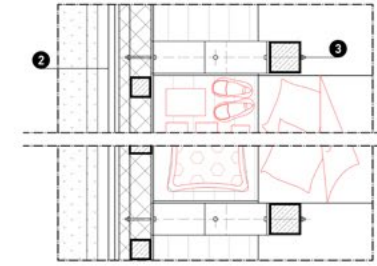
ΛΕΠΤ. ΣΥΝΔΕΣΜΟ-ΛΟΓΙΑΣ (ΕΝΤΟΡΜΙΑ)

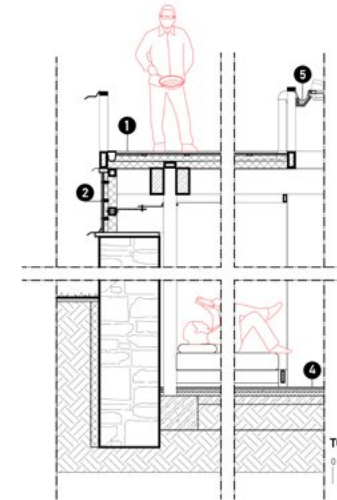
Δομικό Σύστημα

Για την κάλυψη των αναγκών, επιλέγεται η δόμηση μέσα και δίπλα από τα εγκαταλελειμμένα κτήρια. Οι υφιστάμενες πέτρινες τοιχοποιίες εξυγιαίνονται ώστε να είναι δομικά άρτιες. Μέσα από αυτές δημιουργείται ένα μπετονένιο συρτάρι, το οποίο θα αποτελέσει το θεμέλιο του ξύλινου σκελετού. Ο ξύλινος πλαισιωτός φορέας αποτελείται από ένα δίδυμο δοκάρι στη διεύθυνση του πλαισίου και τα συνδετήρια δοκάρια στην άλλη διεύθυνση για να ενώνουν τα πλαίσια μεταξύ τους.

Πάνω σε αυτόν τον σκελετό αναρτάται το ξύλινο κέλυφος και εδράζεται η στέγη. Η ασυνέχεια στην κατοίκηση του οικισμού μεταφράζεται και στην αλλαγή του υλικού από την υφιστάμενη πέτρα στο ξύλινο κέλυφος.

ΚΑΤΩΦΗ ΛΕΠΤ. 1

1. Δώμα Ξερόνα Α'

Ξύλινο ντεκ (20mm)
Σωλήνας απορροής ομβρίων υδάτων
Μονωτική μεμβράνη
Ξύλινος σκελετός διατομής (50x20mm)
Μεμβράνη στεγάνωσης (5mm)
Θερμομόνωση (150mm)
Ξύλινος σκελετός δώματος διατομής (150x80mm)
Γυψοσανίδα (10mm)

2. Τοιχοποιία

Μόνωση εδάφους (100mm)
Ψευδόκασα συναρμολογής με δώμα

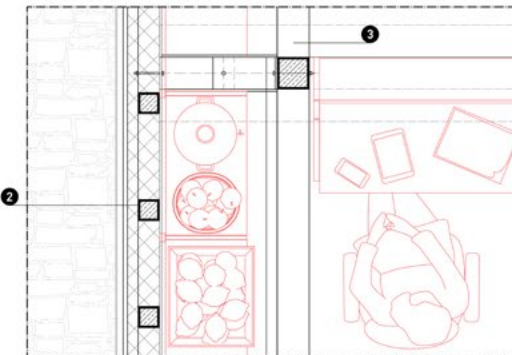
Κέλυφος

Φύλλα ξύλου (20mm)
Καδρόνια διατομής (50x30mm)
Ξύλινος σκελετός διατομής (100x100mm)
Ξύλινο πέτασμα (10mm)
Μεταλλικές ντίζες αγκύρωσης κελύφους με ξύλινο υποστήλωμα, σύστημα "Richter" (Πηγή: "Κτιριακές Κατασκευές", σελ. 253)
Υφιστάμενη πέτρινη τοιχοποιία

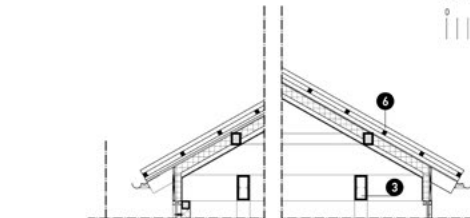
3. Ξύλινοι πλαισιωτοί φορείς

Υποστήλωμα (50x150mm)
Δοκός (150x300mm)
συνδεδεμένα με εντορμίες (βλ. λεπτομ. εντορμ.)

Μπετονένια θεμελιοδοκός διατομής (450x400mm)

ΚΑΤΩΦΗ ΛΕΠΤ. 2

4. Δάπεδο

Ξύλινο πάτωμα (20mm)
Περλιτόδεμα (30mm)
Μόνωση (50mm)
Μπετόν καθαρισμού "γκρό μπετόν" (100mm)

5. Φεγγίτης

Συνθετικό κούφωμα (PVC)
Υδρορροή με μόνωση
Σωλήνας απορροής ομβρίων υδάτων

6. Στέγη

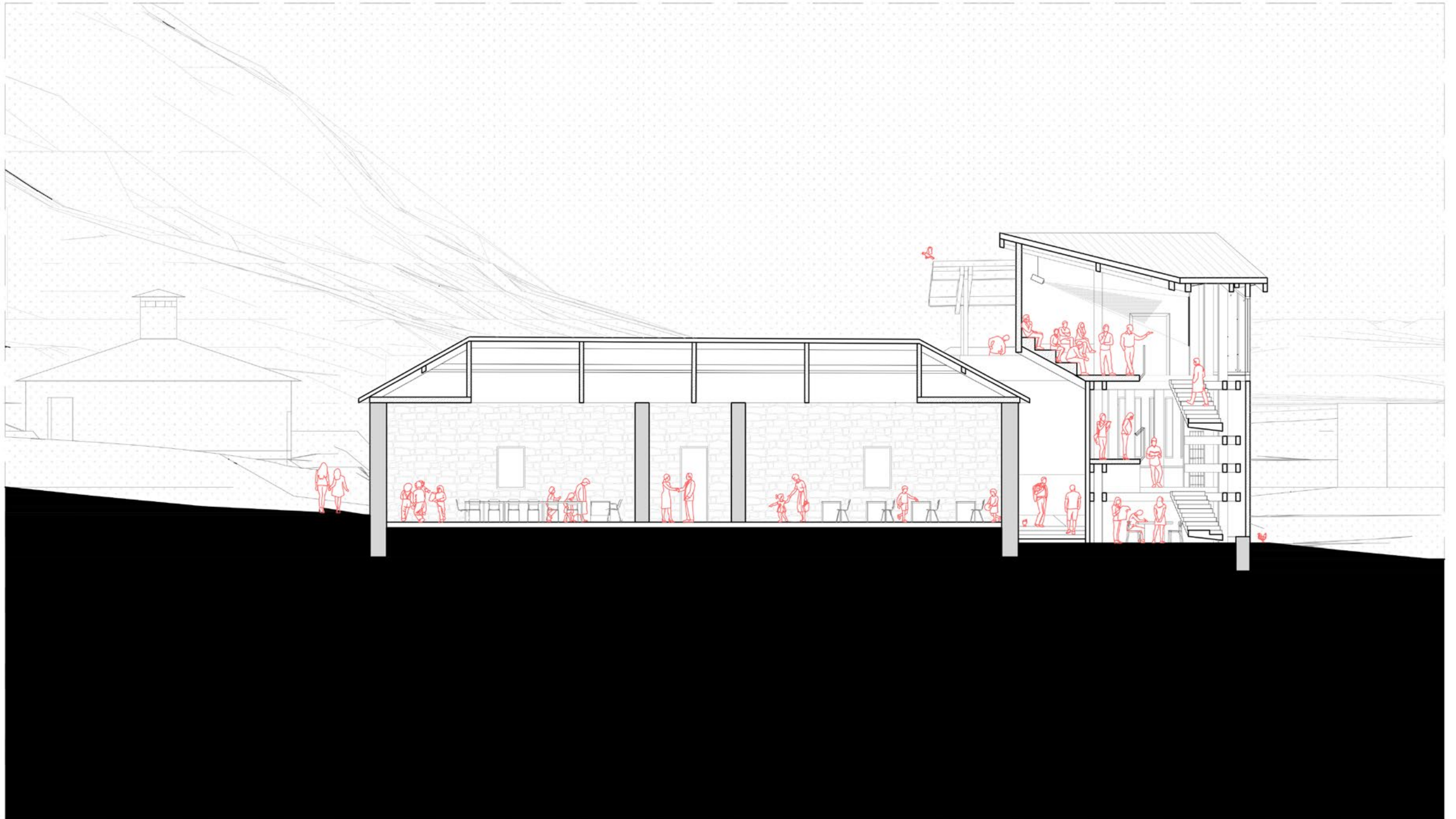
Μεταλλικό Πάνελ (50mm)
Επιτεγίδες διατομής (50x50/500mm)
Τεγίδες διατομής (50x50mm)
Φύλλο λαμαρίνας
Πέτασμα (10mm)
Εγκάρσια ξύλινη δοκός διατομής (150x100mm)
Θερμομόνωση υαλοβάμβακα (100mm)
Δοκός ζευκτού διατομής (150x100mm)
Γυψοσανίδα (10mm)
Υδρορροή (R=50mm)

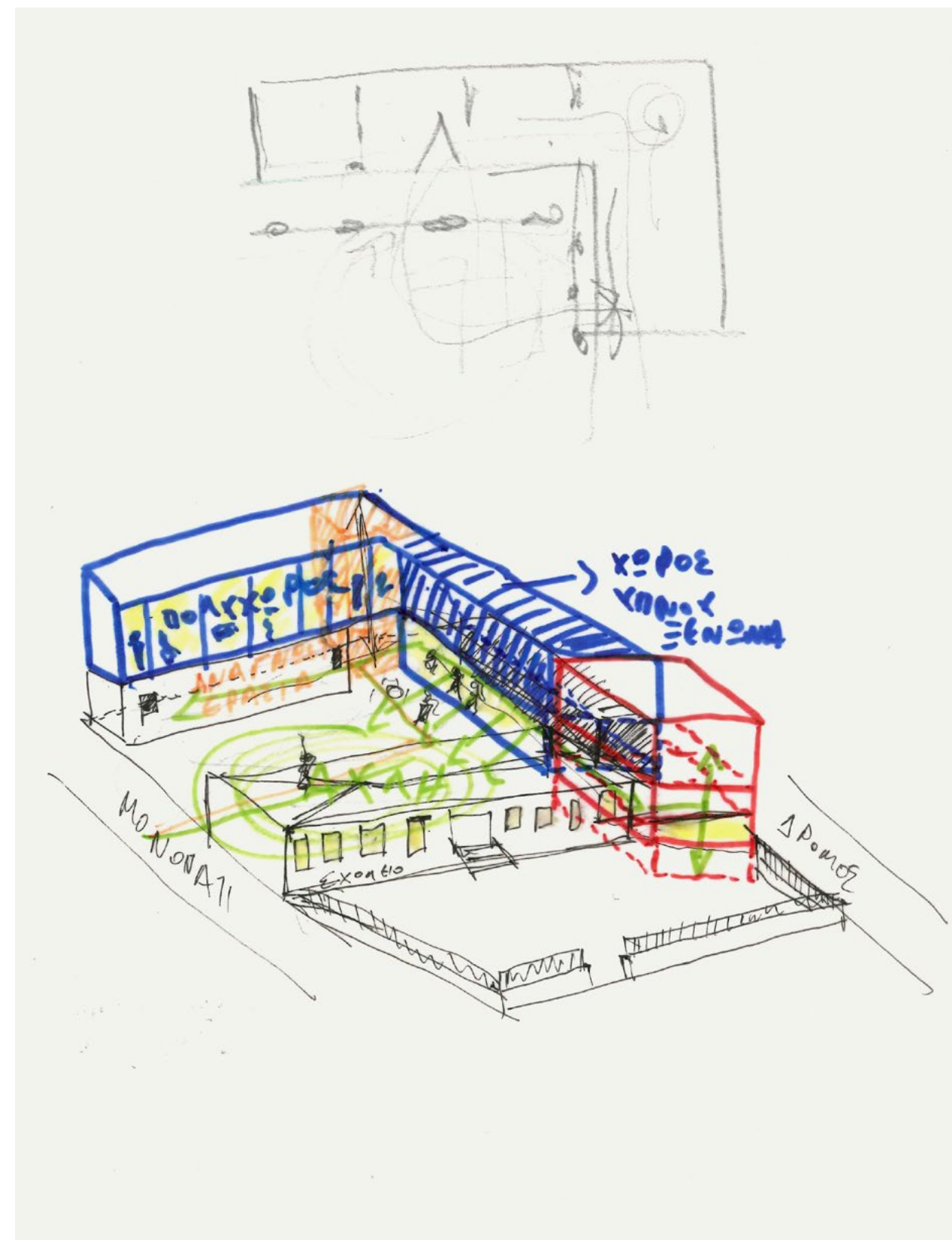
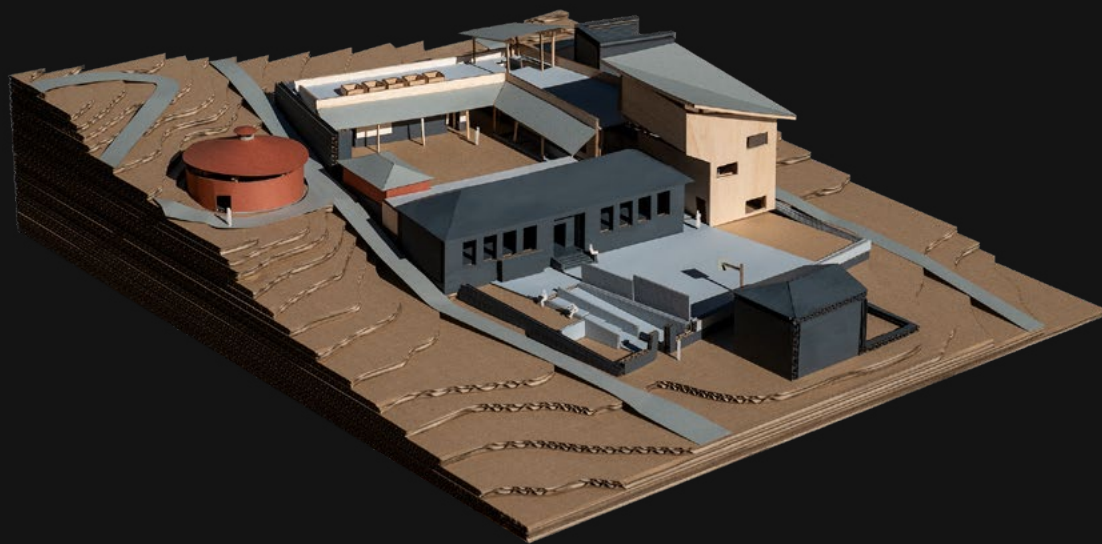
ΣΧΛ ΤΟΜΗ Α-Α

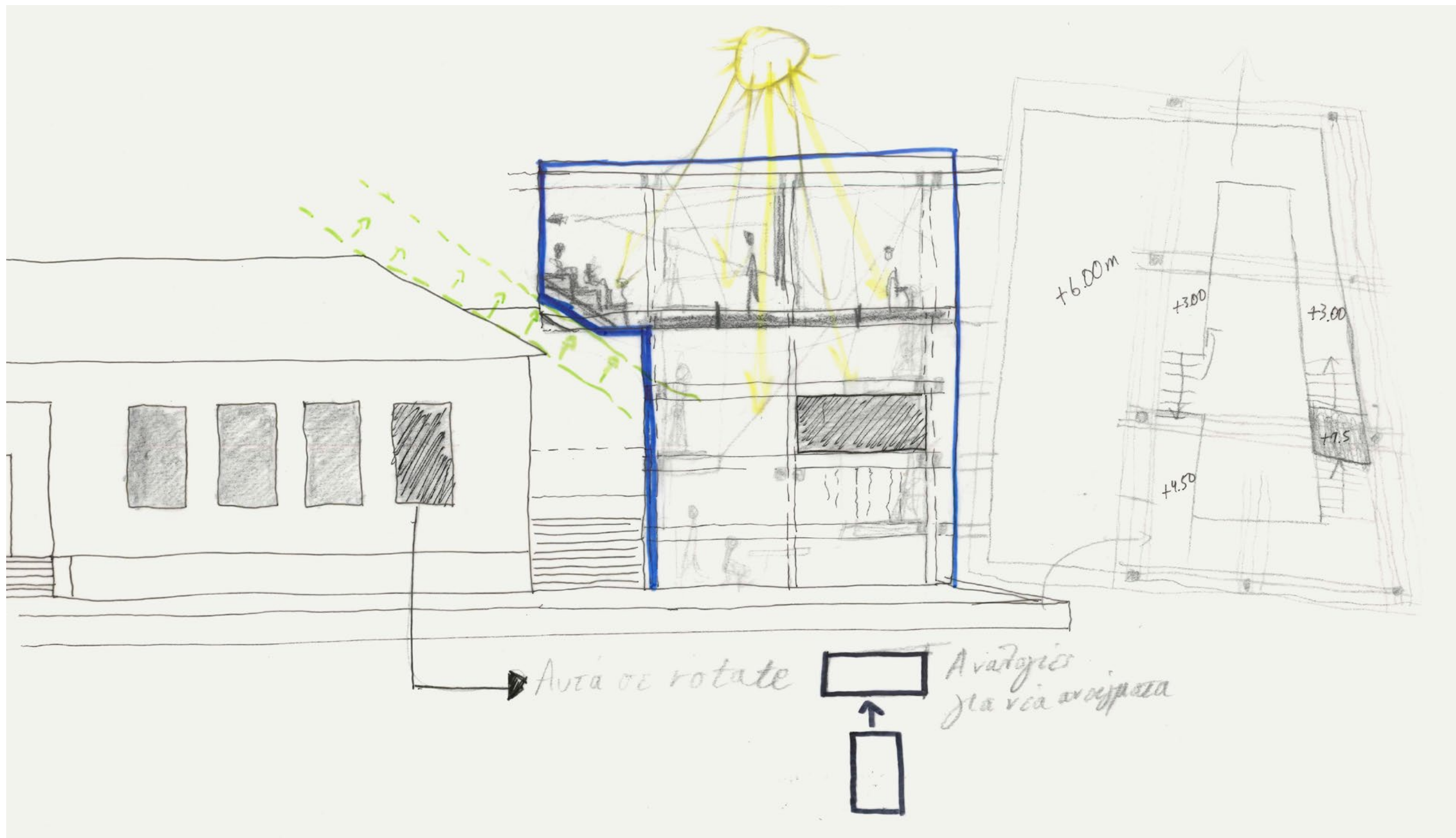

ΣΧΛ ΤΟΜΗ Β-Β

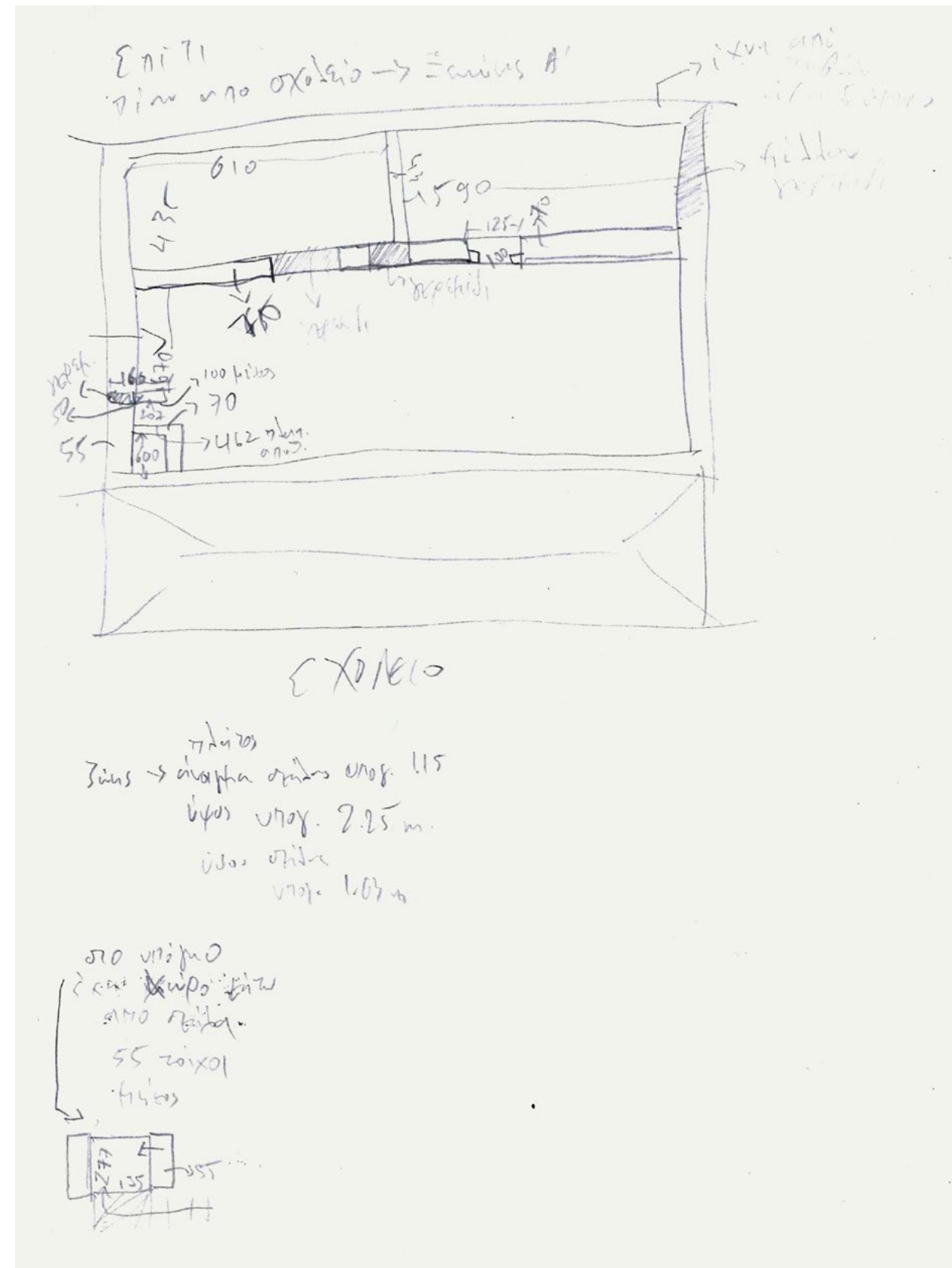
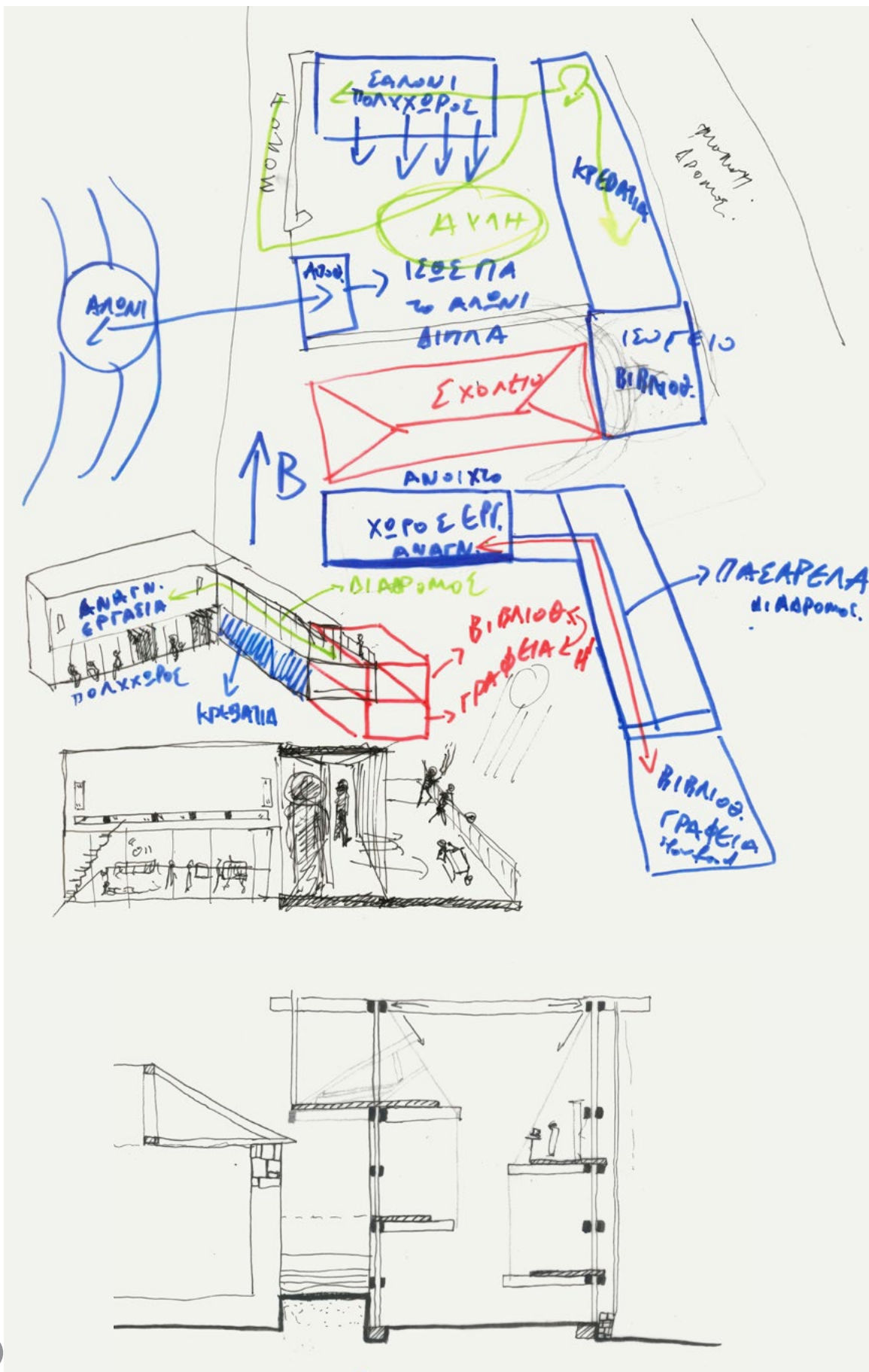
0 1m 2m

Σκαρίφημα Αποτύπωσης

Κατοικία με εργαστήριο στο Schechen (DE)

Τομή 1:20

11. Στέγη με πέτρινες πλάκες:

- 60/40mm επι-τεγίδες
- 100/40mm αντ-επι-τεγίδες
- 60mm Ινσανίδα διατηνής
- 160/240mm τεγίδες με (inert fill)
- 240mm θερμολόνωση από πριονίδι
- 22mm OSB, αρμοί σταθερομένοι
- 12,5mm γυψοσανίδα

12. 15mm επικάλυψη λεπτού σκυροδέματος αέριστη

60mm πάνελ πεπιεσμένων ινών

60/240mm μαστίν

ζυλίνες σκελετός με

- 240mm θερμολόνωση από ίνες ζύλου
- 40mm πάνελ πεπιεσμένων ινών
- 40mm εσωτερικός αεθέρας με ενοπιματωμένους σιλήνες θέρμανσης

13. 280/180mm (αυθεντικό) ζυλινό δοκάρι υφιστάμενο

14. 29mm δάπεδα fix φεντεσμέντα με σπαίνε

22mm ηχομονωτικό πάνελ (πεπιεσμένων ινών)

18mm OSB πάνελ

220/180mm (αυθεντικό) ζυλινό δοκάρι με 115mm χαλίκι ανάμεσα, σε 18mm OSB 50mm πάνελ (πεπιεσμένων ινών) 12,5mm γυψοσανίδα

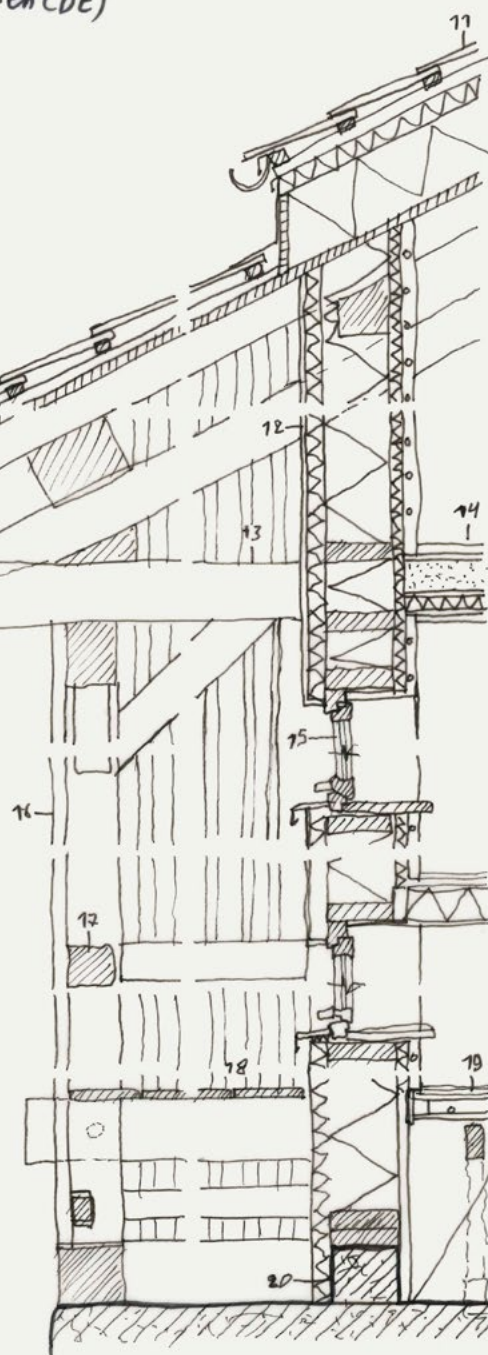
15. Παράθυρο: τριπλό σε ζυλινό κοίτημα $U=1.0 \text{ W/m}^2\text{K}$

16. 50/50mm (αυθεντικό) αρχία ζύλου

17. 150/130mm (αυθεντικό) ζυλινό δοκάρι

18. 250/20mm (αυθεντικές) σανίδες

19. 20mm δάπεδο

SPORTS HALL in HAIMING

Τομή 1:20

1. Κατασκευή Στέγης:

- 55mm κεραμίδια
- 40/60mm επι-τεγίδες
- 40/100mm επι-τεγίδες

αυθεντική κατασκευή

100mm μαστίν (μεμβράνη)

120mm (PIR) αρμός

θερμολόνωσης

Μεμβράνη υγρασιμότητας

24mm συγκολλητή σανίδα τριών στρώσεων

καρπία

2. 29mm συγκολλητή σανίδα τριών στρώσεων

3. 800x95x60mm δοκίδες

4. 635x275mm συνδετήρια μεταλλική πλάκα Jακκού

5. 465x305mm συνδετήρια μεταλλική πλάκα Jακκού

6. Κατασκευή τοίχου:

25mm αεροακενή ζύληση επένδυση

40/60mm δοκίδες

30/50mm ανεξ-δοκίδες

Μεμβράνη

160mm πετροχέρμανας

Μεμβράνη υγρασιμότητας

28mm OSB πάνελ

240mm ζυλίνες σκελετός

7. Οπλισμένο σκυρόδεμα στο αέριο

8. Ξύλινα τριπλά υφιστάμενα

9. Καρπία

10. Κατασκευή Πατώματος:

3.5mm Επίστρωση

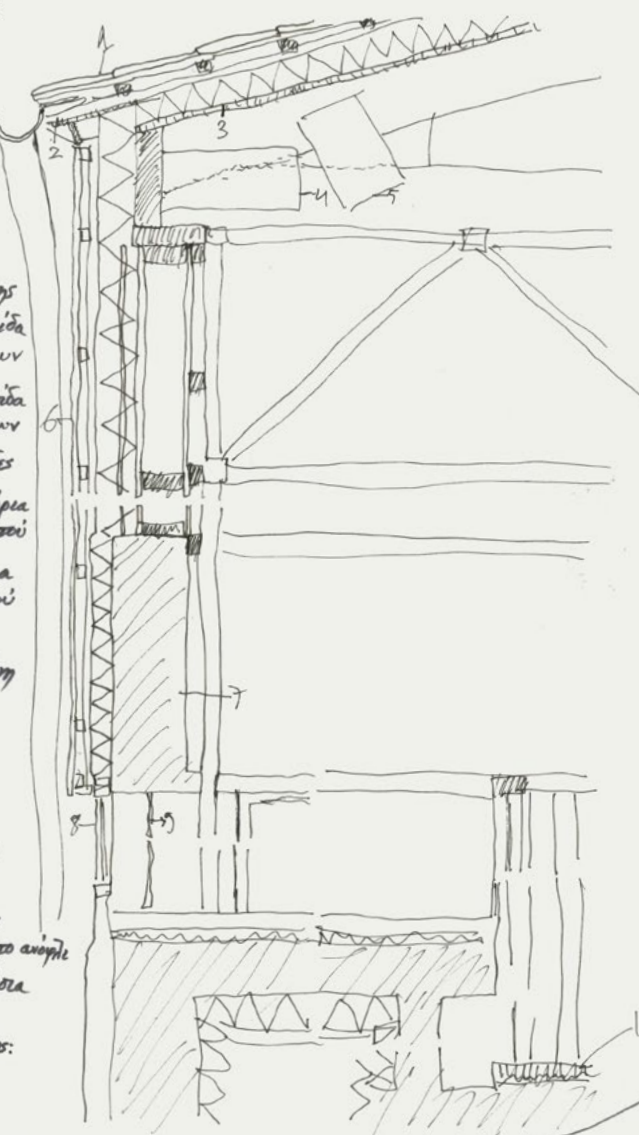
4cm λατομικά

2mm ADF

30mm Υπεδάπεδα θέρμανση

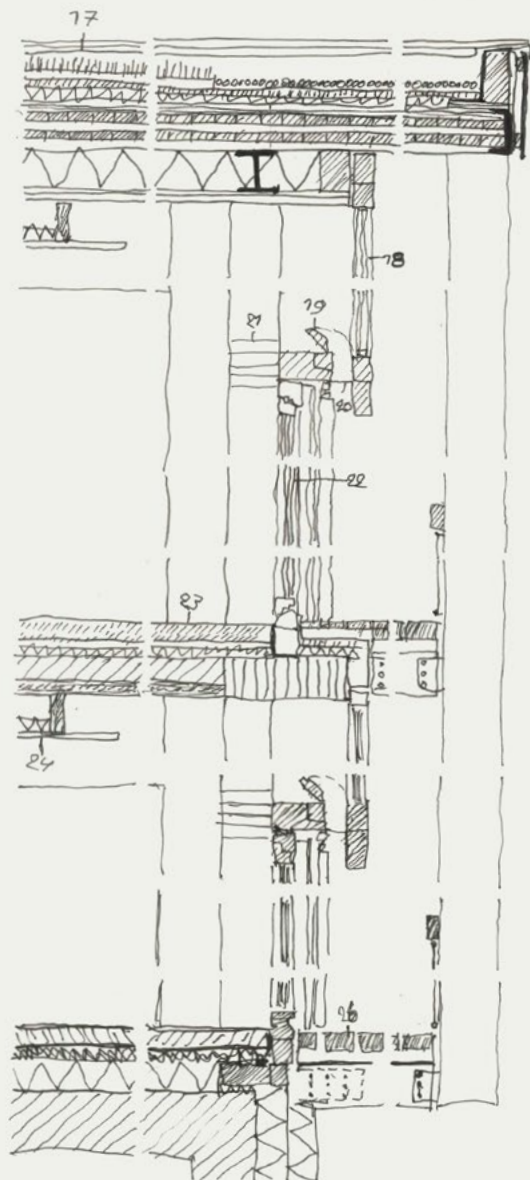
20mm → Μόνωση

Μεμβράνη PE

1cm γεωγράφο
200mm οπλισμένο σκυρόδεμα
140mm XPS μόνωση
50mm σκυρόδεμα

Τόκν 1:20
Agricultural Centre in Saksz (CH)

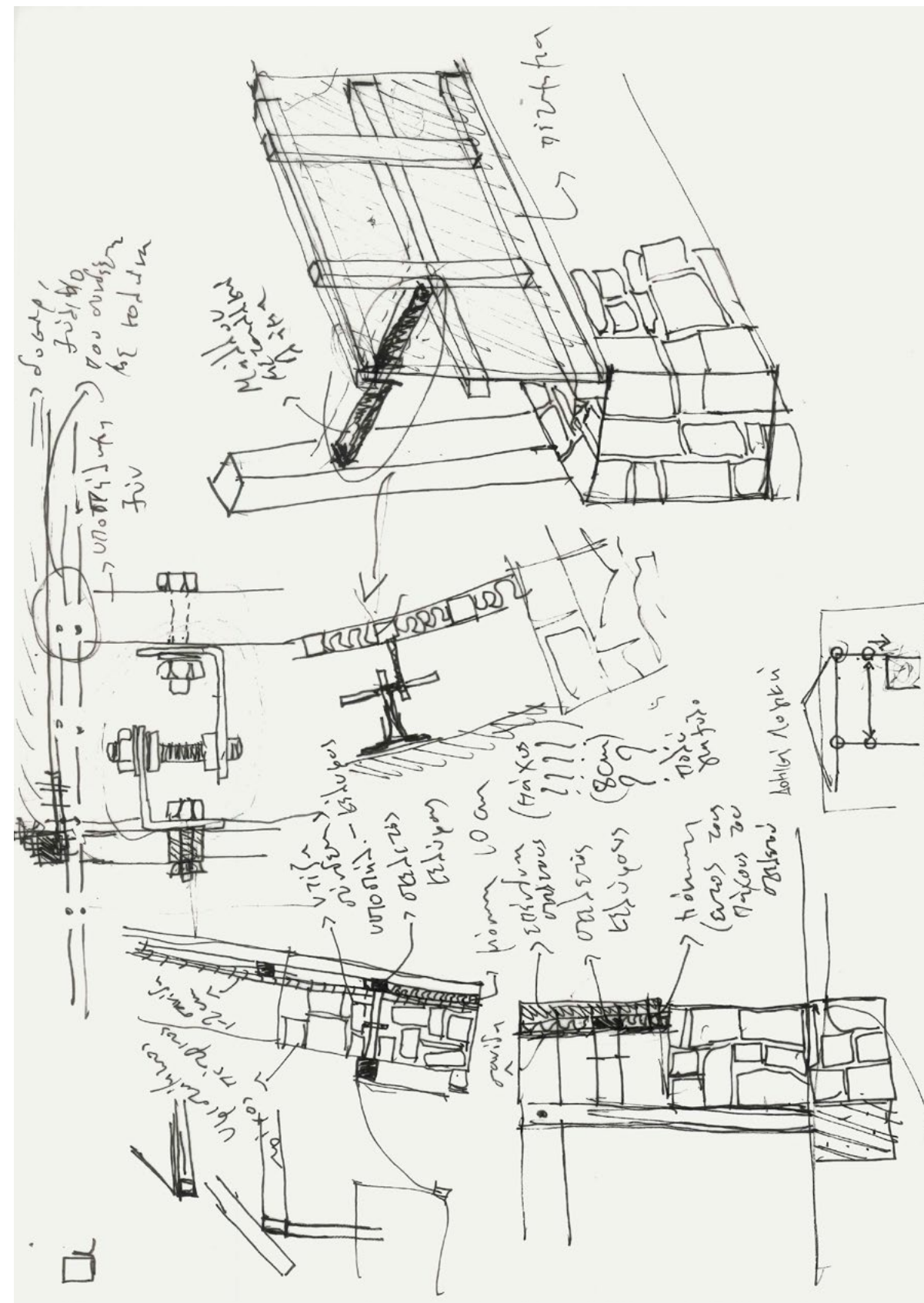

Κατασκευή Στοιχείων:

17. Βασικό φέρωνο δώμα 4cm
- 2x4 κόνιων ή κόνιων
- 3cm περφορέτινες
- 2x4 κόνιων
- 18cm ζύλινο ντίε.
- 16cm περφορέτινες
- Μεμβράνη διασποράς
- 14cm ζύλινο ντίε.
18. Παράθυρο γυαλιστερό
19. Καπίκι αερίσμου
20. Σίτα κατακλιού
21. Ξύλινο σκελετός 18x20cm (εξωτερικό ξύλινο)
22. Παράθυρο γυαλιστερό (τριπλή κόνιων)
23. 0,5cm Αστρίφι κερπίνης
- 7cm τσιμεντοβάση
- Μεμβράνη κόνιων
- 2cm περφορέτινες
- 3,5cm Μόνιων ή κόνιων
- Ξύλινο - ή πλάστιγγα τσιμέντο
- 10cm σκληρή σκυρόδεμα
- 6cm τριπλή σκυρόδεμα ξύλου

24. Ακουστικό ξύλο
- 1,8cm ξύλο κόνιων
- 6/15cm Δοκίον
- 3cm Μόνιων
25. 5/10cm
- Ξύλινο Χειρολαβή
26. 12/8cm
- Ξύλινο Στοιβά
- 27/10cm
- Τσιμεντοβάση
- Ξύλινο
- 10/16cm
- Δοκίον Ακουστικό

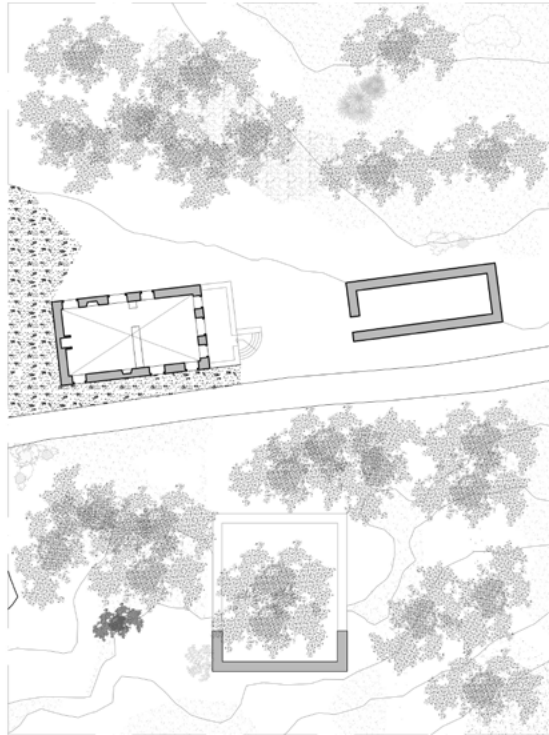

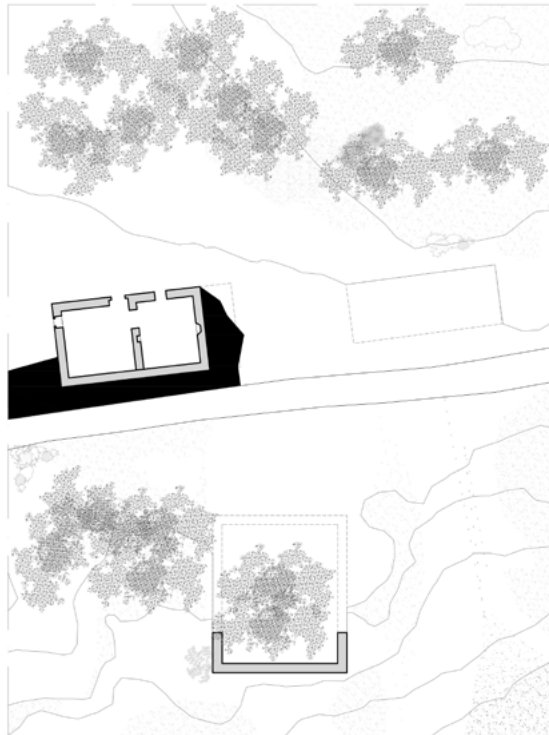
S ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΚΑΦΕΝΕΙΟΥ

Γλέντι στο μεσοχώρι.
 Δεξιά το καφενείο, στο βάθος Κατοικία #10 (Ζώνη)
 από το αρχείο του Αλέξανδρου Ζώνη.

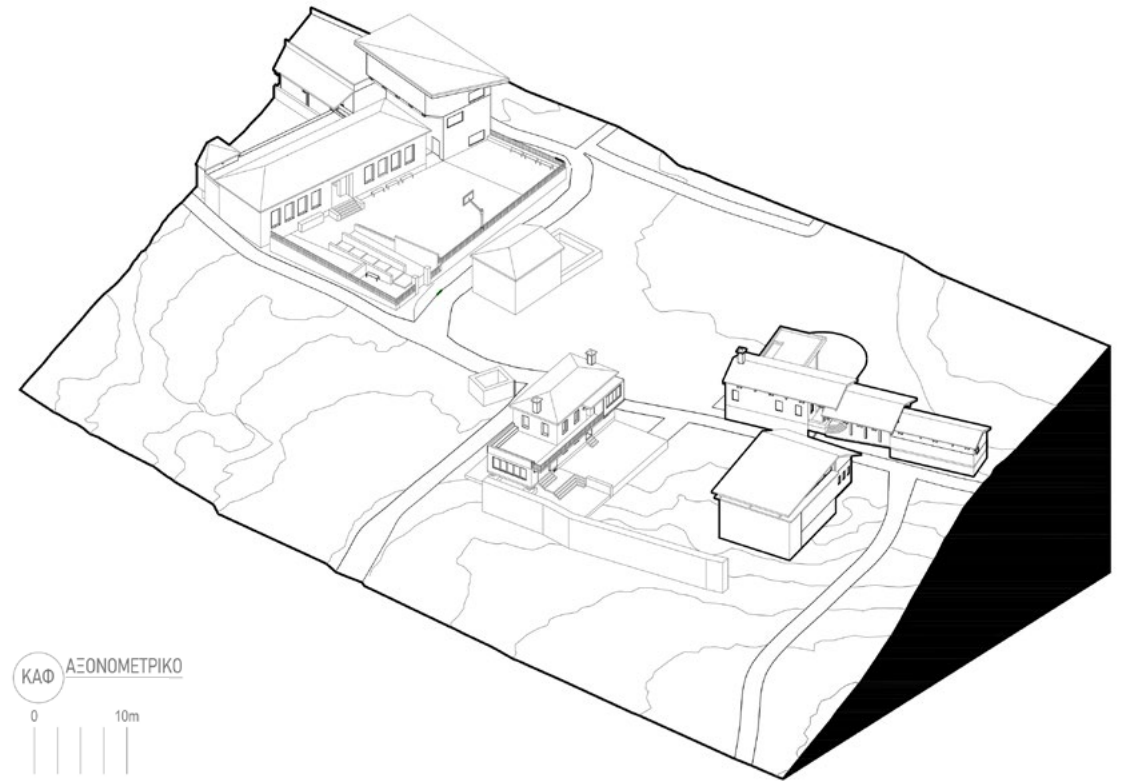

ΚΑΘ ΚΑΤΩΦΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΣΤΟ +1.50m

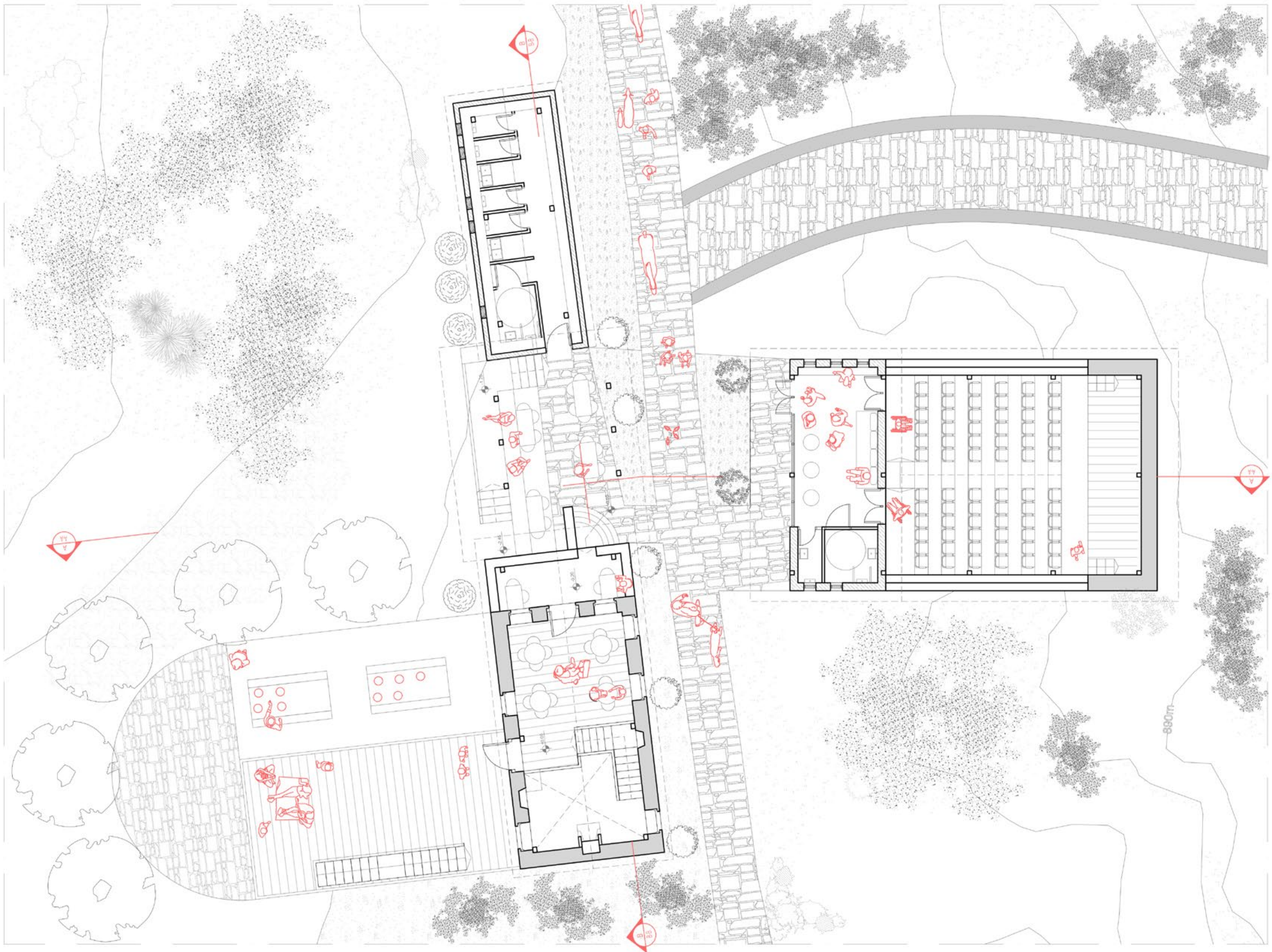

ΚΑΘ ΚΑΤΩΦΗ ΥΠΟΓΕΙΟΥ ΣΤΟ +1.50m

0 1m 2m

ΚΑΘ ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ
0 10m

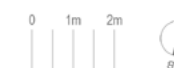

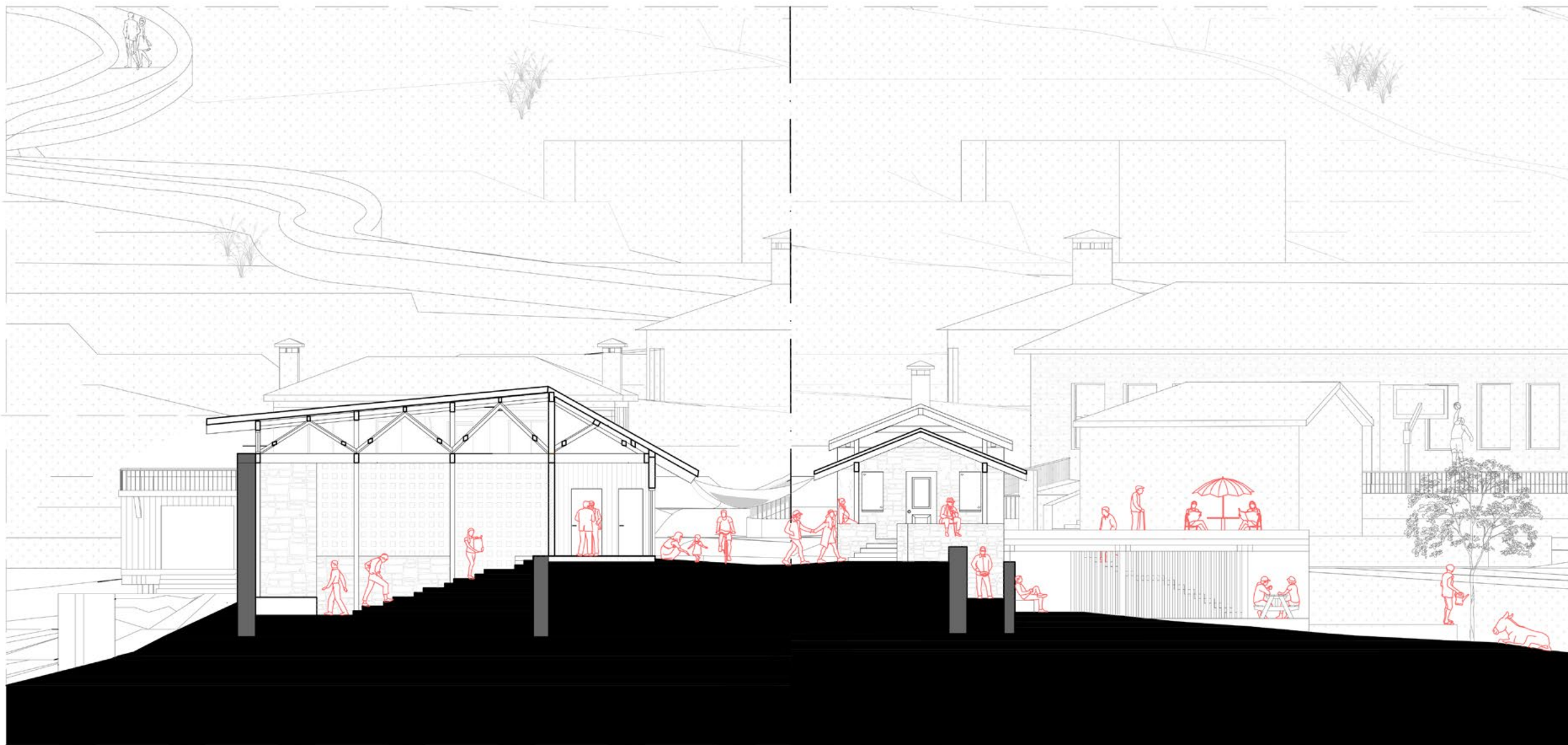
ΚΑΘ ΚΑΤΩΦΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΣΤΟ +1.50m

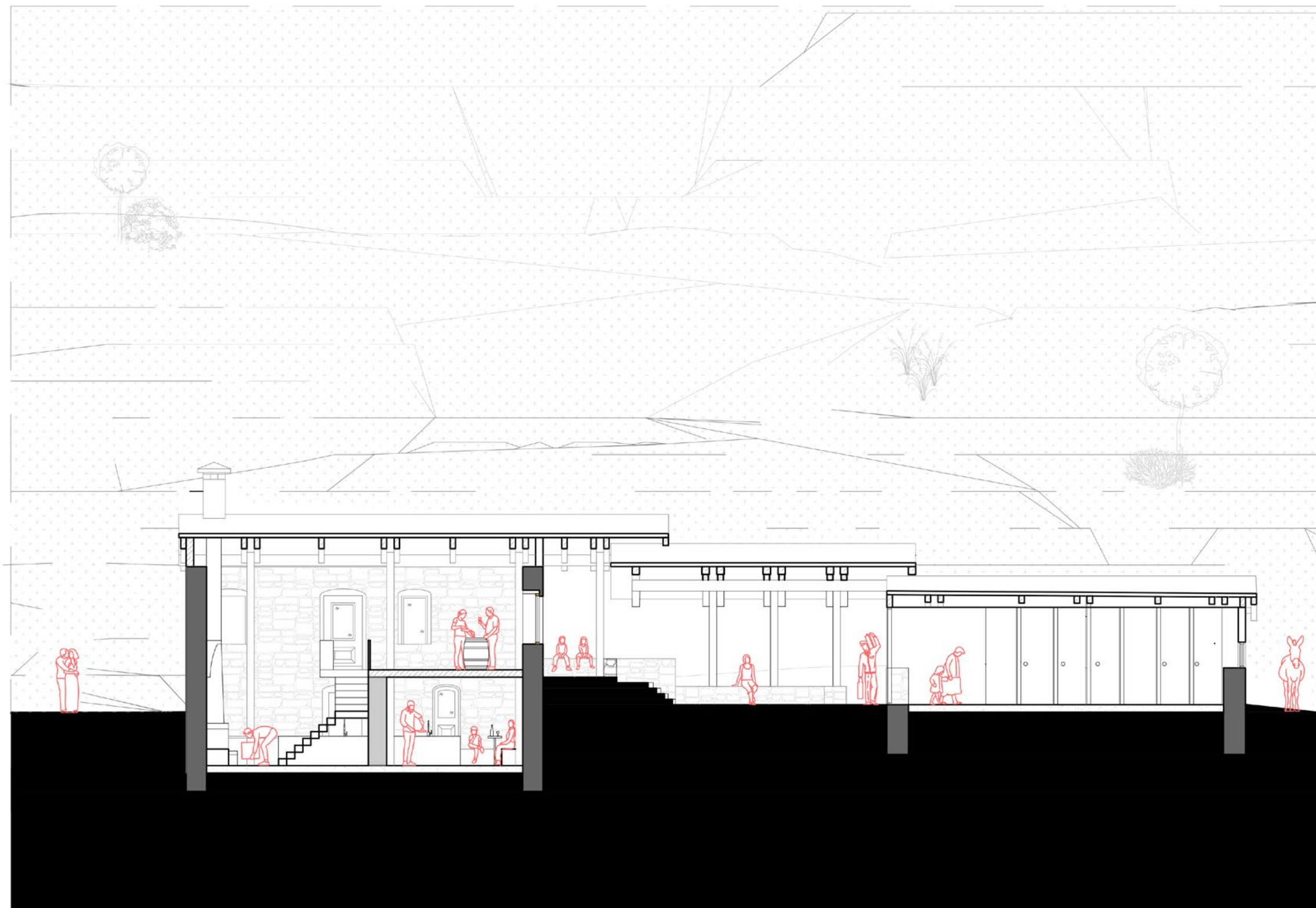
ΚΑΘ ΚΑΤΟΨΗ ΥΠΟΓΕΙΟΥ ΣΤΟ +1.50m

КАФ TOMH A-A

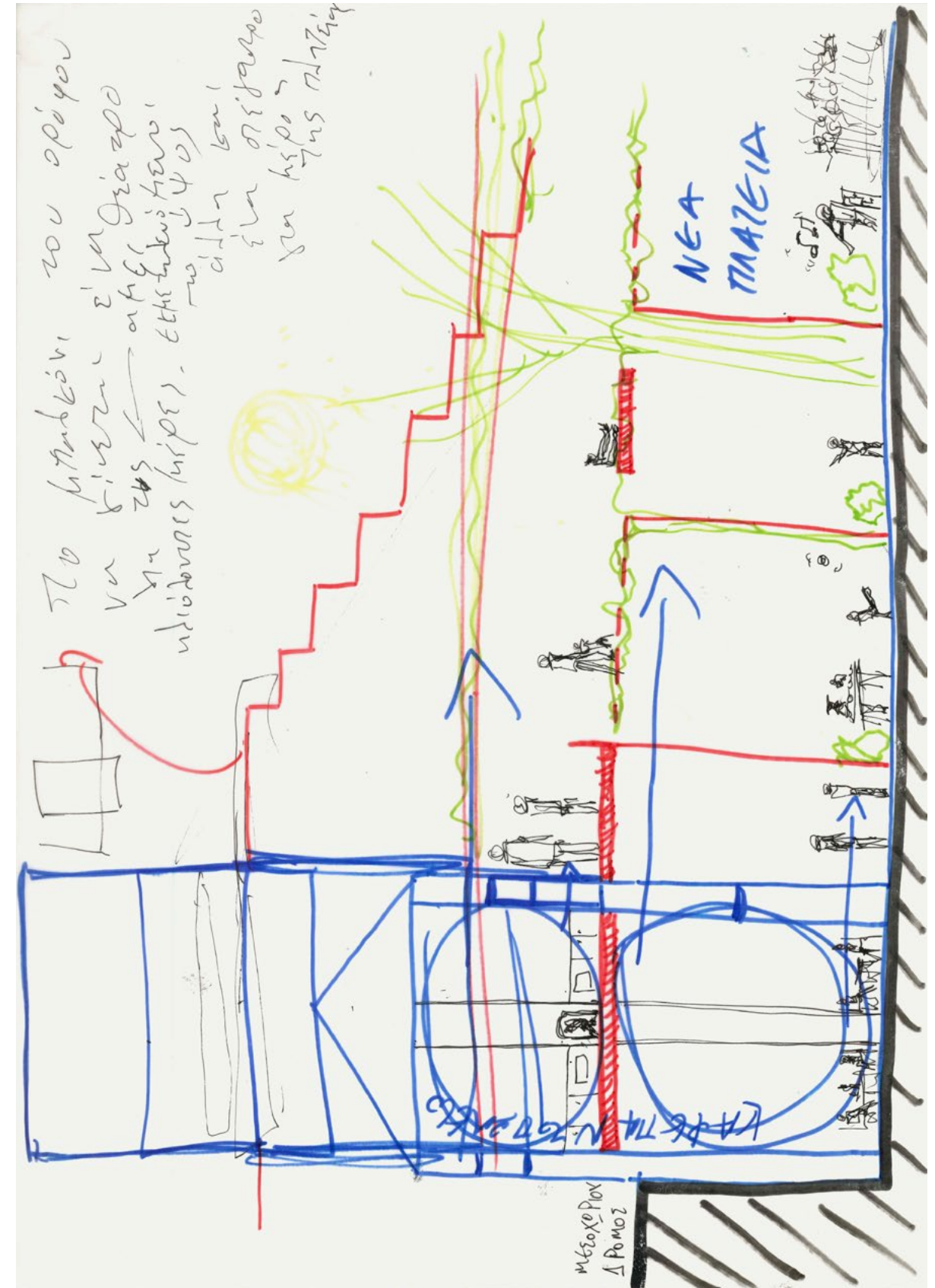
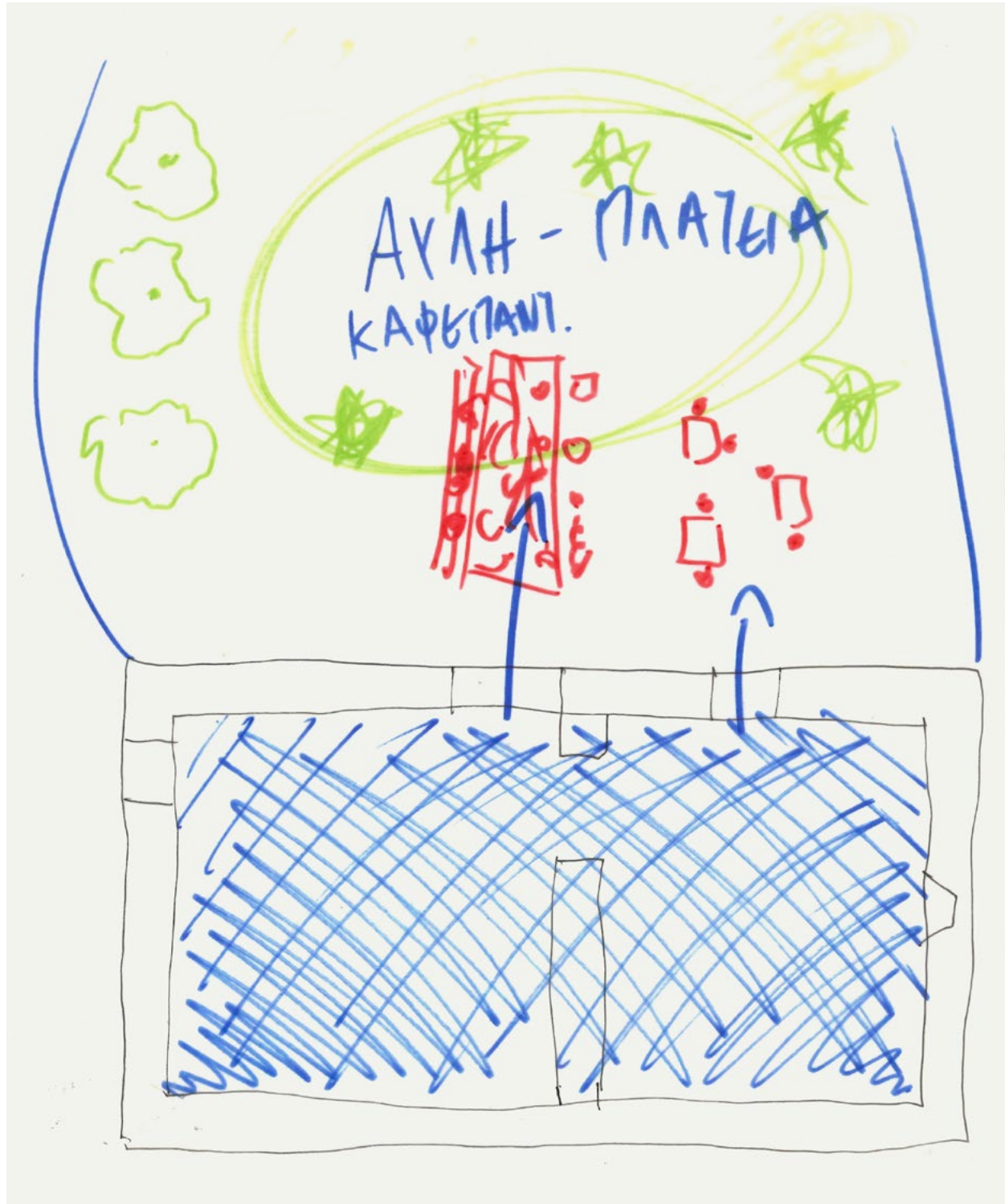
0 1m 2m

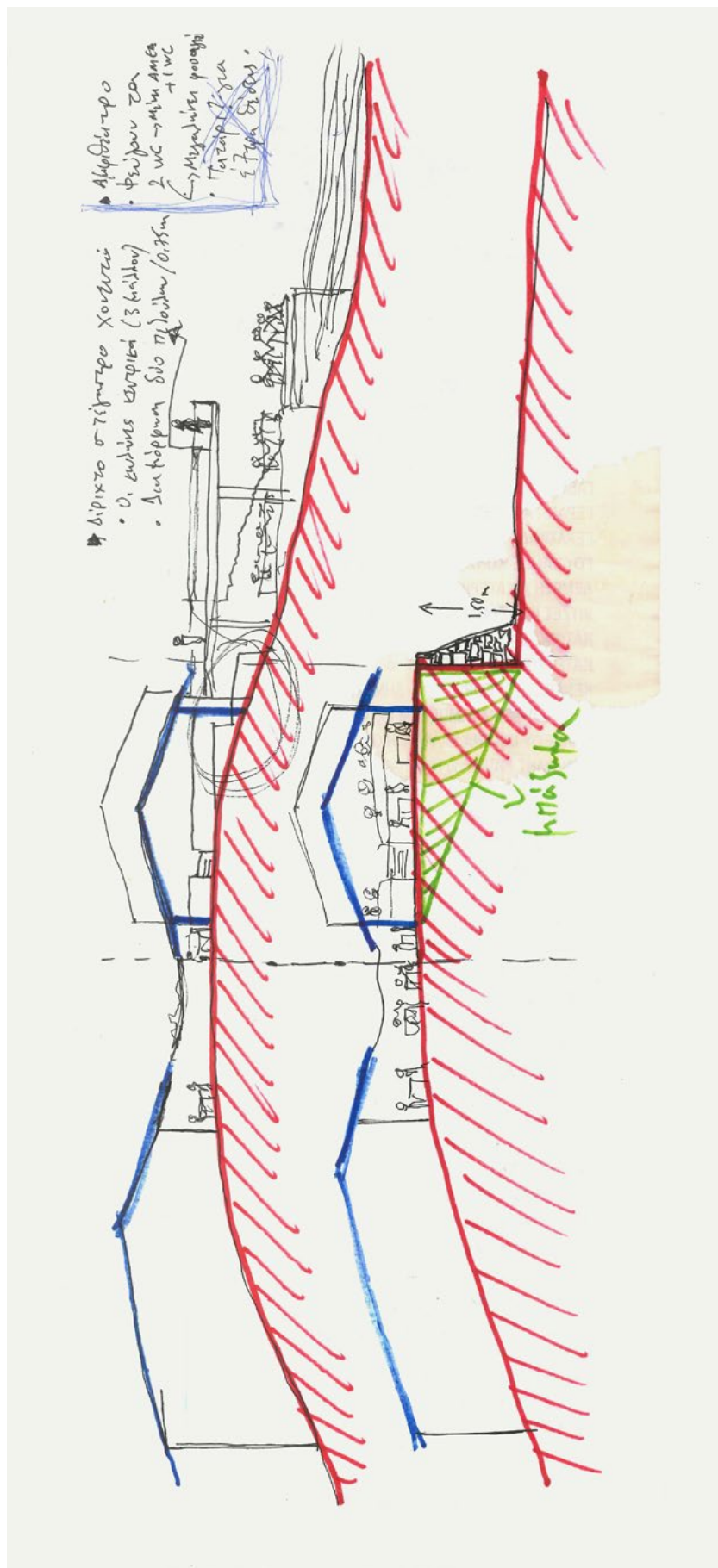

КАФ ТОМН В-В

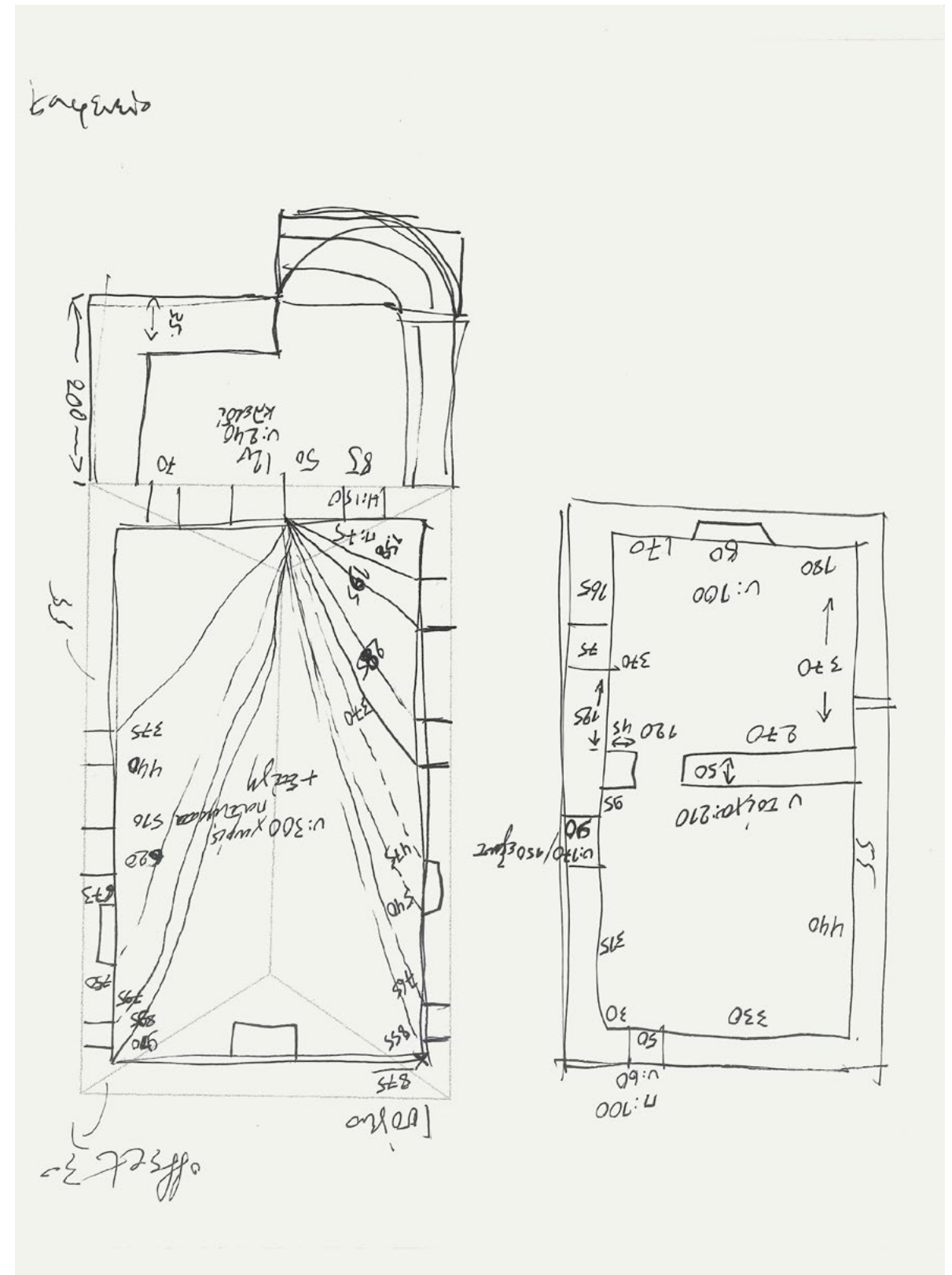
0 1m 2m

Σκαρίφημα Αποτύπωσης

Χώρος πανηγυριού, κοινοτικός κήπος σε πεζούλες
και εκκλησία Αγ. Γεωργίου,
από το αρχείο του Αλέξανδρου Ζώνη.

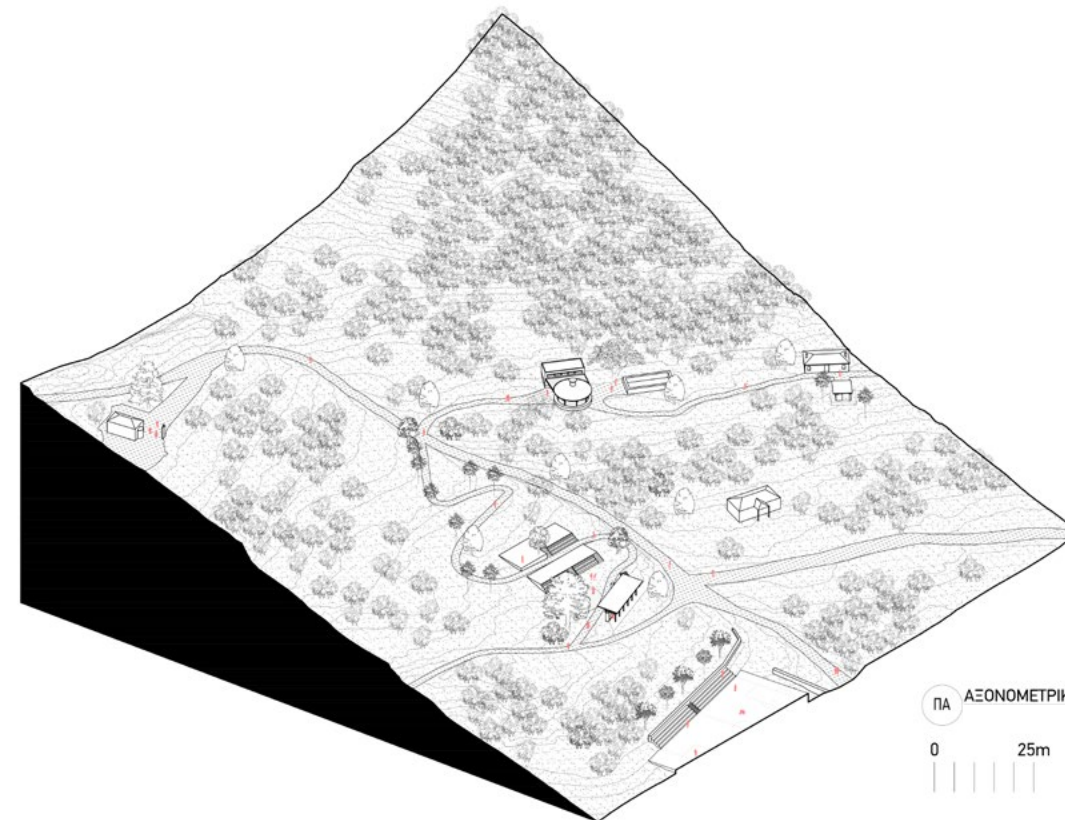
ΠΑ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΟΨΗ ΠΑΝΗΓΥΡΙΟΥ

ΠΑ ΤΟΜΗ ΠΥΡΗΝΑ ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ

0 1m 2m

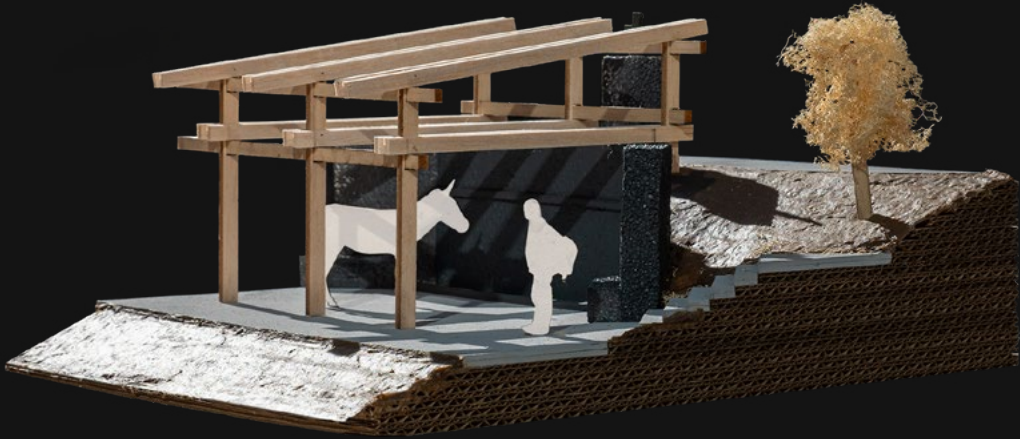

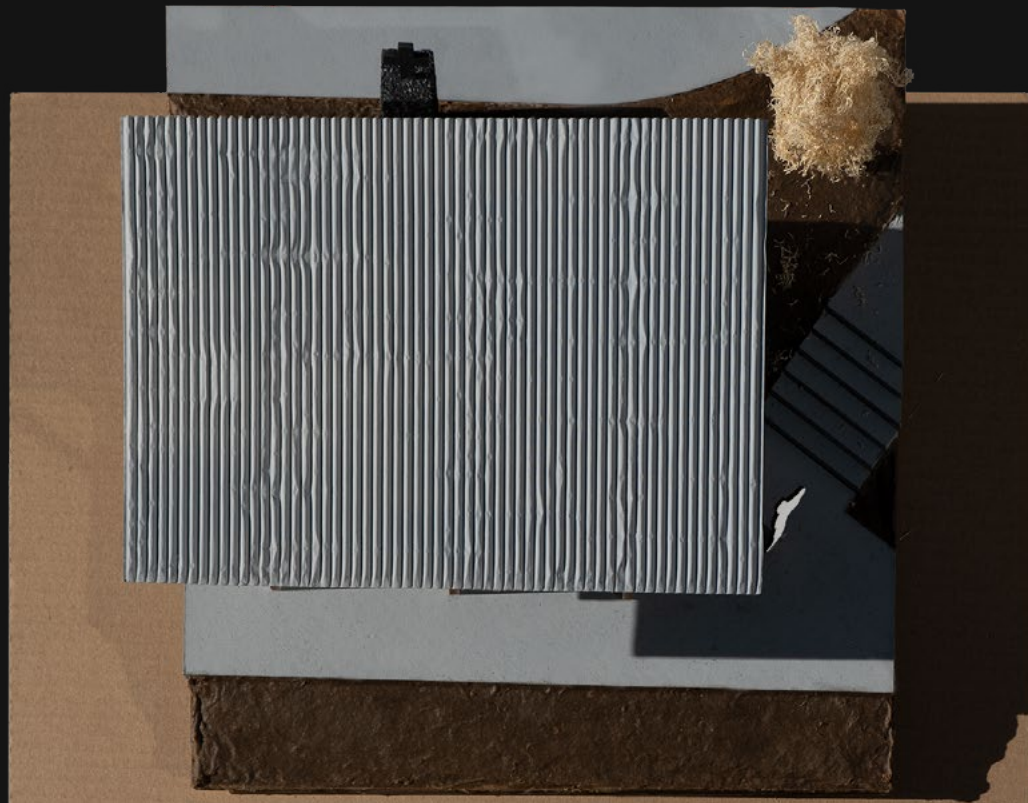
ΠΑ ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ
0 25m

ΠΑ ΔΙΑΜΗΚΗΣ ΤΟΜΗ ΠΑΝΗΓΥΡΙΟΥ

0 10m

“... επισκεπτόμαστε συχνά τον τόπο· περπατάμε, παρατηρούμε, σημειώνουμε, βγάζουμε φωτογραφίες, αγγίζουμε τα υλικά, μετράμε τις αποστάσεις, γευόμαστε το νερό της ντόπιας πηγής, αισθανόμαστε τον αέρα και τις μυρωδιές των φυτών.”

Στα 7 ταξίδια προς στον οικισμό και τη γύρω περιοχή, αποτυπώθηκαν τα κτίρια, έγιναν συζητήσεις με ντόπιους, πάρθηκαν συνεντεύξεις, διανοίχτηκαν ξεχασμένα μονοπάτια.

Μέσω της φωτογραμμετρικής αποτύπωσης σε συνδυασμό με τα φωτοσταθερά σημεία τα οποία τέθηκαν δημιουργήθηκε ένα μοντέλο με μέγιστη απόκλιση $\pm 8\text{cm}$ για κάθε άξονα. Η διαδικασία αυτή επέτρεψε να αποτυπωθεί με σχετική ακρίβεια ο οικισμός και να δημιουργηθεί ένα τριδιάστατο μοντέλο ως βάση για τη μελέτη.

Για να ολοκληρωθούν τα σχέδια της πρότασης, έγινε πειραματισμός με μια σειρά από σκίτσα, μακέτες εργασίας, διαγράμματα, αλγορίθμους στο grasshopper, παλέτες υλικών, τριδιάστατα μοντέλα και γραμμικά σχέδια.

